

Додаток
до листа Міністерства молоді та
спорту України
«Про надання інформації
щодо виконання постанови
Кабінету Міністрів України
від 09 жовтня 2020 року № 932»

**Інформація
про виконання Плану дій щодо реалізації Стратегії національно-
патріотичного виховання на 2020-2025 роки, затвердженого постановою
Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2020 року № 932**

Міністерство молоді та спорту України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, приділяє стратегічну увагу зазначеному напрямку.

Мінмолодьспортом у звітному періоді здійснено ряд заходів з виконання Плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 жовтня 2020 року № 932 (далі – План дій).

На виконання пунктів 10, 11, 19, 20, 28 Плану дій повідомляємо про таке.

Відповідно до Порядку реалізації програм, проектів та проведення заходів державної політики у молодіжній сфері та сфері національно-патріотичного виховання, затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України від 03.03.2016 № 808, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.03.2016 за № 453/28583 (зі змінами), та Порядку формування календарних планів заходів щодо реалізації державної політики з питань молоді та національно-патріотичного виховання, затвердженого наказом Міністерства молоді та спорту України від 05.04.2019 № 1740, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.04.2019 за № 437/33408 (зі змінами), видано наказ Мінмолодьспорту від 17.03.2023 № 1484 «Про затвердження Календарного плану заходів національно-патріотичного виховання на 2023 рік» (далі – Календарний план).

Відповідно до Календарного плану Міністерством спільно із структурними підрозділами з питань молоді та спорту обласних, Київської міської військових (державних) адміністрацій та громадськими організаціями протягом 2023 року попередньо планується реалізувати 30 всеукраїнських заходів національно-патріотичного виховання на суму 5 000,0 тис. грн. У звітному періоді проведено 17 таких заходів у регіонах України та у форматі онлайн.

Проведені заходи спрямовувалися на реалізацію пріоритетних завдань: формування української громадянської ідентичності у населення на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність) – чотири заходи; збільшення числа молоді, готової до виконання

Міністерство молоді та спорту України
№807/15/23 від 04.10.2023
КЕП: Бідний М. В. 04.10.2023 14:32
3FAA9288358EC003040000002D202300039BBA00

обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України – вісім заходів; підвищення рівня компетентностей особами, які працюють у сфері національно-патріотичного виховання або долучаються до реалізації державної політики в зазначеній сфері, шляхом впровадження системи їх підготовки – чотири заходи; налагодження конструктивної взаємодії між суб'єктами національно-патріотичного виховання – один захід.

25 квітня–24 червня 2023 року Мінмолодьспортом у співпраці з державною установою «Всеукраїнський молодіжний центр» реалізовано Всеукраїнську акцію «Дитяча патріотична гра», спрямовану на збільшення чисельності населення, готового до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України. За підсумками проведення акції охоплено близько 15 000 осіб шляхом виготовлення та поширення настільних патріотичних ігор «Рятувальник» та «Кордон».

03–14 квітня, 29 травня–11 червня, 21 серпня–01 вересня 2023 року Мінмолодьспортом у співпраці з Українським інститутом національної пам'яті, Університетом Григорія Сковороди в Переяславі в режимі онлайн проведено три Всеукраїнські акції «Єдина Україна» з метою формування української громадянської ідентичності у населення на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), подпання постколоніальних та посттоталітарних наслідків у свідомості українців. Учасники акцій підвищили рівень знань про багатовікову історію боротьби за незалежність і соборність України, її героїв, творців національної державності, поглибили знання з новітньої історії України - її європейський вибір та відданість українців європейським цінностям. У заходах взяло участь близько 1000 осіб, загальне охоплення становить понад 30 тис. осіб.

22–25 червня 2023 року в Івано-Франківській області Мінмолодьспортом спільно з державною установою «Всеукраїнський молодіжний центр» проведено Всеукраїнську акцію «Навчай українською-II», спрямовану на формування української громадянської ідентичності у населення на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), шляхом підвищення ролі української мови як національної цінності та важливого атрибута національної ідентичності. У результаті проведення заходу підготовлено безпосередньо 26 тренерів, які отримали відповідні знання, вміння та навички для організації роботи розмовних клубів української мови в регіонах. Вцілому акцією охоплено близько 10 000 осіб.

22, 29 липня, 05, 12 серпня, 16, 23 вересня 2023 року в м. Києві Мінмолодьспортом у співпраці з державною установою «Всеукраїнський молодіжний центр» та громадською організацією «АЛЬФА СЕЛФ ДЕФЕНС» проведено п'ять Всеукраїнських акцій «Цивільний захист» з метою збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України. Учасники акції здобули знання щодо умов та особливостей проходження військової служби у силах безпеки і оборони та інших

військових формуваннях України, відпрацювали навички військової тактики, надання первинної медичної допомоги за програмами і стандартами НАТО, були ознайомлені щодо перспектив євроатлантичної інтеграції та партнерства України з НАТО. У заходах взяло участь 360 осіб, загальне охоплення склало близько 18 тис. осіб.

17–19 липня 2023 року у м. Тернопіль Мінмолодьспортом спільно із управлінням молоді, спорту та іміджевих проектів Тернопільської обласної військової (державної) адміністрації проведено Всеукраїнський тренінг «Фахівець з питань національно-патріотичного виховання - II». Захід проведено з метою підвищення рівня компетентностей особами, які працюють у сфері національно-патріотичного виховання або долучаються до реалізації державної політики в зазначеній сфері шляхом впровадження системи їх підготовки. Взяло участь 30 осіб, загальне охоплення склало близько 5 тис. осіб.

04–06 серпня 2023 року у Київській області Мінмолодьспортом спільно із управлінням молоді та спорту Київської обласної військової (державної) адміністрації проведено Всеукраїнський семінар-тренінг «Школа виховників Джур – V». Захід проведено з метою збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України. За підсумками проведення заходу підготовлено 45 виховників, які здобули необхідні знання, навички та компетенції, необхідні для роботи в регіонах з молоддю у напрямі військово-патріотичного виховання, зокрема шляхом проведення військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Загальне охоплення склало 7 тис. осіб.

07–09 серпня 2023 року в Київській області Мінмолодьспортом спільно із управлінням молоді та спорту Київської обласної військової (державної) адміністрації проведено Всеукраїнський семінар-тренінг «Співпраця», спрямований на налагодження конструктивної взаємодії між суб'єктами національно-патріотичного виховання. За підсумками реалізації заходу напрацьовано проекти нормативно-правових актів, спрямованих на імплементацію Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності». Учасниками заходу стали 50 представників обласних військових (державних) адміністрацій, громадських об'єднань. Загальне охоплення склало 15 000 осіб.

Мінмолодьспортом здійснюється робота у напрямі підготовки громадських активістів до проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). У співпраці зі структурними підрозділами обласних військових (державних) адміністрацій реалізовано три вишколи, спрямовані на підвищення рівня компетентностей особами, які працюють у сфері національно-патріотичного виховання або долучаються до реалізації державної політики в зазначеній сфері, шляхом впровадження системи їх підготовки. 13 – 23 липня 2023 року у Львівській області спільно з управлінням молоді та спорту Львівської обласної військової (державної) адміністрації проведено Всеукраїнський вишкіл,

спрямований на підготовку фахівців національно-патріотичного виховання - III.

12–20 та 21 – 29 серпня 2023 року у Закарпатській області спільно з департаментом освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської обласної військової (державної) адміністрації проведено ще два вишколи «Всеукраїнський вишкіл, спрямований на підготовку фахівців національно-патріотичного виховання – I», «Всеукраїнський вишкіл, спрямований на підготовку фахівців національно-патріотичного виховання – II».

Загалом підготовлено 130 фахівців - тренерів-вихователів для організації та проведення на місцях національно-патріотичних ігор для молоді, у т. ч. Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Загальне охоплення заходами склало 21 000 осіб.

28–30 вересня 2023 року Мінмолодьспортом спільно із управлінням молоді, спорту та іміджевих проєктів Тернопільської обласної військової (державної) проведено Всеукраїнський семінар-тренінг «Школа виховників Джур – VI». Захід проведено з метою збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України. За підсумками проведення заходу підготовлено 30 тренерів, які здобули необхідні знання, вміння та навички, необхідні для роботи в регіонах для створення та розвитку осередків гри «Сокіл» («Джура»), діяльність яких буде спрямована на військово-патріотичне виховання молоді та проведення вишкільної роботи з виховниками. Загальне охоплення заходом склало 5 тис. осіб.

Мінмолодьспортом у партнерстві з Українським інститутом національної пам'яті та Університетом Григорія Сковороди в Переяславі здійснювалась інформаційно-просвітницька робота у напрямі національно-патріотичного виховання.

На онлайн платформі «Єдина Україна» 20 січня 2023 року проведено лекцію «День Соборності України: символізм в контексті сьогоденних подій», 23 лютого 2023 року проведено лекцію «Україна – війна в Європі», 27 червня 2023 року проведено лекцію «Традиції українського конституціоналізму».

На виконання пункту 24 Плану дій Мінмолодьспорту у співпраці з ПРООН розпочато проведення аудиту сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Заплановано також провести комплексне дослідження національної ідентичності української молоді (IREX), метою якого є дослідити зміст поняття «національна ідентичність» в українському інфопросторі та зібрати дані щодо становлення національної та громадянської ідентичності серед молоді в євроатлантичному контексті.

На виконання пункту 26 Плану дій Мінмолодьспортом здійснюється постійний моніторинг прийняття регіональних цільових програм національно-патріотичного виховання.

Цільові програми національно-патріотичного виховання затверджено в 22 областях України: Тернопільській, Дніпропетровській, Донецькій, Волинській,

Вінницькій, Івано-Франківській, Луганській, Одеській, Рівненській, Черкаській, Чернігівській, Кіровоградській, Миколаївській, Полтавській, Сумській, Житомирській, Київській, Запорізькій, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Чернівецькій областях.

У Закарпатській, Львівській області та м. Київ діють комплексні цільові програми, що включають напрям/розділ національно-патріотичного виховання.

На виконання пункту 33 Плану дій повідомляємо про таке.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 року № 1049 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка» (зі змінами), Мінмолодьспортом в електронній системі запущено проведення конкурсу з визначення проектів національно-патріотичного виховання, розроблених інститутами громадянського суспільства, для реалізації яких надається фінансова підтримка у 2023 році (далі – Конкурс).

Загалом для участі у конкурсі подано 43 конкурсні пропозиції за двома пріоритетними напрямками:

- 1) збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України;
- 2) формування української громадянської ідентичності у населення на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність).

За результатами проведеного Конкурсу видано наказ Мінмолодьспорту від 24.04.2023 № 2266 «Про затвердження переліку проектів національно-патріотичного виховання, розроблених інститутами громадянського суспільства, для реалізації яких надається фінансова підтримка у 2023 році», відповідно до якого визначено 17 проектів переможців Конкурсу.

Наказом Мінмолодьспорту від 08.05.2023 № 2589 затверджено Календарний план надання фінансової підтримки інститутам громадянського суспільства на реалізацію проектів, заходів національно-патріотичного виховання на 2023 рік.

Загальна сума фінансування складає 4 600, 0 тис. грн.

Наразі надано фінансову підтримку 9 інститутам громадянського суспільства на реалізацію 11 проектів:

1. Проект громадської організації «Центр суспільних перетворень» «Мандрівний табір «Стежками князів Острозьких» спрямований на формування української громадянської ідентичності на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність) кількість учасників – 100 осіб, загальне охоплення – 10 000 осіб;

2. Проект громадської організації «Спілка захисників України «Легіон -2022» «Вишкіл з формування української громадянської ідентичності «Пізнай Україну» спрямований на формування української громадянської ідентичності на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність,

гідність) кількість учасників – 156 осіб, загальне охоплення – 10 000 осіб;

3. Проект громадської організації «Молодіжний Націоналістичний Конгрес» «Таборовий сезон – 2023» спрямований на формування української громадянської ідентичності на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність) кількість учасників – 60 осіб, загальне охоплення – 30 000 осіб;

4. Проект громадської організації «Молодіжна громадська організація «Студентський клуб» «Пісенно-поетична відео-арт-акція «Я 300-й!» спрямований на формування української громадянської ідентичності на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність) загальне охоплення – 25 000 осіб;

5. Проект громадської організації «Спілка Української Молоді в Україні» «Ідеологічні вишколи «Маніфест» спрямований на формування української громадянської ідентичності на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність) кількість учасників – 170 осіб загальне охоплення – 8 000 осіб;

6. Проект громадської організації «Фонд молодіжних ініціатив «Крила» «Молодіжний табір військово-історичної реконструкції «Повстанські ночі» спрямований на формування української громадянської ідентичності на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність) кількість учасників – 70 осіб загальне охоплення – 8 000 осіб;

7. Проект громадської організації «Всеукраїнська громадська організація «Молодий народний рух» «Псевдо» - патріотично -інтелектуальна настільна гра» спрямований на формування української громадянської ідентичності на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність) кількість учасників – 90 осіб загальне охоплення – 5 000 осіб;

8. Проект громадської організації «Європейська школа» «Наметовий патріотичний табір «Бойові Хом'яки» спрямований на формування української громадянської ідентичності на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність) кількість учасників – 66 осіб загальне охоплення – 10 000 осіб;

9. Проект громадської організації «Захист прав молоді та релігійних громад» «Вишкільний наметовий табір «Армія – щит державності» спрямований на збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України кількість учасників – 100 осіб, загальне охоплення – 10 000 осіб;

10. Проект громадської організації «Всеукраїнська громадська організація «Молодий Народний Рух» «Базовий курс домедичної допомоги в екстремальних ситуаціях» спрямований на збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України кількість учасників – 225 осіб, загальне охоплення – 8 000 осіб;

11. Проект громадської організації Всеукраїнською громадською організацією

«Молодий Народний Рух» «Історія українського війська» спрямований на збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України кількість учасників – 90 осіб, загальне охоплення – 20 000 осіб.

З метою забезпечення скоординованої діяльності суб'єктів сфери державної політики постановою Кабінету Міністрів України від 07 квітня 2023 року № 320 утворено Координаційну раду з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності – постійно діючого консультативно-дорадчого органу Кабінету Міністрів України, діяльність якого спрямована на участь в оцінюванні ефективності державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Постановою Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2023 року № 364 затверджено Типове положення про координаційну раду з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевому органі виконавчої влади, органі місцевого самоврядування, що дало можливість утворювати такі координаційні ради на регіональному (місцевому) рівні.

Інформація Міністерства культури та інформаційної політики України

На виконання пункту 11 Плану дій МКІП систематично забезпечує поширення інформаційних матеріалів щодо висвітлення заходів, спрямованих на підвищення престижу військової служби та популяризацію стандартів НАТО на всіх доступних інформаційних майданчиках, у тому числі шляхом залучення Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ» та державного підприємства «Мультимедійна платформа іномовлення України».

У Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра» діє програма «Духовне відновлення у Києво-Печерській лаврі», яка передбачає моральну та духовну реабілітацію військових ЗСУ, їх реабілітацію після найважчих випробувань війни. Здійснено ряд заходів, що передбачають перебування у заповіднику військових Українського державного медико-соціального центру ветеранів (с. Циблі) під орудою Костянтина Баранникова (український центр ветеранів), який опікується реабілітацією після війни, а також бійцями однієї з військових частин. Один із компонентів програми «День у Лаврі для військового» передбачає занурення її учасників у культурно-історичний простір Києво-Печерської лаври через спілкування, подорожі, екскурсії у супроводі науковців: мистецтвознавців, істориків, археологів, реставраторів, пам'яткознавців, культурологів. У рамках програми відбуваються тематичні майстер-класи та спілкування із духовними наставниками.

Національний меморіальний комплекс «Висота маршала І. С. Конєва»:

спільно з Військовим інститутом танкових військ НТУ «ХПІ» реалізовано виставковий проект «Сила, відвага, честь»;

реалізовано спільний проект «Благодійний фонд «Даруй добро»: діяльність в умовах російської агресії»;

доповнено виставку «Своєю долею до подвигу причетні» експозиційними матеріалами, що відтворюють події сучасної воєнної історії;

створено пересувну виставку «Зброя Перемоги».

Державний історико-архітектурний заповідник «Стара Умань»:

постійно здійснюється упорядкування на пам'ятках другої світової війни, що входять до заповідника. «Уманська яма» та «Сухий яр».

Національний музей літератури України:

літературно-мистецька виставка «Держава будується нині». Історичний живопис Марини Соченко (портрети письменників-державотворців, воїнів та волонтерів російсько-української війни;

«Слово нескорених». Сучасна література про незламність духу українського народу в російсько-українській війні; «Заради молитви життя». Сучасна українська комбатантська література; «Квіти Донбасу».

Література та живопис письменника-воїна Бориса Гуменюка (позивний «Кармелюк»); «Квіти переможцям». Мистецька виставка Ганни Дорош у рамках інклюзивного проекту «Музей без перешкод»;

організовано і проведено 20 науково-освітніх заходів. Відбулися творчі зустрічі з письменниками-воїнами: Борисом Гуменюком, Сергієм Пантюком, Олексом Биком, Олександром Хоменком Олегом Бородаєм, Дмитром Лінартовичем, Мальвою Кржанівською, Володимиром Тимчуком, а також презентації їхніх книг. Поетична творчість військовиків презентується у музейному поетичному марафоні «Наші музи не мовчать! Разом до перемоги!», який триває від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну і висвітлюється на фейсбучній сторінці музею;

у музеї вручалися літературні всеукраїнські та міжнародні премії військовослужбовцям ЗСУ, зокрема: Міжнародну премію Ліги українських меценатів імені Дмитра Нитченка вручено Олександру Алфьорову історика, радіоведучому та Євгену Нищуку, актору, громадському діячеві;

Всеукраїнську премію імені Івана Огієнка – Ярині Чорногуз, поетесі, волонтерці, військовослужбовиці, морському піхотинцю, військовому медику, розвідниці ЗСУ; Міжнародну українсько-німецьку премію імені Олеся Гончара – Станіславу Новицькому, курсанту Національної академії Національної гвардії України;

у рамках Шевченківської програми відбулися літературно-мистецькі заходи за участю військовослужбовців ЗСУ, учасників російсько-української війни. У презентації виставки «Шевченкове слово – сучасна зброя» та шевченківських читаннях «Фронтового «Кобзаря», упорядкованого Сергієм Пущенком, художником, учасником бойових дій, який загинув у березні 2022 року, брали участь Сергій Пантук, Дмитро Лінартович, Сергій Бакшеев, Василь Живосил Лютий, Іван Двигало та курсанти Національної гвардії України;

для пошанування пам'яті всіх тих, хто віддав життя за Україну, проводилися концерти-реквієми та благодійні концерти від народного артиста України, кобзаря, військовослужбовця ЗСУ Тараса Компаніченка, гурту старовинної української музики «Хорея Козацька» та братчиків Київського кобзарського цеху;

з метою виховання національно-патріотичних почуттів у наймолодших відвідувачів музею проводилися презентації книг про захисників України, як от: «Битва за місто» В.Чернишенка про «Київського привида», «Абетка маленьких переможців», де авторами є поети-воїни, «Абрикоси зацвітають вночі» Олі Русіної про безпілотник БПЛ.

На виконання пункту 12 Заповідниками сфери управління МКІП постійно ведеться робота щодо впорядкування території історичних пам'яток, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які увічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України, зокрема:

Державний історико-культурний заповідник у м. Белзі:

комплексне дослідження пам'яток історії братських могил воїнів, що загинули у роки II світової війни у м. Великі Мости та с. Пристань з метою подальшої паспортизації.

Національний історико-меморіальний заповідник «Биківнянські могили»;

відбулося впорядкування (прибирання) території Міжнародного меморіалу жертв тоталітаризму 1937-1941 років до проведення Дня пам'яті жертв політичних репресій.

Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця»;

територія «Цитадель Батуринської фортеці» – це архітектурно-меморіальний комплекс, відтворений у 2008 році, церква Воскресіння Господнього, є фактично усипальницею героїв Батуринської оборони 1708 року, останки яких знайшли вічний спокій в її крипті. Організовано постійно діючі виставки:

«Герої нескореної України»(відкрито 14 жовтня 2022 р.);

«Вбиті росією: вчора Батурин – сьогодні Буча» (відкрито 01 червня 2023 р.);

Національний заповідник «Давній Галич»;

впорядкування 14 могил польських воїнів – учасників Польсько-радянської війни 1920 – 1921 року на пам'ятці національного значення Галицький замок.

На виконання пункту 15 МКІП на постійній основі забезпечує поширення інформаційних матеріалів стосовно суспільно важливої інформації, зокрема проведено такі інформаційні кампанії:

до Дня Соборності України;

до Дня Героїв Небесної Сотні.

Крім того, МКІП долучилося до таких інформаційних кампаній:

поширення аудіоролика щодо Гвардії Наступу;

поширення інформаційних відео;

аудіороликів «Захищай своїх»;

інформаційна кампанія «ДІТИ ВІЙНИ»;

поширення відеороликів «Як не вестись на маніпуляцію телеграм-каналів?» (Фільтр);

поширення аналітичного посібника «Гібридна війна росії проти України. Як перемогти на інформаційному фронті»;

поширення серії анімаційних відеороликів, створених у межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я за ініціативою Олени Зеленської;

поширення 10 відеороликів з модуляцією прикладів ризикованої поведінки та правил мінної безпеки для найбільш вразливих до інцидентів, пов'язаних з вибухонебезпечними предметами груп населення;

поширення відеороликів про важливість розвитку дошкільнят (ЮНІСЕФ);

поширення інформації про початок інформаційної кампанії «Ти як» в межах ініціативи Першої Леді. Також, поширено два інформаційні матеріали створені УІНП до дня пам'яті Чорнобильської катастрофи (26 квітня).

МКІП разом з Представництвом Європейського Союзу в Україні та Центром стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки створили та розмістили інформаційний стенд з тематики євроінтеграційних процесів України, а саме з питань того, як ЄС підтримує Україну у війні проти рф, розвінчування міфів, що поширює рф.

На День пам'яті та примирення 8 травня було поширено інформаційні матеріали від Українського інституту національної пам'яті серед обласних та Київської міської державних адміністрацій і телерадіоорганізацій. Було поширено матеріали на День Конституції України.

МКІП продовжує інформаційну кампанію в межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?». Здійснено поширення відеороликів, створених на популяризацію медіаграмотності серед населення України. Забезпечено поширення інформаційних матеріалів, націлених на підвищення рівня розуміння населення аспектів кібербезпеки. Здійснено поширення відеороликів ЦСКІБ «Відеоінструкція з порядком дій у випадку пошкодження або знищення майна для постраждалих осіб» та «Відеоінструкція щодо дотримання правил безпеки на деокупованих територіях». Здійснено сприяння у поширенні новини про Лінію безоплатної психологічної допомоги українцям, які постраждали від війни. Поширено два ролики із серії роликів «Мости солідарності», які були підготовлені ТОВ «МК ТРК» (ICTV) у рамках медіа кампанії «Мости солідарності та відновлення: звільнені та прифронтові міста», а саме відеоінструкції щодо дотримання правил безпеки на деокупованих територіях та відеоінструкції з порядком дій у разі пошкодження або знищення майна для постраждалих осіб.

На початку серпня МКІП забезпечено поширення інформаційної кампанії «Мобілізація», а з вересня розпочинається поширення інформаційної кампанії «Оновлюй дані в ТЦК».

На виконання пункту 16 Державним історико-архітектурним заповідником «Стара Умань» до Дня пам'яті та примирення відзнято та опубліковано документальний фільм «ВІДЛІК» - історія Умані у роки Другої світової війни.

Національним заповідником «Києво-Печерська лавра» – забезпечено комунікацію та супровід знімальної групи гімназії «Консул» № 86 Печерського району м. Києва аматорської відеозйомки для створення художнього відеофільму - творчого проекту з української літератури за мотивами творів Олександра Довженка.

Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця» – просвітницькі відеоматеріали розміщено на YouTube:каналі заповідника:

«Козацьке військо Батуринської сотні XVII – XVIII ст.» 14.10.2022;

«Українські діти з Батурина – до Святого Миколая» 20.12.2022;

«Ми – МАЗЕПИНЦІ 20.03.2023.

Національний музей народної архітектури та побуту України – сприяння зйомкам чотирьохсерійного документального серіалу «Голодомор. Літописці» кінокомпанії «Фреш Продакшн UA» (травень 2023).

На виконання п. 17 МКІП систематично забезпечує поширення інформації щодо проведення культурно-мистецьких заходів, присвячених українським історичним подіям і діячам, борцям за незалежність України та її територіальну цілісність на всіх доступних інформаційних майданчиках, у тому числі шляхом залучення Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ» та державного підприємства «Мультимедійна платформа іномовлення України», що належать до сфери управління МКІП.

З метою відзначення на державному рівні 300-річчя з дня народження видатного українського просвітителя-гуманіста, філософа, поета та педагога, МКІП було забезпечено підготовку та проведення культурно-мистецького проекту «Світ Сковороди». Культурно-мистецький проект було презентовано з 02 по 11 грудня 2022 року у м. Києві в приміщенні ДП «Центр ділового та культурного співробітництва «Український Дім» у форматі виставки на трьох експозиційних блоках. У рамках проведення заходу діяла дискусійна платформа (лекторій з запрошеними експертами) на Радіо Сковорода, відбулася кураторська екскурсія від Євгена Стасіневича, презентовано унікальну музичну програму від Ансамблю класичної музики імені Бориса Лятошинського, зокрема, виконано хорову симфонію «Пізнай себе» на тексти Григорія Сковороди. У рамках проекту Радіо Сковорода, за партнерства «Суспільного Мовлення», проведено інформаційні заходи про часи Сковороди в Києво-Могилянській академії.

Також, розгорнуто сцену діалогів «Алфавіт світу», що є однією з провідних форм аналізу думки філософії Сковороди, яка перейшла у спадок від античних часів. Особливістю проекту стали унікальні темні вечори, під час яких проходили ексклюзивні кураторські екскурсії.

Закладами культури сфери управління МКІП проведена низка культурно-мистецьких заходів, присвячених українським історичним подіям і діячам, борцям за незалежність України та її територіальну цілісність, як приклад:

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»:

відкриття виставки «Україна вистійть і переможе!»;

патріотичний захід «Ой у лузі червона калина»;

патріотичний захід до Дня Гідності та Свободи – «Майдан, Гідність, Свобода: еволюція громадського спротиву»;

культурно-просвітницький захід до Дня Соборності, з нагоди 9-ої річниці Революції Гідності «Україна – одна, єдина, нероздільна!»;

виховний захід «Пам'яті героїв Крут: борцям за соборність України»;

презентація історико-просвітницького видання «Сковорода і ми»;

культурно-просвітницький захід «Шолом-Алейхем і Переяслав», з нагоди 164-ої річниці з дня народження Шолом-Алейхема, у КЗ «Переяславська публічна бібліотека»;

благодійна виставка «Україна нескорена, сильна та вільна» (збір коштів для потреб ЗСУ).

Державний історико-архітектурний заповідник «Стара Умань»:

відкрито виставку «365 днів. Хроніка Незламності»;

проведений круглий стіл уманського козацтва за підтримки Черкаського національного інституту ім. Б. Хмельницького, та Науково-освітнього центру Українського козацтва. Зустріч приурочена до 255 років повстання;

зібрання уманського крайового осередку Спілки Слов'янських Письменників України. Зустріч присвячена Дню Української Повстанської Армії, та Українського Козацтва та інші виставки патріотичного спрямування.

Національний історико-культурний заповідник «Чигирин»:

Організовано та проведено тимчасові виставки:

«І повіє огонь новий з Холодного Яру», «Воїни. Історія українського війська», «Кожному часу своє гасло!»; «Українці нездоланні. Україна ПЕРЕМОЖЕ!»;

персональна виставка робіт Ольги Курської «Хроніки Перемоги», «До 125-ї річниці Юрія Горліса-Горського: воїна, літератора, громадського діяча», «Наш дух міцний не знищити, не вбити» (лютий 2023), «Ті, що повернулись на щиті...», «Сини волі в часи несвободи» (спільно із НЗ«Биківнянські могили»), «Портрети війни».

Національний історико-культурний заповідник «Качанівка»:

проведено культурно-мистецький захід «Качанівськими стежками. Шевченко і Тарновські» на відзначення 209-ї річниці від дня народження Кобзаря.

Національний заповідник «Києво-Печерська лавра»:

за підтримки ГО «Волонтерське об'єднання «Світле майбутнє» у Великій лаврській дзвіниці організовано виставку «Обереги захисникам»;

театралізований квест «Тарас Шевченко та Києво-Печерська лавра»;

театралізований квест: «Іван Мазепа та Києво-Печерська лавра»;

театралізована екскурсія «Стежками Гетьмана Івана Мазепи»;

виставки «Живе життя», за участі українських художниць фундації W'ART, виставка «Клаптик заради миру («Piese for peace») за участі майстринь клаптикового шиття на підтримку українських біженців в Німеччині, виставка: «Це все про Свободу». за участі члена Національної спілки фотохудожників України

Олександра Тимошенко, членів Національної спілки художників України Василя Андріяшко, Галини Дюговської, французького митця Жана Марка Лефевра, учнів Печерського району м. Києва, виставка за сприянням Східноукраїнського центру громадських ініціатив «На зламі». Виставка оповідає про зміни в житті цивільного населення внаслідок війни на Донбасі з 2014 р., виставково-інформаційний проект «...Але будуть відроджені у славі і силі» (1 Кор. 15:43). Храми України, понівечені внаслідок повномасштабної військової агресії російської федерації», виставка «Україна. Становлення державності», Спільна виставка українських художниць від Фондації W'art& «У пошуках гармонії... Дзвони наших сердець» (на другому ярусі Великої лаврської дзвіниці). Майстрині живуть і творять у Бучі, Стоянці, Бузовій, Ірпені, Києві, пережили окупацію, евакуацію, терор, виставка «Князівни та княгині». У Національному художньому музеї Литви відкрилась виставка «Україна: духовні скарби незламного народу», на якій представлені унікальні твори українського сакрального мистецтва XVI–XVIII ст. з колекції Національного заповідника «Києво-Печерська лавра» (з 18.05.2023 – експонується в м. Тракай Литовської Республіки).

Національний музей Голодомору-геноциду:

проведено публічний діалог «Номан Челебіджіхан (1885–1918): кримськотатарський національний лідер, письменник і муфтії» (спільно з Національним музеєм літератури України, Інститутом культурології НАМ України);

презентація книги, присвяченої українському політичному і громадському діячеві, публіцисту та соціологу, Члену Центральної Ради Микиті Шаповалу «Микита Шаповал. Схема життєпису. Біографія. Листи» (співорганізатори ПГА «Крила», ГО «Київські фрески»);

у приміщенні Музею Голодомору відбувся показ фільму «Кубанські козаки. А вже літ двісті...» за участі режисера Валентина Сперкача.

Національна бібліотека України для дітей:

стартував національно-патріотичний рух підтримки захисників «Що я скажу Солдату Перемоги» — онлайн-проект, який передбачає написання дітьми з усіх куточків України та з-за кордону невеликих авторських віршів, есе, листів, роздумів, звернених до захисників. Кінцева мета – видання за підтримки благодійників друкованої збірки дитячих робіт;

протягом 2022-2023 років у рамках співпраці Національної бібліотеки України для дітей та Департаменту з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України для неповнолітніх, які перебувають зараз в установах виконання покарань, проводився цикл онлайн-лекцій «Згадаймо нашу історію», під час яких бібліотекари розповідали підліткам цікаві факти про ті чи інші події історії нашої країни, презентуючи книги певної тематики;

стартував проект «Камуфляж. Історії нескорених» – сторітелінг-клуб, який запрошує на зустріч із читачами військових, волонтерів, непересічних особистостей;

«Вишиванка для Залужного» – проект, у результаті якого читачі-діти з батьками та бібліотекарами вишивали унікальну рукотворну сорочку для головнокомандувача ЗСУ при сприянні партнера бібліотеки – бренду українського одягу «Етнодім». Розробляючи оригінальні орнаменти для вишиванки, команда «Етнодому» врахувала всі побажання дітей-читачів. Тому на вишиванці символічно знайшли своє місце калина і дуб, книга і тризуб, фігури дітей під захистом воїнів ЗСУ, хрест і пшениця.

Національна історична бібліотека України:

протягом 2022-2023 років було проведено ряд книжково-журнальних виставок, серед яких слід відзначити: «Обереги українського народу», «Виборюючи свою незалежність», «СИЛЬНА, ВІЛЬНА, НЕЗАЛЕЖНА: Україна в сучасних виданнях іноземними мовами»;

разом з тим, у НІБУ спільно з Центральним будинком офіцерів Збройних сил України проводилась відкрита розмова «Боротьба українського народу за створення своєї Української Соборної Самостійної Держави з 1918 року по наші дні», у рамках якої пройшла презентація видань дослідника Ігоря Вітика «Українська повстанська армія – гордість української нації» та «На олтар боротьби».

Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого:

експонування фотовиставки «З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ» – фотомистецький проект, створений за сприяння Національної спілки фотохудожників України і Артоб'єднання «КуїуріюФз-НаІІ 2012»;

у межах кіномистецької вітальні в НБУ ім. Ярослава Мудрого відбулося 19 показів художніх та документальних фільмів вітчизняного кінематографу. Серед найпомітніших стрічок: «Хайтарма» (2013) та «Захар Беркут» (2019) Ахтема Сеїтаблаєва, «Крути 1918» (2018) Олексія Шапарєва, «Тарас. Повернення» (2019) Олександра Денисенка, «Ми є. Ми поруч» (2020) Романа Балаяна, фільмдрама «Платон Ангел» (2011) Івана Войтюка, іронічний мелодраматичний мюзикл «Гуцулка Ксенія» (2019) Олени Дем'яненко, мелодрама «Віддана» (2020) Христини Сиволап, повнометражний художній фільм українсько-грузинсько-турецького співробітництва «Фортеця Хаджибей» (2020).

Одеська національна наукова бібліотека:

представлено онлайн-виставку «Волонтерський рух в Україні», яка представляє видання, що розкривають волонтерський рух в Україні, розповідає про тих, хто сьогодні активно допомагає військовим та наближає нашу перемогу;

проведено захід «Національні традиції державотворення: до Дня Української Державності» за участі Олександра Музичка, доктора історичних наук, Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова.

На виконання пункту 20 Національний музей літератури України:

з метою утвердження української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України в музеї діє програма «Доля мови – доля народу», в рамках якої було проведено науково-практичну конференцію «Література. Війна. Музей», круглий стіл «Читаюча нація: українська книжка у воєнних реаліях», круглий стіл

«Українська література: нові смисли і нове прочитання» та літературно-мистецький захід «Яке прекрасне рідне слово!» Ці та всі інші заходи, які проводяться в музеї, спрямовані на утвердження української мови як державної і задля розуміння того, що мова є одним із основних маркерів національної ідентифікації.

Національний музей народної архітектури та побуту України:

підписання «Меморандуму про співробітництво» між Командуванням Об'єднаних сил ЗСУ і Національним музеєм народної архітектури та побуту України, що передбачає спільну діяльність, спрямовану на реалізацію програми реабілітації для військових, учасників бойових дій та постраждалих від збройної агресії осіб.

Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького:

проведення музейної онлайн-практики для студентів другого курсу філологічного факультету ЛНУ ім. І.Франка з метою ознайомлення учасників з окремими художниками, твори яких представлені в експозиції НМЛ «Українське мистецтво ХХ століття»;

участь у педагогічному семінарі для вчителів-предметників в Центрі професійного розвитку педагогічних працівників м. Львова з доповіддю на тему «Культурно-освітня програма НМЛ «Музейні уроки з української мови та літератури»(за матеріалами експозиції «Українське мистецтво ХХ століття» та фонду музейної бібліотеки)».

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»:

участь у творчому проєкті «Університетські зустрічі» – Простір вільного спілкування: «Слово – це зброя» (до Національного історико-культурного заповідника «Качанівка»: тематична екскурсія «Шевченко в Качанівці».

Національний історико-архітектурний заповідник «Кам'янець»:

участь у XVII Обласному форумі «Книжкова весна на Хмельниччині», який проходив на базі Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Усі музеї, заповідники, бібліотеки сфери управління МКІП ведуть активну діяльність на офіційних сторінках у мережі інтернет.

На виконання пункту 21 на вебпорталі Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ», що належить до сфери управління МКІП, на постійній основі розміщуються повідомлення щодо цінності культурної спадщини та необхідності її збереження, а також виховання поваги до неї.

На офіційних сторінках заповідників та музеїв, що належать до сфери управління МКІП на постійній основі відбувається наповнення інформації матеріалами про охорону, збереження та популяризацію вітчизняної культурної спадщини.

На виконання пункту 27 з метою підтримки мистецьких проєктів національно-патріотичного спрямування, підвищення рівня обізнаності з українською культурою, поширення україномовного культурного продукту, покликано формувати позитивне ставлення до України, до української мови та культурних надбань українського народу у 2023 році Міністерством культури та інформаційної

політики прийнято 46 рішень про передачу музейних предметів державної частини Музейного фонду України на тимчасове зберігання за межі України в рамках співпраці з інституціями європейських країн, США з метою участі у виставкових проектах.

Національний музей історії України:

виставковий проект «Портрети Маріуполя» (організатор події - ГО «Простір Марії» за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження»).

Національний музей народної архітектури та побуту України:

підтримка пісенно-поетичної відео-арт акції «Я 300-й!» ГО «Молодіжна громадська організація «Студентський клуб». Мета: формування у молоді національно-патріотичного світогляду, збереження духовно-моральних цінностей (липень 2023 р.);

сприяння у розвитку суспільного проекту Google та МКІП «Україна поруч», що спрямований ознайомити міжнародну аудиторію з культурною спадщиною та традиціями України.

Національний музей Голодомору-геноциду:

національний музей Голодомору-геноциду спільно з майстернею Cutout Collage Festival & Studio представив мистецький проект «ПАРАЛЕЛІ» – серію колажів, виконаних митцями, як рефлексію й осмислення історії Голодомору в контексті сучасної війни та пошук схожостей і відмінностей історичних подій початку 1930-х років та 2022 року. Виставка «ПАРАЛЕЛІ» також була представлена в Українському Культурному Центрі за підтримки Посольства України в Ізраїлі з 2 до 20 грудня 2022.

Національний музей літератури України:

2023 року Україна пошановує пам'ять світоча української культури – Василя Григоровича Кричевського до 150-річчя від дня його народження. З цієї нагоди 21 червня 2023 року в Національному музеї гончарства відкрилася виставка II Міжнародного БІЄНАЛЕ художньої кераміки імені Василя Кричевського. Це – унікальний проект, що єднає українську спільноту зі світовими мистецькими тенденціями, демонструючи сучасні здобутки художньої кераміки;

експозицію Бієнале сформував 91 твір (75 – у конкурсі й 16 – поза конкурсом) 55 учасників з 8 країн світу: Великобританії, Данії, Ізраїлю, Литви, Малайзії, Японії (по 1 учаснику), Туреччини (3 учасники) та України (46 учасників). Найчисленнішу збірку творів Виставки сформували українські художники-керамісти з 12 областей нашої Держави: Івано-Франківщини, Закарпаття, Київщини, Кіровоградщини, Львівщини, Миколаївщини, Полтавщини, Рівненщини, Тернопільщини, Херсонщини, Харківщини та Черкащини.

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»:

презентація вишитих сорочок для захисників (у рамках проекту «Переяславська сорочка для захисника»);

серія культурно-просвітницьких заходів до Дня народження Героя України Михайла Сікорського;

культурно-мистецький вишивальний проект з нагоди 300-річчя від дня народження Г.С. Сковороди «З Григорієм Сковородою у серці»;

співорганізація та проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціокультурні трансформації в Україні XX–XXI ст. і подолання радянської спадщини в освіті, культурі, ментальності» (спільно з Університетом Григорія Сковороди в Переяславі);

співорганізація та проведення Міжнародної науково-практичної конференції на тему «російсько-українська війна: історичні ретроспективи та сучасні реалії» (спільно з Університетом Григорія Сковороди в Переяславі).

Національний історико-культурний заповідник «Чигирин»:

проведено заходи з реалізації грантових проектів за підтримки УКФ: «Створення експозиції «Холодний Яр – земля вільних: 2.0», «Богдан Хмельницький. (Не)розказана історія» (за підтримки УКФ).

Національний заповідник «Києво-Печерська лавра»:

1 червня до Дня захисту дітей проведено екскурсії для дітей з Бучанського району, які постраждали від російської агресії на Київщині. Захід ініціювала асоціація жінок України «Дія» Київщина. Після заходу діти спробували себе в ролі середньовічних лицарів з переодяганням;

до 336-ї річниці обрання гетьманом Івана Мазепи відбулася панахида та презентація відреставрованого Мазепиного дзвону (XVII ст). В Успенському соборі правилася літія за гетьманом Мазепою. Лекція в Митрополичому саду та екскурсія у Всіхсвятську церкву. «До булави треба голови»: політична біографія Мазепи»;

відкрита лекція та тематична екскурсія «Успенський собор – святиня, відроджена Україною!»;

соціально-відпочинкова програма для дітей сімей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, Печерського районного у м. Києві центру соціальних служб. Протягом місяця для дітей були організовані майстер-класи з малювання й виготовлення листівок, рухливі й настільні ігри, естафети, корисні заняття із представниками ювенальної поліції та Печерська районна організація Товариства Червоного Хреста України м. Києва. Працівники Заповідника ознайомили дітей із багатовіковою історією Києво-Печерської лаври, провели низку екскурсій.

Інформація Українського інституту національної пам'яті

Щодо пункту 10 Плану дій, то Інститут активно долучився до співорганізації та проведення III (Всеукраїнського) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») – «Джура – 2023: Галицька Січ» (старша вікова група) та «Джура – 2023: Карпатська Січ» (середня вікова група) – забезпечив культурно-просвітницьку складову Гри. Програмами цього річних таборів «Галицька Січ» та «Карпатська Січ» було передбачено участь Інституту – співробітницями УІНП було проведено з учасниками Гри та таборовою старшиною тематичні заняття, бесіди, майстер-класи, присвячені сучасній російсько-

українській війні, Українській революції та національно-визвольним змаганням Українського народу в XX столітті, гутірки, присвячені козацтву, визвольному рухові українців та боротьбі за незалежність. Також було передано та представлено дві тематичні виставки Інституту для учасників Гри – «Україна. Війна в Європі» та «Фактор свободи. Мазепинці. Петлюрівці. Бандерівці». Інститут брав участь у роботі Штабу з організації гри, було надано методично-інформаційний супровід створення куренів.

На виконання пункту 12 Інститут сприяв впорядкуванню історичних пам'яток, місць поховань, меморіалів і об'єктів, які увічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України. Інститут у співпраці з різними організаціями сприяв упорядкуванню місць поховань. Зокрема, 30 листопада 2022 року в рамках відзначення 80-ї річниці створення УПА на сільському цвинтарі Лідихова (Тернопільська область) за християнським звичаєм та з військовими почесностями було урочисто перепоховано останки десяти воїнів Української повстанської армії.

Інститут відкрив доступ до електронного геоінформаційного каталогу «Віртуальний некрополь української еміграції» (necropolis.uinp.gov.ua). На цьому онлайн-ресурсі систематизується інформація про поховання за кордоном українців, які долучилися до розбудови української державності та розвитку культури.

Також Інститут був залучений до підготовки та проведення в регіонах акції «Сонях» до Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, було організовано проведення в регіонах панахид за українськими воїнами, які загинули в боях за незалежність України.

Інформуємо, що на виконання пункту 13 Плану дій упродовж звітнього періоду Інститут проводив аналіз інформації та надавав роз'яснення, рекомендації й методичний супровід щодо перейменування об'єктів топоніміки, назв юридичних осіб та демонтажу пам'ятників, пам'ятних знаків на виконання Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Було надано відповіді на всі звернення та запити громадян, організацій, органів місцевого самоврядування та центральних органів виконавчої влади щодо надання роз'яснень з приводу реалізації зазначеного закону. Триває робота з підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів про реалізацію законодавства України щодо засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки.

Крім того, постійно надаються консультації органам місцевого самоврядування, готуються історичні та біографічні довідки щодо подій та осіб, яких рекомендується увічнити в назвах топонімів.

У регіонах постійно організовуються інформаційні кампанії у ЗМІ і соціальних мережах на підтримку увічнення у топоніміці борців за незалежність України у XX столітті і загиблих захисників у сучасній російсько-українській війні.

29 серпня 2023 року, в День пам'яті загиблих захисників та захисниць України у Національному музеї історії України у Другій світовій війні відбулася дискусія «Як зберігати пам'ять про російсько-українську війну: рекомендації громадам» у рамках якої пройшло фахове обговорення проекту методичних рекомендацій для місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та громадських організацій щодо заходів, пов'язаних зі збереженням та вшануванням пам'яті учасників, жертв та подій російсько-української війни. Проект рекомендацій підготували Інститут, Національний музей Революції Гідності, Національний музей історії України у Другій світовій війні.

Український інститут національної пам'яті надає методологічну та інформаційну підтримку органів влади та місцевого самоврядування з широкого кола питань щодо відновлення і збереження національної пам'яті. Передусім, до державних свят, пам'ятних дат, ювілеїв історичних подій і видатних діячів українського державотворення Інститут готує та поширює для врахування і використання під час заходів інформаційні, методичні, візуальні матеріали. З переліком матеріалів можна ознайомитися за посиланням: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy>.

Так, за звітний період Інститут створив і поширив інформаційні матеріали до Дня захисників і захисниць України – 2022, Дня Соборності України та Дня проголошення незалежності УНР – 2023, Дня Героїв Крут, до річниці повномасштабного вторгнення РФ в Україну, до 150-річчя від дня народження Миколи Міхновського, 8 травня Дня пам'яті і примирення, Дня Конституції України, Дня Української Державності, Дня загиблих захисників України.

На виконання пункту 14 Плану дій Інститут спільно з Музеєм Революції Гідності, обласними військовими адміністраціями, обласними та міськими краєзнавчими музеями організував та провів за звітний період низку дводенних просвітницьких семінарів «Боротьба за державність як пам'ятати» та «Історія – (не) пропаганда. Війна за минуле» для представників краєзнавчих, природничих, історичних музеїв, керівників музеїв закладів освіти. Мета таких заходів – висвітлення героїчної боротьби Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності; подолання російської імперської та комуністичної історичної спадщини; популяризація та переосмислення історії України; музеєфікація сучасної російсько-української війни; вшанування борців за незалежність України, допомога в реекспозиціях і оновленнях музеїв. Так, очні заходи відбулися в Луцьку, Рівному (вересень 2022 року), Тернополі (жовтень 2022 року), Ужгороді (листопад 2022 року), Кам'янському (Дніпропетровська область, березень 2023 року), Чернівцях (квітень 2023 року), Шепетівці (травень 2023 року), Вінниці (червень 2023 року). Загалом в очних семінарах із різних областей України взяли участь понад 800 осіб.

27 березня Інститут спільно з Київським центром дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання провів семінар-практикум для керівників музеїв при закладах освіти м. Києва «Музейна справа в закладах освіти».

Сучасні аспекти». На заході працювали майданчики, присвячені реекспозиції музеїв закладів освіти, відновленню і збереженню національної пам'яті засобами історичної освіти та меморіалізації подій минулого. Серед учасників – понад 60 представників-координаторів музеїв при закладах освіти, співробітники управлінь/департаментів освіти міста Києва.

Представники Інституту увійшли до складу комісії Міністерства освіти і науки України з присвоєння звання «Зразковий музей» музеям при закладах освіти України (наказ МОН № 206 від 27.02.2023). Опрацьовано пакети документів та заявки, подані закладами освіти на присвоєння та підтвердження музеям звання «Зразковий», надано тематичні рекомендації закладам освіти та відповідним музеям щодо реекспозиції та обліку музейних фондів. Також представники Інституту в регіонах входять до складу: комісії з перевірки стану музейних установ при закладах освіти Одеської області при Департаменті освіти та науки Одеської ОВА; робочої групи з вивчення стану справ музейних закладів Харківської області при Департаменті культури і туризму Харківської ОВА.

12 травня 2023 року Інститут долучився до організації та проведення онлайн-семінару «Музеї закладів освіти: реалії сьогодення і перспективи розвитку» для музейників закладів освіти Харківської області. На заході йшлося про сучасну російсько-українську війну, методи та форми її музеєфікації та осмислення. Участь взяли майже 80 осіб.

24 травня 2023 року Інститут також взяв участь в організації та проведенні онлайн семінару для працівників комунальних музеїв Харківської області «Музеєфікація подій російсько-української війни». Було надано інформаційну, організаційну та методичну допомогу в проведенні заходу.

13 червня 2023 року Інститут спільно з Центром професійного розвитку освітян Сумського району провів онлайн семінар для керівників музеїв закладів освіти Сумського району. Зокрема, на заході йшлося про оновлення музеїв закладів освіти – від задуму до втілення, про реекспозицію, сучасні методи формування фондів та експозицій. Участь взяли понад 60 керівників музеїв закладів освіти.

У регіонах представники Інституту організували та провели такі заходи з метою сприяння в організації реекспозицій:

семінар «Актуальні питання діяльності музеїв при закладах освіти системи Міністерства освіти і науки України» (спільно із Департаментом освіти і науки Полтавської ОВА, Полтавським обласним центром національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді, Полтавською академією неперервної освіти імені М.В.Остроградського. Охоплено 150 учасників із Полтавської області (керівники музеїв закладів освіти, спеціалісти органів управління освітою, співробітники державних музеїв, науковці закладів вищої освіти, працівники центрів професійного розвитку педпрацівників, 22 березня 2023);

семінар у Сумах щодо оновлення експозицій музеїв закладів освіти, присвячених Другій світовій війні (спільно з Центром професійного розвитку педагогічних працівників Сумського району Сумської області, 12 червня 2023);

методичний семінар «Застосування у практичній роботі вимог та рекомендацій видання Українського інституту національної пам'яті «Посібник щодо оновлення змісту експозицій шкільних музеїв «Революція в музеї» для вчителів історії закладів освіти Новобілоуської сільської ради Чернігівського району Чернігівської області на базі Старобілоуського ліцею (співорганізатор семінару: відділ культури, освіти, сім'ї, молоді, спорту та туризму Новобілоуської сільської ради Чернігівського району Чернігівської області, 04 листопада 2022).

Надано інформаційно-методичну та консультативну допомогу музеям, закладам освіти, органам місцевого самоврядування. Зокрема, Вінницькому обласному краєзнавчому музею стосовно зміни концепції та структури експозиції відокремленого підрозділу «Меморіальний музей Петра Чайковського і Надії фон Мекк» у селищі Браїлові Жмеринського району Вінницької області; Тростянецькій селищній раді Гайсинського району щодо створення музею-хабу; Колківському професійному училищу (Волинська область) в облаштуванні в закладі музею УПА та колківської криївки (квітень–червень 2023); Волинському обласному краєзнавчому музею щодо розроблення концепції та створення виставки «УПА. Боротьба, що триває» (жовтень 2022); Музею боротьби за відновлення незалежності України на Чернігівщині щодо підготовки нових експозицій.

Стосовно пункту 15 Плану дій, інформуємо, що Інститут до Дня пам'яті та перемоги над нацизмом долучився до телемарафону «Єдині новини».

Так, 7–9 травня 2023 року відеоролики з циклу «Війна і міф» (серія з 8 роликів) транслювалися телемарафоном «Єдині новини», поширені серед обласних військових адміністрацій та в соціальних мережах, транслювалися на регіональних телеканалах, включені в інформаційну кампанію в різних регіонах України, поширені в соціальних мережах.

Щодо пункту 17 інформуємо: Інститут активно сприяє проведенню культурно-мистецьких заходів та створенню проєктів, присвячених українським історичним подіям і діячам, борцям за незалежність України.

Зокрема:

15–16 липня 2023 року Інститут взяв участь у заходах Фестивалю нескореної нації «Холодний Яр». Цього року головною темою заходу стало вшанування пам'яті полеглих захисників України. Український інститут національної пам'яті представив виставки «Воля України або смерть» (до 100-річчя антибільшовицького повстання в Холодному Яру) та «Рашизм – це...», були організовані тематичні майданчики;

у Харківській області Інститут виступив співорганізатором проведення низки культурно-мистецьких заходів з відзначення 300-річчя Григорія Сковороди. Зокрема, читання віршів і покладання квітів до пам'ятника Сковороді у Терасному сквері м. Харкова (03.12.2022); презентація книги «Дорогами Сковороди» спільно

із Харківською державною науковою бібліотекою імені Володимира Короленка (25.10.2022); підготовка виставки «Дух свободи нас в нас родить. Сковорода і ми» спільно з Національним літературно-меморіальним музеєм Григорія Сковороди та її експонування в Єрмілов Центрі. Також Північно-східний відділ виступив партнером виготовлення та відкриття вуличної виставки «Власні назви» (спільно з Харківським Літературним музеєм, 29.07.2023); фестивалю «П'ятий Харків» (співорганізатори: Харківський Літературний музей, Сергій Жадан, 04.12.2022).

Інститут у межах повноважень на виконання пункту 18 Плану дій організовує та долучається до організації стаціонарних і пересувних фотодокументальних експозицій, присвячених визначним постатям і подіям історії України. Так, Інститут підготував та організував експонування таких інформаційно-просвітницьких тематичних стендів:

«Рашизм – це...» – вулична виставка, присвячена злочинній сутності російського режиму, створена Інститутом, Центром стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, Національним музеєм Революції Гідності. Відкриття виставки відбулося 22 вересня 2022 року на площі Слави в Києві.

Протягом 2023 року ця виставка була відкрита та експонувалася в Шепетівці (Хмельницька область), Луцьку, Вінниці й Одесі;

«Биківня в документах і пам'яті» до 85-х роковин Великого терору – тематична виставка про масові поховання на Київщині, створена Національним історико-меморіальним заповідником «Биківнянські могили» за підтримки Українського інституту національної пам'яті. Виставка була відкрита 4 листопада 2022 року на Конtrakтовій площі в Києві;

до Дня Соборності на виставкових площах Українського інституту національної пам'яті на Конtrakтовій площі в Києві була відкрита банерна виставка «Сучасне військо крізь призму минулого». Вона створена Центром досліджень воєнної історії Збройних сил України. У фокусі проєкту – зв'язок між сучасними Збройними силами України та героями української військової історії і мілітарними традиціями попередніх епох;

24 лютого 2023 року, в роковини широкомасштабного російського вторгнення в Україну, в Києві на виставкових площах Інституту (Конtrakтова площа) відкрилась виставка «Лютый: грані незламності». Вона присвячена подіям оборони Києва в перші місяці великої війни. Проєкт створений Центром досліджень воєнної історії Збройних сил України;

«Союз білого орла та золотого тризуба» – вулична виставка, що проводить паралелі між подіями історичної давнини, коли в 1920-му польський та український народи об'єднали зусилля для спільної збройної відсічі агресії більшовицької Росії, та сьогоденням. Виставка експонувалася в квітні та травні 2023 року на Конtrakтовій площі в столиці України за сприяння Інституту. Проєкт створений Центром досліджень воєнної історії Збройних сил України;

9 травня 2023 року до Дня Європи на виставкових конструкціях Українського інституту національної пам'яті в Києві на Хрещатику біля Головнопоштамту була

відкрита тематична виставка, підготовлена спільно Представництвом Європейського Союзу в Україні, Міністерством культури та інформаційної політики України, Центром стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки;

«Дух свободи нас в нас родить. Сковорода й ми» – виставка до 300- річчя з дня народження Григорія Сковороди, створена у співпраці Українського інституту національної пам'яті, Національного літературно-меморіального музею Григорія Сковороди та Меморіального музею Григорія Сковороди у Переяславі. У грудні 2022 року виставка була відкрита в Києві на Конtrakтовій площі та в Харкові в «Ермілов Центрі».

Крім того Інститут за звітній період організував експонування таких виставок у регіонах:

«Вигнання. До 75-х роковин початку депортації українців з Лемківщини, Надсяння, Західної Бойківщини, Любачівщини, Холмщини, Південного Підляшшя» у Харківському національному університеті внутрішніх справ, який тимчасово розміщується у Вінниці (вересень 2022);

«Воїни. Історія українського війська» у Харківському національному університеті внутрішніх справ, Хмельницькому обласному краєзнавчому музеї, Хмельницькій обласній раді, Полтавській обласній універсальній бібліотеці;

«Україна 1932–1933. Геноцид голодом» у Вінницькому технічному фаховому коледжі;

«Українська революція 1917–1921: регіональний вимір» до дня Соборності України у Харківському національному університеті внутрішніх справ, який тимчасово розміщується у м. Вінниці;

«УПА – відповідь нескореного народу» до Дня пам'яті та примирення у Харківському національному університеті внутрішніх справ, що тимчасово розміщується у Вінниці, Полтавському державному медичному інституті;

«Символ твоєї свободи. 100 років Державного герба України» у Вінниці (червень 2023);

«Фактор свободи. Мазепинці. Петлюрівці. Бандерівці» у Луцьку, Іршаві, Львові, Горішніх Плавнях; - «Українська Друга світова» у Полтавській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Котляревського та у закладах освіти і культури Лубенської міської громади (жовтень–грудень 2022);

«100 років боротьби: Українська революція 1917-1921» у Полтавській обласній науковій універсальній бібліотеці (березень 2023).

Стосовно пункту 19 інформуємо, що Інститут організовує, проводить та активно долучається до освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких, культурологічних, міжнародних заходів з національно-патріотичного виховання.

Зокрема, Інститут спільно з комунальною установою «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» організував та провів 9–10 травня 2023 року 4 семінари-тренінги для заступників директорів з виховної роботи, класних керівників, педагогів-організаторів, вчителів історії та захисту України закладів освіти Стрийської міської ради Львівської області на тему «Генератор ідей. Як

говорити з дітьми про сучасну російсько-українську війну». Протягом двох днів понад 140 освітян Стрийської громади Львівщини пройшли курс підвищення кваліфікації у форматі наших тренінгів. Мета: формування теоретичних знань про сучасну російсько-українську війну і прикладних умінь і навичок слухачів щодо викладання цієї теми відповідно до методики організації освітнього та виховного процесу.

Також спільно з Центром професійного розвитку педагогічних працівників Києва організовано та проведено дві лекції для вчителів історії та захисту України з питань відновлення та збереження національної пам'яті засобами історичної освіти, сучасної російсько-української війни.

Крім того за звітний період було організовано та проведено:

онлайн-марафон «Голоси боротьби», в якому взяли участь відомі історики та дослідники Української повстанської армії;

6 жовтня 2022 року онлайн-лекцію Тетяни Шептицької на тему: «Биківня – територія пам'яті»;

громадську акцію-раптівку: лампадки на території Музею Голодомору виклали у символічній формі колоска разом із молодіжними активістами з громадських організацій «Український студент» і «Пласт»;

19 січня 2023 року дискусію «День Соборності: нові виклики для єдності українців» в Українському кризовому медіацентрі;

20 січня 2023 року в хабі Vcentri Hub: Оболонь зустріч із внутрішньо переміщеними особами на тему «Навіки разом: Соборна Україна та міфи російської пропаганди»;

26 січня 2023 року у змішаному форматі лекцію на тему «Від крутянського поля до Берестейського тріумфу: 105 років міжнародного визнання УНР» (<https://www.youtube.com/watch?v=Anjs4CE28lw>);

28 січня 2023 року в рамках проєкту УІНП «Історія для всіх» онлайн-зустріч із військовими Черкаського обласного територіального центру комплектування та соціальної підтримки оперативного командування «Північ» Сухопутних військ ЗСУ «На захисті Соборності: українська боротьба сто років тому і нині»;

14 березня 2023 року До Дня українського добровольця проведено тематичну зустріч «Добровольчі формування Карпатської Січі в боротьбі за незалежність України: минуле і сучасність» у рамках проєкту «Історія та сучасність українських військових зв'язів» (https://www.youtube.com/watch?v=R2qZ_nqW6M4);

6 квітня 2023 року тематичну зустріч «Чорні запорожці: від УНР до 72-ї ОМБР - бойові традиції вільної України» «Історія та сучасність українських військових зв'язів» (<https://www.youtube.com/watch?v=ajNbt7YSpEE>).

3 березня 2023 року тематичну зустріч, присвячену легендарній 93-й окремій механізованій бригаді Збройних сил України «Холодний Яр» на тему: «Воля України або смерть»: від повстанців Холодного Яру до зв'язу 93-ї ОМБр» «Історія та сучасність українських військових зв'язів» (<https://www.youtube.com/live/KDnpCb7vIZg?feature=share>);

22 травня 2023 року тематичну зустріч, присвячену Дню Героїв за участі героїв та учасників війни (<https://www.youtube.com/live/LMT4uQW2Dfs?feature=share> <https://www.facebook.com/uinp.gov.ua/videos/254955930421379>);

Міжнародну публічну зустріч «Повстання в ГУЛАГу: люди проти тоталітаризму» за участю урядовців, дослідників теми з України, Литви, Казахстану, Грузії, Японії (24.05.2023).

Крім того Інститут виступив партнером Національного проекту «Єдина Україна» Міністерства молоді та спорту України; за звітний період Інститут провів такі онлайн-лекції для внутрішньо переміщених осіб: «Жінки, нагороджені в Українській повстанській армії» (16.09.2022, 26.10.2022), «Актуальні питання декомунізації» (19.10.2022), «Чому потрібно прибрати пам'ятник Катерині II в Одесі» (20.10.2022), «Російська денацифікація в Україні – від УПА до сьогодні» (25.10.2022), «Індустріалізація Південного сходу України» (27.10); «Голодомор 1932–1933 років: анатомія геноциду» до Дня вшанування пам'яті жертв Голодомору – геноциду Українського народу (25.11.2022), «Сучасна символіка ЗСУ» (05.12.2022); «Україна. Війна в Європі» (23.02.2023, 05.04.2023), «Віртуальна екскурсія «Рашизм – це...» (07.04.2023), «ГУЛАГ та його в'язні» до 70-ї річниці початку тих історичних подій (29.05.2023); «Норильське повстання» (31.05.2023); «Жіноче обличчя Норильського повстання» (02.06.2023); «Воркутинське повстання» (05.06.2023); «Кенгірське повстання» (07.06.2023); «Любов і ГУЛАГ» (09.06.2023); «Витоки українського конституціоналізму» (27.06.2023); «Україна. Війна в Європі» (27.07.2023); «Творці незалежності: 10 маловідомих імен видатних українців» (частина 1 – 22.08.2023, частина 2 – 22.08.2023).

У межах меморандуму про співпрацю із Департаментом з питань виконання кримінальних покарань Державної кримінально-виконавчої служби України Інститут провів такі онлайн-лекції для засуджених та осіб, узятих під варту: «Український вимір Другої світової війни», охоплення – майже 500 осіб із 68 установ з усієї України (09.05.2023), «Витоки українського конституціоналізму», охоплення – понад 500 слухачів із 70 установ (27.06.2023); «Тисячолітній спадок Української державності», охоплення – 700 осіб 75 установ із усієї України (27.07.2023), «Творці незалежності: 10 маловідомих імен», охоплення – 200 слухачів із різних областей України (22.08.2023).

Для керівництва та курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ, який тимчасово розміщується у м. Вінниці, пам'яті українців, яких у 1944–1951 роках примусово депортували з рідних домів на теренах польсько-українського прикордоння (20.09.2022) та до Дня захисників і захисниць України та 80-ої річниці створення УПА (07.10.2022); для бійців частини № 3018 НГУ та для курсантів Інституту НГУ до Дня Соборності і Дня Героїв Крут (02.01.2023, 29.01.2023); 6 просвітницьких лекцій-бесід з військовослужбовцями 70-го Окремого стрілецького батальйону ОК «Південь» до Дня Героїв Небесної Сотні (13.02.2023); для військовослужбовців 40-го полку імені полковника Данила Нечая (в/ч 3008) Національної гвардії України (місце дислокації – Вінниця) до Дня

пам'яті Героїв Крут (05.02.2023) і до Дня Героїв Небесної Сотні (19.02.2023); до Дня українського добровольця для офіцерів та курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ, що тимчасово розміщується у Вінниці (14.03.2023); екскурсія-бесіда «Історія Сотниківського цвинтаря» для курсантів Військової академії (м. Одеса) (04.04.2023); 6 зустрічей-бесід із військовослужбовцями військових частин ОК «Південь» щодо розвінчання російських імперських та радянських міфів, а також щодо російсько-української війни (10–14.04.2023); для студентів Інституту військово морських сил Національного університету «Одеська морська академія» (15.04.2023); презентації для військовослужбовців ОК «Південь» відеороликів Українського інституту національної пам'яті «Видатні командири армії УНР», «Кримський похід Болбочана», «Перший зимовий похід – бій за Вознесенськ» (20.04.2023); для військовослужбовців ОК «Південь» лекцію-бесіду та кінопоказ відеороликів із серії «Війна і міф» (24.04.2023); 3 лекції для військових в/ч 1890 ОК «Південь» про радянські та російські міфи про Другу світову війну (26.04.2023); для навчальної роти ОК «Південь» на тему «Чому і як провалилася «русская весна» в Одесі у 2014 році» в селищі Компаніївка Кіровоградської області (19.04.2023, 01.05.2023); з курсантами Військової академії (м. Одеса) на тему «Сучасна війна за незалежність України» (15.05.2023); із курсантами Харківського національного університету внутрішніх справ, що тимчасово розміщується у Вінниці: до Дня пам'яті та примирення за матеріалами виставки Інституту «УПА – відповідь нескореного народу» (08.05.2023); до Дня Конституції за матеріалами виставки Інституту «Символ твоєї свободи. 100 років Державного герба України» (26.06, 28.06.2023); 3 зустрічі-бесіди з військовослужбовцями 21-ої окремої мотопіхотної бригади про історію боротьби за незалежність України (11.06.2023); з проблематики політики національної пам'яті з офіцерами Управління морально-психологічного забезпечення оперативного командування «Північ» Сухопутних військ ЗСУ (12.06.2023); для офіцерського складу, військовослужбовців за контрактом та рядового складу 40-го полку імені полковника Данила Нечая (в/ч 3008) Національної гвардії України бесіду до Дня Української Державності і презентацію відеоролика Інституту «Історія України за 15 хвилин» (23.07.2023); 4 бесіди з військовослужбовцями підрозділу 59-ої окремої мотопіхотної бригади імені Якова Гандзюка («Сучасна війна за незалежність України» та «Російсько-радянські міфи щодо України» (24.07); «Війна: що ми навчилися» (26.07); «Хто такий Яків Гандзюк» (27.07); зустріч-бесіда про вшанування загиблих захисників України з курсантами та представниками громадськості (спільно з Відділенням соціально-гуманітарної роботи ОДУВС та ГО «Ветеранс ХАБ ОДЕСА», 25.08.2023); «Виховну годину з керівником Південного міжрегіонального відділення Українського інституту національної пам'яті» із курсантами Одеського державного університету внутрішніх справ (29.08.2023).

За звітний період підготували понад 90 мультимедіа презентацій для Управління морально-психологічного забезпечення оперативного командування «Північ» Сухопутних військ ЗСУ для розсилки на війська та 34 мультимедіа

презентації для відділу морально-психологічного забезпечення Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова. Інститут взяв участь в організації та проведенні панахиди біля Меморіалу жертвам Голодоморів (кільцева дорога м. Харків, 26.11.2023), панахиді в пам'ять про загиблих у теракті 22 лютого 2015 року біля Палацу Спорту в Харкові та 7 панахид за загиблими захисниками України: 2 – біля меморіальної дошки Героям Небесної Сотні на подвір'ї Іоано-Богословського храму ПЦУ, 5 – у Храмі Різдва Христового в місті Одесі.

Також Інститут запровадив та надалі наповнює рубрики в соціальних мережах та офіційних ресурсах Інституту «Патрони ЗСУ» про історичних діячів, імена яких носять бригади сучасних Збройних сил України; «Голоси боротьби», що включає банери з цитатами командирів УПА та відеосвідчення учасників повстанської боротьби; «Генерали УПА» – мотивуючі цитати та довідки про відомих командирів-повстанців.

Інформація Державного агентства України з питань кіно

За підтримки Держкіно у період 2022-2023 роки було створено фільми національно-патріотичного спрямування, а саме:

у 2022 році завершено 3 кінопроекти (2 неігрові, 1 ігровий);

у 2023 році завершено 3 кінопроекти (3 ігрові);

у 2022 році завершено 3 кінопроекти (неігрові 3).

Наразі у виробництві знаходиться 18 кінопроектів (9 ігрові, 9 неігрові) національно-патріотичного характеру.

У рамках популяризації та збереження національного аудіовізуального продукту (національні фільми, кінохроніка, телепередачі, музичне відео тощо) національно-патріотичного, морально-духовного, тематичного спрямування в Україні та світі у 2022 році та впродовж 2023 року був започаткований та продовжується кіномистецький захід «Національний тур «Кіно заради Перемоги» завдяки спияння Офісу Президента Украхни, Держкіно, Асоціації «дивись українське!» за підтримки фонду «МХП-Громаді» та компанії Deloitte в Україні, за сприяння компанії «Вавілон», ГО «УкрКіноФест», ГО «Спілка підприємців теле та кіноіндустрії», окремих підрозділів Збойних Сил України та Національної гвардії України у взаємодії з обласними військово-цивільними адміністраціями та Національною поліцією України, на підтримку українських військових, громад та внутрішньо переміщених осіб, який здобув національне та світове визнання, перемігши у конкурсі 2Відповідальна країна» у номінації «Підтримка освіти та Культури» та ставши переможцем міжнародної премії SABRE Awards EMEA – «кращий соціальний проект».

Відбулись такі прем'єрні покази національних фільмів: «Памфір», «Бачення Метелика» (робоча назва «Спас»), «Мирний-21», «Довбуш».

Інформація Міністерства оборони України

До пункту 3. Підготовлено 10 проектів Указів Президента України про присвоєння почесних найменувань військовим частинам Збройних Сил України, а саме:

проект Указу Президента України “Про присвоєння почесного найменування «імені Максима Кривоноса» 156 зенітному ракетному полку (Указ Президента України від 14 жовтня 2022 року № 719/2022);

проект Указу Президента України «Про присвоєння почесного найменування «Наддніпрянська» 138 радіотехнічній бригаді (Указ Президента України від 14 жовтня 2022 року № 720/2022);

проект Указу Президента України «Про присвоєння почесного найменування «Шепетівський» 11 зенітному ракетному полку (Указ Президента України від 14 жовтня 2022 року № 721/2022);

проект Указу Президента України «Про присвоєння почесного найменування «Кременчуцька» 107 реактивній артилерійській бригаді (Указ Президента України від 11 грудня 2022 року № 860/2022);

проект Указу Президента України “Про присвоєння почесного найменування «Едельвейс» 10 окремих гірсько-штурмовій бригаді (Указ Президента України від 14 лютого 2023 року №80/2023);

проект Указу Президента України “Про присвоєння почесного найменування «імені князя Мстислава Хороброго» 66 окремих механізованих бригаді (Указ Президента України від 28 липня 2023 року № 457/2023);

проект Указу Президента України “Про присвоєння почесного найменування «імені полковника Руслана Тюха 34 окремих авіаційній ескадрильї безпілотних авіаційних комплексів 383 окремої бригади безпілотних авіаційних комплексів Повітряних Сил Збройних Сил України (Указ Президента України від 05 серпня 2023 року № 478/2023);

проект Указу Президента України “Про присвоєння почесного найменування «Нікопольський» 301 зенітному ракетному полку Повітряних Сил Збройних Сил України (Указ Президента України від 05 серпня 2023 року № 479/2023);

проект Указу Президента України «Про присвоєння почесного найменування «Південнобузька» 19 окремих бригаді радіо і радіотехнічної розвідки особливого призначення Повітряних Сил Збройних Сил України (Указ Президента України від 05 серпня 2023 року № 480/2023);

проект Указу Президента України “Про присвоєння почесного найменування «імені Остафія Дашковича» 104 окремих автомобільній бригаді (Указ Президента України від 23 серпня 2023 року № 504/2023);

За звітний період присвоєно почесне найменування: 6 бригадам, 3 полкам, 1 окремих авіаційній ескадрильї;

проведено XXIII етап Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика у Збройних Силах України та визначено його переможців;

підготовлено низку методологічних матеріалів для «Уроків звиятиги»; розглянуто, здійснено фахову експертизу та погоджено проекти семи актів Кабінету Міністрів України та чотирьох наказів інших ЦОВВ щодо військово патріотичного виховання;

опрацьовано проекти актів КМУ:

проект постанови КМУ «Про внесення зміни до пункту 4 Положення про Міністерство оборони України» (від 19.05.2023 № 506);

проект постанови КМУ «Про затвердження Порядку використання (залучення) особового складу, ресурсів та засобів сил безпеки і сил оборони, забезпечення заходів безпеки, медичного забезпечення під час здійснення заходів військово-патріотичного виховання» (проведено роботу з внутрішнього погодження, юридичної експертизи та підготовки до відправки на зовнішнє погодження);

здійснюється постійне інформування особового складу, організовані і проводяться заходи, спрямовані на виховання в особового складу почуття патріотизму, вірності Військовій присязі, бойовим традиціям (братерству) і готовності до самопожертви в ім'я Батьківщини;

відпрацьовано і надано в підрозділи та військові частини методичні матеріали за тематикою командирського інформування, відповідно актуальності направляються інформаційні листи щодо проведення заходів з нагоди державних, військово-професійних свят, визначних дат і подій історії України;

проведено заходи моральної підтримки особового складу, організовано заходи, спрямовані на утвердження любові військовослужбовців до Батьківщини, їх духовності, моральності, наслідування найкращих прикладів мужності та звиятиги борців за свободу та незалежність України як з історичного минулого, так і захисників, які сьогодні відстоюють суверенітет та територіальну цілісність держави;

23 серпня 2023 року в пунктах постійної дислокації підрозділів проведено урочистий ритуал підйому Державного Прапора України;

відпрацьовано і надано в підрозділи та військові частини інформаційні листи щодо проведення заходів, спрямованих на забезпечення функціонування української мови як державної, та підвищення її ролі як національної цінності;

активізовано заходи з формування антикорупційної, політичної, правової, моральної та етичної форми суспільної свідомості, розроблено пам'ятки, інформаційні буклети, проведено заняття за тематикою недопущення корупційних діянь, формування нульової толерантності до фактів правопорушень;

заняття з національно-патріотичної підготовки проводилися оперативними формами, тематика визначалася рішенням командирів військових частин та підрозділів у залежності від умов обстановки та завдань, які визначалися підрозділам, частинам;

постійно поширювалися матеріали з офіційних веб-сайтів органів державної влади, силових структур та відомств, а також матеріали зі сторінок підрозділів Збройних Сил України.

До пункту 5.: за відповідними зверненнями органів місцевими влади, місцевого самоврядування та органів освіти надавалася відповідна допомога щодо утворення міжшкільних ресурсних центрів, що забезпечують викладання предмета Захист Вітчизни та сприяння (забезпечення) проведення занять.

До пункту 6.: налагоджено військово шефську співпрацю із закладами освіти, військовими частинами, вищими військовими закладами освіти щодо надання допомоги в організації та проведенні заходів національно-патріотичного спрямування на базі військових музеїв, територій військових містечок, кімнат бойових традицій з урахуванням обмежень у зв'язку із повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України.

До пункту 7.: спільно з місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування у рамках виконання Указу Президента України від 27 березня 2020 року № 128/2020 «Про внесення змін до Указу Президента України від 11 лютого 2016 року № 44/2016» (Про шефську допомогу військовим частинам Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України) та наказу Міноборони від 31.10.2016 № 571 «Про затвердження Інструкції з організації виконання Указу Президента України від 11 лютого 2016 року № 44/2016» сплановано та організовано роботу щодо надання допомоги загальноосвітнім навчальним і позашкільним навчальним закладам в організації та проведенні навчально-польових зборів, інших організаційно-масових заходів військово-патріотичного спрямування, з урахуванням обмежень у зв'язку із повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України;

через мережу гарнізонних будинків офіцерів, проведено організаційно-масові заходи військово-патріотичного спрямування в інтересах місцевих органів влади;

забезпечено участь вихованців військових ліцеїв у проведенні урочистостей на державному та регіональному рівнях під час відзначення державних свят і пам'ятних дат (з урахуванням обмежень);

забезпечено участь представників Міністерства оборони України та Збройних Сил України у роботі міжвідомчих координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання.

До пункту 8.: проводилась робота щодо надання допомоги загальноосвітнім навчальним і позашкільним навчальним закладам в організації заходів військово-патріотичного спрямування з урахуванням обмежень військового часу.

До пункту 11.: активно реалізовувалися проекти та заходи спрямовані на підвищення престижу військової служби та популяризацію стандартів НАТО;

проведено рекламні компанії: «Вірю в Збройні сили України», «Територіальна оборона»;

широко пропагувалися приклади мужності і героїзму військовослужбовців сектору оборони, військових розвідників, успіхи підрозділів Сил оборони України у боях з окупантами;

розповсюджено документальні фільми-трилогії «Воєнна розвідка України: на морі, у небі, на землі», фільм перший «Авіапрорив на Азовсталь. Небо», фільм

другий «Море. Битва за острів Зміїний», фільм третій «Харківський контрнаступ. Земля», фільм «Інтернаціональний легіон. Воля без кордонів», фільм «Війна на Дніпрі», фільм «Сталеві птахи», документальний фільм «Збиті льотчики росії», документальний фільм «Ефект присутності»;

30.06.2023 проведено спеціальне погашення поштової марки «Головне управління розвідки Міністерства оборони України» за участю начальника Головного управління розвідки Міністерства оборони України генерал-лейтенанта Кирила Буданова та генерального директора АТ Укрпошта Ігоря Смілянського;

05.09.2023 проведено презентацію пам'ятної монети «Воєнна розвідка України» за участю начальника Головного управління розвідки Міністерства оборони України генерал-лейтенанта Кирила Буданова та Голови Національного банку України Андрія Пишного;

організовано і проведено комплекси заходів з нагоди 31-ї річниці воєнної розвідки України, днів створення військових частин, розроблено рекламні матеріали, сувенірна продукція, нові засоби наочної агітації;

розповсюджувалися плакати, постери, предмети сувенірної продукції з національною та відомчою символікою;

проведено заходи на підтримку та пропаганду військових традицій національного війська, які формувалися на всіх історичних етапах творення української самостійної держави;

щоденно о 09.00 проводиться загальнонаціональна хвилина мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України;

29 серпня 2023 року особовий склад Міноборони та ЗСУ залучався до проведення загальнонаціональної хвилини мовчання з нагоди Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України;

організовано заходи з нагоди пам'ятних днів, днів скорботи, заходи на вшанування пам'яті загиблих внаслідок російської агресії;

проведено внесення відомостей до Книги Слави Головного управління розвідки Міністерства оборони України про співробітників, які зробили вагомий внесок у розбудову воєнної розвідки України, досягли значних успіхів у службі (роботі), відзначені державними нагородами України, заохочувальними відзнаками;

проведено внесення відомостей до Книги Пам'яті Головного управління розвідки Міністерства оборони України про співробітників, які загинули під час виконання бойових (спеціальних) завдань, посадових (службових) обов'язків або померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, пов'язаного з виконанням таких завдань, у тому числі й тих, які померли, перебуваючи в полоні або в заручниках;

забезпечена участь у спортивних заходах, які проводяться за участю військовослужбовців та працівників Збройних Сил України і спрямовані у т.ч. і на сприяння підвищення престижу військової служби та популяризацію стандартів

НАТО, а саме:

у спортивних заходах міжнародного рівня (чемпіонати і кубки світу, Європи тощо) беруть участь спортсмени - члени збірних спортивних команд України переважно із числа військовослужбовців та працівників Збройних Сил України закладів фізичної культури і спорту Міноборони;

86 військовослужбовцям Збройних Сил України присвоєно звання Героя України.

До пункту 12.: Міноборони спільно з органами місцевого самоврядування постійно проводиться впорядкування історичних пам'яток, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які увічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України також на місцях поховань загиблих військовослужбовців, постійно проводиться заміна прапорів.

Оборонне відомство активно бере участь у заходах щодо створення національного меморіального військового кладовища та щодо створення меморіалу українських героїв.

До пункту 13.: Збройні Сили України в різних регіонах держави стали ініціаторами та брали активну участь у встановленні пам'ятних знаків (пам'ятників, меморіальних дошок тощо), найменуванні (перейменуванні) об'єктів місцевої інфраструктури (площ, вулиць, провулків), навчальних закладів, створенні музеїв на честь борців за незалежність України у XX столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України під час проведення ООС (АТО), повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України.

За звітний період 59 військовим частинам ЗС України розроблено ескізи бойових прапорів, які в подальшому вручались їм в урочистій обстановці, зазначені заходи активно висвітлювалися в засобах масової інформації.

До пункту 14.: у місцях дислокації військових частин, у гарнізонних будинках офіцерів, у музеях та експозиційних кімнатах військових частин було організовано тематичні виставки, присвячені Дню захисників та захисниць України (14.10.2022) та 31-й річниці Збройних Сил України.

Збройними Силами України була надана допомога «Національному музею історії України у другій світовій війні» щодо збору експонатів для організації першої в країні та світі музейної виставки про російсько-українську війну.

У Національному військово-історичному музеї України та його філіях (Луцьк, Івано-Франківськ, Первомайськ, Полтава, Крути) створено постійно діючі експозиції, присвячені:

історії та перебігу збройної боротьби з російською федерацією впродовж 2014-2023 рр.; героїзму та жертвності військовослужбовців, правоохоронців, добровольців тощо. Основою експозицій стали експонати, зібрані співробітниками НВІМУ під час роботи в Гуманітарному проекті Збройних Сил України Місія «Евакуація-200»;

державотворенню та збройній боротьбі за незалежність у 1917–1921 роках. Серед експонатів НВІМУ – унікальні речі, передані останніми ветеранами Армії

УНР, або їхніми нащадками.

До пункту 15.: надано сприяння у встановленні в різних регіонах України зовнішньої військово-патріотичної реклами.

Через військові ЗМІ розповсюджено записи аудіо-звернень бійців ООС (АТО), учасників відбиття повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України з нагоди визначних пам'ятних дат.

Організовано інформаційне супроводження проведення у Міністерстві оборони та Збройних Силах України військово-патріотичних заходів, спрямованих на консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення достовірної інформації про роль Збройних Сил України у забезпеченні миру та стабільності в Україні шляхом розміщення інформації на офіційному веб-сайті та на офіційній сторінці Міністерства оборони України у соціальній мережі «Facebook», Центральної телерадіостудії Міністерства оборони України, Телерадіостудії Міністерства оборони України «Бриз» та військовому радіо «Армія FM»;

підготовлено серію відеороликів «Вірю в ЗСУ»;

у соціальних мережах на офіційних сайтах Міноборони та військових засобах масової інформації під відповідними матеріалами активно застосовується хештеги «Вірю в ЗСУ»;

для оновлення наочної агітації в підрозділи видано тематичні плакати історії Українського війська, рекламування військової служби та мотивації до збройного захисту України від російських окупантів.

До пункту 18.: інформаційним агентством «Арміяінформ» було створено фотовиставку, яка висвітлювала події на сході України та дії Збройних Сил України з відсічі російської збройної агресії.

Військові журналісти беруть участь у проєкті Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ» – фотовиставка та подальший друк фотоальбомів «Нескорена нація».

У II кварталі 2023 року розпочав роботу загальноукраїнський державний телеканал на військову тематику, «Армія ТБ», що належить Міністерству оборони України.

До пункту 19.: з метою популяризації військової служби проведено конкурс дитячої творчості, присвячений 31 річниці воєнної розвідки «Воєнна розвідка України: на морі, у небі, на землі».

Військовослужбовці військових частин залучалися до проведення «Уроків мужності» для учнів старших класів ЗОШ I–III ступенів згідно з відповідними клопотаннями.

Щодня проводилась робота щодо актуального наповнення лінійної комунікаційної мережі та оперативного доведення до військовослужбовців єдиного інформаційного контенту з використанням можливостей месенджерів «Telegram» та «WhatsApp».

За формами викладення інформаційний контент розміщується на сторінках (у групі) соціальної мережі «Facebook» блогерській платформі «Teletype» та відеохостингу «Youtube».

Силами підпорядкованих Міноборони медійних установ вживалися заходи щодо інформаційного забезпечення підрозділів ЗС України, залучених до здійснення відсічі повномасштабного вторгнення збройних сил РФ на територію України. Зокрема:

організація і супровід діяльності мобільних пресгруп Центральної телерадіостудії Міністерства оборони України та Інформаційного агентства в районах виконання завдань. На передовій працюють мобільні пресгрупи від ЦТРС МОУ, які забезпечують контентом Військове телебачення України, радіо Армія ФМ, Армія ТБ, національний телемарафон «Єдині новини», вітчизняних та іноземних журналістів і документалістів. Також діє 2 мобільні пресгрупи Інформагентства, що забезпечують наповнення актуальною та оперативною інформацією вебсайт «Арміяінформ», агрегатор новин ukr.net, вітчизняні та іноземні ЗМІ;

розширення мовлення військового радіо «Армія ФМ» у містах-мільйонниках та на прилеглих до ведення бойових дій територіях;

виготовлення роликів для військовослужбовців та їх поширення через платформу Youtube. Наразі виробляються телепроекти Військового телебачення України: «Воєнкор» (новини з фронту), «Воїн» (інтерв'ю з фронту), «Сила спротиву» (територіальна оборона), «Озброєння» (про зброю і техніку від партнерів, а також захоплену трофейну), «Під прицілом» (аналітика актуальних процесів), «За поребриком» (висміювання військової сфери ворога), «(Не)відомий фронт» (інтерв'ю з зірками), «Такмед» (тактична медицина), «Рух опору» (поради ведення партизанської війни), «Право знати» (основні питання Міжнародного гуманітарного права). Крім транслявання зазначених телепроектів через Youtube, центральні і регіональні телеканали, усі відео доступні в онлайн кінотеатрі Sweet.tv, який розширив можливість безкоштовного підключення для військовослужбовців та розширює покриття у військово-медичних закладах;

систематично розповсюджувались інформаційно-аналітичні матеріали контрпропагандистського спрямування, зокрема здійснено аналіз міфів і фейків російської пропаганди та надано пропозиції щодо їх розвінчання (підготовлено і видано збірники контрпропагандистських матеріалів «Переможні битви українського війська над росіянами (московитами)» та «Справжнє обличчя російської армії: минуле і сьогодення»; навчально-методичний посібник Комуникативно-пропагандистська складова інформаційно-пропагандистської протидії у ЗС України»);

проведено військово-історичні дослідження (підготовлено матеріали щодо історичного досвіду російсько-українського збройного протистояння, боротьби Українського народу за свою свободу проти російських загарбників у різні часи; проведено роботу в рамках проектів: «Розвінчання історичних міфів російської

пропаганди», «Війна, що триває століттями»);

створено проекти «Зброя Перемоги» та «Почесні найменування військових частин ЗС України» з метою пропаганди здобутків ЗС України та доведення інформації про допомогу країн-партнерів;

проведено соціологічні дослідження (опитування особового складу ЗС України щодо їх конфесійної приналежності; визначення рівня лідерських якостей випускників курсів підготовки офіцерів, які призвані до ЗС України за загальною мобілізацією, «Стійкість військовослужбовців Збройних Сил України як складова національної стійкості»).

З 24 лютого 2022 року культурологічне забезпечення частин та підрозділів ЗС України здійснювалося в тому числі силами та засобами військово-музичних установ та підрозділів Збройних Сил України.

Також для задоволення культурологічних погреб військовослужбовців ЗС України було проведено роботу з організації та координації концертної діяльності зірок української естради, професійних і аматорських творчих колективів безпосередньо у місцях розташування військ.

Крім того, Національним президентським оркестром ініційовано та створено культурно-мистецький проект «Бій за Україну». Його мета – утвердження української державності, духовне згуртування та зміцнення українського народу, пропагування національної та військової культури, зміцнення бойового духу воїнів, морально-психологічна підтримка місцевого населення і внутрішньо переміщених осіб.

Наказом Міністерства оборони від 21.11.2022 № 392 встановлено нову систему відомчих заохочувальних відзнак оборонного відомства.

Запроваджено відзначення державними та відомчими нагородами військовослужбовців, інших осіб, які проявили мужність та героїзм під час захисту України.

До пункту 25.: Міноборони відповідно до компетенції долучається до методичного забезпечення заходів за територіальним принципом.

Згідно з пунктом 28. Міноборони відповідно до компетенції долучається до методичного забезпечення заходів з набуття компетенцій для осіб, які працюють у сфері національно-патріотичного виховання або долучаються до впровадження державної політики в цій сфері.

До пункту 29.: Міноборони відповідно до компетенції долучається до методичного забезпечення заходів за територіальним принципом.

Водночас інформую, що, зважаючи на відсутність у кошторисі Міноборони цільових бюджетних призначень на проведення заходів національно-патріотичного виховання громадян, в основу роботи покладено принцип зміщення акцентів на проведення спільних з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування акцій загальнодержавного рівня та таких спільних заходів місцевого значення, що не несе значних фінансових витрат і реально можуть бути виконані за наявних сил та засобів.

Разом з цим інформуємо Вас, що у зв'язку із повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України частину заходів, які були заплановано на 2023 рік щодо реалізації Плану дій Міноборони було скасовано або проведено в обмеженому вигляді.

Інформація Міністерства внутрішніх справ України

Міністерством внутрішніх справ України вживається комплекс заходів, спрямованих на формування патріотизму, національно-культурної ідентичності, збереження та розвитку духовно-моральних цінностей, підвищення рівня правових знань та правової культури дітей і молоді, формування їх ціннісних орієнтацій, здорового та безпечного способу життя.

Зокрема, закладами вищої освіти системи МВС (далі – ЗВО МВС) та Національною гвардією України (далі – НГУ) проведено низку заходів.

Про результати проведених заходів за звітний період повідомляємо таке.

На виконання пункту 4 Плану дій «Розроблення і формування нових стандартів військово-прикладних професій, що відповідатимуть вимогам часу, соціально-економічному і політичному устрою сучасної України» проведено такі заходи.

Відповідно до ст. 11 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 962 «Про утворення військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів та внесення змін у додаток до Порядку проведення військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу», у Національній академії внутрішніх справ (далі – НАВС) продовжує функціонувати кафедра військової підготовки.

Слухачі проходять військову підготовку за програмою підготовки офіцерів запасу (військово-облікові спеціальності: «Організація морально-психологічного забезпечення військ (сил)», «Бойове застосування з'єднань, військових частин, підрозділів Національної гвардії України з охорони та оборони важливих державних об'єктів та комунікацій», «Бойове застосування з'єднань, військових частин та підрозділів Національної гвардії України з охорони громадського порядку»).

У 2023 році Військову присягу склали 107 офіцерів. Станом на 01 вересня зараховано 50 осіб.

Відповідно до пунктів 15, 16 Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 373, НГУ підготовлено проєкт професійного стандарту «Сапер (розмінування)».

На виконання п. 6 Плану дій «Налагоджування військово-шефської співпраці із закладами освіти, військовими частинами, вищими військовими закладами освіти щодо надання допомоги в організації проведення заходів національно-патріотичного спрямування на базі військових музеїв, територій військових

містечок, кімнат бойових традицій» проведено такі заходи.

З метою надання допомоги закладам загальної середньої освіти в організації та проведенні заходів військово-патріотичного спрямування, що мають на меті популяризацію та відродження національної культури, сприяння військово-патріотичному вихованню молоді, формування ціннісних орієнтирів і громадянської свідомості, НАВС співпрацює з управліннями освіти Дарницької, Деснянської, Дніпровської, Солом'янської районних у місті Києві державних адміністрацій.

У Центральному музеї НГУ, 25 музеях та кімнатах історії (бойової слави) територіальних управлінь, вищих військових навчальних закладах та військових частинах НГУ для проведення заходів національно-патріотичного спрямування оформлено відповідні експозиції.

Організовано проведення екскурсій для ознайомлення молоді з умовами служби та побутом військовослужбовців до Дня Національної гвардії України, Дня Конституції України, Дня незалежності України та днів утворення військових частин у місцях, де дозволяє безпекова ситуація.

25 серпня 2023 року з метою вшанування пам'яті загиблих захисників України курсанти та співробітники Одеського державного університету внутрішніх справ (далі – ОДУВС) разом з представниками громадських організацій, молодіжних центрів, молодіжних рад взяли участь у заходах, організованих ветеранським об'єднанням «Ветеранс Хаб Одеса», українським інститутом Національної пам'яті, сектором Міністерства ветеранів України в Одеській області.

Представники Донецького державного університету внутрішніх справ (далі – ДонДУВС) спільно з волонтерами, постійно вживаються заходи з питань забезпечення окремих потреб територіальної оборони міста та області Збройних Сил України. Надається посильна допомога пораненим захисникам України, які перебувають на лікуванні у шпиталях і лікарнях. Крім того, перемінний та постійний склад ДонДУВС щодня співпрацює з військово-цивільною адміністрацією міста та бере участь у розвантаженні гуманітарної допомоги для сімей, які потрапили в скрутні життєві обставини, та внутрішньо переміщених осіб з інших регіонів держави.

Керівництвом Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (далі – ДДУВС) налагоджено взаємодію з військовим шпиталем м. Дніпро в частині надання психологічної допомоги лікарям, працівникам шпиталю в умовах воєнного стану. Психологами ДДУВС проводяться заходи із психоемоційної стабілізації, корекції психологічного стану та відновлення зазначених працівників.

Здобувачі вищої освіти ДДУВС у межах проходження судової практики в Дніпропетровському адміністративному окружному суді взяли участь патріотичній годині, присвяченій Дню скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні. На заході були присутні представники Головного управління ДСНС України в Дніпропетровській області. Фахівці ДСНС презентували роботу рятувальників на Херсонщині під час ліквідації наслідків підриву Каховської ГЕС, акцентували увагу

на питанні порятунку постраждалих, розповіли про основи мінної й пожежної безпеки, а також порядок дій в разі виявлення вибухових знахідок. У ході заходу продемонстровано макети мін, гранат і снарядів на спеціальних стендах.

На виконання п. 8-9 Плану дій «Надання допомоги закладам освіти в організації та проведенні навчально-польових зборів та інших організаційно-масових заходів військово-патріотичного спрямування. Підготовки та проведення початкового, першого та другого етапів підсумкових наметових таборувань Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»))» проведено такі заходи.

За участі ДДУВС, а також Департаменту освіти і науки Дніпропетровської ОДА у період з 9 по 26 травня 2023 року на базі закладу вищої освіти проведено навчально-тренувальні збори Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Учасниками гри стали учні закладів загальної середньої, професійно-технічної, фахової передвищої освіти, а також їхні наставники в кількості 490 осіб. Для них організовано теоретичний та практичний блоки завдань – стройовий вишкіл, подолання смуги перешкод і вогнева підготовка в мультимедійному тирі.

Представники ОДУВС входять до складу Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Одеській обласній державній адміністрації, сприяють підготовці та проведенню всіх етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») (молодша, середня, старша вікові категорії).

Курсанти та працівники кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ (далі – ХНУВС) взяли участь у проведенні військово-патріотичного дитячого табірної збору «Сокіл» («Джура»).

У квітні 2023 року для учасників Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») з 14 територіальних громад Волині представниками НГУ проведено майстер-класи з домедичної допомоги, топографії та мінної безпеки, роботи з топографічною програмою «Кропива».

У травні 2023 року представники відділу цивільно-військового співробітництва Іміджево-видавничого центру НГУ взяли участь у фінальному районному конкурсі гри серед команд середньої та старшої вікової групи більше, ніж 40 закладів освіти Деснянського району м. Києва.

Гвардійці здійснювали суддівство змагань на військово-прикладних етапах І-го етапу гри серед школярів старшої вікової категорії із 12 років закладів загальної середньої освіти на території Сеньківського ліцею на Київщині.

Інструктори Волинського підрозділу НГУ в Оваднівському відділі Володимир-Волинського центру професійної освіти провели майстер-класи з мінної безпеки, домедичної допомоги й топографії для учасників 13 команд обласних змагань серед закладів професійної освіти.

У червні 2023 року військовослужбовці НГУ взяли участь у другому

обласному етапі гри в Закарпатті, де продемонстрували школярам зразки озброєння та обмундирування, познайомили з порядком розбирання та збирання автоматів, кулеметів і снайперських гвинтівок, провели заняття з тактики та медицини.

На виконання пункту 11 Плану дій «Реалізація проєктів та заходів, спрямованих на підвищення престижу військової служби та популяризації стандартів НАТО» проведено такі заходи.

За ініціативи МВС у травні-серпні 2023 року в межах реалізації проєкту «Дружня підтримка» учасники освітнього процесу ЗВО МВС взяли участь у патріотичних акціях «Підтримай та подякуй Захисникам і Захисницям України», «Відвідай пораненого бійця», «З Україною в серці», «Біжу за Перемогу», щоб висловити слова поваги, вдячності та підтримки усім захисникам і Захисницям України, які ризикуючи своїм життям, відстоюють нашу незалежність і свободу, забезпечують безпеку та наближають перемогу.

У січні 2023 року на базі НАВС проведено міжвідомчий науково-практичний круглий стіл «Сучасні можливості екстреного використання медичних та гуманітарних ресурсів для невідкладної допомоги постраждалим унаслідок військової агресії, гуманітарних і техногенних катастроф» за участю низки іноземних фахівців та представників українських міністерств та відомств. Під час заходу американська сторона оголосила про започаткування багатопрофільного міжнародного гуманітарного проєкту цільової допомоги українській стороні «Здоров'я. Освіта та Свобода», метою якого є надання різносторонньої безоплатної допомоги Україні. За підсумками проведення круглого столу сторони-учасники уклали меморандум про співробітництво, на підставі якого проведено низку тренінгів для українських правоохоронців.

За ініціативи МВС на базі НАВС у періоди з 01 до 07 квітня 2023 року та з 07 до 15 травня 2023 року проведено цикли практичних навчань з надання першої домедичної допомоги (базовий рівень) відповідно до стандартів НАТО для працівників МВС України за участю інструкторів з тактичної медицини Команди гуманітарної та медичної допомоги (ZPHM, Республіка Польща).

Відповідно до попередньо досягнутих домовленостей американська компанія «HEAL-Corp» розмістила на локації Національної академії внутрішніх справ мобільний польовий госпіталь (стабілізаційний пункт).

Польовий госпіталь відіграє ключову роль у набутті навичок порятунку життя постраждалих у межах програми «золота година», запровадженої в Європі, як комплексу критично важливих правил невідкладної допомоги та евакуації поранених до медичних закладів протягом перших 60 хвилин після травмування. Проведення занять із застосуванням мобільного шпиталю сприятиме посиленню практичної складової підготовки фахівців сектору безпеки.

У межах реалізації проєктів з підвищення престижу військової служби та популяризації стандартів НАТО науково-педагогічні працівники НАВС провели заняття «Актуальні проблеми взаємодії права та влади в контексті євроінтеграції та глобалізації» для курсантів, молодших спеціалістів і слухачів магістратури НАВС.

Протягом лютого–березня 2023 року здобувачі освіти ЗВО МВС брали участь у заходах організованих офісом НАТО в Україні з питань виховання доброчесності.

28 квітня 2023 року відбулася Міжнародна курсантсько-студентська науково-практична конференція «Проблемні питання правоохоронної та правозахисної діяльності в контексті євроінтеграційних тенденцій».

09 травня 2023 року викладачами-кураторами ОДУВС з нагоди Дня Європи проведено інформаційно-просвітницькі бесіди зі здобувачами вищої освіти.

28 червня 2023 року до Дня Конституції України студенти долучилися до міжнародної конференції «Конституція України та триада європейських цінностей: погляд у світлі євроінтеграції».

До Дня створення НАТО здобувачі вищої освіти Львівського державного університету внутрішніх справ (далі – ЛьвДУВС) провели флешмоб інформаційних відеороликів, які були поширені у навчальних групах через соціальні мережі.

Представники ЛьвДУВС взяли участь у роботі наукового заходу «Проблеми міжнародної та внутрішньої правової безпеки демократичних держав в умовах агресії росії проти України: Польща-Словаччина-Україна-Німеччина». Під час заходу учасники обговорюватимуть питання позиції НАТО та Ради Європи щодо агресії росії проти України, принципу поваги до права українського народу на самовизначення та територіальну цілісність в умовах війни.

НГУ створено 11 профорієнтаційних відеороликів для популяризації служби в НГУ, з них 7 – промоція проєкту Гвардія наступу з презентацією бригад НГУ.

На 2358 зовнішніх носіях відображення інформації здійснено поширення зображень, присвячених 35 воїнам НГУ, які удостоєні звання «Герой України», 22 з них – посмертно.

На 219 зовнішніх носіях відображення інформації здійснено поширення соціальної реклами, спрямованої на донесення ролі Національної гвардії України у забезпеченні миру і стабільності в Україні.

Випущено та розповсюджено буклет «Почесні найменування з'єднань та військових частин Національної гвардії України».

Підготовлено 373 інформаційні та мультимедійні матеріали військово-патріотичного спрямування про героїв, приклади показового виконання завдань з відсічі агресії російських сил, оборони міст, звільнення територій тощо, які було розміщено на офіційному сайті НГУ, на сторінках НГУ та МВС у соціальних медіа (Youtube, Facebook, Telegram, Twitter, Signal) та поширено в українських та іноземних ЗМІ.

На офіційному сайті НГУ та в Youtube-каналі створено окремі рубрики з історіями героїв та позитивних прикладів виконання бойових та службово-бойових завдань, які регулярно наповнюються.

Для іноземної аудиторії виготовлено відео військово-патріотичного спрямування з перекладом та озвученням англійською мовою.

Публікація також здійснюється на 96 власних сторінках територіальних

управлінь та військових частин в мережі «Facebook».

НГУ забезпечує: наповнення єдиної вебплатформи про євроатлантичну інтеграцію України актуальною інформацією відповідно до наявності інформаційних приводів; надання інформації про головні події, прийняті рішення та заходи у сфері партнерства між Україною та НАТО.

Новини щодо діяльності НГУ у сфері євроатлантичної інтеграції регулярно розміщуються на офіційному сайті та надаються представникам ЗМІ.

Упродовж 2023 року новини за цим напрямом розміщені на 22 інформаційних ресурсах.

У 2023 році за тематикою євроатлантичної інтеграції розміщено 111 новин, із них: на офіційному сайті НГУ – 12; в телеграм-каналі НГУ «Національна гвардія – війна за мир» – 11; в телеграм-каналі НГУ «Гвардійський Inform_Napalm» – 88.

У ході взаємних візитів представників Національної академії НГУ та Національної академії оборони ЗС Латвійської Республіки підписано меморандум та започатковано співпрацю з питань інтеграції стандартів НАТО в програми підготовки військових дисциплін.

У рамках участі в індивідуальній програмі партнерства Україна – НАТО офіцер НГУ пройшов курс НАТО з питань цивільно-військового співробітництва для офіцерів вищих штабів на базі Центру передового досвіду НАТО з цивільно-військового співробітництва – CCOE (Civil-Military Cooperation Centre of Excellence, м. Гаага, Королівство Нідерланди).

Інформація Державної прикордонної служби України

На виконання пункту 6 органами Державної прикордонної служби України в межах компетенції налагоджено співпрацю із закладами освіти, громадським об'єднанням у проведенні заходів військово-патріотичного спрямування. Облаштування музеїв, кімнат героїки, територій військових містечок органів Державної прикордонної служби України приведено у відповідність до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки».

Водночас у 2023 році у зв'язку із повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України, небезпекою для життя та здоров'я внаслідок можливих ворожих обстрілів військових частин, керуючись пунктом 8 статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» масові заходи на територіях військових містечок органів Державної прикордонної служби України не здійснювались.

На виконання пункту 8 органи Державної прикордонної служби України в межах компетенції сприяють наданню організаційно-методичної допомоги закладам освіти в організації та проведенні навчально-польових зборів та інших організаційно-масових заходів військово-патріотичного спрямування.

Водночас у 2023 році у зв'язку з повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України, небезпекою для життя та здоров'я відвідувачів внаслідок можливих ворожих обстрілів військових частин, керуючись пунктом 8 статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» масові заходи на територіях військових містечок органів Державної прикордонної служби України не здійснювались.

На виконання пункту 10 у зв'язку із повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України органи Державної прикордонної служби України у 2023 році до проведення третього етапу підсумкових наметових таборувань Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») не залучались.

На виконання пункту 14 протягом 2023 року Департаментом персоналу Адміністрації Державної прикордонної служби України з метою національно-патріотичного виховання, підвищення почуття патріотизму, відповідальності за доручені справи, готовності особового складу до виконання обов'язку щодо захисту незалежності та територіальної цілісності України опрацьовано та видано Етос прикордонника. «Захистимо! Переможемо!» (тираж 500 примірників).

Розпочато роботу із збору інформації та матеріалів для доповнення імен прикордонників і прикордонниць до Книги пам'яті Захисників і Захисниць України, які загинули під час відсічі повномасштабного збройного вторгнення російської федерації проти України.

На виконання пункту 15 інформація спрямована на популяризацію військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення достовірної інформації про роль та місце Державної прикордонної служби України у здійсненні заходів з відсічі збройної агресії російської федерації проти України, постійно розміщується на офіційному вебсайті та офіційних сторінках соціальних мереж органів Державної прикордонної служби України.

З метою популяризації та підвищення іміджу Державної прикордонної служби України у суспільстві, мотивації Українського народу до захисту суверенітету і незалежності України, протягом липня-серпня 2023 року органами Державної прикордонної служби України у взаємодії з місцевими органами державної влади, місцевого самоврядування, організовано виготовлення та встановлення у населених пунктах прикордоння патріотичних банерів «Незалежність потребує захисту! Приєднуйся!» (крім районів бойових дій).

Крім того, протягом 2023 року у національний показ вийшли дві кінострічки, присвячені незламності, мужності та героїзму прикордонників у відсічі збройної агресії російської федерації проти України.

Кінострічки створено у взаємодії та за підтримки Департаменту персоналу, Офісу реформ Адміністрації Держприкордонслужби, Східного та Південного регіональних управлінь Державної прикордонної служби України.

Зокрема:

22 лютого – презентовано воєнну драму українського режисера Ахтема

Сеїтаблаєва «Мирний-21», про прикордонників Луганського прикордонного загону, які першими у 2014 році дали бій проросійським бойовим у м. Луганськ;

27 лютого у виконанні гурту «Бумбокс» і Сергія Жадана випущено пісню та відео-кліп «Правда», яка стала саундтреком до фільму «Мирний-21»;

26 лютого в м. Києві презентовано документальний фільм французького режисера Бернара-Анрі Леві «Слава-Україні», про участь прикордонників та усіх Сил Оборони у відсічі збройної агресії російської федерації проти України.

Також у 2023 році Департаментом персоналу Адміністрації Держприкордонслужби взято участь у розробці дитячої патріотичної гри «Кордон», яка дає уявлення про діяльність Державної прикордонної служби України.

Презентація гри відбулась 29 червня 2023 року в Міністерстві молоді та спорту України за участю розробників гри, представників Адміністрації Держприкордонслужби, громадськості тощо.

На виконання пункту 19 протягом 2023 року з особовим складом Державної прикордонної служби України в умовах відсічі збройної агресії російської федерації проти України забезпечено проведення заходів національно-патріотичного виховання, інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на підтримання морально-психологічного стану військовослужбовців в умовах бойових дій, їх захисту від інформаційно-психологічного впливу противника, формування почуття патріотизму, особистої відповідальності та готовності до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України, зокрема:

щоденне інформування особового складу про стан безпекової ситуації в Україні, заходи, що вживаються керівництвом держави та міжнародною спільнотою для зміцнення обороноздатності України у протидії збройної агресії російської федерації проти України;

доведення до особового складу прикладів героїчної боротьби прикордонників, прикордонних підрозділів, інших складових Сил оборони та всього Українського народу;

доведення указів Президента України про відзначення державними нагородами України прикордонників та інших військовослужбовців складових Сил оборони за мужні та героїчні дії в боротьбі за незалежність України.

На виконання п. 28 представники Адміністрації Держприкордонслужби у 2023 році до заходів з набуття компетентностей для осіб, які працюють у сфері національно-патріотичного виховання або долучаються до впровадження державної політики у цій сфері не залучались.

Інформація Державної служби України з надзвичайних ситуацій

Комплекс заходів, спрямованих на формування патріотизму, національно-культурної ідентичності, збереження та розвитку духовно-моральних цінностей, підвищення рівня правових знань та правової культури, формування ціннісних орієнтацій, здорового та безпечного способу життя в системі ДСНС проводились з

урахуванням введення в Україні режиму воєнного стану та безпекової ситуації в державі, спричиненої збройною агресією російської федерації проти України.

Про результати проведених заходів у 2023 році ДСНС повідомляє.

До пункту 6 Плану для забезпечення виконання завдань національно-патріотичного виховання в ДСНС створено та функціонують 26 пожежно-технічних виставок, які відображають історичне минуле та сьогодення служби порятунку. Наприклад, протягом восьми місяців поточного року на базі пожежно-технічних виставок проведено 135 екскурсій для школярів, ліцеїстів, здобувачів вищої освіти. ДСНС організовано проведення спільних з підшефними навчальними закладами цільових акцій з нагоди державних, професійних свят, визначних та пам'ятних дат українського народу: на честь Дня Соборності України, річниці від Дня народження Тараса Григоровича Шевченка, Дня пам'яті та примирення і Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, Дня Європи, Дня захисту дітей, Дня Конституції України, Дня Державного Прапора України, Дня незалежності України та Дня пам'яті захисників, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність держави.

З метою надання допомоги закладам загальної середньої освіти в організації та проведенні заходів військово-патріотичного характеру, спрямованих на популяризацію та відродження національної культури, сприяння військово-патріотичному вихованню молоді, формування ціннісних орієнтирів і громадянської свідомості заклади освіти ДСНС на постійній основі співпрацюють з управліннями освіти місцевих державних адміністрацій. У поточному році ДСНС проведено понад 400 заходів із безпеки життєдіяльності і понад 200 профорієнтаційних заходів у закладах професійної освіти, ліцєях, гімназіях, коледжах, загальноосвітніх школах різних регіонів України.

До пункту 7 Плану у 2023 ДСНС спільно з Всеукраїнською Асоціацією ветеранів війни та служби цивільного захисту проведено 2 етапи патріотичної акції «Естафета Поколінь» на базі Черкаського інституту пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля (травень) та Вінницького вищого професійного училища Львівського державного університету безпеки життєдіяльності за участю ветеранів служби цивільного захисту та війни.

У ЗВО ДСНС функціонують студентсько-курсантські ради, серед основних завдань яких є: підвищення громадської активності, ініціативності та відповідальності студентів і курсантів, створення умов для їх всебічного розвитку, патріотичне виховання молоді, формування гуманістичних, інтелектуальних та інших професійно значущих якостей, пропаганда здорового способу життя, проведення благодійної роботи.

У всіх підрозділах ДСНС створені фотостенди «Рятувальники — Герої України», на яких відображено життєвий шлях та героїчні вчинки Героїв України Шатохіна Сергія Миколайовича (присвоєно посмертно), Ахметгарєєва Іллі Шамільєвича (присвоєно посмертно) та Кошовця Андрія Віталійовича. Також

фотографії рятувальників, які загинули внаслідок збройної агресії росії проти України розміщені на «Стіні Пам'яті» на Михайлівській площі у м. Києві.

До пункту 8 Плану підрозділи ДСНС та ЗВО ДСНС здійснюють шефство над 54 інтернатними закладами.

До Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України особовий склад підпорядкованих підрозділів взяв участь у Всеукраїнській акції пам'яті «Сонях».

Курсанти та студенти ЗВО ДСНС долучилися до щорічного забігу в пам'ять про загиблих воїнів «ШАНУЮ ВОЇНІВ, БІЖУ ЗА ГЕРОЇВ УКРАЇНИ».

До пункту 10 Плану ДСНС безпосередньо сприяє проведенню Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») та Всеукраїнської акції «Школа безпеки».

До пункту 19 Плану на базі закладів вищої освіти ДСНС проводилися освітньо-виховні, інформаційно-просвітницькі, культурологічні, міжнародні заходи з національно-патріотичного виховання з метою реалізації основних напрямів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 18 травня 2019 р. «Про Стратегію національно-патріотичного виховання». Так, було проведено відповідні заходи з нагоди Дня Соборності України, Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту, пам'яті Героїв Крут, Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав, Міжнародного дня рідної мови, вшанування учасників Революції гідності, 150-ї річниці від дня народження Лесі Українки, Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, Дня народження Тараса Григоровича Шевченка, Дня народження Ліни Костенко, 37-их роковин Чорнобильської катастрофи, Дня вишиванки, Дня пам'яті та примирення, Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, Дня Конституції України, Дня Державного прапора України та 32-ї річниці Незалежності України, Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України.

До пункту 30 Плану з метою реалізації основних напрямів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 18 травня 2019 р. № 286 «Про стратегію національно-патріотичного виховання», представники ЗВО ДСНС брали участь у роботі круглих столів та семінарів із питань національно-патріотичного виховання серед учнів та курсантсько-студентської молоді, до яких долучалися представники Департаменту освіти і науки місцевих державних адміністрацій, загальноосвітніх шкіл та гімназій, депутати місцевих рад, керівники територіальних громад та громадських організацій.

Інформація національної поліції України

Одним із пріоритетних напрямів роботи Національної поліції України є створення безпекового середовища для дітей, захист їх прав та найкращих інтересів, проведення превентивної роботи щодо збереження життя та здоров'я дітей в умовах

воєнного стану, патріотичне виховання дітей та молоді. Організація національно-військово-патріотичного виховання дітей спрямована на формування патріотизму, підвищення рівня правових знань та правової культури дітей, формування їх ціннісних орієнтирів, підготовку до оволодіння початковою військовою підготовкою, професією поліцейського тощо.

У зв'язку з цим, територіальними органами поліції Національної поліції України, із врахуванням умов воєнного стану та оперативної обстановки на території кожного регіону, здійснюються заходи щодо військово-шефської співпраці із закладами освіти щодо проведення заходів національно – патріотичного спрямування на базі музеїв Головних управлінь Національної поліції (далі – ГУНП) в областях та м. Києві, території строєвих підрозділів Національної поліції України. Також, поліцейські постійно проводять національно-патріотичні заходи приурочені до державних свят: Дня Незалежності України, Конституції, захисника України тощо:

- з нагоди відзначення дня Вишиванки організовано та проведено флешмоб «Духовний код нації»;

- з метою вшанування пам'яті усіх полеглих за волю, свободу, незалежність та мир на нашій землі з дітьми, які перебувають на профілактичному обліку в поліції, організовано флешмоб «Зав'яжи стрічку пам'яті на честь Героя»;

- на підтримку захисників України та відзначення Дня Конституції України під гаслом «Я – українець» організовано благодійний ярмарок із використанням державних символів України;

- у рамках вшанування пам'яті захисників та захисниць України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України проведено ряд патріотичних заходів.

З метою надання організаційно-методичної допомоги інститутам громадянського суспільства військово – патріотичного спрямування у проведенні військово-історичних фестивалів, військово-патріотичних зборів, реконструкцій військово-історичних подій, військово-патріотичних ігор, поліцейські долучаються до Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» (Джура).

В закладах освіти на постійній основі проводяться національно – патріотичні заходи, а саме покази художніх та документальних фільмів національно-патріотичного характеру для дітей; тематичних майстер-класів з виготовлення оберегів для захисників України та вручення їх під час зустрічей учасникам ЗСУ.

В окремих регіонах діють патріотичні об'єднання («Молодіжний патріотично-правовий рух «Хмельницьке об'єднання молодих і активних» – Хмельницька обл., «Кадетський корпус поліції» - Вінницька обл., «Юнацький корпус поліції «Бережанські шерифи» - Тернопільська обл., «Корпус майбутніх поліцейських Рівненщини» - Рівненська обл.

Наприкінці травня 2023 року у Запорізькій області впроваджено дитячий рух «#Байда». Мета зазначеної ініціативи - виховання дітей віком від 12 до 17 років на основі суспільно-державних принципів, патріотично-правового характеру та

шанобливого ставлення до української нації, традицій, сприяння їх розвитку та самореалізації, організація корисного дозвілля, зокрема із залученням до систематичних занять фізичною культурою та спортом.

Дієвою практикою є запрошення молоді до ГУНП в областях та м. Києві, під час яких дітей ознайомлюють з роботою підрозділів територіальних органів поліції, у тому числі експертно-криміналістичних та кінологічних центрів, чергових частин, проводять екскурсії до відомчих музеїв, стрілецького тирю, демонструються спецтранспорт, спецзасоби та засоби індивідуального захисту поліцейських.

До проведення заходів органами поліції залучається населення з деокупованих територій, а також внутрішньо переміщених осіб.

Реалізація заходів з національно-патріотичного виховання дітей триває.

Інформація Міністерства у справах ветеранів України

Мінветеранів на базі Національного університету оборони України з 04.09.2023 по 11.09.2023 проводить підвищення кваліфікації педагогічних працівників з числа ветеранів війни за напрямом початкова військова підготовка в системі освіти шляхом організації курсів підвищення кваліфікації, які викладають предмет «Захист України» у закладах загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти.

Підготовку пройдуть 29 представників вищезазначеної категорії.

Інформація Міністерства освіти і науки України

До пункту 2. Міністерством освіти і науки України розроблено правила та умови проведення змагань і конкурсів III (Всеукраїнського) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») (середня і молодша вікові групи).

Здійснюється розроблення нових форматів проведення підсумкових таборів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

До пункту 6. Українським державним центром національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді (УДЦНПВКТУМ) постійно співпрацюють з ЗСУ, Нацгвардією, ДПСУ та організаціями волонтерської підтримки.

До пункту 10. З метою патріотичного виховання учнівської молоді, підготовки до виконання Конституційного обов'язку – захисту Вітчизни, виховання поваги до національних цінностей українського народу, формування здорового способу життя, подальшого вдосконалення форм учнівського самоврядування, у 2023 році проведено підсумкові етапи гри «Джура» у трьох вікових групах: старшій, середній та молодшій.

Старша вікова група. З 13 по 23 липня 2023 року у Львівській області на території дитячої туристської бази «Карпати» (с. Кам'янка Сколівської територіальної громади Стрийського району) проведено III (Всеукраїнський) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») – «Джура – 2023: Галицька Січ» для вікової категорії молодих козаків (15-17 років). Взяли участь 26 роїв, які представляли Вінницьку, Волинську, Дніпропетровську, Донецьку, Житомирську, Закарпатську, Запорізьку, Івано-Франківську, Київську, Кіровоградську, Луганську, Львівську, Одеську, Полтавську, Рівненську, Сумську, Тернопільську, Харківську, Хмельницьку, Черкаську, Чернівецьку, Чернігівську області та м. Київ. Всього 208 дітей-учасників. Місце урочистого відкриття етапу – центральна площа м. Сколе. Конкурсна програма включала залікові та обов'язковий види: інтелектуальна гра-вікторина «Відун»; конкурс «Стрільба з пневматичної гвинтівки»; конкурс «Метання гранати»; конкурс «Туристсько-спортивна смуга перешкод»; конкурс «Таборування»; творче завдання конкурсу «Впоряд» (обов'язковий вид програми). Проведено різноманітні гутірки, майстер-класи, вишколи, творчі ватри, екскурсії та походи (вшанування загиблих біля меморіалу Українських Січових Стрільців на горі Маківка, Державний історико-культурний заповідник «Тустань», Кам'янський водоспад в Українських Карпатах, у межах масиву національного природного парку Сколівські Бескиди). Офіційне закриття заходу відбулось у м. Львів, на площі Святого Юра, біля пам'янику Андрею Шептицькому.

Молодша вікова група. З 13 по 20 серпня 2023 року у Закарпатській області на базі Центрального табору туристського активу учнів України (с. Осій Іршавської міської ради Хустського району) проведено III (Всеукраїнський) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») – «Джура – 2023: Котигорошко» для вікової категорії козачат (6-10 років). Взяли участь 16 роїв із Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Київської, Луганської, Львівської, Одеської, Сумської, Харківської, Хмельницької, Черкаської та Чернівецької областей та м. Києва. Загальна чисельність – 96 дітей-учасників.

Для учасників III етапу гри «Гри» (молодша вікова група) проведено: тренінг з тактичної медицини; майстер-класи з впоряду, перетягування линви, стрільби з пневматичної гвинтівки, розбирання та складання автоматичної зброї АК-74, від працівників ДСНС України, гірсько-рятувального підрозділу м. Іршава, мінної безпеки та водолазних робіт; теренова гра-вишкіл «Козацький куліш»; туристична смуга перешкод; спортивні ігри та тренінг «Лідер в мені. Лідер рою». Відбулися одноденний туристський похід в урочище «Кам'янка» та екскурсія до краєзнавчого музею м. Іршава. Всі учасники набули нових знань та умінь у різноманітних гутірках, вишколах.

Середня вікова група. З 20 по 27 серпня 2023 року у Закарпатській області на базі Центрального табору туристського активу учнів України (с. Осій Іршавської

міської ради Хустського району) проведено III (Всеукраїнський) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») – «Джура – 2023: Карпатська Січ» для вікової категорії джур (11-14 років). Взяли участь 23 рої із Вінницької, Волинської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької областей та м. Києва (2 рої). Загальна чисельність – 184 дітей-учасників. Відповідно до програми проведено різноманітні вишколи, майстер-класи, тренінги, гутірки, творчі ватри, одноденний туристський похід та інші заходи. (Інформація готується до висвітлення у соціальних мережах)

Учасники всіх вікових груп гри «Джура» показали високий рівень військово-прикладної, туристсько-спортивної, фізичної, інтелектуальної, мистецької, морально-вольової підготовки, організації самоврядування та громадянської активності. Всі учасники отримали дипломи та подяки Українського державного центру національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді.

До пункту 11. Організаційно-інформаційний та методичний супровід Всеукраїнських військово-патріотичних таборувальних заходів у ігровій формі для дітей та молоді. Розробка навчальних програм військово-патріотичного напрямку позашкільної освіти.

До пункту 12. З метою увічнення пам'яті героїв, полеглих під час антитерористичної операції на Сході України, повномасштабної агресії російської федерації у закладах освіти встановлено меморіальні дошки, оформлені куточки пам'яті, меморіальні куточки, інформаційні стенди про героїв АТО, героїв Небесної Сотні, героїв повномасштабної агресії російської федерації.

До пункту 14. Національним еколого-натуралістичним центром (НЕНЦ) розгорнуто net-art (віртуальний) музей злочинів держави росія в ході розгорнутої воєнної агресії проти суверенної держави Україна «Опалена весна».

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України до Дня Незалежності України ініціював проведення Всеукраїнського бліц конкурсу патріотичного плакату на тему «Україна жива і вічно буде жити!». Конкурс проходить під гаслом: «Ні, я жива, я буду вічно жити, я в серці маю те, що не вмирає.» (Леся Українка «Лісова пісня»). Всеукраїнський бліц конкурс патріотичного плакату на тему «Україна жива і вічно буде жити!» є освітнім, патріотично-виховним заходом, спрямованим на формування української ідентичності молоді, її спільної свідомості, проактивної позиції. Надіслано із різних регіонів України понад 300 робіт.

Проведено Всеукраїнський конкурс «Переможна марка юних натуралістів» (далі – Конкурс). Завдання конкурсу полягало у створенні натуралістично-патріотичної марки та в заохоченні молоді до підняття національного духу. Участь в Конкурсі взяли заклади освіти з 21 регіонів України, а саме: Львівської,

Тернопільської, Закарпатської, Івано-Франківської, Волинської, Рівненської, Чернівецької, Вінницької, Житомирської, Київської, Черкаської, Сумської, Полтавської, Харківської, Луганської, Донецької, Запорізької, Дніпропетровської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської областей. На конкурс було представлено понад тисячу робіт.

На сайті НЕНЦ: <https://nenc.gov.ua> створені постійно діючі рубрики: «Країна незламних людей», на якій розміщені історії про Героїв-позашкільників, які відстоюють незалежність України не тільки на освітянській ниві, а й на фронті; «В єднанні наша сила; Інтернет-часопису «ДІТИ-ГЕРОЇ» - опису героїчних вчинків дітей, які заслуговують на повагу та популяризацію; інтернет-часопис «ГЕРОЇ ПОРУЧ» - опис подвигів захисників і захисниць України (воїнів, волонтерів, партизанів, окремих громадян).

Організаційно-інформаційний та методичний супровід діяльності музеїв закладів освіти з упорядкування та систематизації мережі, приведення змісту експозицій музеїв у відповідність до вимог законів України щодо декомунізації суспільного життя, оновлення музейних колекцій з обов'язковим представленням інформації про події та учасників боротьби українського народу за утвердження суверенітету власної держави та цінностей громадянського суспільства у XX – XXI століттях, підвищення ролі музеїв у просвітницькій роботі з популяризації подій Помаранчевої Революції і Революції Гідності, АТО-ООС у 2014-2021 роках, нинішньої війни Російської Федерації проти України.

Зазначена робота проводиться у формі семінарів, конференцій, виробничих нарад з організаторами музейної справи в регіонах. До цієї роботи долучаються наукові співробітники Інституту історії України НАН України, Українського інституту національної пам'яті, Національної спілки краєзнавців України, працівники Національних музеїв, музеї закладів освіти. Так, музеї історичного профілю проводять презентації, які демонструють зміни в експозиціях, діляться досвідом роботи з проведення реекспозицій.

Центрами впровадження новітніх форм пошуково-дослідницької та краєзнавчої роботи учнівської молоді є музеї при закладах освіти Одеської області.

У Музейному комплексі «Котловинський історичний музей широкого профілю» Котловинського закладу загальної середньої освіти Ренійської міської ради Ізмаїльського району міститься понад 4000 експонатів.

Протягом останніх трьох років проведено систематизацію та упорядкування музейної експозиції згідно з вимогами законодавства про декомунізацію. До різноманітних заходів, що проводяться у музейному комплексі, залучаються не тільки учні, а й мешканці села, гості. У період дистанційного навчання на сайті школи демонструються он-лайн проекти: «10 днів до Перемоги», «Наші ветерани – односельці», «День музею», «Вишиванка в музейній колекції», «Голод 1946 – 1947 років в Котловині» тощо.

У музейному комплексі функціонує школа молодого екскурсовода. Учні 4 – 11 класів проводять екскурсії українською, російською, гагаузькою мовами,

планується проведення англійською мовою.

Музеї при закладах освіти Полтавської області є центрами освітньої діяльності, які проводять значну просвітницьку та суспільно-корисну роботу, активно залучають учнівську молодь до вивчення і збереження історико-культурної спадщини народу, організовують краєзнавчо-дослідницьку діяльність, поповнюють музейні колекції новими експонатами.

Головна тема військово-історичного музею при Вищому професійному училищі № 7 м. Кременчука – висвітлення сучасних подій в житті українського народу: громадянського подвигу учасників Революції гідності, вшанування пам'яті героїв Небесної сотні, патріотизму українських воїнів у боротьбі за незалежність та територіальну цілісність України.

Експозиція музею вирізняється насиченістю і змістовністю, кожен експонат має свою особливу історію, в основу якої лягла доля конкретної людини – військового, волонтера, тероборонівця. Музей живий та інтерактивний: кожен екскурсант може потримати у руках макети зброї та приміряти справжній бронежилет, зазирнути у військовий бінокль чи саморобний перископ, побачити вміст ворожої індивідуальної аптечки та уламки ворожої ракети, збитої над містом нашою ППО, ознайомитися з вмістом сухих пайків воїнів збройних сил Канади, Польщі, Німеччини, Ізраїлю.

Музеї при закладах освіти Чернігівської області є центрами формування громадянської свідомості, виховання патріотизму та духовності учнівської молоді.

Музей історії рідного краю спеціалізованої загальноосвітньої середньої школи № 1 з поглибленим вивченням іноземних мов міста Чернігова створив низку інтерактивних плакатів з метою використання вчителями, класними керівниками у позаурочній діяльності, які дають можливість презентувати різноманітні матеріали з обраної теми: текстову інформацію, відеоінформацію, ілюстративний матеріал. На базі музею діє кінолекторій, в якому демонструються та обговорюються тематичні кінострічки, серед яких уривки з фільмів «Хроніки української революції», «Україна - становлення нації», «Земля» та інші. Зазначена робота проводиться і з музеями, що подані регіонами для підтвердження звання «Зразковий музей» закладу освіти.

До пункту 16. Спільно з Європейською асоціацією закладів неформальної освіти дітей та молоді проведено онлайн-кінофестиваль «Смак Незалежності», на якому були представлені фільми грузинських і данських режисерів.

До пункту 17. Під час виготовлення в Українському державному центрі позашкільної освіти (далі - УДЦПО) експонатів діти знайомились з найпростішими технологічними процесами виготовлення механічних іграшок, моделей автомобілів, пароплавів, літаків, моделей космічних кораблів, самохідної техніки, зразків військової техніки вітчизняного виробництва. Виготовлення саме таких виробів якнайкраще сприяє вихованню в учнів національно-патріотичних почуттів. Спільно з Комунальним закладом «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради проведено Всеукраїнську краєзнавчу акцію учнівської

молоді «Шляхами мандрів Григорія Сковороди». Метою Акції було виховання юних громадян України на кращих зразках наукової, педагогічної, духовної спадщини великого українця, громадянської вірності Григорія Сковороди рідній землі, українському народові.

Завданнями Акції було вивчення та популяризація філософських ідей Григорія Сковороди, його педагогічної та літературної спадщини, залучення учнівської молоді до науково-дослідницької роботи з питань філософії, історії, краєзнавства, культури, формування привабливого педагогічного середовища як важливого засобу реалізації виховних впливів у системі краєзнавчо-дослідницької діяльності закладів позашкільної освіти, сприяння розвитку творчої особистості вихованців, розробка туристсько-краєзнавчих маршрутів та екскурсій на матеріалах мандрів і життя Григорія Сковороди.

Для висвітлення результатів акції проведено XVI Всеукраїнську філософську історико-краєзнавчу конференцію учнівської молоді «Пізнай себе, свій рід, свій нарід...», присвячену 300-річчю від дня народження Г.С. Сковороди. Робота секцій конференції відбувалася з напрямками: «Г.С. Сковорода: життя, творчість, погляди»; «Етнографічні особливості краю»; «Глобальні проблеми сучасності»; «Духовні скарби мого краю»; «Сенс життя у поглядах сучасної молоді»; «Діти і війна: сучасний вимір».

У партнерстві із закладами позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку, залученням значної кількості закладів загальної середньої освіти проведено Всеукраїнську краєзнавчу акцію учнівської молоді «Україна пам'ятає і Світ не забуде», з нагоди 90-річчя Голодомору 1932-1933 років в Україні. До організації роботи з вивчення подій Голодомору в регіонах та поширення знань про події, проведення різноманітних масових заходів в рамках акції були запрошені Міжрегіональні відділи Українського інституту національної пам'яті, обласні та Київська міська організації Національної спілки краєзнавців України.

Проведення Всеукраїнської краєзнавчої акції учнівської молоді «Україна пам'ятає і Світ не забуде» засвідчує практичну значущість зібраних юними краєзнавцями і педагогами історичних матеріалів, вивчення подій і фактів, політичних, економічних та соціальних чинників, що призвели до Голодомору в Україні в 20-30-ті роки XX століття.

За підсумками Акції проведена Всеукраїнська краєзнавча конференція учнівської молоді «Україна пам'ятає і Світ не забуде». Конференція проводилась у чотирьох тематичних секціях: Соціально-політичні передумови радянського устрою та економічні «перетворення» в українському селі кінця 20-х - поч.30-х років XX століття як механізми організації Голодомору в Україні; Міжнародні фактори впливу на політику більшовиків щодо організованого ними винищення селянина-господаря в Україні (процеси політичних репресій та розкуркулення); «Моє село, моя родина у пільмі Голодомору» - родинні літописи; Відображення Голодомору 1932-1933 років в українських, зарубіжних та радянських ЗМІ: документальні твори (кіно, періодичні видання, документально-публіцистична

література), художні твори, література, інші форми і засоби висвітлення теми Голодомору: з можливим порівняльним аналізом.

Учасники конференції виявили зв'язки між подіями, що характеризують репресивну політику комуністичного тоталітарного режиму стосовно українського селянства і подіями повсякденного життя селянських родин у 30-х роках ХХ століття та вплив руйнівних процесів колективізації і Голодомору 1932-1933 років на населення українського села в межах регіонів свого проживання.

До пункту 19. За 2022-2023 роки проведено близько 1000 масових заходів національно-патріотичного спрямування, в яких взяли участь близько 300 тисяч учасників.

В УДЦПО під час проведення урочистих заходів є обов'язковим використання Державного Гімну України та внесення Державного Прапора України, проведення хвилин мовчання.

У закладі проведено виховні заходи у різних формах: інтегроване заняття, свято з елементами рольової гри, діалоги, лекції, розповіді з демонстраціями фотографій та інших ілюстративних матеріалів, екскурсії до Національного музею історії України, українського декоративного мистецтва.

У роботі гуртків для молодших школярів застосування різноманітних технік тісно пов'язане з народним мистецтвом, вивченням народних традицій, використанням природних матеріалів української землі. Проводяться майстер-класи, що мають на меті залучення підростаючого покоління до невичерпних скарбів національної культури, звичаїв, традицій.

Завдяки дистанційному навчанню в якому місці не перебувала б дитина, вона може долучитися до майстер-класів, руханок, власноруч виготовити цікавий виріб з доступних, простих матеріалів, зайнятися улюбленою справою, яка була натхненням у її мирному житті.

На Ютуб-каналі діє Всеукраїнський відео-хаб «Позашкілля – там де я!», на якому розміщуються мистецькі виступи та корисні поради від позашкільників України.

З метою залучення дітей до пошуку цікавих, історичних фактів про Україну, формування національно-патріотичної свідомості юних громадян проведено Всеукраїнську інтелектуальну онлайн «Евристорі-Я», в якій взяли участь команди із закладів позашкільної освіти різних областей України.

УЦПО продовжує системну роботу, спрямовану на формування соціальної активності та громадянської самосвідомості молоді через підтримку органів учнівського самоврядування, координує діяльність Всеукраїнської ради старшокласників. На сьогодні осередками учнівського самоврядування територіальних громад, районних, міських рад старшокласників безпосередньо сформовані органи самоврядування в ЗПО. Всі обласні центри позашкільної освіти здійснюють координацію учнівського самоврядування в областях. Саме на їх базі проводяться збори лідерів учнівського самоврядування, під час яких діти діляться досвідом роботи, ініціюють спільні патріотичні

акції, соціально-освітні проєкти, волонтерські, культурні, екологічні та інші ініціативи.

Також діти навчаються ухвалювати рішення на регіональному, місцевому рівнях. Через органи дитячого самоврядування в закладах освіти впроваджується багато проєктів щодо безпекової поведінки під час повітряних тривог, навчання першої медичної допомоги, проводиться психологічна робота щодо соціалізації та адаптації внутрішньо переміщених дітей, залучення їх до соціально значущих акцій тощо.

Для реалізації дитячих ініціатив залучаються партнери з числа громадських молодіжних організацій та спільно на рівні громади реалізуються цікаві та соціально корисні проєкти. Залучення громадських організацій до співпраці допомагає знайти додаткові ресурси для власних проєктів, долучитись до реалізації громадських ініціатив тощо.

У 2023-2024 навчальному році продовжується діяльність із реалізації лідерських ініціатив на Всеукраїнському дискусійному майданчику «Полігон», здійснюється навчання лідерів учнівського самоврядування за різними формами із залучення фахівців, коучів, лідерів думок. Важливим етапом у розвитку органів учнівського самоврядування є традиційні збори Всеукраїнської ради самоврядування, міжнародні зустрічі з представниками шкільного самоврядування інших країн. Партнерство зі School Recycling World, Let's do it Ukraine дає можливість продовжити проєкти з екологічного виховання «Всесвітній день прибирання в Україні», «Мішечок», «Цифрове прибирання», долучити вихованців до формування Національної мапи України з позначенням пунктів прийому вторинної сировини.

Національним еколого-натуралістичним центром проведено Всеукраїнську дитячо-юнацьку еколого-патріотичну гру «Паросток». Реалізація заходу спрямована на досягнення суспільно корисних цілей, популяризацію екологічної та мовленнєвої культури серед молоді, загальнолюдських цінностей, підвищенню рівня громадянських компетентностей та патріотичної свідомості, регіональне охоплення понад 400 осіб.

З метою формування національної самосвідомості, відновлення історичної справедливості, практичного вивчення великого матеріального спадку українського народу, активізації творчої активності учнівської молоді з практичними результатами у формі матеріалізованого інтелектуального продукту проведено Всеукраїнську акцію «Писанкове дерево Перемоги». Відповідно до умов Всеукраїнської акції було представлено 504 штуки писанок та 459 штук художніх виробів під форму яйця до Великодня; конкурс есе патріотично-громадянської тематики «Єднанням сильні!» на відзнаку роковин з дня народження Т.Г.Шевченка. Цьогоріч конкурс проходить під гаслом: «Встане Україна...Світ правди засвітить...» (Т.Г.Шевченко «Стоїть в селі Суботові»). На конкурс надійшло більше 920 робіт; Всеукраїнський бліц-конкурс «Український орнамент Перемоги» Завдання конкурсу полягає у відтворенні українського орнаменту Перемоги на

основі традицій, сакральних символів краю. До бліц-конкурсу долучилися понад 900 учасників — здобувачів освіти, а також педагогічні працівники та батьки; патріотичний проєкт «Герої освітнього фронту».

Розробка освітніх програм і проєктів із кібербезпеки, медіаосвіти, що реалізуються засобами інформаційних технологій, ГІС-проєктів (проєктів із застосуванням геоінформаційних систем), що передбачають створення віртуальних продуктів, зокрема з відновлення історичної пам'яті, героїчної боротьби українців.

У цьому напрямі НЕНЦ започаткував впровадження: в системі закладів позашкільної освіти Open Source Intelligence (OSINT - розвідка на основі відкритих джерел).

До пункту 20. Участь в організації і проведенні щорічного Форуму українських патріотичних справ «Ми – Українці!» (спільно з Міжнародною благодійною установою «Центр національного відродження»).

До пункту 27. При військових обласних адміністраціях, районних радах, територіальних громадах на демократичних засадах створені дорадчі органи з числа лідерів учнівського самоврядування. Працюють навчальні тренінгові центри, осередки в ЗПО, гуртки «Лідер», «Громадянська позиція», «Школа лідерів» тощо. Ініціюються та проводяться онлайн-челенджі для обміну цікавими формами організації роботи рад на різних рівнях, патріотичними відеозверненнями, діляться досвідом співпраці з органами місцевої влади з питань підтримки Збройних Сил України, територіальної оборони, інші види підтримки тих, хто боронить нашу незалежність.

НЕНЦ систематично, через підписні видання для молоді України підтримує видання науково-художнього журналу для дітей та юнацтва «Паросток» та видання газети «Юний натураліст».

УДЦНПВКТУМ спільно з Українським державним центром позашкільної освіти та громадською організацією «Сурми звитяги» щорічного Дитячо-юнацького фестивалю мистецтв «Сурми звитяги».

До пункту 28. Національним еколого-натуралістичним центром учнівської молоді МОН України буде проведено у жовтня 2023 року Всеукраїнський форум «Україна в серці кожного». Форум проводиться з метою обговорення практичних питань національно-патріотичного виховання учнівської молоді, популяризації та підтримки кращих практик у сфері національно-патріотичного виховання, формування в дітей та молоді активної громадянської позиції. До участі в заході запрошуються педагогічні працівники закладів вищої, загальної середньої та позашкільної освіти, які відповідають за питання національно-патріотичного виховання; здобувачі освіти закладів загальної середньої та позашкільної освіти з числа переможців та призерів Всеукраїнської дитячо-юнацької еколого-патріотичної гри «Паросток», інших заходів патріотичного спрямування; воїни-ветерани АТО/ООС, російсько-української війни; тренінг для педагогів закладів загально-середньої та позашкільної освіти з національно-патріотичного виховання за програмою «Україна в серці кожного» (залучення ветеранів війни); робота Ліги

тренерів з національно-патріотичного виховання за програмою «Україна в серці кожного» та Всеукраїнська «Школа виховника» з патріотичного виховання для формування резерву громадянського покоління.

З метою підготовки організаторів гри «Сокіл» («Джура») у співпраці з інститутами громадянського суспільства проводяться Всеукраїнські вишколи та семінари-тренінги «Школи виховників джур», на які запрошуються педагогічні працівники та представники громадських організацій.

4-6 серпня на Київщині у м. Переяславі за сприяння управління молоді та спорту Київської обласної військової адміністрації, Українського державного центру національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму відбувся Всеукраїнський вишкіл «Школа виховників Джур» спрямований на підготовку громадських активістів, які залучаються до організації і проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Під час вишколу присутні ознайомились з основними нормативно-правовими документами, які регламентують діяльність Гри «Джура» в закладах освіти, спробували себе в ролі своїх вихованців, власними силами створили рої, а згодом і об'єднались в курінь, первинний осередок Гри, обмінялись практичним досвідом роботи, вивчили нові форми роботи з молодим поколінням патріотів.

У вишколі взяли участь 30 педагогічних працівників з 15 регіонів України.

За підтримки Українського державного центру національно-патріотичного виховання, краєзнавства та туризму учнівської молоді, відділу національно-патріотичного виховання Міністерства молоді та спорту України, управління молоді та спорту КОДА з 16-18 серпня на Київщині відбулася обласна Школа виховників Джур-5. 30 педагогів отримали посвідки виховників. Таким став результат триденного семінару - тренінгу у Козині. Наметовий табір на р. Козинка став чудовим навчальним майданчиком для наших педагогів, які вирішили пов'язати свою діяльність з виховництвом. Протягом трьох днів дізналися не лише про стратегії розвитку гри, вишкільної системи, форм роботи з дітьми впродовж навчального року, співпраці з інститутами громадянського суспільства, практичні заняття з планування роботи рою (куреня).

13-15 липня 2023 року у Львівській обл. проведено установчий семінар суддів, таборової старшини та виховників спрямованого на підготовку громадських активістів, які залучаються до організації і проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») в рамках III (Всеукраїнського) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») - «Джура-2023: Галицька Січ».

11-13 серпня 2023 року у Закарпатській обл. проведено установчий семінар суддів, таборової старшини та виховників спрямованого на підготовку громадських активістів, які залучаються до організації і проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») в рамках III Всеукраїнського етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») - «Джура-2023: Карпатська Січ».

До пункту 29. Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді провів Всеукраїнський фестиваль патріотичних дій (далі – Фестиваль). У програмі фестивалю – презентації кращих досягнень юннатів у напрямі національно-патріотичної діяльності, конкурси, майстер-класи, тренінги. Учасниками Фестивалю стали здобувачі освіти закладів загальної середньої та позашкільної освіти з числа переможців та призерів Всеукраїнської дитячо-юнацької еколого-патріотичної гри «Паросток», інших заходів патріотичного спрямування. Захід був проведений на базі Всеукраїнського профільного табору оздоровлення та відпочинку «Юннат».

До пункту 30. У рамках проведення кампанії «Літні канікули з денним перебуванням в НЕНЦ «Незабутні враження» для учасників проведено цикл навчальних тренінгів з питань безпеки та домедичної допомоги.

Педагогами НЕНЦ розроблені освітні програми для закладів загальної середньої та позашкільної освіти: програма факультативного курсу з напрямку екології військової діяльності «Довкілля і війна»; розроблені наскрізні навчальні програми з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку: «ЗАХИСТ ДОВКІЛЛЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ»; «ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»; «БЕЗПЕЧНЕ ВОДОСПОЖИВАННЯ»; «ОХОРОНА ПРИРОДИ» (Схвалено педагогічною радою Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (витяг з протоколу засідання педагогічної ради № 2 від 15 травня 2023 р.).

Інформація Вінницької обласної військової адміністрації

До пункту 6. Продовжено шефську співпрацю з військовими частинами, громадськими організаціями. Неодноразово надана допомога (продукти харчування, засоби гігієни) для захисників України в рамках акцій «Діти - захисникам», «Смаколики для солдата», «Великодній кошик на передову», «Долоньки доброти». В окремих закладах освіти військові медики провели практичне заняття з надання першої медичної допомоги. За підтримки учасників бойових дій, ветеранів оформлено патріотичні експозиції «Слава Героям – синам України», біля яких систематично проводяться Уроки мужності.

Проведено акції спільно з учасниками бойових дій до Дня добровольця, Дня пам'яті та примирення, Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні та річниці вигнання нацистів з України, до Дня героїв, Дня пам'яті захисників, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України.

До пункту 8. Учні одинадцятих класів Могилів-Подільської територіальної громади відвідали 24 прикордонний загін імені Героя України старшого лейтенанта Вячеслава Семенова. Для учнів організовано показові виступи, презентація зразків техніки озброєння, проведено екскурсію музеєм загону. Учні поклали квіти до стели загиблим Героям, службовцям загону, прослухали розповіді учасників

бойових дій. У школах Гайсинської громади проведено дитяче віче «Діти проти війни».

До пункту 9. Проведено початковий, перший, другий етапи Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Команди-переможниці (рої) II етапу взяли участь у III (Всеукраїнському) етапі Гри.

До пункту 11. З метою підвищення престижу військової служби, військово-патріотичного виховання молоді та до Дня Незалежності України було організовано проведення військово-патріотичного фестивалю «Історія української звитяги». У заході взяли участь 80 учасників та учасниць з Вінницької, Ладижинської та Іллінецької громад. Фестиваль складався з трьох блоків: «Козацька доба», «Період ОУН/УПА», «Сучасність. Сили Оборони України». Метою заходу було сприяння формуванню патріотичних почуттів у молоді, поваги та гордості за історичне минуле та усвідомлення відповідальності за спільне майбутнє, підтримка воїнів, які ризикують своїм життям заради миру та незалежності, підвищення поваги до військової служби. Захід організовано у партнерстві з ММО «Станиця Вінниця Пласту - Національної скаутської організації України», обласною федерацією бойового гопака, громадською організацією «Жива історія», військовою частиною 3008 Національної Гвардії України.

Протягом року в закладах освіти проведено ряд зустрічей з захисниками України, учасниками бойових дій, студентами військових закладів з метою профорієнтації учнівської молоді. Продовжується реалізація проєктів патріотичного спрямування «Служу народу України», «Мій батько – захисник України», «Моя Україна-Героїв країна».

До пункту 12. Усі навчальні заклади області долучилися до упорядкування пам'ятників, обелісків, братських могил, меморіалів воїнам, загиблим в роки Другої світової війни. Організовано патронат до місць поховань (могил) захисників України.

До пункту 13. У закладах освіти проводиться безстрокова Всеукраїнська акція «Невідома могила жертв війни», створено пам'ятні куточки «Твої герої, Україно», «Небесна сотня». Створено фоторепортажі про захисників-земляків.

У м.Гайсин відбулося відкриття Алеї героїв за участі військовослужбовців, волонтерів, родин загиблих героїв, відкриття меморіальної дошки, загиблому герою-випускнику школи Ігорю Брожину за участі побратимів загиблого воїна.

У Джулинській громаді відкрито Алею Слави, присвячену пам'яті 15 захисників України, які віддали своє життя за незалежність України. За участі представників 113 окремої бригади десантно-штурмових військ відбулося відкриття меморіальної дошки, пам'яті Поліщук Вікторії (ліцей с.Самгородок).

До пункту 14. З метою підвищення знань про визначних постатей українського державотворення забезпечено експонування пересувної банерної виставки «Герої не вмирають» у приміщенні релокованого Харківського Національного університету МВС України та на центральній площі м.Жмеринка.

Протягом навчального року музеї при закладах освіти краєзнавчого,

етнографічного та історичного профілю поповнилися новими експонатами та історичними документами, оновлено стенди, створено та поповнено існуючі Куточки Пам'яті, присвячені воїнам-землякам, які загинули, захищаючи суверенітет і територіальну цілісність держави. При музеях освітніх закладів відбулося вшанування Героїв-визволителів, захисників України та зустрічі з ветеранами війни «Свічка пам'яті». У Шляхівському ліцеї розширено експозицію про ветеранів російсько-української війни «Герої сьогодення». У Ставківській гімназії виготовлено експозицію «Взірець звитяги», присвячену загиблому воїну-односельчанину Паланичці Миколі, який загинув під час захисту суверенітету та територіальної цілісності України.

До пункту 15. Особлива увага приділяється проведенню заходів з відзначення ювілейних, пам'ятних, історичних дат, пов'язаних із вшануванням пам'яті захисників України та покладанням квітів до місць пам'яті захисників України. Зокрема, систематично проводяться тематичні виставки документів, фотографій і плакатів, показ документальних та художніх фільмів, присвячених пам'яті захисників України. Наразі готується до видання черговий том «Книга пам'яті полеглих за Україну. Вінницька область».

У закладах освіти учні долучилися до створення відеороликів та відеопрезентацій «Українці – нація ГЕРОЇВ» про збройну агресію росії і героїчну боротьбу українського народу проти загарбників задля підтримки Захисників і Захисниць України. Започаткований науково-дослідницький проєкт «Народна війна: джерела та методи дослідження волонтерського руху».

До пункту 17. У закладах освіти проведено заходи, присвячені українським історичним подіям та діячам, зокрема проведено тиху акцію «Ангели пам'яті» із вшанування героїв Небесної Сотні та героїв-захисників, які полягли за українську свободу під час Революції Гідності та які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, «Тепло своїх долонь, і розуму, і серця я Україні милій віддаю», «Ми вище прапор підіймемо!», «Разом до перемоги!», «Не забудемо! Не пробачимо! Переможемо!» тощо. У закладі позашкільної освіти «Центр естетичного виховання» відбувся мистецький захід «Вільні сини України» до Дня пам'яті захисників України.

До пункту 19. Задля спонукання молоді до вивчення української історії та традицій, організовано проведення інтерактивної історичної вікторини «Екскурсія Поділлям».

З метою підвищення рівня обізнаності молоді про передумови та перебіг Другої світової війни, визначний внесок Українського народу в перемогу над нацизмом, було організовано та проведено інтерактивний історичний квіз для молодіжних лідерів, учнівської та студентської молоді, присвячений подіям Другої Світової війни та Дню Європи. Мета заходу – формування у молоді національно-патріотичної свідомості, національної гідності, поваги до культурного та історичного минулого України, готовності до виконання конституційного і громадянського обов'язку для захисту національних інтересів України.

Для підвищення рівня знань молоді про видатних українців та українок, виховання почуття гордості за свою країну, організовано та проведено історичний квіз «Знай Наших».

Спільно з Центральним міжрегіональним відділом Українського інституту національної пам'яті організовано та проведено інформаційно-просвітницький захід «Тисячолітній спадок державності» приурочений до дня Української Державності. Мета заходу – утвердження історичної справедливості та української громадянської та політичної ідентичності як в теоретичному, так і практичному аспекті. Захід було проведено у 17 територіальних громадах. Участь взяло понад 500 осіб.

Задля формування у молоді національно-патріотичної свідомості, національної гідності, поваги до культурного та історичного минулого України, організовано проведення національно-патріотичного фестивалю «Орлик-Фест», присвячений Дню Конституції України.

У закладах освіти області було проведено ряд заходів національно-патріотичного спрямування, у тому числі приурочених державним святam та визначним датам українського державотворення. До Дня пам'яті та примирення та Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні проведено акцію «Не загасити пам'яті вогонь...», патріотичні мандрівки «Подвиг непідвладний часу», просвітницькі заходи до Дня героїв «Пам'ятаємо тих, хто боровся за Україну тоді! Шануймо тих, хто боровся за Україну сьогодні!», «Український вояк – борець за волю України». До Дня Конституції України проведено тематичні виховні години, конкурси учнівських творчих робіт, онлайн-виставки дитячих малюнків, флешмоби, перегляди відеоматеріалів «Історія прав людини» та «Молодь за права людини», інші тематичні заходи.

Проведено арт-акцію «Зігріємо Україну теплом своїх сердець», гру-вікторину «День Соборності України – єднання українського народу», конкурс малюнків «Моя Україна єдина», «Мій тато-герой», «Соборна духом Україна», інформаційні хвилини «Єдина країна – єдиний народ», «З Україною в серці», «Соборна. Вільна. Єдина. Моя Україна», літературний вечір «Війна, сумніше нема слів», патріотичну акцію «Уклін живим – загиблим слава», години народознавства, онлайн-парад світлин «У рідному краї цвітуть вишиванки», тематична виставка «Краса України – вишиванка», ток-шоу «Козак – хвалькуватий гультай чи відважний лицар», батл «Битва поколінь». Забезпечено участь у Всеукраїнському патріотичному забігу в пам'ять про загиблих воїнів «Шаную воїнів, біжу за героїв України», проведено фотоконкурс «Моя вишиванка».

До пункту 21. Забезпечено розміщення на офіційному вебсайті обласної військової адміністрації та сторінках соціальних мереж відповідні матеріали про встановлення у населених пунктах та закладах освіти області пам'ятних знаків, меморіальних дошок борцям за незалежність України, а також з метою увічнення пам'яті видатних діячів, знакових постатей в історії Вінниччини, жителів і випускників, які загинули на Майдані в часі Революції Гідності та на Сході України

внаслідок російсько-української війни, а також присвоєння закладам освіти та військовим частинам гарнізонів, дислокованих на території області, імен загиблих Героїв.

До пункту 26. В області діє Обласна цільова соціальна програма національно-патріотичного виховання на 2021 – 2025 роки, затверджена рішенням 4 сесії обласної Ради 8 скликання від 29 січня 2021 року № 29, метою якої є удосконалення та розвиток комплексної системи національно-патріотичного виховання шляхом формування та утвердження української громадянської ідентичності на основі єдиних суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), принципів любові і гордості за власну державу, її історію, мову, культуру, науку, спорт, національних і загальнолюдських цінностей, усвідомлення громадянського обов'язку та зміцнення якостей патріота та громадянина України як світоглядного чинника, спрямованого на розвиток успішної країни та забезпечення власного благополуччя в ній; формування свідомого громадянина-патріота Української держави, представника української національної еліти через набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних цінностей.

До пункту 27. Задля підвищення ролі української мови як національної цінності, спонукання молоді до відмови від російськомовного продукту, а також популяризація української сучасної культури серед молоді, організовано проведення музичного квізу «Hits of UA».

До Дня Української Вишиванки та з метою утвердження української національної та громадянської ідентичності, підвищення рівня обізнаності з українською культурою, організовано показ колекції вишиванок «Код української нації: що означають символи на вишиванці і що варто знати про свято». Під час заходу було представлено вишиванки, що були притаманні різним населеним пунктам Вінницької області, а також Тернопільської та Закарпатської областей.

У всіх закладах області організовано та проведено написання Всеукраїнського радіодиктанта Національної єдності до Міжнародного Дня рідної мови. Учні закладів освіти залучаються до пошуку, охорони та збереження народної культурної спадщини України (пісні, легенди, перекази) через участь у конкурсах з української мови, зокрема імені П. Яцика, мовно-літературному імені Т. Шевченка. Проведено презентації, книжково-ілюстративні виставки, уроки «Свято рідної мови» «Мужай прекрасна наша мова», «Шевченківське слово».

До пункту 30. В усіх закладах освіти проведено інформаційно-просвітницькі заходи з інформування учнів про небезпеку мін та вибухонебезпечних предметів «Що потрібно знати з мінної безпеки?», «Порядок дій та правила безпеки під час виявлення вибухонебезпечних предметів». Організовано перегляд навчального відео та презентацій для учнів та працівників шкіл на теми: «Пожежа в кімнаті», «Види надзвичайних ситуацій, характерних для регіону», «Знати, щоб жити»,

«Демонстрація засобів індивідуального захисту органів дихання та транспортування потерпілих», «Норми поведінки при масових скупченнях людей», «Обережно підозрілий предмет», «Зупинка кровотеч при поранення за 10 хвилин», «Надзвичайні ситуації природного походження». За участі медиків військової частини, проведено майстер-класи з надання першої домедичної допомоги при кровотечі та кульовому пораненні.

На базі комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної 58 осіб пройшли курси підвищення кваліфікації з предмету «Захист України». До програми курсів підвищення кваліфікації вчителів розроблено та включено спецкурс «Мінна безпека».

До пункту 32. На базі комунального закладу «Вінницький обласний молодіжний центр «Квадрат» функціонує відділ національно-патріотичного виховання, яким, протягом звітного періоду проведено серію художніх та фотовиставок «Україна очима митців», творчі майстер-класи для підлітків та молоді, інформаційно-просвітницькі лекції про українське мистецтво, митців, діячів культури, реалізовано проекти «Українська Кіноманія», «Український StendUp», проект «Жити українською».

Інформація Волинської обласної військової адміністрації

До пункту 5. На території Нововолинської територіальної громади з 01.09.2022 розпочав роботу пілотний проєкт міжшкільного ресурсного центру, в якому займаються учні з 10 закладів загальної середньої освіти. Цей проєкт дав змогу донести до керівників, вчителів предмету «Захист України» зміст та форму організації якісної роботи щодо вивчення предмета. Учнівська молодь отримує не лише знання, а й практичні навички з військової справи.

Вивчивши досвід створення Нововолинського міжшкільного ресурсного центру, аналогічні центри рекомендовано створити в інших територіальних громадах.

Впровадження цього проєкту у закладах загальної середньої освіти області дасть змогу заощадити фінансовий ресурс і значно покращити якість проведення уроків з предмету «Захист України» та позакласну роботу з військово-патріотичного виховання.

До пункту 6. З метою покращення стану викладання предмету «Захист України» та залучення військовослужбовців ЗСУ, учасників АТО та ООС, учасників бойових дій російсько-української війни до проведення навчальних занять із початкової військової підготовки у закладах загальної середньої освіти протягом навчального року понад 100 вчителів цієї категорії проходять курси підвищення кваліфікації на базі Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Учасників бойових дій російсько-української війни долучали до проведення тематичних майстер-класів, зустрічей в рамках обласних змагань, заходів з

вихованцями ЦНПВТК. На виконання «Обласної цільової програми національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2021-2025 роки» та наказу голови Волинської обласної військової адміністрації від 01.09.2022 № 346 «Про організацію підготовки молоді до військової служби у 2022-2023 навчальному році». Волинським інститутом післядипломної педагогічної освіти спільно з Волинським обласним відділенням (філією) КФВС МОН України і Волинським обласним територіальним центром комплектування та соціальної підтримки ЗСУ проведено практичні заняття з освоєння навичок військової справи для вчителів предмету «Захист України», які вперше призначені на посаду у заклади загальної середньої освіти.

Основні зусилля у реалізації Програми перепідготовки зосереджено на запровадженні цілеспрямованого та організованого процесу послідовних заходів навчання, виховання та набуття спроможностей, що спрямовані на формування необхідного рівня знань, умінь, навичок, фізичних та психологічних якостей, необхідних для виконання визначених завдань в особливий (воєнний) період.

До пункту 8. З метою виконання вимог програми предмету «Захист України. Рівень стандарту» для учнів 10-11 класів щодо проведення інформаційно-просвітницьких та виховних заходів в умовах воєнного стану, Волинське обласне відділення (філія) КФВС МОН України спільно з Волинським інститутом післядипломної педагогічної освіти організували освітній процес у ЗЗСО, ЗП(ПТ)О, ЗФПО за змішаною очно-дистанційною формою навчання з застосуванням комп'ютерних графічно-інформаційних технологій з викладання основ військової підготовки, цивільного захисту та домедичної допомоги.

Для визначення рівня компетентності здобувачів освіти запропоновано використовувати контрольні тестові завдання з питань безпеки, домедичної підготовки, підвищення престижу військової служби.

Зобов'язано керівників навчальних закладів, організацію і проведення навчально-польових зборів оформити наказом, відповідно до вимог програми «ЗУ».

Для підвищення фахового рівня вчителів предмету «Захист України» забезпечено участь фахівців даної категорії у Всеукраїнському науково-практичному семінарі «Військово-фізична підготовка громадян України в умовах воєнного стану», який відбувся 08 лютого 2023 року в режимі онлайн.

Організовано конкурс «Домедична підготовка» (740 учасників).

До пункту 9. Організовано конкурси: «Домедична підготовка» (740 учасників), «Криївка» (317 учасників), «Відун» (95 роїв), «Впоряд» (серед роїв (команд) середньої та старшої вікових груп. В конкурсі брало участь 36 роїв (288 учасників) та Обласний етап Всеукраїнського фестивалю – огляду «Ватра» в рамках заходів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») («Слава Героям». Фестиваль проводився в онлайн режимі. На обласний етап акції представлено 8 робіт закладів освіти (96 учасників).

Для дітей 6-10 років (котигорошки) проведено обласний етап заочного конкурсу звітів про роботу роїв (молодша вікова група) гри «Сокіл» («Джура»). В

конкурсі брало участь 12 роїв (96 учнів), які представляли Колківську, Ковельську, Маневицьку, Володимирську громади.

Обласні змагання гри «Джура» серед закладів професійної освіти. Команди (рої) 13 закладів професійної освіти творчо відпрацювали 26-28 травня 2023 року з досвідченими інструкторами ВЧ 1141 Національної Гвардії України, Волинського обласного, Луцького міського ТЦК та СП, ГО «Козацьке стрілецьке братство», ГО «Волинська Січ», які тісно співпрацюють з ЦНПВТК. Практичні навички з тактичної медицини, військової тактики, АК, небезпечні знахідки на полях: найпоширеніші міни та вибухові предмети, топографічна підготовка і перші ази про програму «Кропива» отримали учасники обласного заходу.

На завершення навчального року проведено військово-патріотичні вишколи «Рекрут» (25 учасників), «Повстанець» (75 учасників), «Вовчак» (40 учасників) були організовані для молоді Волині Департаментом культури, молоді та спорту Волинської обласної державної адміністрації, Управлінням освіти і науки Волинської обласної державної адміністрації.

30.03-01.04.2023, організовано обласні військово-патріотичні змагання «Волинська Січ». У змаганнях брали участь 14 роїв.

До пункту 11. Під час проведення обласних заходів організовані майстер-класи за підтримки професійних інструкторів Волинського обласного територіального центру комплектування та соціальної підтримки, ВЧ1141 Національної Гвардії України, ГУ ДСНС України у Волинській області, громадських організацій та педагогів Волинського обласного центру національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради.

У закладах освіти для старшокласників проведено інформаційно-просвітницькі заходи щодо престижу військової служби та популяризацію стандартів НАТО, а саме:

профорієнтаційна бесіда та зустріч учнів старших класів з представниками Володимир-Волинського РТЦК та СП;

профорієнтаційна бесіда учнів старших класів з курсантами інституту Повітряних Сил ім. І. Кожедуба;

проведення інформаційно-просвітницьких заходів, тренінгів питань безпеки, домедичної підготовки;

зустріч з начальником муніципальної варти Володимиром Лавренюком на тему «Домедична допомога, поведження з вибухонебезпечними предметами»;

організовано зустрічі учнів ЗЗСО з солдатом ЗСУ Д. Дячком, та офіцером ЗСУ, учасником АТО, капітаном О. Крепським.

До пункту 12. Працівниками закладів освіти громад області організовано відвідування могил та покладання квітів загиблим випускникам.

Центр благоустрою та волонтерства дитячого об'єднання «Романтик» гімназії с. Ласків систематично здійснює догляд за могилою воїнів УПА, братською могилою, могилою офіцера УПА Горуна В.С. на місцевому кладовищі. Організовано акції «Червона калина» щодо впорядкування шкільного

меморіального майданчику, де розташовані дошки загиблих Героїв випускників ліцеїв Володимирської міської громади. Учні ліцею с. Суходоли впорядковують могилу невідомого солдата на місцевому кладовищі.

До пункту 13. У закладах освіти області в очній та дистанційній формах проведено роботу з вшанування земляків – учасників бойових дій та увіковічення пам'яті загиблих за незалежність України. Зокрема, в музеях закладів освіти систематично оновлюються експозиційні матеріали, присвячені подіям російсько-української війни та землякам – захисникам України.

Розпорядженням голови Волинської обласної державної адміністрації від 15 лютого 2019 року утворена Волинська регіональна комісія з реабілітації, яка діє на підставі Положення розробленого відповідно до типового положення про регіональну комісію з реабілітації, затвердженого Наказом Міністерства культури України від 25 жовтня 2018 року № 926 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 12 листопада 2018 року за № 1281/32733.

При Волинській обласній державній адміністрації діє комісія у справах увічнення пам'яті учасників антитерористичної операції, жертв війни та політичних репресій, членами якої погоджуються тексти написів на меморіальних дошках загиблих Захисників.

До пункту 14. Під час проведення заходів заклади освіти використовують матеріали Українського інституту національної пам'яті.

Проводилась реекспозиція «Вистояли – переможемо: до річниці повномасштабного вторгнення РФ в Україну», інформаційні матеріали до 150-річчя Павла Скоропадського, до Дня пам'яті та примирення 8 травня, Дня пам'яті Героїв Крут, до Дня Соборності України – 2023 та 105-ї річниці проголошення незалежності Української Народної Республіки.

До пункту 15. У місцевих засобах масової інформації та соціальних мережах регулярно публікується інформація щодо заходів з національно-патріотичного виховання дітей та молоді громад області.

До пункту 17. 8 липня 2023 року, за сприяння Департаменту культури, молоді та спорту Волинської обласної державної адміністрації, у Музеї сучасного українського мистецтва Корсаків (МСУК) відбулось відкриття воєнної виставки «Небесний фотограф» - солдата ЗСУ, фотографа та активіста з м. Ковель Максима Бурди.

Заходи національно-патріотичного спрямування були проведені впродовж 2023 року у Волинській ДОУНБ імені Олени Пчілки Зокрема, історична година до дня Соборності України «Ми як ніколи сильні і єдині», вечір пам'яті Героїв Небесної Сотні «Вони живуть навіки у серцях і в пам'яті народу України», презентація патріотичної збірки поезії студентки КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Анастасії Веснянки «Дві сторони долі», культурна імпреза «Європа – це ми», правопросвітній захід, присвячений Міжнародному дню захисту дітей «Безпека і захист дитини в умовах воєнного часу: сучасні виклики, загрози та шляхи їх подолання», правовий екскурс до Дня Конституції України «Конституція – оберіг

нашого суверенітету і державності», літературна година «Олена Пчілка – то є Україна!» (до 174-річчя від дня народження Олени Пчілки, української письменниці, етнографа, громадської діячки), відкритий урок для учнів «Волинь – моя маленька батьківщина», зустріч з ветеранами та учасниками російсько-української війни «Звитяжні. Історії Героїв, що виборюють незалежність України», презентація виставки нумізматичної і філателістичної продукції, присвяченої українській державності, відеопрезентація книги Василя Паламарчука «Військовий непотріб», відеопрезентація тематичної виставки «Подвиги Героїв, принесені на вівтар Перемоги» (до Дня Незалежності та Дня пам'яті захисників України), відеопрезентація «Луцьк – серце Волині: шлях до незалежності», онлайн флешмоб «Україна починається з тебе», поетичні онлайн читання «У рідній мові – цілий світ».

Увазі користувачів було запропоновано книжкові виставки «Волинська кров на вівтарі свободи» (до дня вшанування пам'яті лучан, які загинули під час воєнних дій 2014-2023 роках), «Слово об'єднує Україну», «Нам берегти тебе, Соборну і єдину, і нам твою історію творить!», «Донецький аеропорт – символ незламності та стійкості українського народу» (20 січня – День пам'яті захисників Донецького аеропорту), «Крути – перемога українського духу», «Пам'ять про Голокост: паралелі історії», «Герої не вмирають. Просто йдуть з Майдану – в небо. В лицарі – зі смерті...» (20 лютого – День Героїв Небесної Сотні), «Мова – це характер і духовна могутність народу» (Міжнародний день рідної мови), «Ми – українці, і ми непереможні!», «Добровольці – незламний дух нескореної нації» (14 березня – День українського добровольця), «Серця, обпалені війною» (до Дня вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії російської федерації проти України), «Захист біженців та внутрішньо переміщених осіб: правові та соціальні механізми» (до Всесвітнього дня біженців), «Незламні духом. Літопис українського державотворення» (до Дня Української Державності), «Сторінками нашої історії» (до Дня незалежності України), «Подвиги Героїв, принесений на вівтар Перемоги» (до Дня Незалежності та Дня пам'яті захисників України), «Служити на вірність народу України».

До пункту 18. Організація стаціонарних і пересувних фотодокументальних експозицій, присвячених визначним постатям і подіям історії України «Воїни. Історія українського війська» Українського інституту національної пам'яті. Упродовж березня-серпня 2023 року у Музейному дворіку Волинського краєзнавчого музею;

експозиції доповнили бойові знамена 14-ої окремої механізованої бригади імені князя Романа Великого урочисто передані Волинському краєзнавчому музею 19 серпня 2021 року;

пересувна виставка «Герої не вмирають» експонувалась в освітніх закладах Луцька та області впродовж лютого 2023 року;

до дня Конституції України була створена виставка «Конституція – Основний закон демократичної України».

На площі біля центрального корпусу Волинського Національного університету імені Лесі Українки експонувалась виставка «Комунізм=Рашизм» Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті, участь у відкритті якої узяло керівництво області та міста Луцька.

30 серпня у Волинському краєзнавчому музеї відбулося відкриття виставки «Митець. Воїн. Світло», картин загиблого військовослужбовця ЗСУ Олега Дробощького.

До пункту 19. На території Волинської області проведені такі заходи національно-патріотичного виховання:

01.06.2023-03.06.2023 – вишкіл із покращення військових навичок молоді «Військово-патріотична ініціатива “Центр базової військової підготовки “Рекрут”»». Метою заходу є виховання майбутніх захисників державної незалежності та територіальної цілісності України, підвищення рівня їх готовності до захисту Батьківщини та виховання високоморальних особистостей, які плекають українські традиції, духовні цінності, володіють відповідними знаннями, вміннями та навичками, здатні реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства;

06.06.2023-14.06.2023 – військово-патріотичний табір «Повстанець». Метою заходу є реалізація завдань, спрямованих на удосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді, формування стійкого усвідомлення громадянином України своєї приналежності до української нації наявності стійкого україноцентричного світогляду та здатності до збройного спротиву російській агресії, захисту України;

29.06.2023-03.07.2023 – міжобласний наметовий національно-патріотичний табір «Волинська Січ». Мета заходу є формування громадянської позиції і національно-патріотичне виховання молоді та залучення молодих громадян в державотворчий процес та становлення громадянського суспільства в Україні;

20.06.2023 – щорічний зльот ветеранів ОУН-УПА та молодіжних громадських організацій патріотичного спрямування у вишкільно-патріотичному таборі відродження українського духу «Вовчак». Захід направлений на виховання майбутніх захисників державної незалежності та територіальної цілісності України, поглиблення знань з історії України, вивчення та дослідження діяльності Української Повстанської Армії на Волині;

24.07.2023-28.07.2023 – пластовий табір «Велика гра». Метою проведення заходу є реалізація завдань національно-патріотичного виховання молоді, формування на основі пластової методики українського патріота, всебічно розвиненої особистості з активною життєвою позицією та розвинутими якостями провідника (лідера), відповідального громадянина місцевої спільноти, держави, світу, вихованого на основі моральних цінностей українського народу та на засадах християнської моралі;

24.07.2023-30.07.2023 – національно-патріотичний табір «Рейнджер кемп». Реалізуючи навчальну діяльність, табір «Рейнджер кемп» сприяв вихованню нового покоління активних, свідомих юних громадян до проукраїнського життя, які

здатні у майбутньому стати на захист своєї країни в рядах Збройних сил України та інших військових формувань, особливо в часи широкомасштабної війни з ворогом;

11.08.2023-14.08.2023 – військово-патріотичний табір «Січ». Метою заходу є виховання у дітей, юнацтва та молоді національної свідомості, історичної пам'яті, патріотизму, готовності захищати Батьківщину, шляхом проведення лекцій та практичних занять та виховання в учасників почуття гордості за свою державу, прагнення стати повноцінним її громадянином.

У Волинському краєзнавчому музеї впродовж у 2023 року відбулися ряд заходів національно-патріотичного спрямування: 14 березня організовано презентацію книги Богдана Зека «Спецпідрозділ «Світязь» антитерористичній операції на Донбасі (2014–2018): іст. нарис. Вид. 2-ге, виправ. і допов. Житомир: Видавець ТВО «Видавничий дім «Бук-Друк», 2021. 80 с.»; 15 травня проведено історичну годину до 80-річчя від часу постановня Колківської республіки УПА Актуальними залишаються ряд заходів розроблених та проведених у попередні періоди, зокрема презентація фільму: «14 ОМБР – князівський щит на захисті країни»; презентація книг про 51 і 14 бригади ЗСУ; зустріч із військовими капеланами Волині в рамках проєкту «Наші захисники». Важливими заходами стали презентації книг «Волинь 1939–1946 років. Окупована, але нескорена»: «Волонтери: Сила небайдужих» Наталії Позняк Хоменко і книги Тамари Горіха-Зерня «Доця» про події російсько-української війни.

До пункту 21. На офіційному сайті Волинської обласної військової адміністрації у розділі «Управління культури Департаменту культури, молоді та спорту» регулярно публікується інформація щодо цінності культурної спадщини та необхідності її збереження, а також виховання поваги до неї.

Окрім того, відповідна інформація дублюється на офіційній фейсбук сторінці вищевказаного управління.

До пункту 23. В області проведено навчально-практичні семінари-тренінги з відповідальними за організацію національно-патріотичного виховання в закладах дошкільної освіти територіальних громад.

До пункту 26. Рішенням Волинської обласної ради від 13 жовтня 2020 року № 32/17 затверджено Обласну цільову програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2021-2025 роки, завдяки якій реалізуються заходи, спрямовані на удосконалення національно-патріотичного виховання та формування громадянської свідомості у молодого покоління на території області.

До пункту 27. На території області реалізовано такі мистецькі проєкти:

поновлено куточки «Славні захисники України»;

створено куточок пам'яті за загиблими випускниками «Дивляться глибоко в душу очі загиблих випускників»;

здійснено збір матеріалів до видачі збірки «Небесний легіон Волині»;

проведено в бібліотеках громад книжкових виставок «О гори Криму сторожові, за вами тужать не лише живі» (До дня супротиву окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя), «Дзвони Чорнобиля стогоном будять, щоб від нещастя

весь світ зберегти» (до 37-х роковин Чорнобильської трагедії);

зібрано інформацію про випускників ліцеїв громади, що загинули, захищаючи Україну з часу повномасштабного вторгнення росії;

виготовлено меморіальні пам'ятні дошки воїнам-випускникам ліцеїв громади, полеглим на війні;

забезпечено роботу постійно діючої виставки «Герої не вмирають!» у бібліотеках закладів.

До пункту 30. У м. Луцьку на базі Волинського обласного ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою ім. Героїв Небесної Сотні проведено Спартакіаду України серед допризовної молоді серед збірних команд областей та ліцеїв з посиленою військовою підготовкою України. Збірна команда Волинської області, яку представляли учні Волинського обласного ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою ім. Героїв Небесної Сотні, виявили високий рівень фізичної підготовленості і патріотичності та посіли перші загальнокомандні місця в обох номінаціях (серед збірних областей та окремо серед військових ліцеїв).

В області проведено значну роботу серед учнівської молоді, зокрема старшокласників, щодо їх готовності до захисту Незалежності України в системі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Багато колишніх вихованців гуртків «Сокіл» («Джура») нині перебувають в зоні бойових дій, а учнівська молодь бере активну участь у волонтерській діяльності. Більшість волонтерських заходів на підтримку ЗСУ проходять через проведення різноманітних конкурсів та благодійної діяльності.

До пункту 31. На території Волинської області всебічно сприяють та забезпечують реалізації проєктів та проведенню заходів такі громадські організації: ГО «Школа безпеки та виживання дітей «Тивер», ГО «Луцькі лицарі», ГО «Всеукраїнський молодіжний рух «Національний Альянс», Луцький осередок Пласту – Національної скаутської організації України, ГО Волинський обласний центр національно-патріотичного виховання «Волинська Січ», ГО «Зелений маяк» та Комунальний заклад «Волинський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Волинської обласної ради».

До пункту 33. Відповідно до розпорядження Володимирського міського голови від 26.12.2022 № 337 «Про організацію та проведення конкурсу з визначення програм (проєктів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства стосовно дітей та молоді, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка з місцевого бюджету у 2023 році».

30 березня у Володимирській міській раді відбувся відкритий захист конкурсних

пропозицій, поданих на конкурс проєктів, які розробили громадські організації «Берег надії» (проєкт «Літній табір для дітей, підлітків та молоді з інвалідністю», автор Олена Кандиба) та «Зелений маяк» (проєкти «Україна – це спільна справа», «ТінейджерСінема», автор Руслан

Бормовий). Переміг проект – «Літній табір для дітей, підлітків та молоді з інвалідністю».

Інформація Дніпропетровської обласної військової адміністрації

До пункту 9. Відповідно до Положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» («Джура»), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.10.2018 № 845, у закладах освіти області функціонують 55 куренів як базових осередків зазначеної гри (офіційно зареєстровані). Протягом 2022/2023 навчального року проходила підготовка, а у травні – червні 2023 року проведено II (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») (відповідно до наказу департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 08.11.2022 № 420/0/212-22 «Про організацію початкових, I (територіальних) та II (обласного) етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у 2022/2023 навчальному році серед здобувачів освіти закладів загальної середньої та позашкільної освіти»).

До пункту 13. Протягом I кварталу 2023 року у закладах загальної середньої та позашкільної освіти з метою національно-патріотичного виховання здобувачів освіти було проведено понад 23,8 тис. заходів до:

Дня пам'яті жертв Голокосту (фото за посиланням: <http://surl.li/ernjo>) – виховні години, уроки, лекції «27 січня – Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту. #WeRemember», «Бабин Яр – трагедія народу України», «Голокост – уроки пам'яті», «Не стерти в пам'яті минуле», «Голокост в Україні», «Голокост. ШОА – масове знищення Євреїв під час другої світової війни», «Голокост – шрам на серці людства!», «Діти та Голокост. Табори смерті: Аушвіц», «Не згасне пам'яті свіча»; конференції, круглі столи, обговорення, диспути «Рятуючи одне життя – рятуєш цілий світ», «Проблеми історії Голокосту», «Уроки минулого: історія Голокосту», «Трагедія Голокосту в Україні», «Пам'ятники Голокосту в Україні», «Україна в роки Другої світової війни. Нацистський «новий порядок», «Життя населення України в умовах окупації. Концтабори та масове знищення людей. Голокост», «Меморіали Голокосту в Україні та як у світі вшановують пам'ять жертв цієї трагедії», «Праведники народів світу: феномен людського вибору»; перегляд презентацій та відео з подальшим обговоренням «Голокост – злочин проти людяності», «Голокост. Цього не можна забувати», «Список Шиндлера» (фрагменти), «Мільйони втрачених душ», «Згадаємо жертв Голокосту», «Хлопчик у смугастій піжамі» (фрагменти), «Злочин проти людяності», «Голокост – це не лише історія. Але й застереження»; конкурси дитячої творчості «Танго смерті», «Голокост – шрам на серці людства», «Місця пов'язані з пам'яттю про Голокост», «Скорботна свічка пам'яті», «Ми за майбутнє без жахиття!»; акції, флешмоби «Трагедія, історія, пам'ять», «Нерозкриті бутони троянд», «Метелик пам'яті», «Свічка пам'яті», «Україна пам'ятає і Світ не забуде»; інформаційні дайджести

«Невідомі сторінки історії. Факти, докази, аргументи», «Пам'яті людській дано боліти», «Правда – про Голокост», «Голокост – 10 фактів про геноцид євреїв», «Голокост. Цей день в історії», «Пам'ятні дати. Не стерти в пам'яті минуле» («ГРАНД TV»); виставки фото та літератури, уроки літератури, читання «Трагічна сторінка української історії на шляху до Незалежності України», «Енциклопедія Голокосту», «Українське суспільство і пам'ять про Голокост», «Модерністське зображення трагедії Голокосту в поезії «Фуга смерті», «Пам'яті жертв Голокосту», «Пам'ятаємо минуле», «Піжмурки зі смертю. Дитячі розповіді про недитячу історію»; віртуальні екскурсії до Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр2 тощо. Учасники освітнього процесу вшанували хвилиною мовчання пам'ять жертв Голокосту в Україні та світі; жертв загарбницької політики тоталітарних режимів. Комунальними закладами позашкільної освіти Дніпропетровської обласної ради проведено: поетичну майстерню акровіршів «Рядки про...» до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту у рамках проведення II обласного відкритого патріотичного дослідницького проекту «Збережи свою ідентичність»; лекцію «Соціально-психологічні аспекти дослідження геноциду до Дня пам'яті жертв Голокосту»; круглий стіл «Ти#День: Година історії» за темою «Трагедія Голокосту в Україні. Герої Крут – погляд сьогодення» (<https://youtu.be/Len6d7xs9kc>); вікторину до Міжнародного дня пам'яті жертв злочинів геноциду, вшанування їхньої людської гідності і попередження цих злочинів;

Дня пам'яті Героїв Крут (фото за посиланням: <http://surl.li/erhjj>) – виховні години, уроки, лекції, години спілкування «День пам'яті Героїв Крут», «Бій під Крутами – національна історична пам'ять...», «Герої нашої історії», «105 років подвигу Героїв Крут», «Українські кіборги: від Крут до Бахмута», «Згадаймо юність, що горіла в Крутах», «Герої Крут. Нескорена нація», «Герої Крут – герої українського народу», «Крути – молода кров», «Битва під Крутами: вони були такими молодим»; конференції, круглі столи, обговорення, диспути «Бій під Крутами: героїзм і трагедія нашої історії», «Герої Крут: погляди крізь роки», «Бій під Крутами: причини і наслідки», «Героїчні українці: від минулого до сьогодення», «Бій під Крутами. Події Української революції 1917 – 1921 років», «Бій під Крутами – як це було», «Подвиг під Крутами – символ національної честі», «Захист держави – першочергове завдання її громадян»; перегляд презентацій та відео з подальшим обговоренням «Герої України. Крути. Перша Незалежність», «Крути 1918», «Подвиг студентів – взірць патріотизму», «Крути – наша слава і честь», «Пам'ятаємо про Крути», «Українська революція», «Героям Крут присвячується»; інформаційні дайджести «Історичні паралелі», «Їх перший і останній бій», «Історія і головні факти», «Крути – шлях до незалежності», «Крути: історія української нескореності», «Вони боролися, щоб ми перемогли», «Пам'ятаємо про Крути», «Перші кіборги», «Пам'ятні дати. Не стерти в пам'яті минуле» («ГРАНД TV »); конкурси дитячої творчості «Юні оборонці Батьківщини», «Крути – наша слава, наша історія», «Червона калина на білому снігу», «Омріяна мною Україна – країна

щасливих людей»; вікторини, ківзи, квести «Як добре я знаю свою Батьківщину», «Що я знаю про Крути?», «Пам'ятаємо. Цінуємо. Перемагаємо»; флешмоби, акції «Подвиг юних героїв», «Я люблю Україну», «Перемога українського духу»; виставки літератури та фото, читання творів «Образ Крут в українській літературі», «Пам'яті тридцяти», «На Аскольдовій могилі України цвіт...», «Подвиг безсмертний – пам'ять нетлінна», «Бій під Крутами – національна історична пам'ять...», «Понад усе вони любили свій коханий край», «Квіти у полі, там де Крути», «Любіть Україну як вірні сини». Учасники освітнього процесу вшанували хвилиною мовчання пам'ять героїв Крут. Комунальними закладами позашкільної освіти Дніпропетровської обласної ради проведено: «Героїчний кінозал» в рамках проведення II обласного відкритого патріотичного дослідницького проекту «Збережи свою ідентичність»; історико-пізнавальний конкурс «Крути: пам'ять і трагедія подвигу», присвячений Дню пам'яті Героїв Крут (дистанційно); круглий стіл «Ти#День: Година історії» за темою «Трагедія Голокосту в Україні. Герої Крут – погляд сьогодення» (<https://youtu.be/Len6d7xs9kc>). Здобувачі освіти комунального закладу освіти «Криворізький ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою» Дніпропетровської обласної ради» долучились до літературного монтажу «Бій під Крутами – молодь захищала державу» за участі військовослужбовців запасу;

Дня Героїв Небесної Сотні (фото за посиланням: <https://bit.ly/3xMbnSt>) – виховні години, єдині уроки, лекції «Герої не вмирають...», «Небесна сотня – перші герої російсько-української війни», «Вистояли на Майдані – переможемо у війні», «Війна за ідентичність. Сила опірності культури», «Небесна Сотня. Вони загинули за Україну», «Гідності хай промінь не згасає», «Нові часи, нові герої», «Україна – територія гідності і свободи!» тощо; конференції, круглі столи «Революція Гідності. Так все почалося», «Революція гідності: на шляху до історії», «Небесна сотня: ціна свободи», «Загибель небесної сотні – причина та наслідки», «Вічна пам'ять Героям – за честь і гідність!», «Феномен «революція» в українському державотворенні XX – початку XXI ст.» тощо; перегляд презентацій та відеоматеріалів з подальшим обговоренням «Шлях до свободи», «Розстріляні мрії», «Небесна Сотня. Хронологія відчуттів», «20 лютого – День Героїв Небесної Сотні», «А сотню вже зустріли небеса», «Майдан», «Пам'ятаємо та віримо у перемогу» тощо; інформаційні дайджести «Двадцять свідчень про переламний день протистоянь на Майдані», «Революція Гідності – як це було...» тощо; вікторини, квести «Знайди Державні символи України», «Україна моя Батьківщина» тощо; конкурси та виставки дитячої творчості (малюнків, есе, віршів); акції, флешмоби, ревієм «Янголи пам'яті», «Запали свічку Пам'яті на честь Героїв Небесної Сотні», «Зима, що нас змінила», «Ніхто не забутий, ніщо не забуте», «Мама Героя», «Небесна Сотня - то в серцях вогонь», «Пам'ятаємо Героїв», «Кольори Перемоги», «Пливе Кача» тощо; виставки літератури та фото (онлайн), присвячені масовим акціям громадянського протесту, що відбувались протягом листопада 2013 – лютого 2014 років «Небесна сотня. Герої нашого часу», «Їх дух незламний і безсмертний подвиг накреслив шлях до мирного

життя», «Люди, що змінили хід історії», «Не мають права на забуття...», «Пам'яті Небесної Сотні», циклів «Майдан від першої особи», «Майдан: усна історія», «Вірші, написані майданом» тощо; віртуальні екскурсії, подорожі «Музей революції гідності». Учасники освітнього процесу долучились до створення дошки «Відзначаємо...Пам'ятаємо...Крокуємо до перемоги!» (padlet), перегляду відеозвернення Президента України; вшанували хвилиною мовчання пам'ять Героїв Небесної Сотні; взяли участь в церемоніях покладання квітів до пам'ятників та пам'ятних знаків Героям небесної сотні, видатним діячам українського державотворення, борцям за свободу і незалежність України. Комунальними закладами позашкільної освіти до Дня Героїв Небесної Сотні організовано: тематичні фотовиставки з інформаційними матеріалами; круглий стіл у рамках проєкту «Ти#День: Година історії» за темою «Небесна сотня: Герої не вмирають!» (202 учасники); фотоспалах-challenge «Пливе кача, небо плаче» в рамках проведення II обласного відкритого патріотичного дослідницького проєкту «Збережи свою ідентичність» (#kzpo_cpo_dor_plyvekacha_100) (понад 600 учасників); вікторину «9 років спротиву»; поетичний онлайн клуб «Про волю, долю і тризуб»; психологічний марафон фізичної стійкості українців «Темні брови, ясні очі і юнацьки, і дівочі» (63 учасники);

Дня Спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя (фото за посиланням: <https://bit.ly/3y5Sjio>) – виховні години, єдині уроки, години спілкування «26 лютого – День спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя», «Крим 2014. Подвиг кримчан», «Крим: 9 років окупації. Право на Спротив», «Початок кримського спротиву російській окупації», «Крим – територія України!», «CRIMEA IS UKRAINE», «Анексія Криму Росією, спротив кримчан» тощо; конференції, круглі столи, диспути (зокрема за участі лідерів та представників самоврядування здобувачів освіти) «Історія, культура та духовна спадщина кримських татар», «Хронологія окупації рф півострова Крим», «Трагічна доля кримсько-татарського народу», «Гібридна війна – окупація Криму», «Крим: історія і сьогодення», «Мустафа Джемільєв – символ кримськотатарського національного руху», «Причини та наслідки окупації АР Крим» тощо; перегляд презентацій та відеоматеріалів з подальшим обговоренням «Крим. Як це було», «Ми обов'язково будемо разом», «Хайтарма», «Крим. Нескорений», «Окупація Криму: без знаків, без імен, ховаючись за спинами людей», «Кримський фронт. Мужність та героїзм громадян України» тощо; інформаційні дайджести «Хроніки анексії», «Герої спротиву окупації», «Нескорені», «Крим. Хронологія окупації», «Крим – це Україна! Спротив триває» тощо; виставки робіт та конкурси дитячої творчості (малюнків, есе) «Малюю Крим», «Чарівний Крим», «Ми єдині», «Я люблю свою країну!», «Спротив триває!», «Краса нескореного Криму», «О Криму рідний, незабутий, в чужих кайданах нині скутий...» тощо; вікторини, квести «Що я знаю про Крим», «Від Карпат до Криму – Україна єдина» тощо; акції, флешмоби «Крим – це Україна» тощо; виставки фото та літератури «Крим у творах українських письменників», «Кримчани на захисті Української державності»,

«Історія Криму та кримсько- татарського народу. Право на пам'ять. Право на свободу. Право на життя», «Amnesty International Ukraine», «Крим і Україна – єдині», «Дві реальності одного півострова», «Етюди Севастополя та Херсонеса», «Гори та скелі Криму» тощо; віртуальні екскурсії «Чарівні куточки Криму», «Цікаві маршрути Криму», «Музей російської агресії», «Визначні пам'ятки Криму: 10 найкращих місць» тощо. Комунальними закладами позашкільної освіти Дніпропетровської обласної ради було проведено заходи у рамках II обласного відкритого патріотичного дослідницького проєкту «Збережи свою ідентичність»: конкурс у формі вікторини «9 років спротиву» (628 учасників / 393 переможці), відеоурок-презентація «Крим. Історія. 2014» (168 учасників); підготовлено для вихованців тематичні інформаційні матеріали та дайджести;

Дня українського добровольця (фото за посиланням: <http://surl.li/fvwpa>) – єдині уроки, виховні, класні години «День українського добровольця», «Добровольці в лавах ЗСУ», «Збройна агресія Росії. Героїчна доблесть українців», «Доброволець – це поклик серця», «Сила нескорених», «Мир і щастя панують там, де захист – це життя, а не робота», «Пам'ять, мужність, героїзм!», «Вони для нас виборюють життя», «Про тих, хто за покликом серця прийшов»; конференції, круглі столи, обговорення «Ті, для кого Україна дорожча за життя», «Що означає бути добровольцем?», «Україна в роки війни. Формування наступально-штурмових батальйонів «Гвардія наступу», «Доброволець – герой сьогодення», «Феномен добровольця як явище, що споконвіку супроводжує український народ»; перегляд презентацій та відеоматеріалів з подальшим обговоренням «Передова: українські добровольчі батальйони», «Добробати – воїни добра!», «Гідності революцію герої творили, волю свою й незалежність вони боронили», «Взірець патріотизму», «Доброволець – той, хто вирішив творити історію», «Добро + воля = доброволець», «Добровольці нашого села», «Пам'яті Героя України! Невідомі факти про «Да Вінчі», які зробили його легендою», «РІК – авторський документальний проєкт Дмитра Комарова»; конкурси та виставки дитячої творчості «Дякую тобі, добровольцю!», «З вдячністю за наше майбутнє!», «Український воїн – наш захисник!», «Шлях до перемоги», «Діти України за мир», «Та неоднаково мені...», «Моє уявлення про захисника України»; вікторини, ігри «Майбутні добровольці», «Мільйон для ЗСУ»; інформаційні дайджести «10 фактів про українських добровольців», «Історія сучасного добровольчого руху в Україні», «Гвардія наступу: умови та правила вступу»; акції, флешмоби, челенджі, проєкти «Низький уклін, матері за сина», «Герої нескореної Батьківщини», «Написання листів та створення малюнків добровольцям», «Формула Перемоги», «Хочу бути сильним, як українські добровольці», «Оберіг для воїна», «З вдячністю Героям сьогодення», «Перемога за нами», «Дякую за...»; організація та оформлення виставок фото та літератури, стіннівок «Добровольці», «Люди, що несуть державу у своїх душах», «Шляхами подвигу і слави», «Добровольці – воїни світла», «Герої не вмирають», «Вони пройшли крізь вогонь і зброю», «Якості воїна – захисника», «Дух сильніший за зброю», «Від Богдана до Майдану»; онлайн подорожі «Музеєм становлення

української нації. Передова АТО: українські добровольчі батальйони», «Мальована історія майдану» тощо. Комунальними закладами позашкільної освіти Дніпропетровської обласної ради було проведено: майстер-класи з початкового технічного моделювання «Подарунок нескореному Герою», з авіамоделювання до Дня українського добровольця; челендж «Вітання українському добровольцю»; обласну акцію «Герої добровольці серед нас» (*есе вдячності про героїв-добровольців, які проживають поруч*); конкурси «Україна в моєму серці» (*розробка власного логотипу для шеврону добровольчого батальйону*), «Доброволець від слова «добро» (*виставка малюнків*), «Алея патріотів: дерева життя відомих українців, до Дня українського добровольця» у рамках проведення II обласного відкритого патріотичного дослідницького проекту «Збережи свою ідентичність»; створення галереї портретів добровольців (*родичі співробітників закладів*); акцію «Добро – добровольцям!» (*передача гуманітарної допомоги добробату «Карпатська Січ», які з часів АТО пішли як добровольці, а зараз в лавах ЗСУ*); круглий стіл у рамках проекту «Ти#день. Година історії» за темою «Добровольчі військові формування», воркшоп «Озброєнні знанням», лекцію «Україна понад усе!». До зазначених вище заходів долучились ветерани та учасники бойових дій російсько-української війни, учасники громадянських протестів 2013 – 2014 років, які входили до складу добровольчих формувань тощо. 14.03.2023 на запрошення керівництва музею “Російсько-української війни” здобувачі освіти комунального закладу освіти «Криворізький ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою» Дніпропетровської обласної ради прийняли участь у тематичному заході, присвяченому вшануванню пам’яті і героїзму військовослужбовців – добровольців, які прославили себе у найгарячіших точках в зоні Антитерористичної операції на Сході України у 2014 – 2018 роках, зоні Операції Об’єднаних сил у 2018 – 2022 роках, та під час повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Після проведення тематичної лекції ліцеїсти мали змогу переглянути усі зали та сфотографуватися на згадку біля експонатів. Учасники освітнього процесу долучились до церемоній покладання квітів та встановлення лампадок до пам’ятників, пам’ятних знаків та місць поховань загиблих захисників України від російської агресії, учасникам заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі та стримування збройної агресії тощо.

Інформація Донецької обласної військової адміністрації

До пункту 8. 18.11.2022 Донецьким обласним центром туризму та краєзнавства учнівської молоді у дистанційному форматі проведено семінар-практикум з питань організації та проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Участь у семінарі взяли 142 педагогічних працівника, що відповідають за організацію та проведення гри у Донецькій області. Учасники заходу розглянули нормативно-правову базу проведення у 2022/2023 навчальному році Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл»

(«Джура»)), зробили аналіз проведення гри у 2021/2022 н. р. в Донецькій області, обговорили питання проведення II (обласного) етапу гри.

21.04.2023 Донецьким обласним центром туризму та краєзнавства учнівської молоді у дистанційному форматі проведено навчальний семінар з підготовки таборової старшини та суддівської колегії Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Участь у семінарі взяли близько 80 педагогічних працівників, які відповідають за організацію та проведення гри у Донецькій області. Учасники заходу розглянули особливості проведення II (обласного) етапу Гри, що відбудеться у травні-червні для усіх вікових категорій. Також з відповідальними було обговорено систему підведення результатів конкурсів обласних змагань.

19.05.2023, 02.06.2023, 12.06.2023 Донецьким обласним центром туризму та краєзнавства учнівської молоді у дистанційному форматі проведено навстановчі семінари для керівників роїв-учасників II (обласного) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Участь взяли 70 педагогічних працівників.

До пункту 9. Протягом жовтня 2022 року - квітня 2023 року відбулися:

I етапи Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» «Джура» у 29 територіальних громадах Донецької області у дистанційному форматі. Кількість учасників I етапів Гри за віковими категоріями складала:

- молодша - 102 рої/753 учасника;
- середня – 170 роїв/ 1360 учасників;
- старша – 127 роїв/ 989 учасників;

II (обласний) етап Гри відбувся у дистанційному форматі.

Гра для молодшої вікової категорії проходила з 15 по 16 червня 2023 року. Участь взяли 13 роїв (104 учасника).

Гра для середньої вікової категорії проходила з 05 по 09 червня 2023 року. Участь взяли 30 роїв (240 учасників).

Гра для старшої вікової категорії проходила з 22 по 26 травня 2023. Участь взяли 25 роїв (200 учасників).

До пункту 19. 20 січня 2023 року Донецьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти (далі-ДонІППО) проведено презентаційну сесію «Виховні наративи Дня Соборності України та Дня Героїв Крут»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-dnya-sobornosti-ukrajini-ta-dnya-gerojiv-krut> Учасниками семінару стали понад 100 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

16 лютого 2023 року ДонІППО проведено онлайн-форум «Українська державність: від внеску кожного до здобутків нації»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/oblasnij-onlajn-forum-do-dnya-ednannya-ukrajinska-derzhavnist-vid-vnesku-kozhnogo-do-zdobutkiv-natsiji> Учасниками Форуму стали понад 200 педагогічних працівників закладів освіти всіх форм і типів власності Донецької області.

20 лютого 2023 року ДонІППО проведено презентаційну сесію «Виховні наративи Революції Гідності та Дня Небесної Сотні»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-revoljutsiji-gidnosti-ta-dnya-nebesnoji-sotni> Учасниками семінару стали понад 100 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

24 лютого 2023 року ДонІППО проведено презентаційну сесію «Виховні наративи Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та м. Севастополя»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-dnya-sprotivu-okupatsiji-avtonomnoji-respubliki-krim-ta-m-sevastopolya> Учасниками семінару стали 79 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

9 березня 2023 року ДонІППО проведено презентаційну сесію «Виховні наративи Дня українського добровольця»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-dnya-ukrajinskogo-dobrovoltsya> Учасниками семінару стали понад 100 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

30 березня 2023 року ДонІППО проведено презентаційну сесію «Постаті українського державотворення у виховному процесі»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-postati-ukrajinskogo-derzhavotvorennja-u-vikhovnomu-protsesi> Учасниками семінару стали 96 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

04 травня 2023 року ДонІППО проведено презентаційну сесію «Виховні наративи Дня пам'яті та примирення в сучасних реаліях»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-dnya-pam-yati-ta-primirennja-v-suchasnikh-realiyakh> Учасниками заходу стали понад 100 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

15 травня 2023 року ДонІППО проведено презентаційну сесію «Виховні наративи Дня пам'яті жертв політичних репресій»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-dnya-pam-yati-zhertv-politichnikh-represij> Учасниками заходу стали понад 100 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

01 червня 2023 року ДонІППО проведено презентаційну сесію «Виховні наративи Дня вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії росії проти України та Дня скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-dnya-vshanuvannya-pam-yati-ditej-yaki-zaginuli-vnaslidok-zbrojnoji-agresiji-rosiji-proti-ukrajini-ta-dnya-skorboti-i-vshanuvannya-pam-yati-zhertv-vijni-v-ukrajini> Учасниками заходу стали понад 100 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

09 червня 2023 року ДонІППО проведено презентаційну сесію «Виховні наративи Дня Конституції України»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-dnya-konstituciji-ukrajini>

afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-dnya-konstitutsiji-ukrajini
Учасниками заходу стали понад 100 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

21 липня 2023 року ДонІППО проведено презентаційну сесію «Виховні наративи Дня Української Державності»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-dnya-ukrajinskoji-derzhavnosti> Учасниками заходу стали понад 80 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

16 серпня 2023 року ДонІППО проведено презентаційну сесію «Виховні наративи Дня Державного прапора та Дня Незалежності України»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-dnya-derzhavnogo-prapora-ta-dnya-nezalezhnosti-ukrajini> Учасниками заходу стали понад 170 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

25 серпня 2023 року ДонІППО проведено презентаційну сесію «Виховні наративи Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/prezentatsijna-sesiya-vikhovni-narativi-dnya-pam-yati-zakhisnikiv-ukrajini-yaki-zaginuli-v-borotbi-za-nezalezhnist-suverenitet-i-teritorialnu-tsilisnist-ukrajini> Учасниками заходу стали близько 120 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

Донецьким обласним дитячо-молодіжним центром (далі – ДОДМЦ) проведено у форматі онлайн освітньо-інтерактивний захід «Соборність очима молоді» для молоді Донеччини. Участь в якому взяло 23 особи.

<https://www.facebook.com/KramatorskDODMC/posts/pfbid02CxhhfxuXz4DPCFxsUJQrrN9Tg8z6FpMfyYW1Zkc6CrbTFFEHzad8ooLmGUGMRroSI>

ДОДМЦ проведено засідання круглого столу на тему «Крути – символ українського юнацтва» у дистанційному форматі, участь взяли 20 молодих людей Донеччини.

<https://www.facebook.com/KramatorskDODMC/posts/pfbid02pKfhJWLAIrJ3rDLFDPX3kPRWLKiDVuZBBdjJqyg1YSn8TKxuLGHwetex4B1Sukfrl>

ДОДМЦ проведено тренінг до Дня Єднання на тему «Розуміння національного єднання» участь в якому взяло 11 молодіжних центрів (160 осіб)

<https://fb.watch/jqq5LDQhNF/>

ДОДМЦ проведено освітньо-інтерактивну сінемалогію «Тризуб» для молоді. Участь взяло 20 осіб.

[https://www.facebook.com/KramatorskDODMC/posts/pfbid0A7oi7F1ZgioNjvTEKSYJ3RJmYRTgGg1Puy9fGmjbFfFUJiBh7WGm1sms9jJWN3Sl?__cft__\[0\]=AZWocovvTboLPGFMQSUYnh4ym7k8jTRM1Ekfdq8FfwnjkgAzkKEzegx3QdRRkgKg7BuUL-3ds0Bq2MaG5ZWITnc73-Ckj6e3tpqjtCh9Mt9RIICAWRtDvuJMoYRW8zPvZDJjOt5GySpJjq5pOR6-0LpfZduWlCap_WxEVsa021263cgNUpvS-OUPGo1cBAwfdE&__tn__=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/KramatorskDODMC/posts/pfbid0A7oi7F1ZgioNjvTEKSYJ3RJmYRTgGg1Puy9fGmjbFfFUJiBh7WGm1sms9jJWN3Sl?__cft__[0]=AZWocovvTboLPGFMQSUYnh4ym7k8jTRM1Ekfdq8FfwnjkgAzkKEzegx3QdRRkgKg7BuUL-3ds0Bq2MaG5ZWITnc73-Ckj6e3tpqjtCh9Mt9RIICAWRtDvuJMoYRW8zPvZDJjOt5GySpJjq5pOR6-0LpfZduWlCap_WxEVsa021263cgNUpvS-OUPGo1cBAwfdE&__tn__=%2CO%2CP-R)

ДОДМЦ проведено поетичний відеочелендж до Дня народження Т.Г. Шевченка та «Шевченківський двіж» для молоді, участь в якому взяло 140 осіб.

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0bJ6C8sJZSPyW7o7q8sBqCUJkuBMLvmXX17BMwbvxRQAY4wRVgrohrkP2aztHxRMRl&id=100069267920307

https://www.instagram.com/p/Cpk-ZKALAXj/?utm_source=ig_web_copy_link

ДОДМЦ проведено онлайн вечір пам'яті «Пам'ятай, заради майбутнього!» до Міжнародного дня визволення в'язнів фашистських концтаборів. Участь взяло 20 осіб.

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0tLLDhaG4R8d2UfpaadERQ3w46hcMhi5hxmQujMTZaA3iuLzxpSw72ssgW5EufSyQl&id=100069267920307

ДОДМЦ проведено онлайн захід «Чорнобиль. Прип'ять» до річниці трагедії на ЧАЕС. Участь взяло 20 осіб

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02x1BVKMLeNmBPLQwDSd9MkXoXCwUiyhHnmWSftYrm5pDtHTwNqVRo5DV7jsCXv4Jnl&id=100069267920307

ДОДМЦ проведено тематичний захід “Україна в Другій Світовій війні” до Дня Пам'яті та Примирення. Участь взяло 20 осіб

<https://www.facebook.com/KramatorskDODMC/posts/pfbid02CxNg5o9MA5UBdqUTWXjmxsyajz9R45pF7RBUj1JwJ1dfb87Zx63Rzx1vo3dPQSD9l>

ДОДМЦ проведено освітньо-інтерактивних захід до Дня Конституції України. Участь взяло 48 осіб

<https://www.facebook.com/KramatorskDODMC/posts/pfbid0v2uNFyqdwfxwSrLMMFHRnW53e4F33yYyQuSMSK7CcWkPK3dHzmnSsiq8wWqv9wKel>

ДОДМЦ проведено у дистанційному форматі обласний семінар «Ми спадкоємці державності» участь в якому взяло

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02y6fydCyAgRHFvtURoCrRL7gLfWGk6zUSGrprhp95nrZ92dN9GYfj1YweMkZNNp25l&id=100069267920307

ДОДМЦ проведено майстер клас «Жовто – блакитні кольори свободи» участь в якому взяло 254 особи.

<https://fb.watch/m-V5AicZE7/?mibextid=2JQ9oc>

ДОДМЦ проведено освітньо-інтерактивний захід «Незалежність у тобі», участь у якому взяло 28 осіб

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0FQgBM6TrFk7uBcGPC5GUopsD2513tyhSFohmKMAZioHfAL3sTpY33FsolzwTQwPjl&id=100069267920307&mibextid=2JQ9oc

До пункту 25. 19.01.2023 ДонІППО проведено інструктивно-методичний семінар «Організаційно-аналітична робота з національного виховання у 2023 році»:

<https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/instruktivno-metodichniy-seminar-organizatsijno-analitichna-roбота-z-natsionalnogo-vikhovannya-u-2023-rotsi-2>

Учасниками семінару стали понад 50 керівників закладів фахової передвищої освіти та відповідальних за виховну роботу.

Донецьким обласним дитячо-молодіжним центром було розроблено методичні рекомендації в електронному вигляді у оформленні заходів спрямованих на розвиток української національної та громадської ідентичності. Методичних рекомендацій протягом року розроблено 20 та надано 600 особам.

До пункту 28. 13 квітня 2023 року ДонІППО проведено семінар-практикум «Кризовий менеджмент в умовах війни»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/seminar-praktikum-krizovij-menedzhment-v-umovakh-vijni> Учасниками семінару стали 25 директорів, методистів закладів позашкільної освіти.

27 квітня 2023 року ДонІППО проведено семінар-практикум «Супровід виховного процесу в умовах воєнного стану»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/seminar-praktikum-suprovid-vikhovnogo-protsesu-v-umovakh-voennogo-stanu> Учасниками семінару стали понад 100 освітян області, відповідальних за організацію виховної роботи на місцях.

18 травня 2023 року ДонІППО проведено семінар-практикум «Група подовженого дня як простір національного виховання»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/seminar-praktikum-grupa-podovzhenogo-dnya-yak-prostir-natsionalno-vikhovannya> Учасниками семінару стали 30 освітян області, які дотичні до роботи груп подовженого дня в закладах загальної середньої освіти.

22-23 травня 2023 року на базі Освітнього хабу «Донеччина» (м. Київ) Центром національно-патріотичного виховання «Незламність» проведено тренінг за авторською тренінговою програмою «Національно-патріотичне виховання на деокупованих територіях»: <https://ippo.dn.ua/novyny-afisha/novyny/2023/trening-natsionalno-patriotichne-vikhovannya-na-deokupovanikh-teritoriyakh> Учасниками тренінгу стали 19 педагогів

ДОДМЦ проведено у форматі онлайн круглий стіл «Згуртування молоді навколо національної ідеї», учасниками стали 60 молодіжних працівників.

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid035STC1gneWPjKLciAojLUpN6bWkTXZc2QNGdiqHz8LofxMdpF7Uax3FyqqaRCdMf8l&id=100069267920307

Інформація Житомирської обласної військової адміністрації

До пункту 6. В області налагоджена військово-шефська співпраця із закладами освіти, військовими частинами, вищими військовими закладами освіти щодо надання допомоги в організації проведення заходів національно-патріотичного спрямування на базі військових музеїв, територій військових містечок.

До пункту 9. Комунальним закладом позашкільної освіти «Обласний центр дитячої та юнацької творчості» Житомирської обласної ради впродовж звітного періоду організовані заходи першого та другого етапів гри «Сокіл» (Джура), а саме: -семінар-практикум національно-патріотичного спрямування виховників гри «Сокіл» («Джура»);

обласний конкурс «Впоряд» (стройова підготовка) гри «Сокіл» («Джура»);

обласний конкурс «Відун» гри «Сокіл» («Джура»);

обласний конкурс «Рятівник. Тактична медицина» гри «Сокіл» («Джура»);
обласний конкурс «Ватра. Слава Героям» гри «Сокіл» («Джура»).

В другому етапі взяли участь 20 команд з різних територіальних громад області.

До пункту 12. проведено три засідання консультативної ради з питань охорони культурної спадщини, утвореної наказом Управління культури та туризму Житомирської обласної військової адміністрації від 13 червня 2022 року № 18, на яких розглядалася містобудівна документація населених пунктів області та питання щодо актуалізації теми перейменування географічних об'єктів та об'єктів топоніміки населених пунктів області. Ставилось питання щодо впорядкування історичних пам'яток, місць поховань, меморіалів та об'єктів, які увічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України.

До пункту 14. З метою утвердження шанобливого та гідного ставлення до ветеранів війни, в області ведеться робота по створенню музейних експозицій, стендів, банерів присвячених ветеранам війни, що брали участь у захисті суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності України, зокрема:

у музеях закладів загальної середньої освіти області поновлюються експозиції полеглим Героям російсько-української війни «Герої нової війни»;

створено банер «Пишаємося нашими захисниками» з іменами працівників коледжу, які боронять Україну (Житомирський агротехнічний фаховий коледж);

оформлено стенд «Знаємо! Пам'ятаємо! Дякуємо! Гордимось!», на якому розміщені фото та інформація про випускників та працівників коледжу, які служать у Збройних Силах України, беруть участь у бойових діях або загинули під час виконання військового обов'язку (Бердичівський педагогічний фаховий коледж);

створено експозицію «Герої не вмирають» (Житомирський агротехнічний фаховий коледж);

оформлено стенд пам'яті випускників, які віддали своє життя за незалежність та територіальну цілісність України (ДНЗ «Звягельське вище професійне училище»);

відкрито одну з перших на Житомирщині експозицію присвячену російсько-українській війні, «10 гірська штурмова бригада» (Малинський фаховий коледж).

До пункту 15. Протягом звітнього періоду структурними підрозділами облдержадміністрації, міських, селищних, сільських рад, які реалізують молодіжну політику та національно-патріотичне виховання в області поширювалася тематична соціальна реклама (білборди, банери та постери), спрямована на консолідацію суспільства навколо захисту України, зокрема про популяризацію військової служби в ЗСУ, захист суверенітету та незалежності України, повернення Криму та Донбасу, вшанування пам'яті захисників України, а також відзначення державних свят. Так, із початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну забезпечено участь обласної адміністрації у Всеукраїнських інформаційних кампаніях, зокрема «Вірю в ЗСУ!», «Вшануй Героїв!», «Гвардія наступу», «Міста героїв», «Дякуємо захисникам України!», «Україна б'ється» тощо.

До пункту 17. З метою формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості, відродження духовності й історичної пам'яті народу, Управлінням національно-патріотичного виховання, молоді та спорту облдержадміністрації та структурними підрозділами міських, селищних, сільських рад, які реалізують молодіжну політику та національно-патріотичне виховання в області приділяється особлива увага проектам та заходам присвяченим українським історичним подіям і діячам, борцям за незалежність України та її територіальну цілісність. Зокрема, спільно з громадською організацією «Молодіжний інтеграційний центр» реалізовано проєкт «Видатні особистості Житомирщини». Учасники заходу ознайомились з видатними земляками - політичними та громадськими діячами, відомими діячами культури, науки, військовослужбовцями. Впродовж 2023 року проведено 9 вебінарів (участь взяли понад 400 учасників з усіх куточків Житомирщини, в тому числі внутрішньо переміщені особи).

Крім того, проведено:

вебінари: «Пам'ятай про Крути», «Сила нескорених» до Дня українського добровольця, «Небесна Сотня: Герої Майдану – Герої війни» до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні тощо;

історико-патріотичні години «Герої Крут. Лицарський подвиг юних українців», «Пам'ять про Крути живе і донині», «Їм було лише по 18», «Квіти у полі, там де Крути», «Ми ті, кому Україна дорожча за життя» (до Дня українського добровольця);

літературно-історичний ремікс «Небесна Сотня. Вони боролися за єдність України»;

відеознайомство «Великі українці – поборники ідеї соборності»;

організовано мітинг-реквієм з нагоди вшанування пам'яті героїв Небесної Сотні та тиха акція «Ангели пам'яті»;

зустріч молоді з ветеранами-афганцями «Вогнем і полум'ям війни чужої охрещені, обпалені навік»;

перегляд документального фільму «Афганістан – мій біль, моя пекуча пам'ять»;

вшанування пам'ять воїнів групи ОУН «Кайдаша», які 15 серпня 1951 року дали останній бій МГБ УРСР в селі Малі Гадомці, та віддали життя за волю України;

національно-патріотичний маршрут «Колесом в історію», в урочищі Чорні Лози для школярів Семенівської громади.

З нагоди 141-річниці від дня народження І. Огієнка в 33СО громад були проведені поетичні флеш-моби, акції, вікторини, тематичні експозиції, засідання за «круглим столом»: «Спадок Івана Огієнка», випуск літературної газети «До 141-річниці від Дня народження І. Огієнка».

Організовано семінари, виховні годин, лекції, засідання за «круглим столом» з нагоди 150-річчя від дня народження видатного політичного діяча, ідеолога української самостійності Миколи Міхновського.

До 116 річниці від дня народження Олега Кандиби (Ольжича) проведено обласний інформаційно-просвітницький захід «Земляк – Ольжич», поетичний вернісаж «Мене не зрадять крицеві долоні», книжкову виставку «Поет національного героїзму» та інше.

До Дня вшанування захисників Донецького аеропорту в Україні проведено тематичні викладки літератури, огляди-спогади «Доторкнись до пам'яті святої», години мужності «Мужність і відвага крізь покоління», «Життя Україні – честь собі!», «За честь, за волю, за Українську долю», перегляд художнього фільму «Кіборги. Герої не вмирають».

До Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні - історична хроніка «Обрані небо тримати для нас», проєкт «Портрети Героїв Небесної Сотні», години відваги «Небесна Сотня – ангели свободи», перегляд фільму «Ангели майдану», уроки мужності «Небесна Сотня: Герої не вмирають».

До річниці вторгнення росії в Україну - перегляд фільму Д. Комарова «Рік», години пам'яті, виховні години, години спілкування: «365 днів Віри, Надії, Сподівань», «Вистояли – Переможемо!», «Неоголошена війна».

До Дня українського добровольця - тематична розкладка літератури «Вшановуємо подвиг українських добровольців», прес-перегляд «Та неоднаково мені...», патріотичні години «Гордість і пам'ять», «День українського добровольця».

До Дня пам'яті та примирення у територіальних громадах Житомирщини вшанували пам'ять усіх жертв Другої світової війни хвилиною мовчання та урочистим покладанням квітів до пам'ятних знаків. У шкільних та сільських бібліотеках проведено огляди – спогади, виставки-пам'яті: «Доторкнись до пам'яті святої». Патріотична мандрівка «Не загасити пам'яті вогонь...», уроки патріотичного виховання «Хочу, щоб мирним був завтрашній день!». Тематичні бесіди на уроках історії. Віртуальні екскурсії «Сторінками історії». Тематичний захід «Пам'ятаємо – не забудемо...» з музичними номерами, відео переглядом, запалення свічок та покладання квітів до пам'ятників загиблих воїнів.

До Дня Героїв України - засідання за «круглим столом» «Ще не вмерли України ні слава, ні воля. Віхи історії», виховні години та бесіди на теми: «Герої серед нас», «Герої не вмирають», «Від козака до сучасного захисника України», «Славою безсмертною овіяні повік», «Хай живе козацька доля, хай живе козацький дух», «Непереможні Герої», лінійка-реквієм «Не забуваймо тих Героїв, котрі пішли у небеса» тощо.

До Дня пам'яті захисників України - участь у акції «Сонях», мітинги-реквієми, години пам'яті, присвячені нашим полеглим землякам «Вічно у незгасній пам'яті». В усіх територіальних громадах області відбувся легкоатлетичний забіг «Шаную Воїнів, біжу за Героїв України», (метою якого є вшанування пам'яті полеглих захисників за незалежність та суверенітет України), вшанування пам'яті воїнів групи ОУН «Кайдаша», які 15 серпня 1951 року дали останній бій МГБ УРСР в селі Малі Гадомці, та віддали життя за волю України. Проведено національно-

патріотичний маршрут «Колесом в історію», в урочищі Чорні Лози для школярів Семенівської громади.

До пункту 19. Одним з аспектів успішного функціонування будь-якої країни є здатність її громадян стати на захист власного суверенітету та незалежності, як передумови загальної безпеки та добробуту нації. Формування свідомого громадянського-патріота Української держави, набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних цінностей - є особливо актуальним завданням для Української держави та суспільства.

Управлінням національно-патріотичного виховання, молоді та спорту облдержадміністрації спільно з 199 навчальним центром Десантно-штурмових військ ЗСУ розпочато реалізацію проєкту «Захисники України: здорові та тілом». Десантники, які мають бойовий досвід та були поранені під час виконання завдань, наразі продовжують діяльність у освітній сфері. Військовослужбовці знайомлять молодь з особливостями військової служби, зі спорядженням кожного воїна, яке необхідне для виживання в позовних умовах, для маскування та захисту. Розповідають про мінну загрозу та про заходи першої домедичної допомоги.

У співпраці з громадською організацією «Захист прав молоді та релігійних громад» проведено спортивно-патріотичну гру «Краївка отаманів Соколовських-2023». Захід проходив у формі таборування. Під час вишколу молодь отримала навички в таких дисциплінах:

- топографія та орієнтування на місцевості;
- індивідуальна тактична підготовка;
- безпілотні літальні апарати;
- тактична медицина;
- відпрацювання елементів бою за допомогою пейнтбольного обладнання.

З метою формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, утвердження любові до Батьківщини, моральності, шанобливого ставлення до національних надбань Українського народу впродовж звітного періоду проводилися інформаційно-просвітницькі, освітньо-виховні та культурологічні заходи, а саме: тренінгове заняття «Україна починається з тебе»; тематичні виховні години: «Українська мова: крізь терни тисячоліть», «Україна – країна нескорених», «Захід, схід – одна країна! Це – соборна Україна», «Єднання сили й духу народу», «Вклонімося Кобзарю»; літературно-музичні години: «Єднаймо Україну словом Кобзаря», «Нація нескорених: від козацтва до сьогодення»; конкурс читців «Т.Г. Шевченко – пророк сьогодення»; літературно-музична композиція «Шевченкові думки переживуть віки»; патріотична година «Мужність та відвага крізь віки»; година спілкування «Уклін всім, хто край свій боронить»; онлайн-вікторина «Ми нащадки козаків»; патріотичні бесіди «Волонтер – це стан душі»; відеоподяка «Від серця до серця»; акція «Вишиванко моя, вишиванко»; конкурс відеороликів «Квітуча Україна»; постійна акція «Напиши листа українському воїну»; майстер-клас «Янголи захисту»; творча акція «Карта

незалежності»; правові завдання «Конвенція про права дитини»; інформаційна хвилинка «Історія Державного Гімну України»; відеознайомство «Великі українці – поборники ідеї соборності»; патріотичний майстер-клас «З любов'ю у серці та вірою в перемогу ЗСУ»; патріотично-розважальна програма «Козацькі Джури», «Героїчні люди – героїчні вчинки», етно-фестиваль «Житичі», культурологічний захід «Талант переможе» тощо.

Організовано волонтерські акції «З шаною та повагою до воїнів», «Голуб миру летить над Україною» та благодійна виставка «З Україною в серці», лекції, походи, вишколи біля місць вшанування борців за Незалежність України в ХХ ст. в т. ч. похід приурочений Генералу УПА Івану Трейку, по місцях бойової слави УПА на Звягельщині тощо.

Громадською організацією «Головна сцена» спільно з Житомирським фаховим коледжем культури та мистецтв ім. Івана Огієнка проведений «Літературний марафон. Відсіч».

В Житомирському обласному літературному музеї проведено ряд тематичних виставок: Павла Гусєва «Незламна», Мартина Якуба «Живі розстріляні», Жакі Леба «Україна очима француза».

В арт-центрі Gnatyuk Art Cente - виставку робіт військовослужбовця Сергія Носка. В муніципальному арт-просторі «Вежа» представлені шаржеві роботи Юрка Журавля «Знай наших».

Житомирським обласним туристичним інформаційним центром Житомирської обласної ради спільно з ВГО «Об'єднання дружин і матерів бійців учасників АТО» Житомирської області організовано участь в урочистих заходах, присвячених Дню матері у м. Києві з метою вшанування пам'яті полеглих за Україну Героїв біля стіни Михайлівського Золотоверхого монастиря.

На відзначення Дня Державного Прапора України та Дня Незалежності України проведено велосипедний заїзд із синьо-жовтими стягами, в якому взяли участь понад 70 спортсменів та активних учасників велосипедної спільноти області; урочистий захід «Прапор - це сила та міць Незалежної України» з патріотичними піснями, виконанням танців, хвилиною мовчання для вшанування світлої пам'яті героїв, що поклали своє життя за Незалежність України та розгортання великого Державного прапора України; молодіжний форум «Народжені Незалежними» тощо.

До пункту 21. Структурні підрозділи облдержадміністрації, які реалізують молодіжну політику та національно-патріотичне виховання в області, активно долучаються до проведення всеукраїнських інформаційних кампаній, зокрема шляхом розміщення новин на офіційному вебсайті облдержадміністрації, які також поширено для публікації на сайтах місцевих органів влади Житомирської області, у засобах масової інформації, інтернет-виданнях та соціальних мережах. З початку 2023 року було розміщено більше 100 тематичних публікацій, зокрема під такими заголовками:

Поліський університет проводить онлайн-тренінги «Вдосконалюємо знання державної мови» - <http://surl.li/kxjjz>;

Літературний марафон «Війна росії проти України. Відсіч»- <http://surl.li/kxjnb>;

У Житомирі відбулася презентація фільму «Довбуш» - <http://surl.li/kxkgo>;

У Житомирі відбувся Молодіжний форум «Народжені Незалежними» - <http://surl.li/kxktf>;

Сьогодні Житомирщина відзначила День пам'яті захисників України - <http://surl.li/kxkuc>;

Віталій Бунечко привітав авіаторів з Днем Незалежності та Днем авіації - <http://surl.li/kxkuv>;

У Житомирі відбулася дитяча патріотична акція малюнку на асфальті «Вишиванка єдності» - <http://surl.li/kxkzl>;

НАЦІЯ НЕЗАЛЕЖНИХ - <http://surl.li/kxlem>;

У Житомирі відбувся велопробіг з нагоди Дня Державного прапора та Дня Незалежності України - <http://surl.li/kxlfq>;

Житомирська ОВА вітає жителів області з Днем Незалежності! - <http://surl.li/kxllhf>;

Українські традиції у Франції: Виставка «Овруцька соломка» - <http://surl.li/kxllit>;

Житомирська ОВА вітає жителів області з Днем Державного Прапора України - <http://surl.li/kxllku>;

Сьогодні Житомирщина відзначила День Державного Прапора України. ВІДЕО. ФОТО - <http://surl.li/kxllme>;

Віктор Градівський долучився до VI Міжнародного ветеранського форуму «Україна. Захисники. Майбутнє» - <http://surl.li/kxloe>;

Спортивно-патріотична гра «Криївки отаманів Соколовських-2023» - <http://surl.li/kxllqm>;

#StandForFreedom: ЛАНЦЮГ ЄДНОСТІ ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ- <http://surl.li/kxllsl>;

«Калина пам'яті». В Україні створюють нову традицію до Дня захисників і захисниць, долучитися може кожен - <http://surl.li/kxllux>;

Символ сили: українські діти пітримують воїнів ЗСУ - <http://surl.li/kxnibu>;

У Житомирі відзначили День Української Державності - <http://surl.li/kxnnds>;

УІНП: Сьогодні Україна відзначає День Державності. Інформаційні матеріали - <http://surl.li/jnnntk>;

Запрошуємо усіх охочих долучитися до майстер-класу та персональної виставки творчих робіт до Дня Української Державності - <http://surl.li/kxnpor>;

У Житомирі відбудуться ветеранські змагання «Сильні України» для військових - <http://surl.li/kxnprj>;

21 липня виповнюється 116 років із дня народження Олега Ольжича - <http://surl.li/kxnss>;

Відділ культури та туризму Олевської міської ради оголошує конкурс «Творчість єднає Україну» на підтримку Збройних Сил України- <http://surl.li/kxnuu>;

Долучайтеся до участі у третьому Всеукраїнському конкурсі творчих проєктів «Код Нації» - <http://surl.li/kxnnwk>;

Запрошуємо молодь Житомирщини до участі у етно заході «ЖИТИЧІ» - <http://surl.li/kxnnxb>;

Запрошуємо жителів Житомирщини долучитися до виставки-продажу картин поранених українських воїнів «Арт Незламних» - <http://surl.li/kxnyz>;

«Майстерний червень»: у Житомирі відбулося обласне свято декоративно-прикладного мистецтва. ФОТОРЕПОРТАЖ - <http://surl.li/kxobx>;

Запрошуємо жителів Житомирщини долучитися до XIV обласного свята декоративно-прикладного мистецтва «Майстерний червень» - <http://surl.li/kxoeu>;

Обласний етап «СОКІЛ» («ДЖУРА») – відкрито! - <http://surl.li/kxoge>

День Героїв залишиться для нащадків нагадуванням про тих, хто беззастережно віддає себе задля захисту України, — Віталій Бунечко. - <http://surl.li/kxohq>;

21 травня — День пам'яті жертв політичних репресій - <http://surl.li/kxoio>;

День вишиванки у Житомирській області <http://surl.li/kxojd>;

З нагоди Дня вишиванки запрошуємо всіх охочих долучитися до акції «Намалюй та подаруй» <http://surl.li/kxojp>;

Відбувся Обласний конкурс дитячої вокальної творчості «Співочі перлинки Полісся 2023» - <http://surl.li/kxokw>;

З 19 по 21 квітня відбудуться урочисті заходи з нагоди відзначення 100-річчя від Дня народження Василя Земляка - <http://surl.li/kxons>;

Запрошуємо жителів Житомирщини долучитися до вебінару «Визначні історичні події квітня» - <http://surl.li/kxoaa>;

У Житомирській ОВА триває виставка рушників та писанок - <http://surl.li/kxoog>;

До уваги жителів Житомирщини! Долучайтеся до конкурсу сучасного мистецтва «Відсіч. Арт. Весна. 2023» - <http://surl.li/kxoqb>;

Запрошуємо до участі у вебінарі «Пасхальні традиції в Україні та світі». Традиції святкування Великодня- <http://surl.li/kxorg>;

Долучайтеся до акції «Культурна спадщина України», яка відбудеться в українській Вікіпедії - <http://surl.li/kxotc>;

«Змагаємось за нове життя!» – Леся Українка - <http://surl.li/kxotn>;

У Житомирі відбувся семінар з актуальних питань музейної роботи - <http://surl.li/kxove>;

209 річниця від Дня народження Тараса Шевченка. Слова видатного поета не втратили актуальності навіть через століття - <http://surl.li/kxoou>;

У Звягелі відбувся щорічний конкурс читців-декламаторів до 152 річниці від дня народження Лесі Українки - <http://surl.li/kxraf>;

Слова Тараса Григоровича Шевченка проникненні глибокою любов'ю до України та її народу, — Віталій Бунечко - <http://surl.li/kxpraw>;

Молодь Житомирщини запрошують до участі в конкурсі виконавців художнього слова до дня народження Тараса Шевченка - <http://surl.li/kxrbu>; та інші.

До пункту 26. В області діє обласна Програма з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2022-2025 роки, затверджена рішенням Житомирської обласної ради від 16.12.2021 № 312.

Розроблено та затверджено 20 місцевих програм з національно-патріотичного виховання.

Інформація Закарпатської обласної військової адміністрації

Відповідно до календарного плану заходів з реалізації молодіжної політики та національно-патріотичного виховання департаментом освіти і науки, молоді та спорту у 2023 році протягом звітного періоду було заплановано такі заходи: заходи, приурочені до вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні, заходи, приурочені до Дня Соборності України та 77-ї річниці утворення Закарпатської області у складі України, вшанування Дня пам'яті Героїв Крут, відзначення Дня вишиванки.

Протягом січня – серпня поточного року проведено ряд наступних заходів:

20 лютого 2023 року в м. Ужгород відбулося вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні. Разом з Молодіжною радою при Закарпатській обласній державній адміністрації – обласній військовій адміністрації було організовано покладання квітів до Пам'ятного знаку борцям за свободу і незалежність України.

22 січня 2023 року в м. Ужгород здійснено покладання квітів, приурочених до Дня Соборності України та 77-ї річниці утворення Закарпатської області у складі України.

27 – 28 січня 2023 року в честь відзначення Дня пам'яті Героїв Крут в закладах освіти обласного управління було проведено виховні години.

21 лютого 2023 року для студентів УжНУ було проведено онлайн-лекцію на тему „Міжнародний день рідної мови”.

У березні 2023 року відбулося відзначення 209-ї річниці від дня народження Т.Г. Шевченка. Заклади освіти обласного управління провели ряд заходів з нагоди Шевченківських днів. У природничо-гуманітарному фаховому коледжі проведено *мультипредметний навчально-виховний захід «Тарас Шевченко поза часом – дороговказ для українців»*.

16 березня 2023 року в Закарпатській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Ф. Потушняка відбулася лекція, присвячена Карпатській Україні.

20 травня 2023 року департамент освіти і науки, молоді та спорту облдержадміністрації активно долучився до Всеукраїнських та загальноміських акцій, присвячених Дню вишиванки.

18 – 20 червня 2023 року (І зміна) та 21 – 23 червня 2023 року (ІІ зміна) в с. Теремля Тячівського району Закарпатської області було забезпечено організацію та проведення національно-патріотичного вишколу для дітей «Наш Сатр». Мета заходу – формування команди молодіжних лідерів краю, виховання в молоді почуття особистої та національної гідності.

30 червня – 1 липня 2023 року було забезпечено організацію та проведення акції «Традиційне сходження на г. Говерла молодіжних лідерів до Дня Конституції України».

08 – 10 вересня 2023 року в с. Негровець Хустського району Закарпатської області було забезпечено організацію та проведення військово-патріотичної гри «Карпатський Щит» імені Швеця Владислава «ПАТРОНА». Мета заходу – формування національно-патріотичного духу, пошани до героїзму захисників України та ствердження приналежності до української молоді патріотичної спільноти.

Заходи з національно-патріотичного виховання висвітлюються на офіційних веб-сторінках райдержадміністрацій та міських рад області, а також на сторінці департаменту освіти і науки, молоді та спорту обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації в соціальній мережі „Фейсбук”.

Питання патріотичного виховання, формування національної свідомості та високих моральних якостей молоді перебуває на постійному контролі облдержадміністрації.

Інформація Запорізької обласної військової адміністрації

До пункту 6. Управління МФКС ЗОДА координує роботу працівників молодіжних центрів. Так, працівники КЗ «Запорізький обласний центр патріотичного виховання молоді» ЗОР разом в ГО «Вогник Запоріжжя», організували волонтерський хаб, який по теперішній час закриває потреби військовослужбовців.

В приміщенні КУ «Запорізький обласний центр молоді» ЗОР діє Волонтерський гуманітарний штаб, а з 25 листопада 2022 року і по теперішній час функціонує Пункт незламності. Штабом продовжується обробка та виконання заявок на допомогу ЗСУ, ТРО, вимушено переміщеним особам і тим, хто через військові дії опинився у скрутному становищі.

Вихованці молодіжних центрів (школяри, студенти) постійно залучені до роботи у волонтерському хабі, Штабі логістики гуманітарних коридорів, Обласному гуманітарному штабі тощо.

В січні та червні 2023 року КЗ «Запорізький обласний центр патріотичного виховання молоді» ЗОР провів акцію «Бандероль на фронт». Зібрано смаколики та листи-звернення до Захисників та захисниць та передано військовій частині 3033. Мета акції - єднання молоді та підтримка військовослужбовців.

Лютий-березень 2023 року тривав збір окопних свічок для Захисників та

Захисниць України. КЗ «Запорізький обласний центр патріотичного виховання молоді» ЗОР провів майстер-клас з виготовлення окопних свічок «Світло для Воїна». Всього було зібрано понад 5400 свічок, та передані нашим захисникам. З метою формування у молодого покоління високих моральних цінностей; виховання національної свідомості; підтримки військовослужбовців.

10-14 квітня 2023 відбулася акція «Великодній кошик», усі бажаючі могли передати смаколики для наших захисників. Акція проведена КЗ «Запорізький обласний центр патріотичного виховання молоді» ЗОР під координацією Управління молоді, фізичної культури та спорту ЗОДА. Акція спрямована на підтримку військових. Було охоплено 83 заклади освіти, акція поширилася всією Україною. Також, були учасники із за кордону, що надсилали гуманітарну допомогу із елементами Великодня.

З 18 квітня по 14 травня 2023 року відбулася Колективна акція «Весна в серці Героя». Акція охопила заклади освіти Запорізької області, було зібрано обереги для військових (малюнки, листівки, смаколики, вироби) передано військовим частинам міста.

21-23 квітня 2023 року відбулась II Всеукраїнська історико-краєзнавча конференція учнівської молоді «Військово-історичні події на теренах України: минуле і сучасність».

02-10 травня 2023 року в режимі онлайн відбувся II (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Методичну допомогу у проведенні Гри КЗ «Центр туризму» ЗОР надав КЗ «Запорізький обласний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Захисник» ЗОР.

КЗ «Запорізький обласний центр художньо-естетичної творчості учнівської молоді» ЗОР протягом червня 2023 року було проведено Обласну благодійну патріотичну акцію дитячих малюнків-листівок «З Перемогою в серці!», з метою підтримки бойового духу ЗСУ та віри у перемогу України над російським агресором. До участі в акції долучились учні, вихованці і студенти закладів фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), загальної середньої, позашкільної освіти, загальної середньої освіти з інтернатами (пансіонами) віком від 6 до 21 року майже з усієї Запорізької області.

Високою майстерністю, творчою індивідуальністю вразили авторські та колективні роботи здобувачів закладів освіти: Гуляйпільської, Запорізької, Мелітопольської, Приморської, Токмацької міських рад; Чернігівської селищної ради; Біленьківської, Долинської, Михайло-Лукашівської, Павлівської, Петро-Михайлівської, Роздольської, Софіївської сільських рад; КЗ «Запорізький обласний центр художньо-естетичної творчості учнівської молоді» ЗОР, КЗ «Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-інтернат «Орієнтир» ЗОР, КЗ «Матвіївська загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ступенів» ЗОР, КЗ «Новомиколаївський навчально-реабілітаційний центр «Паросток» імені В.А. Польського» ЗОР, ДНЗ «Запорізький професійний ліцей залізничного транспорту»

та інші.

Всі надіслані малюнки-листівки з віршами та побажаннями було направлено нашим захисникам у райони бойових дій Запорізької області.

До пункту 8. На постійній основі діють щотижневі тренінги «Цивільне населення під час війни». Тренінги проведено для дітей ВПО та здобувачів освіти Запорізької області на базі закладів освіти.

21-23 червня 2023 КЗ «Центр туризму» ЗОР на базі ліцею «Потенціал» Вільнянської міської ради Запорізької області провів навчально-тренувальні збори для рою «Побратими», в рамках підготовки до III (Всеукраїнського) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») «Джура – 2023: Галицька Січ»;

06 червня 2023 року, з нагоди Міжнародного Дня захисту дітей, колектив КЗ «Центр туризму» ЗОР разом з представниками Запорізького відділення Всеукраїнського громадського дитячого руху «Школа безпеки» провели активності, розваги та майстер-класи.

До пункту 9. 29 березня 2023 року КЗ «Центр туризму» ЗОР було проведено обласний семінар-нараду для відповідальних за проведення I та II етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») в форматі онлайн на платформі Google Meet. В семінарі-наradі брали участь понад 60 представників місцевих органів управління освітою Запорізької області та педагогів, які відповідають за проведення гри «Сокіл» («Джура»);

02-10 травня 2023 року КЗ «Центр туризму» ЗОР було проведено II (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). У заході брали участь 120 юнаків та дівчат – 20 роїв з Комунарського, Хортицького, Шевченківського районів міста Запоріжжя; Вільнянської та Пологівської міських рад; Долинської, Матвіївської, Михайло-Лукашівської, Софіївської сільських рад та закладів освіти обласного підпорядкування: комунальний заклад «Запорізька спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Козацький ліцей» Запорізької обласної ради та комунальний заклад «Запорізька спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Січковий колегіум» Запорізької обласної ради.

До пункту 11. Проведено урок зв'язки з нагоди Дня Незалежності України, що відбувся на території КЗ «Запорізький обласний спортивний ліцей» ЗОР за участю військовослужбовців. Організовано зустріч молоді із військовими та їх родинами на базі ІННІ ЗНУ. Військовослужбовці розповіли історії з життя. Ознайомились із макетами зброї та поговорили із родинами Захисників (про потреби).

До пункту 13. На базі КЗ «Запорізький обласний центр патріотичного виховання молоді» ЗОР на постійній основі проводяться зустрічі молоді з військовослужбовцями – учасниками російсько-української війни.

До дня пам'яті Героїв України на платформі ZOOM проведено урок зв'язки для молоді. Урок зв'язки охопив заклади фахової передвищої освіти із залученням студентства ВПО. 40 осіб ознайомились із медіа-ресурсом, презентаційним

матеріалом та поспілкувалася із військовими та доктором історичних наук.

У листопаді 2022 року відбувся обласний етап Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна». Координатор обласного етапу експедиції – КЗ «Центр туризму» ЗОР. До оргкомітету надійшло 23 роботи від експедиційних загонів закладів освіти. В рамках експедиції юні краєзнавці здійснюють дослідження сторінок історії України періоду Української революції 1917-1921 років, Другої світової війни 1939-1945 років, інших важливих подій, пов'язаних з прагненням народу України до волі та незалежності, розповідей учасників та очевидців про військові конфлікти ХХ-початку ХХІ століття, Революції Гідності (на основі спогадів учасників), а також учасників АТО та ООС у Донецькій і Луганській областях; проводять зустрічі зі свідками цих подій, записують їх спогади; вивчають документальні свідчення, впорядковують садиби ветеранів війни та учасників визвольного руху, репресованих, доглядають могили патріотів України, воїнів, які загинули під час проведення АТО і ООС та сучасної повномасштабної російсько-української війни; відтворюють маловідомі та невідомі факти історії, місця боїв, імена їх учасників, місцезнаходження поховань людей, які загинули за рідну землю;

16 листопада 2022 року КЗ «Центр туризму» ЗОР провів 42 обласну краєзнавчу конференцію учнівської молоді «Краєзнавчі нариси Запорізького краю». У Конференції брали участь 31 учасник з різних територіальних громад області та районів м. Запоріжжя. В рамках конференції вже другий рік поспіль працює секція «Історія війн та військового мистецтва на території Запорізької області з найдавніших часів до новітнього часу»;

У грудні 2022 року КЗ «Центр туризму» ЗОР було проведено обласний відкритий конкурс усноісторичних пошукових робіт «Жива історія на перетині епох». До оргкомітету конкурсу надійшло 12 робіт. В рамках конкурсу, у напрямку «Усна історія Незалежності» проводяться інтерв'ю з учасниками та активістами Помаранчевої революції, Революції Гідності, різних акцій, мітингів, мистецьких заходів, фестивалів тощо. За умови дотримання безпеки, можливе опитування волонтерів, капеланів АТО/ООС про перші роки російсько-української війни.

До пункту 14. Протягом 2022/2023 навчального року працівники КЗ «Центр туризму» ЗОР надавали педагогам-музейникам Запорізької області: письмові та усні консультації, забезпечували електронними версіями методичною літературою, проводили виїзні консультації.

КЗ «Центр туризму» ЗОР у 2022 році представив видання «Новаковська О.М. Музеї закладів освіти Запорізької області. Ілюстрований каталог. Запоріжжя: КЗ «Центр туризму» ЗОР, 2022.73 с.», в якому стисло надається інформація щодо підсумків проведення обласного етапу Всеукраїнського огляду музеїв при закладах освіти. Також у матеріалах каталогу можна знайти інформацію щодо музеїв, які діють при закладах освіти Запорізької області. А саме, заклад, де розміщено музей, загальні дані, фото експозиції та експонатів. Це забезпечить більш якісну комунікацію між педагогами різних територіальних громад щодо музейної справи.

Він адресується перш за все керівникам закладів освіти та педагогам, відповідальним за шкільні музеї; керівникам гуртків, краєзнавцям-дослідникам, працівникам системи позашкільної освіти, а також всім тим, хто вивчає, досліджує свій край, береже історичну пам'ять.

У січні 2023 року КЗ «Центр туризму» ЗОР організував обласний тур Всеукраїнського конкурсу екскурсиводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу». У 2022/2023 навчальному році, конкурс проводився за таким змістом музеїв: військово-історичні, краєзнавчі, літературні.

31 січня 2023 КЗ «Центр туризму» ЗОР провів обласний семінар «Актуальні питання національно-патріотичного виховання та краєзнавства». До участі у семінарі долучилося близько 100 педагогів, які працюють у напрямку гуманітарного краєзнавства, національно-патріотичного виховання учнівської молоді та ті, хто займається музейною справою. Окрім Запорізької, до участі у семінарі долучилися педагоги Київської, Львівської, Дніпропетровської, Миколаївської, Кіровоградської, Черкаської областей.

21-23 квітня 2023 року відбулась II Всеукраїнська історико-краєзнавча конференція учнівської молоді «Військово-історичні події на теренах України: минуле і сучасність», м. Запоріжжя. Організаторами конференції є Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді, комунальний заклад «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Запорізької обласної ради за сприяння Департаменту освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації. 111 юних краєзнавців з 20 областей України презентували свої пошуково-дослідницькі роботи у 7 секціях. В секції конференції «Військово-історичні події в експозиціях музеїв» досліджуються експозиції музеїв історичного профілю, що висвітлюють військову тематику у тому числі і на території певного регіону (області, міста, села). Висвітлена історія назв військових формувань, озброєння, військових обладунків та спорядження, військової форми тощо.

До пункту 17. 9 червня 2023 р. - Урок зв'язки до Дня Соборності України. Урок зв'язки проведено для закладів фахової передвищої освіти із залученням студентства ВПО. 40 осіб ознайомились із медіа-ресурсом, презентаційним матеріалом та поспілкувалася із військовими та доктором історичних наук.

КЗ «Запорізький обласний центр патріотичного виховання молоді» 22 серпня 2023 провів засідання круглого столу «Молодь. Герої сьогодення». Захід проведено на базі ІННІ ЗНУ, в якому прийняли участь викладачі, доценти, кандидати, студенти, молодь. Мета: підтримка молодих військових, розробка плану дій на деокупованій території

26 серпня 2023 Забіг «ШАНУЮ ВОЇНІВ, БІЖУ ЗА ГЕРОЇВ УКРАЇНИ». КЗ «Запорізький обласний центр патріотичного виховання молоді» організував забіг, який був проведений в змішаному форматі з дотриманням норм безпеки. 138 зареєстрованих учасників пробігли за тих, хто загинув, захищаючи свободу, незалежність та територіальну цілісність України, подякувати та підтримати

близьких наших героїв, об'єднати ветеранів, діючих військовослужбовців, волонтерів, молодь та свідомих громадян навколо цінностей української державності, незалежності, територіальної цілісності, вшанування пам'яті героїв.

До пункту 18. З нагоди Дня молоді КЗ «Запорізький обласний центр патріотичного виховання молоді» підготував та провів фото-виставку «Ціна Перемоги» на базі ЗОУНБ

На виставці були представлені роботи здобувачів освіти (школярів, студентів та їх батьків). Виставка тривала два тижні. З роботами могли ознайомитися всі бажаючі. Виставка проведена з метою виховання національної свідомості, віри, надії в перемогу, а також розуміння, якою ціною вона дається. Кожна з світлин відображає любов до своєї країни, гордість за її надбання, культуру, героїчне минуле та сьогодення.

До пункту 19. Протягом 2023 року щотижня проводяться практичні тренінги за різними темами:

«Вжити на війні або заходи безпечної поведінки цивільного населення в зоні бойових дій»;

«Збройна та мінна безпека»;

«Вогнева підготовка»;

домедична допомога.

Тренінги організовує КЗ «Запорізький обласний центр патріотичного виховання молоді» ЗОР, роботу центру координує Управління молоді, фізичної культури та спорту ЗОДА. В тренінгах беруть участь, як і цивільне населення так і представники Державної служби з надзвичайних ситуацій, Національної Поліції, Національної гвардії України та благодійних фондів

Для дітей та молоді з числа тимчасово переміщених осіб проводяться тренінги «Медіаграмотність та критичне мислення», практичні заняття «Фізична реабілітація, як засіб віднайти психологічну рівновагу в умовах війни», екскурсії містом Запоріжжя.

Департаментом освіти і науки облдержадміністрації, закладами освіти Запорізької області, з метою вшанування мужності та героїзму захисників держави різних часів та епох, сприяння подальшому зміцненню патріотичного духу, підвищенню уваги і турботи про учасників збройної боротьби за волю України, утвердження української національної та громадянської ідентичності на основі суспільно-державних цінностей, організовано та проведено інформаційно-просвітницькі і виховні заходи щодо відзначення Дня Героїв 23 травня 2023 року.

У закладах освіти Запорізької області із дотриманням вимог та обмежень воєнного часу проведено такі заходи: загальношкільні виховні тематичні заходи: «Українські Герої – покликання через покоління», «Щоб пам'ятали полеглих і шанували живих!» із запрошенням військовослужбовців Збройних Сил України; єдині виховні години «День Героїв – свято на честь борців за волю України» з переглядом фільму «Воїни України»; виховні бесіди, інформаційні години та тематичні Уроки звияти: «Україна – земля Героїв, «Свобода та незалежність українського

народу», «Пам'ятаємо... Шануємо... Вклоняємося», «Честь і слава незламним», «Доля України – в долонях її синів», «Герої нескореної країни», «Честь і слава незламним!», «23 травня – День українських Героїв», «Герої сучасної України». Відбулися інформаційні хвилини на уроках історії України «Мужність та героїзм захисників держави у різні часи та епохи», історичний екскурс «23 травня – День Героїв України», а також на уроках української літератури «Героїзм захисників України у літературних творах»; тематичні інформаційні години для учнів «День Героїв України – 2023: свято з особливим змістом», «Історії сучасних Героїв, які з 24 лютого 2022 року стали на захист України»; інформаційні хроніки «Ангели Перемоги» з циклу документальних відео-свідчень про Героїв, які віддали життя, захищаючи нашу Україну; презентації: «Слава Україні – Героям Слава!», «Всі, для кого Україна дорожча за життя», «День Героїв. Свято борців за волю України», «Герої не вмирають», «Вшанування пам'яті Героїв». Проведено тематичні години спілкування: «Боротьба Героїв – наша незалежність на своїй, Богом даній землі», «Українські Герої. Відзначення Дня Героїв» з переглядом відео до Дня Героїв для учнів 1-11 класів, «Герої не вмирають, доки пам'ять про них жива», «Ми пам'ятаємо про вас, Герої», «Розстріляні мрії»; виховні години, бесіди у форматі онлайн за темами: «Герої нашого краю – патріоти України, єдиної суверенної держави», «Подвиг, що невідвладний часу», «Гідності хай промінь не згасає!», «Сучасні Герої поряд», «Славою безсмертною овіяні повік»; перегляд та обговорення документальних фільмів: «Шлях до свободи», «Скарані за любов до України...». Організовано оформлення тематичних виставок в музеях та бібліотеках/медіатеках закладів освіти: «Вічна слава Героям. Ми пам'ятаємо і ніколи не забудемо», «Не серед нас та разом з нами назавжди», «В серцях, у пам'яті, в думках», «Герої нашого часу», «Янголи пам'яті», «Герої – не вмирають!»; перегляд віртуальної виставки портретів Героїв України нашого часу (інтерактивна дошка Padlet); виставки патріотичного плаката «Українське військо. Історія і героїка» та виставки дитячих малюнків «Ми пам'ятаємо». Здійснена участь здобувачів освіти у Загальнонаціональній хвилині мовчання за загиблими; проведено лаконічні церемонії покладання квітів до місць поховань загиблих воїнів; акції: «Запали свічку», «А їх зустріли Небеса...».

До Дня Героїв у КЗ «Запорізький обласний ліцей-інтернат військово-фізичної підготовки «Захисник» ЗОР 27 травня 2023 року відбулося відкриття меморіальної дошки випускнику ліцею – Герою України Радіонову Вячеславу Денисовичу. Указом Президента України від 28.02.2022 № 78/2022 за виняткову мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі старшому лейтенанту Радіонову Вячеславу Денисовичу присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена «Золота Зірка» та військове звання капітана (посмертно). У комунальному закладі «Запорізька спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Козацький ліцей» Запорізької обласної ради проведені онлайн виховні години для вихованців 5-11 класів «Честь і слава незламним!»; урок-дискусія «Героїзм нової формації – на прикладі мужніх

постатей захисників «Азовсталь», благодійний концерт Академічного козацького ансамблю пісні і танцю «Запорожці» до Дня Героїв.

Інформаційні матеріали до Дня Героїв 23 травня 2023 року висвітлювалися на офіційних Інтернет-ресурсах органів управління освітою та сайтах закладів освіти Запорізької області.

З нагоди Міжнародного дня миру КЗ «Центр туризму» ЗОР було проведено флешмоб «Майбутнє без війни», під час якого діти власноруч утворили паперового голуба, як символ миру та духовного розвитку нації;

З метою популяризації героїзму військового подвигу, вшанування мужності та звитяги захисників та захисниць України з 01 по 14 жовтня 2022 року КЗ «Центр туризму» ЗОР провів патріотичний марафон «Дякуємо, що живі!». Марафон висвітлювався у соціальних мережах Instagram та Facebook. Активну участь в марафоні взяли діти не лише з Запорізької області, а й з Львівської, Миколаївської, Сумської та Чернігівської областей.

До Дня Збройних сил України КЗ «Центр туризму» ЗОР провів флешмоб «Ми переможемо, бо ми єдині».

Протягом грудня-листопада 2022 року КЗ «Центр туризму» ЗОР, з метою активізації національно-патріотичного виховання, формування в учнівської молоді активної життєвої позиції, подальшого підвищення ефективності впровадження форм і методів національно-патріотичного виховання, був проведений обласний етап Всеукраїнського конкурсу написання есе «Війна за СБІЙ шлях» (дитячий погляд). Юні краєзнавці Запорізької області активно долучилися до участі у конкурсі. До оргкомітету надійшла 141 робота від закладів освіти за трьома віковими групами: 6-10 років, 11-14 років та 15-17 років. Відповідно до регламенту на Всеукраїнський етап було подано 9 робіт.

КЗ «Центр туризму» ЗОР у грудні 2022 року провів обласний етап Всеукраїнської добродійної акції на підтримку наших Героїв на передовій «Новорічна листівка на передову». Виготовили більше 140 гарних новорічних листівок-привітань, в яких учасники у вигляді віршів, прози, яскравих малюнків та апікацій представили свої найщиріші вітання з прийдешніми новорічними святами та слова вдячності нашим захисникам та захисницям.

13-22 січня 2023 року було організовано флешмоб «Україна єдина». Діти фотографувалися із українською Гідності», бесіди «Герої нашого часу» та акція «Янголи пам'яті».

У березні 2023 року, з нагоди Міжнародного дня рідної мови, в КЗ «Центр туризму» ЗОР було проведено низку заходів з метою: шанувати, розвивати українське слово, дбати про красу і багатство української мови. Керівники гуртків для вихованців проводили бесіди про рідну мову, вікторини а також ігри про рідну мову.

З 01 до 09 березня 2023 року КЗ «Центр туризму» ЗОР організував флешмоб «Шевченко в серці кожного українця». До флешмобу долучились діти не лише із Запорізької, а й з Полтавської, Закарпатської, Кіровоградської та Хмельницької

областей. Учасники викладали в соціальних мережах Інстаграм та Фейсбук світлини з пам'ятниками, «Кобзарем», портретами та власноруч намальованими зображеннями великого генія.

21-23 квітня 2023 року відбулась II Всеукраїнська історико-краєзнавча конференція учнівської молоді «Військово-історичні події на теренах України: минуле і сучасність». Організаторами конференції є Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді, комунальний заклад «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді» Запорізької обласної ради за сприяння Департаменту освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації. 111 юних краєзнавців з 20 областей України презентували свої пошуково-дослідницькі роботи у 7 секціях.

У травні 2023 року, до Дня вишиванки в Україні:

КЗ «Обласний центр патріотичного виховання молоді» ЗОР організував майстер клас по створенню оберега. Майстриня із молоддю разом створили кодування на перемогу (обереги) які були направлені на передову. Молодь ознайомилась із культурною спадщиною вишивки, ознайомилась із різними видами техніки вишивки та зробила свій власний внесок.

КЗ «Центр туризму» ЗОР провів флешмоб «Українська вишиванка - символ нашої нації». Діти та дорослі взяли участь у флешмобі, присвяченому Дню вишиванки, одягнувши різнобарвні та орнаментовані вишиванки, які символізують українську культуру та національну спадщину.

З січня до травня 2023 року тривала Всеукраїнська краєзнавча акція учнівської молоді «Україна пам'ятає і Світ не забуде». Головною метою акції є виховання у дітей та учнівської молоді ціннісних орієнтирів та дієвого патріотизму на основі знань історії України.

У червні 2023 року КЗ «Центр туризму» ЗОР провів флешмоб до Дня Конституції України, присвячений 27-ї річниці з Дня ухвалення Конституції України.

18 серпня 2023 року КЗ «Обласний центр патріотичного виховання молоді» ЗОР провів флеш-моб із дитячим рухом «Байда». Флеш-моб охопив 60 молодіжних лідерів Запорізької області. Під час флеш-мобу робили серце та герб України.

На виконання пункту 21. Проведена Молодіжна акція «Прапор вільного народу», яка тривала з 21.08.23 по 27.08.23, а кращі креативні публікації поширені на офіційних сторінках КЗ «Обласний центр патріотичного виховання молоді» ЗОР. Акція проведена з метою формування у молоді патріотичної та національної свідомості.

На виконання пункту 23. Працівники КЗ «Обласний центр патріотичного виховання молоді» ЗОР завжди слідкують за новітніми виховними системами, обмінюються досвідом з колегами з областей досвід України, вивчають іноземних країн.

Комунальним закладом «Запорізький обласний інститут післядипломної

педагогічної освіти» Запорізької обласної ради проведено такі заходи:

Виставка «Сучасні заклади освіти» (номінація «Виховання національної еліти – запорука майбутнього розвитку українського суспільства»);

організаційне та науково-методичне забезпечення проведення Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року» у номінації «Захист України»;

Мітап «Формування національної свідомості, соціальних та громадянських компетентностей здобувачів освіти: завдання та виклики післявоєнного періоду відбудови України»;

проведення майстер-класу «Середовище закладу освіти у вихованні національної еліти» (Запорізький академічний ліцей № 23 Запорізької міської ради Запорізької області).

У рамках Обласної педагогічної виставки «Освіта Запорізького краю-2022» педагоги КЗ «Центр туризму» ЗОР представили на виставку 4 творчі педагогічні роботи з впровадженням у педагогічну практику новітніх актуальних форм і прийомів роботи з учнівською молоддю, які були високо оцінені членами журі виставки;

25-26 жовтня 2022 року, в рамках VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Усна історія: теорія, практика та перспективи», до обговорень сучасних усноісторичних практик долучились педагоги відділу краєзнавства та патріотичного виховання КЗ «Центр туризму» ЗОР: Юрій Сало (керівник туристських груп (експедицій) та Ольга Новаковська (методистка) представили доповідь «Усна історія в обласних краєзнавчих конкурсах та заходах КЗ «Центр туризму» ЗОР у 2021 році» у секції «Усна історія в освітніх практиках»;

15 грудня 2022 року відбувся XIII Всеукраїнський методологічний семінар «Туристсько-краєзнавчий напрям позашкільної освіти». Серед спікерів семінару був Юрій Сало, керівник туристських груп (експедицій) відділу краєзнавства та патріотичного виховання КЗ «Центр туризму» ЗОР. В рамках заходу він презентував тему «Робота з педагогами та здобувачами освіти туристсько-краєзнавчого напрямку Запорізької області: досвід КЗ «Центр туризму» ЗОР»;

31 січня 2023 року відбувся Обласний семінар «Актуальні питання національно-патріотичного виховання та краєзнавства». Організатор семінару – КЗ «Центр туризму». До участі у семінарі долучилося близько 100 педагогів, які працюють у напрямку гуманітарного краєзнавства, національно-патріотичного виховання учнівської молоді та ті, хто займається музейною справою. Окрім Запорізької, до участі у семінарі долучилися педагоги Київської, Львівської, Дніпропетровської, Миколаївської, Кіровоградської, Черкаської областей. Подібні заходи доводять важливість національно-патріотичного виховання та краєзнавства, особливо у контексті сучасних подій. Адже виховання громадян-патріотів, майбутніх захисників незалежності та територіальної цілісності України, є першочерговим обов'язком педагогів.

На виконання пункту 26. В Запорізькій області діє Обласна цільова програма національно-патріотичного виховання на 2022-2025 роки, затверджена рішенням

обласної ради № 65 від 15.02.2022р.

На виконання пункту 30. Для працівників освіти КЗ «Запорізький обласний центр патріотичного виховання молоді» ЗОР разом в ГО «Вогник Запоріжжя» на регулярній основі проводять тренінги «Заходи безпечної поведінки цивільного населення в зоні бойових дій. Перша домедична допомога постраждалим».

В рамках II (обласного) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») були проведені такі лекції:

08 травня 2023 року лекція «Національна мілітарна історія: з минулого до сьогодення»;

05 травня 2023 року лекція «Основи мінної безпеки»;

02 травня 2023 року лекція «Сили безпеки та оборони України»;

03 травня 2023 року лекція «Рік незламності»;

03 травня 2023 року майстер-клас «Основи домедичної допомоги».

Інформація Івано-Франківської обласної військової адміністрації

До пункту 9. 26.05.2023 організовано та проведено I (відбірковий) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» (Джура), в якому взяли участь 20 команд. Також 07.06.2023 в селі Саджава Івано-Франківського району організовано і проведено II (обласний) етап. У грі взяли участь 14 команд. Переможці нагороджені грамотами департаменту освіти і науки облдержадміністрації. III етап (Всеукраїнський) відбувся 15.06 2023 у Львівській області. У ньому взяла участь дитяча команда «Рогатинці» Рогатинського ліцею імені братів Рогатинців.

До пункту 11. З метою розвитку військово-патріотичного виховання молоді у 24.03.2023 в спортивно-стрілецькому комплексі «СВД «Легіон» проведено навчання для сприяння набуттю молоддю практичних навичок з основ військової справи, у тому числі з вогневої, тактичної та фізичної підготовки. Участь у заході взяло 20 осіб, з них – 8 дівчат та 12 хлопців.

До пункту 12. На теренах області щорічно здійснюється впорядкування історичних пам'яток, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які увічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України.

Колективи закладів освіти здійснюють постійний догляд за впорядкуванням та утриманням в належному стані меморіальних комплексів, пам'ятників та пам'ятних дощок на честь захисників України, розташованих поблизу закладів освіти. Працівники Івано-Франківської міської дитячої екологічної станції надають постійну волонтерську допомогу щодо впорядкування та озеленення території Меморіального комплексу «Дем'янів лаз» та обласного музею визвольних змагань імені Степана Бандери (саджанці дерев, кущів, квіти тощо).

До пункту 13. Здійснюється сприяння увічненню пам'яті борців за незалежність України у XX столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та

територіальної цілісності України, зокрема антитерористичній операції та операції Об'єднаних сил на сході України, шляхом найменування, чи перейменування в установленому порядку на їх честь об'єктів топоніміки, закладів освіти, установлення пам'ятних знаків і меморіальних дощок, в тому числі на фасадах закладів загальної середньої освіти та закладів професійно-технічної освіти. Так, 23.05.2023 у Тлумацькій територіальній громаді відкрито меморіальні дошки полеглим воїнам Івану Сапіжаку та Роману Круховському.

25.05.2023 на фасаді Верховинського ліцею № 1 відкрито меморіальну дошку Назарію Могоруку. 27.05.2023 на фасаді Коломийського ліцею №5 імені Тараса Шевченка встановлено пам'ятну дошку Віталію Носкевичу.

07.07.2023 у в селі Вовчинець відкрито анотаційну дошку воїну Ігорю Мазуркевичу.

19.08.2023 у селі Студінка Калуського району, що на Івано-Франківщині, відкрили інтерактивну меморіальну дошку загиблому снайперу-мінеру Мар'яну Бігуну.

03.09.2023 у Коломиї відкрили меморіальну дошку загиблому захиснику Сергію Розову.

03.09.2023 на фасаді ліцею №1 в Івано-Франківську відкрили пам'ятну дошку полеглому воїну Тарасу Стахіву.

До пункту 14. У музеях Івано-Франківської області створені експозиційні зали на тему російсько-української війни, зокрема у Івано-Франківському краєзнавчому музеї, Івано-Франківському обласному музеї визвольної боротьби імені Степана Бандери, Комунальному закладі «Музейно-виставковий центр Калуської міської ради» та ін., у яких розміщені приватні речі ветеранів, колекції шевронів, уламки зброї тощо.

Також, систематично презентуються короткотривалі експозиції. 28 квітня в Музеї Небесної Сотні презентували виставку «АЗОВ. ЯНГОЛИ МАРІУПОЛЯ», присвячену пам'яті бійців полку «Азов», які загинули під час оборони Маріуполя та «Азовсталі». 5 липня у Центрі сучасного мистецтва відкрилась виставка «Вписані в історію. Зруйновані війною». 12 серпня у Музеї Небесної Сотні презентували виставку «Справи майдану на шляху до правосуддя та історії» та інші.

До пункту 15. На офіційному вебсайті Івано-Франківської обласної державної адміністрації публікуються відеоматеріали соціальних проєктів, таких, як «Немаленькі люди», «Міста герої», «Ти як?» тощо.

До пункту 17. У закладах освіти області постійно проводяться заходи, спрямовані на виховання патріотизму, почуття гідності, любові до України, відповідно до планів виховної роботи та програм заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти. Заклади освіти області проводять інформаційно-виховні заходи, приділяючи значну увагу формуванню ціннісних орієнтирів й утвердженню національно-патріотичної свідомості у дітей та молоді, популяризації національної духовно-культурної спадщини, підвищенню рівня знань учнів про видатних особистостей українського державотворення,

вшануванню героїв боротьби українського народу за незалежність і територіальну цілісність України.

Зокрема, організовано заходи для відзначення таких подій: єдиний урок «Ми – українці: честь і слава незламним!», трагедії Бабиного Яру, масових політичних репресій 1937-1938 років, Дня захисника України, Дня Гідності та Свободи, вшануванню жертв Голодомору 1932-1933 років і масових голодів 1921-1923 і 1946-1947 років участь у Всеукраїнській акції «Запали свічку», Дня Збройних Сил України, Дня пам'яті героїв, які полягли під Крутами «Боротьба заради майбутнього», Дня Соборності України, Дня пам'яті тощо.

Протягом 2023 року організовано ряд заходів національно-патріотичного спрямування:

бібліотеками та музеями області регулярно проводяться тематичні виставки, присвячені українським історичним подіям та діячам, борцям за незалежність України та її територіальну цілісність;

щомісячно у Меморіальному сквері міста Івано-Франківськ, за участі родин загиблих, влади, духовенства, мистецьких колективів, громадських організацій проходить акція вшанування пам'яті загиблих воїнів у російсько-українській війні «Дзвін пам'яті»;

заходи на відзначення державних свят (День Соборності України, вшанування Героїв Небесної Сотні, День Героїв, День Конституції України, День Української Державності, День Державного Прапора України, 32-ї річниці Незалежності України, День пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, тощо);

у липні проведено обласний фестиваль патріотичної пісні «Яворина»;

протягом 2023 року в територіальних громадах проводиться обласна мистецько-патріотична акція «Незламна мужність поколінь», присвячена вшануванню захисників України та 80-ти річчю УПА.

До пункту 18. Івано-Франківським обласним музеєм визвольної боротьби імені Степана Бандери організовано пересувну банерну фотодокументальну виставку «Комунізм дорівнює рашизм».

До пункту 19. Обласною військовою адміністрацією підтримано ініціативи громадських організацій у проведенні спортивних заходів до відзначення Дня незалежності України. Спільно з громадською організацією «Молода Просвіта Прикарпаття» реалізовано два проекти:

«Культурно-туристичний тур Франківщиною для молоді».

«Патріотично виховне дозвілля: мандрівка стежками героїв».

До пункту 21. Систематично забезпечується публікування на офіційних ресурсах Івано-Франківської обласної державної адміністрації інформаційних матеріалів щодо цінності культурної спадщини та необхідності її збереження, а також виховання поваги до неї. В розділі «Оголошення» публікуються творчі конкурси в галузі краєзнавства, ознайомчі тури для внутрішньо переселених осіб із культурними надбаннями краю, звичаями та історією Прикарпаття.

До пункту 23. У системі курсової підготовки Івано-Франківським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти розроблено модулі для дистанційного навчання: «Національно-патріотичне виховання», «Методика краєзнавчої роботи», «Виховні технології», «Громадянська освіта і виховання». Працівниками кафедр та лабораторії національного виховання розроблено тематику лекційно-практичних занять. Зокрема, це: «Методика національно-патріотичного виховання», «Формування громадянина-патріота за програмою «З Україною у серці», «Ступенева підготовка молоді до захисту Батьківщини в ході військово-спортивної патріотичної гри «Сокіл» («Джура») та інші.

До пункту 27. Обласною державною адміністрацією розроблено проект обласної комплексної програми «Утвердження функціонування української мови як державної у всіх сферах суспільного життя Івано-Франківської області» на 2023-2026 роки.

До пункту 29. Згідно з розпорядженням голови Івано-Франківська обласної військової адміністрації від 31.05.2023 № 221 оздоровча кампанія в 2023 році в Івано-Франківській області розпочалася з 01.06.2023 в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

На території Івано-Франківської області функціонують 19 ДЗОВ, які внесені до Державного реєстру майнових об'єктів оздоровлення та відпочинку дітей. В кожному ДЗОВ затверджена програма із національно-патріотичного виховання та організовуються профільні і тематичні зміни, а також заходи з національно-патріотичного спрямування.

У дитячому закладі санаторного типу «Лікувально-оздоровчий комплекс «Карпатські зорі» (м. Косів) проведено тематичну зміну під час якої були проведені відповідні заходи: інтерактивна гра-квест «Відкрий для себе Україну», проведено екскурсії до краєзнавчих музеїв Косівщини, реалізовано проект «Мій край – моя історія жива», проводились зустрічі з волонтерами та військовослужбовцями ЗСУ.

Під час літнього відпочинку дитячому закладі санаторного типу «Лікувально-оздоровчий комплекс «Верховина» (с-ще. Верховина) в рамках профільної зміни «Гуцульщина – незвідана земля» вихованці Київського Палацу дітей та юнацтва - долучились до шляхетної справи збереження унікальної культури дивовижної місцевості. Натхненні історіями краю, учасники таборування взяли за справу з реставрування фрески, створеної самобутніми майстрами понад 50 років тому. Крок за кроком відновлювали візерунки орнаменту, фігури мешканців гуцульського краю, додаючи свою майстерність на тих ділянках панно, які здавалось неможливим відновити.

В результаті відтворено композицію, яка протягом багатьох наступних років милуватиме очі відвідувачів ЛОК «Верховина».

У ДЛОК «Сокіл» (с. Сокіл, Івано-Франківський район) одним із основних методів формування національно-патріотичної свідомості дітей та молоді є впровадження у закладі моделі тематичної зміни яка збудована за устроєм Запорозької Січі.

До пункту 30. За участі фахівців ГУ ДСНС України в Івано-Франківській області у закладах освіти Івано-Франківської області постійно проводиться інформаційно-просвітницька робота з популяризації культури безпеки життєдіяльності щодо підвищення рівня обізнаності дітей та педагогів правил безпеки життєдіяльності, зокрема навчання з мінної безпеки, алгоритму дій при виявленні підозрілих та вибухонебезпечних предметів, правильному наданню домедичної допомоги.

З метою виховання у підростаючого покоління базового поняття основ безпечного середовища, яке містить у собі знання з правил пожежної безпеки, мінної безпеки та цивільного захисту в цілому, засвоєння алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій різного характеру, МОН спільно з ДСНС здійснює роботу щодо створення в закладах освіти класів безпеки, функціонування яких задіюється у виховному й освітньому процесі та направлено на вивчення основних вимог пожежної безпеки та безпеки життєдіяльності в цілому, у тому числі в рамках вивчення предметів «Основи здоров'я» та «Захист України».

З метою підняття престижу військової служби проведено інформаційно-роз'яснювальну роботу серед учнів старших класів:

інформаційний дайджест для учнів 11-12 класів «Особливості служби в Збройних Силах України»;

інформаційні бесіди «Військова служба за контрактом», «Переваги служби за контрактом»;

створені кутки призовника та контрактника, де розміщено інформаційні матеріали про проходження військової служби за контрактом та умови вступу у вищі військові заклади освіти.

До пункту 31. З метою обговорення Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» представники інститутів громадянського суспільства 04.03.2023 взяли участь у VII Всеукраїнському форумі патріотичних справ «Ми - Українці» на базі Культурно-просвітницького центру Києво-Могилянської академії (м. Київ).

Громадськими організаціями «Спілка української молоді» та «Пласт – НСОУ» в області реалізовано ряд всеукраїнських проєктів, зокрема: «Виховно-вишкільний табір «Смолоскип», ідеологічні вишколи «Маніфест», наметовий табір «Життя в гармонії».

Інформація Київської обласної військової адміністрації

У Київській області діє Програма національно-патріотичного виховання в Київській області на 2022-2025 роки, затверджена рішенням Київської обласної ради від 16 лютого 2022 року № 210-09-VIII. Протягом січня-серпня 2023 року на виконання основних завдань та напрямів роботи у сфері національно-патріотичного виховання було проведено 53 заходи офлайн і онлайн форматів, які охопили більше 48 000 молодих людей.

З метою підвищення ролі української мови як національної цінності та важливого атрибута національної ідентичності, подолання мовно-культурної меншовартості українців, підвищення рівня знань про видатних осіб українського державотворення, борців за незалежність України шляхом проведення заходів національно-патріотичного спрямування проводилися:

диспути-обговорення фільмів на базі молодіжних центрів (просторів / хабів) (січень-серпень);

зустрічі з молоддю Київщини на тему: «Мова, ідентичність, історія, як зброя українців» (09, 19 березня – Молодіжні центри (простори / хаби) Київщини);

україномовна військово-патріотична командна інтелектуально-психологічна рольова гра «Диверсант» (березень, квітень);

комплексний тренінг «Національний спротив» (05, 19 серпня на базі КЗ КОР «Пластовий вишкільний центр»).

З метою здійснення ефективної діяльності у напрямку військово-патріотичного виховання дітей та молоді, набуття нею необхідних знань, умінь та навичок, інформування населення області про діяльність українських молодіжних громадських об'єднань, що заборонялися і переслідувалися окупаційними та радянським режимами, в тому числі українського пластового руху, було проведено: серію освітніх занять та локальних семінарів із підготовки виховників та популяризації пластового руху в регіоні «Пластуй з нами» (лютий-серпень, громади Київської області);

«Пластові сходи» на базі КЗ КОР «Пластовий вишкільний центр» (січень-серпень);

молодіжний військово-патріотичний захід з елементами вишколу (27 квітня на базі Державного професійно-технічного навчального закладу «Бориспільський професійний ліцей» (вул. Адмірала Ушакова, 17, м. Бориспіль Київської області);

обласну пластову гру, спрямовану на підвищення громадянської освіти та свідомості дітей та молоді «Свято Юрія 2023» (26-28 травня, КЗ КОР «Пластовий вишкільний центр»);

14-18 червня – Київський обласний семінар-тренінг «Школа виховників Джур – 4»;

Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» («Джура») на базі Комунального закладу Київської обласної ради «Київський обласний ліцей» (вулиця Зарічна, 102-В, селище Володарка, Білоцерківський район, Київська область).

16-18 серпня – Київський обласний семінар-тренінг «Школа виховників Джур – 5» Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») на базі Культурно-оздоровчого центру «Пролісок» (вул. Анатолія Солов'яненка, 369, селище Козин, Обухівський р-н, Київська обл.).

З метою формування у молоді свідомої позиції щодо власної безпеки і можливості попередження небезпеки, підвищення рівня знань, умінь та набуття молоддю вмінь та навичок з поводження в екстремальних ситуаціях проведено:

семінари-навчання «Молодь в безпеці» на базі молодіжних центрів (просторів/ хабів) Київщини;

таборівку «Школа виживання» (17-20 серпня – Козинська селищна громада Обухівського району).

З метою формування світогляду, української громадянської ідентичності на основі національних цінностей, активної громадянської позиції молодого патріота України – захід, спрямований на підтримку та утвердження української національної ідентичності та сприяння розвитку національно-патріотичного виховання молоді в Київській області, співпрацю та взаємодію в зазначеній сфері «PRO НПВ» (10-12 лютого на базі ДОЗ СТ «Чайка», Богуславська міська громада Обухівського району).

З метою формування шанобливого ставлення до героїв боротьби за незалежність України та вшанування осіб, які полягли в боротьбі за суверенітет та територіальну цілісність України: 20 лютого – акція вшанування Героїв Небесної Сотні на сторінках соцмереж Facebook, Instagram та Tik-Tok, з метою формування шанобливого ставлення до героїв боротьби за незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України.

З метою удосконалення системи національно-патріотичного виховання в громадах Київської області, подолання постколоніальних та посттоталітарних деструктивних наслідків у свідомості населення України на території міських, селищних і сільських громад Київської області у лютому-липні проводився молодіжний інформаційно-просвітницький захід «Національна ідентичність»

П'ятий рік поспіль взято участь у Марафоні відповідальності від фонду Богдана Гаврилишина на території Київської області з метою розвитку і реалізації власного потенціалу, підвищення рівня активності та прояву активної громадянської позиції молоді.

З метою інформування, зниження ризиків від контактування з вибухонебезпечними предметами та запобігання нещасним випадкам шляхом надання рекомендаційних інструкцій для підвищення рівня обізнаності жителів вразливих регіонів що робити, якщо людина опинилась на потенційно небезпечній ділянці та як захистити себе в разі таких надзвичайних ситуацій проведено Проект «Курси з надання першої домедичної допомоги», семінари-тренінги «Вміти, щоб врятувати», в рамках Ідеятону Активної Молоді на території Петрівської громади Вишгородського району.

До Дня Державності 28 липня на сторінці Київського молодіжного центру у соцмережі Facebook проведено інтерактивну вікторину з історії Українського державотворення з метою підвищення зацікавленості та обізнаності молоді про видатних осіб українського державотворення, борців за незалежність України.

До відзначення 32-ї річниці Дня Незалежності України було вручено 12 Премій голови Київської обласної державної адміністрації за особливі досягнення молоді у розбудові Київщини. Постійно здійснюється організація та координація інформаційно-просвітницької роботи у сфері національно-патріотичного

виховання для молоді, волонтерів та представників територіальних громад Київської області, які працюють з молоддю у період воєнного стану.

На базі КЗ КОР «Пластовий вишкільний центр» постійно проводяться Ройові пластові сходинки.

Управління налагодило ефективну співпрацю з інститутами громадського суспільства області в сферах молодіжної роботи, національно-патріотичного виховання.

В структурі управління діють два комунальні заклади: Комунальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний молодіжний центр» та Комунальний заклад Київської обласної ради «Пластовий вишкільний Центр», у діяльності яких одним з пріоритетних напрямків є здійснення заходів у сфері національно-патріотичного виховання на території Київської області і спільно з якими управління молоді та спорту Київської облдержадміністрації здійснює системну роботу з молоддю у пріоритетних напрямках сфери національно-патріотичного виховання (набуття молодими людьми знань, навичок та інших компетентностей поза системою освіти, підвищення рівня поінформованості щодо існуючих можливостей реалізації власного потенціалу, підвищення рівня активності та прояву активної громадянської позиції) шляхом проведення стратегічних сесій, семінарів, тренінгів для молоді та молодіжних працівників територіальних громад.

Інформація Кіровоградської обласної військової адміністрації

В області діє обласна цільова соціальна програма національно-патріотичного виховання на 2022-2027 роки, затверджена рішенням сесії обласної ради від 30 листопада 2021 року № 190.

Розпорядженнями голови обласної державної адміністрації від 22 червня 2023 року № 697-р затверджено Положення та склад Координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Кіровоградській обласній державній адміністрації, відповідні координаційні ради створені при районних державних адміністраціях, міських, селищних, сільських територіальних громадах.

Протягом звітного періоду в області проведено ряд заходів щодо реалізації національно-патріотичного виховання молоді, а саме:

22 лютого 2023 року проведено обласний конкурс «Кращий керівник патріотичного гуртка 2023»;

23 лютого 2023 року проведено національно-патріотичну акцію-фотовиставку «Залізне ТрО»;

24 лютого 2023 року проведено молодіжно-патріотичну акцію «Ліпи українською»;

03 березня 2023 року проведено національно-патріотичний конкурс відео-Reels» 15 секунд на хвилі Лесі Українки»;

09 березня 2023 року проведено національно-патріотичну акцію з нагоди відзначення Тараса Шевченка;

14 березня 2023 року проведено національно-патріотичну акцію до Дня українського добровольця;

25 квітня 2023 року проведено семінар-практикум для відповідальних за проведення етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у територіальних громадах області;

09 травня 2023 року проведено патріотичну акцію «Кіровоградщина Європейська» з нагоди Дня Європи в Україні;

09 травня 2023 року проведено патріотичну профорієнтаційну акцію «Profi Faiz»;

10 травня 2023 року проведено національно-патріотичний семінар-тренінг «Проектний менеджмент»;

10 травня 2023 року проведено національно-патріотичного проекту «Сила незламних»;

11 травня 2023 року проведено студентський патріотичний табір «Сила. Істина. Честь»;

18 травня 2023 року проведено патріотичний медіа конкурс #вишиванкаday;

25 травня 2023 року проведено патріотичний дебатний турнір серед молоді ЦНТУ «Держава для молоді»;

26 травня 2023 року проведено патріотичний мистецький проєкт «Споріднені душі»;

07 червня 2023 року проведено патріотичний проєкт «Military art» з арттерапії серед військовослужбовців, ветеранів війни та учасників бойових дій;

09 червня 2023 року проведено молодіжний конкурс «Поліція очима дітей»;

09 червня 2023 року проведено обласний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») – «Джура - 2023: Онуфріївська Січ» (джури – середня вікова група);

25 червня 2023 року проведено патріотичний авто-мото пробіг на підтримку військовополонених та інших воїнів ЗСУ;

29 червня 2023 року проведено патріотичну акцію «НЕ помітні»;

04 липня 2023 року проведено патріотичний проєкт «Січковий вишкіл»;

26 липня 2023 року проведено патріотичні змагання «Спорт нас єднає» серед військовослужбовців, ветеранів війни та учасників бойових дій;

09 серпня 2023 року проведено молодіжний патріотичний форум «В єдності наша сила: Кіровоградська молодь».

Станом на 01 серпня 2023 року в області кількість внутрішньо переміщених осіб з числа молоді, віком від 14 до 35 років, становить 21 506.

Найбільше молоді з числа внутрішньо переміщених осіб у Кропивницькій територіальній громаді – 7702, Світловодській – 2008 та Олександрійській – 1961. Найменше таких осіб у Ганнівській та Глодоській територіальних громадах, а саме - 8.

На постійній основі здійснюється інформаційно-просвітницька робота та широке висвітлення національно-патріотичної інформації на офіційній сторінці управління у соціальній мережі Facebook. Інформовано молодіжні громадські організації та громадські організації національно-патріотичного виховання щодо всілякої підтримки волонтерського та гуманітарного руху з підтримки військовослужбовців ЗСУ та внутрішньо переміщених осіб.

Напрямок національно-патріотичного виховання в області є пріоритетним та постійно перебуває на контролі управління молоді та спорту обласної військової адміністрації.

Інформація Луганської обласної військової адміністрації

До пункту 9. З 15 по 19 травня 2023 року відбувся обласний відбір Всеукраїнського Фестивалю-огляду «Ватра» у рамках заходів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді присвятив захід до Дня Героїв за темами «Слава Героям», «Звитяга Нескорених», «Квітуха моя Україно», «Україна назавжди» тощо, за загальною тематикою, що розкриває бачення майбутнього України. На адресу організаторів обласного відбору - Луганського обласного центру дитячо-юнацького туризму і краєзнавства надійшло 25 відеороликів молодшої, старшої та середньої вікових груп.

З 10 по 26 травня 2023 року в Луганській області був проведений II (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») для молодшої, середньої та старшої вікових груп.

Організаторами заходу виступили Департамент освіти і науки Луганської обласної державної адміністрації та Луганський обласний центр дитячо-юнацького туризму і краєзнавства.

У II етапі гри взяли участь 31 рій юних джур: 11 роїв молодшої вікової групи, 12 роїв середньої вікової групи та 8 роїв старшої вікової групи, які представляли заклади освіти Біловодської, Гірської, Лисичанської, Марківської, Нижньодуванської, Попаснянської, Сватівської, Северодонецької, Старобільської, Рубіжанської, Шумівської територіальних громад. Рої звітували про свою роботу протягом року у Книгах Звитяг, підготували відео з візитівками свого рою «Ватра», взяли участь у конкурсі «Фізична підготовка», онлайн-вікторині «Відун», комплексному конкурсі («Теренова гра», «Таборування», «Рятівник») та конкурсі «Вогнева підготовка».

До пункту 10. Рой «Сизі орли» Гімназії № 16 міста Северодонецька Луганської області, (молодша вікова група) взяв участь у III Всеукраїнському етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») «Джура - 2023: Котигорошко», який проходив з 13 по 20 серпня 2023 року у

Центральному таборі туристського активу учнів України, с. Осій Хустського району Закарпатської області.

Рой «Соколики» Лисичанського ліцею № 27 Сєверодонецького району Луганської області (середня вікова група) взяв участь у III Всеукраїнському етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») – «Джура – 2023: Карпатська Січ», який проходив з 20 по 27 серпня 2023 року в Центральному таборі туристського активу учнів України, с. Осій Хустського району Закарпатської області.

Рой «Соколи» Рубіжанського ліцею Сєверодонецького району Луганської області (старша вікова група) взяв участь у III Всеукраїнському етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») Галицька Січ», який проходив з 15 до 23 липня 2023 року, т/б «Карпати» КЗ Львівської обласної ради «Львівський обласний центр краєзнавства, екскурсій і туризму учнівської молоді».

До пункту 12. Внаслідок активізації збройної агресії російської федерації, що розпочалася 24 лютого 2022 року, відповідно до наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 25.04.2022 № 75 (зі змінами) фактично всю територію Луганської області включено до Переліку територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні). Таким чином, впорядкування історичних пам'яток, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які увічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України, стане можливим після деокупації території області.

До пункту 14. Сприяння організації реекспозицій у музеях України та музеях краєзнавчого, етнографічного та історичного профілю при закладах освіти з метою висвітлення героїчної боротьби українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, успадкованих, зокрема, від княжої доби, українських козаків, українського визвольного руху XX століття, Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил на сході України, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави.

Станом на 24 лютого 2022 року у закладах освіти Луганської області було зареєстровано 72 музеї. У кожному музеї були оформлені експозиції або куточки, присвячені подіям на Майдані 2013-2014 років, Героям Небесної Сотні, землякам – учасникам антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил на сході України, волонтерам. Стан експозицій на сьогодні – невідомий.

До пункту 19. З січня 2023 року реалізується проєкт #ПричетніПеремагати. Луганщина згадує своїх синів та дочок, які захищали область під час війни та загинули. Реалізується проєкт Луганським обласним краєзнавчим музеєм.

13 січня проведено святковий захід до свята Маланки та Василя «Вечір українських традицій» для молоді та ВПО Луганщини. Захід організовано Луганським обласним молодіжним центром.

19 січня молоді Луганщини взяла участь у майстер-класі з виготовлення патріотичного браслету до Дня Соборності України. Захід організовано Луганським обласним молодіжним центром.

22 січня молодь Луганщини створила ланцюг Єдності до Дня Соборності України у м. Дніпро також до Дня Соборності провели фотовиставку «Україна - це ми!». Захід організовано Луганським обласним молодіжним центром.

З 24 січня по 6 лютого проведено регіональний етап конкурсу малюнків до річниці повномасштабного вторгнення «Кольори нашої Перемоги».

У січні-лютому учнівська молодь Луганщини взяла участь у літературних читаннях, присвячених Дню Соборності України та Дню пам'яті Героїв Крут. Захід проводився у рамках Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») серед роїв середньої та старшої вікових груп.

17 та 20 лютого до Дня вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні відбулися краєзнавчі читання у рамках Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») серед роїв середньої та старшої вікових груп. Захід був організований Департаментом освіти і науки облдержадміністрації та Луганським обласним центром дитячо-юнацького туризму та краєзнавства, в якому взяли участь 56 учасників з Лисичанської, Северодонецької, Рубіжанської, Кремінської, Попаснянської, Сватівської, Новоайдарської, Гірської, Старобільської, Нижньодуванської територіальних громад Луганської області.

18 лютого молодь Луганщини взяла участь у майстер-класі з виготовлення ангела до Всесвітньої акції «Ангели пам'яті» по вшануванню Героїв Небесної Сотні. Захід організовано Луганським обласним молодіжним центром.

20 лютого молодь долучились до патріотичної акції від молоді Дніпра до Дня вшанування пам'яті Героїв Небесної сотні.

24 лютого проведено акцію «Рік незламності» для молоді та ВПО Луганщини. Захід організовано Луганським обласним молодіжним центром.

З нагоди 209-річниці від Дня народження Тараса Шевченка, відбулася презентація мінівистави «Музи Тараса Шевченка», яка підготовлена за участю студентів і викладачів Северодонецького фахового коледжу культури і мистецтв імені Сергія Прокоф'єва.

13 березня відбулася урочиста церемонія нагородження переможців обласного етапу XXII Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаймо ж, брати мої» та презентація виставки творчих робіт учнів мистецьких шкіл Луганської області, з нагоди 209-річниці від дня народження Тараса Григоровича Шевченка.

16 березня –Луганським обласним молодіжним центром проведено майстер-клас зі створення весняного віночка для молоді та ВПО Луганщини.

В березні до Всеукраїнського тижня дитячого читання діти Луганщини долучилися до національного читацького марафону «Діти України читають»,

організованого Національною бібліотекою України для дітей та підтриманого бібліотеками Луганщини.

13-17 квітня – фото-челендж «Визначні місця України» до Міжнародного дня пам'яток та визначних місць. Захід проведено Луганським обласним молодіжним центром для молоді та ВПО Луганщини.

В квітні учнівська молодь Луганщини взяла участь у Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. 22 переможці - здобувачі освіти Луганщини.

27 квітня 2023 року у форматі онлайн відбулась регіональна конференція в рамках Всеукраїнської краєзнавчої акції учнівської молоді «Україна пам'ятає і Світ не забуде», присвячена 90-й річниці Голодомору в Україні 1932-1933 років. У заході взяли участь 38 учнів та педагогів з територіальних громад Луганської області: Лисичанської, Рубіжанської, Гірської, Новоайдарської, Старобільської та здобувачі освіти Державного професійно-технічного навчального закладу «Привільський професійний ліцей».

У роботі конференції взяла участь експертна група у складі Вікторії Рудої, заступника директора з методичної роботи комунального закладу «Луганська обласна мала академія наук учнівської молоді», кандидата історичних наук, доцента, Олександра Вдовіна, директора Нижньодуванського ліцею Нижньодуванської селищної ради Сватівського району Луганської області, вчителя історії, Тетяни Сідельнікової, директора Луганського обласного центру дитячо-юнацького туризму і краєзнавства.

03-07 травня – челендж малюнків до Дня пам'яті та примирення «Пам'ять мого народу». Захід проведено Луганським обласним молодіжним центром для молоді та ВПО Луганщини.

8 травня на сайті Державного архіву Луганської області з нагоди відзначення Дня пам'яті і примирення та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні розміщена документальна виставка онлайн «Щоб ніколи світанки не здригалися від слова війна».

10 травня майстер-клас «Червоний мак – пам'ять народу». Захід проведено Луганським обласним молодіжним центром для молоді та ВПО Луганщини.

До 85-ї річниці утворення Луганської області проведено флешмоб «Луганщині рідній присвячую».

18 травня Луганським обласним центром дитячо-юнацького туризму і краєзнавства проведено обласний флешмоб «Луганщина Вишивана». У флешмобі «Луганщина Вишивана» долучились близько 50 закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної освіти та органи управління освітою Луганської області, які представили сотні фотографій своїх колективів у вишиванках.

З 1 по 10 червня 2023 року Луганський обласний центр народної творчості, з метою розвитку та популяризації декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, гармонійного розвитку особистості підрастаючого покоління,

підтримки юних талантів Луганщини, провів інтернет-виставку робіт клубних формувань закладів культури області «Майбутнє за нами», яка присвячена Міжнародному дню захисту дітей.

03 червня до 85 річниця утворення Луганської області пройшов у флешмоб «Луганщині рідній присвячую» в онлайн форматі. Участь у заході взяли учні, вихованці, педагоги, батьки. На сторінках у Фейсбуці або на сторінках закладів освіти було розміщено світлини, відеороліки, фотоколажі, в яких відображена природа, історичні пам'ятки, архітектурні об'єкти Луганської області.

20-28 червня – челендж малюнків «Конституція – очима дітей» до Дня Конституції України. Захід проведено Луганським обласним молодіжним центром для молоді та ВПО Луганщини.

28 червня молодь Луганщини долучилась до написання диктанту, який було проведено на станції «Вокзальна» в метро міст Дніпро.

28 червня пройшла обласна краєзнавча вікторина до Дня Конституції України. Захід був організований онлайн Департаментом освіти і науки Луганської обласної державної адміністрації та Луганським обласним центром дитячо-юнацького туризму і краєзнавства. У вікторині взяли участь 250 здобувачів освіти з 13 громад області (Білолуцької, Гірської, Красноріченської, Кременської, Лисичанської, Нижньодуванської, Попаснянської, Рубіжанської, Сватівської, Северодонецької, Чмирівської, Шульгинської та Щастинської), з ВПУ № 92 м. Северодонецька, Золотівського професійного ліцею та Луганського обласного центру дитячо-юнацького туризму і краєзнавства.

28 червня до Дня Конституції Луганський обласний центр навчально-методичної роботи, культурних ініціатив і кіномистецтва організував онлайн-виставку творчих робіт художниці з Луганщини Ольги Телушкіної «Замки і фортеці України».

18 серпня проведено фото-челендж «Жовто-блакитний колір нашої свободи» до Дня Державного Прапора України та обласний конкурс відеопрезентацій до Дня Державного Прапора.

15-23 серпня - відео-марафон «Ти у серці нашім, Україно» до Дня Незалежності України.

24 серпня проведено святковий захід до Дня Незалежності України «Хай хранить тебе Бог, Україно, ще на тисячі зоряних літ».

Інформація Львівської обласної військової адміністрації

1. Управління молоді та спорту співпрацює в напрямку національно-патріотичного виховання молоді із Комунальним закладом Львівської обласної ради «Будинок Воїна», Національною академією сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Львівським державним ліцеєм з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут та Кінологічним навчальним центром

Держаної прикордонної служби України та Комунальним закладом Львівської обласної рад «Львівський обласний пластовий центр».

2. Серед культурно-мистецьких заходів, присвячених українським історичним подіям і діячам, борцям за незалежність України та її територіальну цілісність у 2023 році відбувся наступний захід: патріотичний квест «Стежками Батька Євгена (до дня народження Євгена Коновальця).

3. Цільова обласна програма національно-патріотичного виховання - відсутня.

4. Управлінням молоді та спорту Львівської обласної військової адміністрації спільно з громадською організацією «Курси першої домедичної допомоги «САВ» та «Мальтійською Службою Допомоги» провели 2 виїзди у заклади освіти громад Львівщини. До кінця року заплановано виїзди ще у 6 громад.

5. У 2023 році представники інститутів громадянського суспільства брали участь у Всеукраїнській дитячо-юнацькій військово –патріотичній грі «Сокіл» («Джура») у трьох вікових групах.

6. Робота щодо розвитку напрямку національно-патріотичного виховання ведеться із молодіжними центрами та просторами у громадах. Цьогоріч на Львівщині працює понад 30 таких просторів.

7. В межах програми «Молодь Львівщини» у 2023 році відбувся конкурс молодіжних проєктів, на який було передбачено 1 млн 500 тис. грн. Підтримку на конкурсних засадах отримали 19 громадські організації, 14 з яких національно патріотичного спрямування. Загальна бюджетна підтримка патріотичного напрямку в межах конкурсу становила - понад 1 млн. грн.

Інформація Миколаївської обласної військової адміністрації

До пункту 9. У травні відбувся обласний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Участь взяло 16 роїв.

До пункту 11. Департамент освіти і науки обласної військової адміністрації спільно з Миколаївським інститутом розвитку людини ЗВО «Університет «Україна» та Миколаївським обласним Центром національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді ініціювали освітні проєкти «Історії незламних» та «Герої не вмирають». Мета проєктів: зберегти пам'ять кожної української родини про важкі часи воєнної доби, донести світу й майбутнім нащадкам через окремі долі кожного українця воєнного періоду правдиву й цілісну історію українського народу, як приклад незламності, боротьби за утвердження національного духу свободи й незалежності.

До пункту 19. У серпні 2023 року відбулись перші регіональні фізкультурно - спортивні молодіжні ігри до Дня молоді «ТИЛІГУЛЬСЬКІ ІГРИ». В межах заходу відбулись презентації традицій і побуту Бузького козацтва та змагання «П'ятиборство козацьких бойових ігор «ЗГРАЯ» серед вихованців закладів вищої

освіти Миколаївської області. Також відбувся екологічний квест територією ландшафтного парку Тилігульський, майстер-класи від майстрів народної творчості та огляд молодіжних виконавців області.

У закладах освіти області протягом звітного періоду проходили виховні години, бесіди, тематичні діалоги, дискусії, уроки мужності, зустрічі учнівської молоді з учасниками АТО(ООС), організовано відвідування поранених військовослужбовців. У шкільних музеях та куточках бойової слави організовано тематичні фотовиставки та експозиції, які висвітлюють події антитерористичної операції, створено стенди та куточки пам'яті, присвячені учасникам антитерористичної операції на сході країни. Активно проводилася пошукова робота. Музейні експонати та інформаційні матеріали використовувалися на уроках, опрацьовувалися учнями під час написання науково-дослідницьких робіт. При закладах освіти області налічується 145 музеїв.

Проводилися конкурси малюнків, творів, поезії на теми: «Вони захищають Україну», «Герої поруч», «Ними пишається Батьківщина», діють фотовиставки та експозиції «На захисті України», «Тепер вони – герої України, за ними плаче рідна земля», які висвітлюють події українсько-російської війни, виставки-експозиції, що відображають військову звитягу миколаївських військовослужбовців, які перебували чи перебувають в зоні АТО.

Протягом 2023 року заклади освіти області брали участь у акціях «Допомога», «Теплі речі для солдата», «Милосердя», «З Великоднем, солдате», «Діти Миколаївщини - дітям Донеччини», «Врятуй життя солдату» тощо.

У закладах освіти області протягом 2023 року з метою патріотичного виховання дітей та молоді, героїзації осіб, які віддали життя за Україну, та вшанування їх пам'яті проведено відповідну роботу.

У січні 2023 року до Дня Соборності України у закладах освіти відбулись в онлайн-форматі:

години спілкування «Соборність України», «День Соборності – день об'єднання народностей», «Українська державність: історія та сучасність»;

тематичні заняття та уроки, присвячені Дню Соборності України;

презентації та захист рефератів вихованців гуртків за темою «Історичне значення Дня Соборності України»;

конкурси малюнків «У нас одна Батьківщина – наша рідна Україна».

З 22 по 29 січня 2023 року проведено тиждень Єдності та Пам'яті Героїв Крут. У рамках тижня пройшли заняття гуртків історико-краєзнавчого спрямування та літературних студій, зустрічі, бесіди, інформаційні години «Єднаймося, браття українці, щоб не загинуть поодиночки», «Юні оборонці Батьківщини», «Герої Крут у пам'яті людській», «Біль мого народу - Крути» тощо.

Протягом лютого 2023 року у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти області з метою відзначення подій Революції гідності проведено урочисті лінійки, уроки пам'яті, бесіди, виховні години «Герої серед нас», «Ми пам'ятаємо!», «Революційні події в Україні. Від

«Помаранчевої» до Революції гідності», «Тільки тим історія належить, хто за неї бореться й живе»; «круглі столи», семінари, лекції-презентації тощо.

З метою відзначення Дня Української Державності, Дня Прапора, Дня Незалежності України у Миколаївській області в закладах освіти проведено кінолекторії, онлайн-вікторини, інтерактивні заняття: «Шлях до незалежності та її захист», «Україна майбутнього», «День Державності: Етапи становлення Української держави», «День Української Державності», «Тисячолітній спадок української державності», «Історія України за 15 хвилин», «Наскільки ви знаєте історію української державності?», «Все про Україну», «Українська Державність – мій Символ, моя Віра, мій Вибір», «Виховання поваги до державної символіки – важливий елемент виховання патріотизму» тощо.

До пункту 23. До навчально-тематичних планів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників і керівних кадрів включено лекції: «Національно-патріотичне виховання у контексті Нової української школи», «Громадянська компетентість і громадянська освіта в умовах Нової української школи», «Роль громадян у становленні та функціонуванні громадянського суспільства у правовій державі», «Військово-патріотичне виховання в системі сучасного закладу освіти», «Культурна спадщина козацької доби на Миколаївщині», «Проблеми війни і миру на сучасному етапі», «Національно-патріотичне виховання учнів: регіональний аспект (формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави)». Систематично проводилися семінари, наради для спеціалістів (методистів) відділів (управлінь) освіти РДА (міських) рад, ОТГ, відповідальних за національно-патріотичне виховання в закладах освіти області, керівників гуртків військово-патріотичного напрямку.

До пункту 29. Департамент освіти і науки облдержадміністрації та Комунальний заклад «Миколаївський обласний Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді» Миколаївської обласної ради співпрацює з такими громадськими об'єднаннями національно-патріотичного спрямування: Миколаївська обласна громадська організація «Асоціація учасників та інвалідів АТО»; Громадська організація «Асоціація інвалідів-ветеранів АТО» м. Миколаєва; Миколаївська обласна організація Товариства сприяння обороні України; Громадське об'єднання «Центр тактико-спеціальної підготовки»; Територіальна козацька громада м. Миколаєва; Миколаївська обласна спілка воїнів-інтернаціоналістів та запасу.

Напрями співпраці:

проведення масових заходів з учнівською та студентською молоддю в тому числі обласного етапу військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), змагань з різних видів військово-прикладної підготовки, навчально-тренувальних зборів та відкритої школи «Патріот»;

підвищення професійної майстерності та рівня військово-прикладної підготовки педагогів області шляхом проведення семінарів, практикумів, конференцій;

удосконалення ресурсно-матеріальної бази закладу позашкільної освіти.

Інформація Одеської обласної військової інформації

До пункту 6. Обласна державна адміністрація активно сприяє налагодженню військово-шефської співпраці органів управління освітою територіальних громад, закладів освіти області з військовими частинами, вищими військовими закладами освіти, громадськими ветеранськими об'єднаннями щодо надання допомоги в організації та проведенні заходів національно-патріотичного спрямування. Зокрема налагоджено ефективну співпрацю з Оперативним командуванням «Південь» (ОК «Південь», в/ч А2393 — оперативне об'єднання Сухопутних військ Збройних Сил України у південній частині України на території 5 областей. Штаб знаходиться в місті Одеса); Одеським обласним центром комплектування та соціальної підтримки та районними (міськими) аналогічними центрами; громадськими ветеранськими об'єднаннями, зокрема Veterans HUB ODESA (Старопортофранківська, 26, м. Одеса); Військовою Академією (м. Одеса).

До пункту 8. Комунальною установою «Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання», КУ «Одеський обласний центр національно-патріотичного виховання та організації дозвілля дітей та молоді» системно здійснюється методичний супровід та допомога в організації та проведенні навчально-польових зборів та інших організаційно-масових заходів військово-патріотичного спрямування. Крім того, до зазначеної діяльності активно долучаються фахівці відділення «Південь» Українського інституту національної пам'яті та громадські ветеранські об'єднання.

До пункту 9. В Одеській області на належному рівні відбулись початковий, перший та другий етапи підсумкових наметових таборувань Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура2»).

У червні 2023 року в м.Одеса (стадіон «Динамо») відбувся фінал II (обласного) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у якому брали участь переможці районних етапів Гри старшої та середньої вікових груп Знам'янської територіальної громади Березівського району; Саратської, Татарбунарської, Кулевчанської територіальних громад Білгород-Дністровського району; Арцизької територіальної громади Болградського району; Южненської, Фонтанської територіальних громад Одеського району; Окнянської територіальної громади Подільського району.

Учасники Гри демонстрували свої знання, уміння та навички на дистанціях змагань та конкурсів «Впоряд», «Рятівник» (надання першої домедичної допомоги, в т.ч. надання допомоги в зоні обстрілу), «Тактична підготовка – дії підрозділу в бою», «Стрільба» (із пневматичної гвинтівки), інтелектуальна гра-вікторина «Відун».

У рамках Гри відбувся обласний етап Всеукраїнського заочного конкурсу звітів про роботу роїв молодшої вікової групи Всеукраїнської дитячо-юнацької

військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)-2023 у якому взяли участь 72 рої молодшої вікової групи, які представляли: Курісовську, Новокальчевську територіальні громади Березівського району; Мологівську, Петропавлівську, Старокозацьку, Успенівську, Шабівську територіальні громади Білгород-Дністровського району; Арцизьку, Болградську, Бородінську, Кубейську, Павлівську, Тарутинську, Теплицьку територіальні громади Болградського району; Ізмаїльську, Кілійську, Саф'янівську територіальні громади Ізмаїльського району; Біляївську, Визирську, Красносільську, Овідіопольську, Одеську, Усатівську, Фонтанську, Южненську територіальні громади Одеського району, Ананіївську, Кодимську, Куяльницьку, Окнянську, Савранську, Слобідську територіальні громади Подільського району; Захарівську територіальну громаду Роздільнянського району.

Незважаючи на умови воєнного стану виховники роїв, адміністрація закладів освіти проводили значну, клопітливую роботу щодо організації національно-патріотичного виховання, формування лідерських якостей юних патріотів краю.

У 2023 році переможці обласного етапу:

Старша вікова група:

I місце – рій «Соколи» Арцизького ліцею №5 Арцизької міської ради Болградського району;

II місце – рій «Меч Арея» Михайлівського закладу загальної середньої освіти Саратовської селищної ради Білгород-Дністровського району;

III місце – рій «Клейноди» Татарбунарського ліцею імені В.З.Тура Татарбунарської міської ради Білгород-Дністровського району;

Середня вікова група:

I місце – рій «Незламні» Надеждівського ліцею Арцизької міської ради Болградського району;

II місце – рій «Козацька воля» Знам'янського ліцею Знам'янської сільської ради Березівського району;

III місце – рій «Нащадки козаків» філії Малаївська гімназія «Окнянського опорного ліцею з початковою школою та гімназією Окнянської селищної ради Подільського району.

Інформація Полтавської обласної військової адміністрації

До пунктів 9, 10. У 2023 році II (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») проведено у два тури: заочний – з 1 травня до 22 травня, очний - 2 та 3 червня. У заочному турі гри взяли участь 24 рої старшої та 12 роїв середньої вікових груп із 23 територіальних громад та 3 закладів освіти обласного підпорядкування. До участі у заході долучилися близько 300 джур та молодих козаків, які демонстрували свої вміння та вправність у таких змаганнях та конкурсах: «Впоряд», «Спорядження магазину набоями», «Розбирання та складання макета автомата», «Козацький гарт», «Відун», «Основи

військової топографії», «Рятівник». За підсумками заочного туру було визначено 9 роїв старшої та 6 роїв середньої вікових груп, які зголосилися до участі в очному турі, що відбувся на базі Комунального закладу «Розсошенська гімназія Щербанівської сільської ради». 120 молодих козаків та джур змагалися на чотирьох локаціях: «Впоряд» з представленням творчого завдання», «Стрільба з пневматичної гвинтівки», «Метання гранати», надання домедичної допомоги та транспортування потерпілого «Рятівник».

Переможців очного туру II (обласного) етапу гри нагороджено дипломами Департаменту освіти і науки Полтавської облвійськкадміністрації та призами. Всі вихованці роїв отримали особисті призи – футболки та значки з емблемою гри, а кращих стрільців та метальників гранат відзначено медалями та корисними подарунками.

До пунктів 11, 12. Проводяться інформаційно-просвітницькі, виховні заходи, спрямовані на спротив російській збройній агресії, підвищення обізнаності молоді щодо процесів державотворення в Україні, популяризації загальнолюдських цінностей, оприлюднення актуальної інформації на офіційних інформаційних ресурсах закладів та установ освіти. Через необхідність дотримання безпекових застережень в умовах воєнного стану інформаційно-просвітницькі, виховні заходи з учнівською молоддю проводяться переважно в онлайн-форматі.

При проведенні інформаційно-просвітницьких, виховних заходів національно-патріотичного спрямування педагогічні працівники використовують інформаційні матеріали «Вистояли – Переможемо!», розроблені Українським інститутом національної пам'яті (УІНП) до річниці початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну, які розміщено також на офіційних Інтернет-ресурсах закладів та установ освіти області.

З 1 до 3 лютого 2023 року з метою активізації національно-патріотичного виховання учнівської молоді, з надією і вірою у Перемогу України проведено обласний етап Національного конкурсу малюнків «Кольори нашої Перемоги». На конкурс надійшло 140 малюнків від 85 закладів освіти області. Учасники у своїх малюнках продемонстрували цікаві сюжети та барвисту палітру.

15 лютого 2023 року на платформі Classtime провівся Мультимедійний тест до Дня Героїв Небесної Сотні. У заході взяли участь 300 учасників із 106 закладів загальної середньої та позашкільної освіти області. Команди-учасники змагалися за кращий результат, демонструючи свої знання з історії України про перебіг подій, ідеї та акції Євромайдану (Революції гідності) у грудні 2013 - лютому 2014 року і його наслідки.

З 10 до 18 травня 2023 року проведено обласний етап Всеукраїнської акції «Україна пам'ятає і Світ не забуде». У акції взяли участь 85 дітей із 19 закладів загальної середньої, позашкільної освіти. Роботи учасників було представлено у кількох напрямках:

соціально-політичні передумови радянського устрою та економічні

«перетворення» в українському селі кінця 20-х – поч. 30-х років XX століття як механізми організації Голодомору в Україні;

«Моє село, моя родина у пітьмі Голодомору»;

відображення Голодомору 1932-1933 років в українських, зарубіжних та радянських ЗМІ: документальні твори (кіно, періодичні видання, документально-публіцистична література), художні твори, інші форми і засоби висвітлення теми Голодомору.

За підсумками проведення акції всіх учасників було нагороджено грамотами Полтавського обласного центру національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради. Кращі роботи обласного етапу було направлено на Всеукраїнський етап акції «Україна пам'ятає і Світ не забуде».

З 16 до 19 травня 2023 року проведено суддівство матеріалів учасників обласного етапу Всеукраїнського фестивалю-огляду «Ватра» в рамках заходів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). У заході взяли участь понад 30 закладів освіти Полтавщини у трьох вікових групах. Рої-учасники створювали тематичні відеоролики про щасливе майбутнє України та творчо представили свої здобутки.

З метою популяризації військової служби та на виконання регіональної програми захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникнення на 2021-2027 роки, затвердженої рішенням першого пленарного засідання четвертої сесії Полтавської обласної ради восьмого скликання від 23 лютого 2021 року № 123 (зі змінами), виготовлено рекламні щити (білборди), банери з люверсами, листівками на військово-патріотичну тематику і підтримку добровільного волевиявлення громадян України щодо мобілізації до лав Збройних сил України.

В місті Полтава розпочато реалізацію проекту по влаштуванню сектору для почесних поховань загиблих військовослужбовців, учасників бойових дій, захисників України на території Затуринського кладовища зі спорудженням меморіалу пам'яті. Виготовлено проектно-кошторисну документацію. Комплекс споруд меморіалу має бути представлений пам'ятною стелою в центрі композиції, яка являє собою козацький хрест на п'єдесталі; двома меморіальними стелами по обидва боки від пам'ятної стели, на задньому плані з художнім гравіюванням; чотирма меморіальними плитами по дві з обох боків від пам'ятної стели, на передньому плані з гравіюванням імен загиблих; флагштоками з прапорами України, Полтавської області та Полтави, які розташовані за пам'ятною стелою; облаштування доріжок з плитки, встановлення лав та благоустрій території. Всі роботи виконують із врахуванням потреб щодо доступності маломобільних груп населення.

До пунктів 13, 14. У закладах освіти організовано реекспозиції у музеях та поповнення матеріалів з метою висвітлення героїчної боротьби українського народу за утвердження суверенітету держави, ідеалів свободи, соборності.

Проведено обласний тур Всеукраїнського конкурсу екскурсиводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу», який складався з двох етапів – заочного й очного (у режимі онлайн). У конкурсі взяли участь юні екскурсиводи, які представили музеї таких профілів: військово-історичні, краєзнавчі, літературні. Обласний тур конкурсу розпочався із заочного етапу, до якого учасники у січні 2023 року надали розроблені оглядові екскурсії з презентаціями, що знайомлять глядача із експозиціями музеїв.

2-3 лютого 2023 року у рамках очного етапу конкурсу на платформі GoogleMeet проведено засідання секцій за напрямками музеїв. Під час виступів юні екскурсиводи демонстрували свою майстерність, творчо поєднуючи показ і розповідь у презентації музейних експозицій. Екскурсиводи – переможці гідно представили Полтавщину в II (Всеукраїнському) турі Всеукраїнського конкурсу екскурсиводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу».

У музеях історично-краєзнавчого профілю області працюють експозиції, виставки, які висвітлюють героїчну боротьбу Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, успадкованих, зокрема, від княжої доби, українських козаків, українського визвольного руху ХХ століття, Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил на сході України, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави.

Діють стаціонарні експозиції та постійні виставки, присвячені визначним постатям і подіям історії України, зокрема Полтавського краю: Василю Симоненку, Олесю Гончару, Василю Кричевському, Івану Котляревському, Панасу Мирному, Григорію Сковороді, Миколі Гоголю.

Серед основних напрямів діяльності музеїв є комплектування музейних збірань. З початку війни музеї формують збірку артефактів, що оповідають про події цього періоду та участь у них полтавців. Значну допомогу музейникам надають військові та волонтери. Саме завдяки їм музейні збірки поповнюються експонатами з передової, що згодом стають основою виставок.

Так, в Полтавському краєзнавчому музеї ім. Василя Кричевського до Дня українського добровольця проведено виставку «Героїзм нескорених», де були представлені особисті речі та військове спорядження полтавців-добровольців, що брали участь у російсько-українській війні в 2014-2015 роках.

До Дня Української державності 28 липня на подвір'ї музею було влаштовано виставку «Війна впритул» у форматі 3D-моделювання, яка демонструвала в деталях як виглядає геноцид української нації. Завдяки VR-окулярам відвідувачі побували на місцях руйнувань, спричинених масовими обстрілами російськими загарбниками цивільної інфраструктури в Україні.

Нещодавно в музеї відкрилася виставка колажів «НАШ НЕШ» Олесі Геращенко (Шамбур), української візуальної поетеси, колажистки, публіцистки. Колажі створено на основі картин сторічної давнини, на яких

зображено наслідки Першої світової війни, і сучасних фотографій, відзнятих у понівечених російськими військовими українських містах і селах. Головна ідея, втілена у експонатах виставки, — своєрідний ефект циклічності, візуальні рими подій сьогоденних, які відбуваються на території України, з подіями понад столітньої давнини.

В місті Полтава заплановано спорудження Меморіалу «Захисникам незалежності України» (далі – Меморіал). Питання будівництва активно обговорювалося за участю учасників бойових дій і миротворчих місій, родичів загиблих та ветеранів антитерористичної операції, представників Збройних Сил України, громадських об'єднань ветеранів війни в Афганістані, лідерів волонтерського руху тощо. За сприяння Полтавської облдержадміністрації з цією метою відбулися засідання круглих столів, за результатами яких напрацьовано умови й завдання для проведення наступного архітектурного конкурсу, принципово погоджено місце спорудження Меморіалу – площа міста, що окреслена вулицями Стрітенською – Небесної Сотні – Державного Прапора. Існуючому в її межах скверу присвоєно ім'я Героїв України. Громадським активом та професійним колом підтримано пропозиції щодо наповнення простору площі державницькими символами.

До пункту 15. В рамках загальнодержавних інформаційних кампаній структурними підрозділами облвійськادміністрації проводиться широка інформаційна робота, спрямована на утвердження в свідомості і почуттях українців патріотичних цінностей, поваги до держави, культурного та історичного минулого України, державної символіки, Збройних Сил України, до простих українців, які кожен на своєму місці докладають зусиль для наближення перемоги. Забезпечено проведення 65-ти інформаційних кампаній, з них тематичні: «Код нації», «Молодь в умовах криз», «Гвардія наступу», «Підтримка ЗСУ», «Захищай своїх», «Фейки про мобілізацію», «День Державності», «Прийшов час повертати своє», «Сильні й Незалежні», «День Незалежності», «Онови дані в ТЦК».

У регіональних друкованих та інтернет ЗМІ близько 2000 публікацій було присвячено тематиці захисту України, формування оборонної свідомості населення України, популяризації військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, формування шанобливого ставлення до героїв боротьби за незалежність України та вшанування осіб, які полягли в боротьбі за суверенітет та територіальну цілісність України, донесення достовірної інформації про роль Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України.

До пунктів 17, 18 та 19. У закладах освіти області проведено ряд виховних, інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на військово-патріотичне виховання дітей та молоді у формі лекцій, бесід, тематичних виховних годин, розповідей, екскурсій, змагань, конкурсів, вікторин, гурткової роботи, зустрічей з ветеранами війни, праці та військової служби, пошукової роботи.

У Полтавській академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського (ПАНО) до Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав забезпечено

проведення в онлайн-режимі тематичних бесід методистів ПАНО з вчителями історії та предмета «Захист України» на теми «Використання досвіду ветеранів локальних збройних конфліктів для збройного захисту України від РФ», «Вшанування пам'яті загиблих в російсько-українській війні з 2014 року».

14 березня 2023 року в ПАНО відбулася презентація освітнього проекту «Діалоги про війну», розробленого УІНП за ініціативи Міністерства культури та інформаційної політики України. Це три відеорозмови учениці із ветеранами сучасної російсько-української війни. У презентації взяли участь 150 учасників – методисти ПАНО, учителі історії закладів освіти м. Полтави, працівники Полтавського обласного центру національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради та Управління забезпечення реалізації політики національної пам'яті в регіонах Українського інституту національної пам'яті.

Ішлося про такий формат пояснення для учнів 5-7 класів теми сучасної російсько-української війни, як відеоуроки-діалоги. Упродовж заходу учасники переглянули три серії відеоуроків-діалогів: «Що таке війна?», «Чому росія прагне захопити Україну?» та «Що таке сучасна російсько-українська війна?», а також ознайомилися з методичними рекомендаціями щодо їх використання.

30 березня 2023 року ПАНО в режимі онлайн проведено вебінар «Реалізація Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти Полтавської області», мета якого – висвітлення діяльності ПАНО щодо вдосконалення супроводу організаційно-методичної роботи з національно-патріотичного виховання в закладах освіти Полтавщини, популяризація та обмін досвідом педагогів щодо організації та участі у заходах регіонального рівня, спрямованих на реалізацію патріотичного виховання, а саме: обласного конкурсу на кращий захід з національно-патріотичного виховання та стипендіальних конкурсів з вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні та Героїв України.

У заході взяла участь дружина Героя України Андрія Конопльова – Галина Конопльова та син – Олексій. Учасники вебінару вшанували пам'ять полеглих Героїв Хвилиною Мовчання.

Було поінформовано про організацію та участь у стипендіальних конкурсах імені Героя України Андрія Конопльова та Героя Небесної Сотні – Героя України Ігоря Сердюка. Учасники мали можливість переглянути відеоролики переможців обласного конкурсу на кращий захід з національно-патріотичного виховання, що презентували автори та учнівські колективи.

З метою формування у здобувачів освіти відчуття вдячності і поваги до ветеранів у ЗЗСО організовано зустрічі з військовослужбовцями ЗСУ, учасниками АТО, учасниками бойових дій російсько-української війни. До прикладу, у Полтавській територіальній громаді 23.05.2023 у ЗЗСО № 37 відбулися години спілкування за участю випускника школи, а зараз солдата

штурмової роти «ОДІН»; у ЗЗСО № 11 – години спілкування (онлайн) із запрошенням учасника бойових дій, ветерана війни; у Гімназії № 15 – онлайн-зустріч учнів 4-8 класів з воїнами 54-ї ОМБ; у ЗЗСО № 19 – година спілкування «Ціна війни» зі старшим лейтенантом, нагородженим медаллю «Захиснику Вітчизни»; у ЗЗСО № 24 – урок мужності «Єднаємось для перемоги» з учасником бойових дій та з представником іноземного легіону.

У закладах культури та мистецтва забезпечено проведення культурно-мистецьких заходів, що сприяють національно-патріотичному вихованню населення. До державних свят здійснені урочисті покладання квітів до пам'ятних місць, пов'язаних з українською державністю, проведені мистецькі вечори, концертні програми.

Всього культурно-видовищними закладами області в 2023 році проведено близько 15 тисяч заходів на національно-патріотичну тематику, які переглянули понад 650,0 тис. осіб.

Вагому роботу з національно-патріотичного виховання здійснюють бібліотеки області, використовуючи такі засоби та форми роботи з користувачами, як організацію інформаційно-просвітницьких та дозвілєвих заходів; проведення бібліографічних оглядів, переглядів літератури, підготовку та проведення бібліотечно-бібліографічних уроків; ознайомлення з книжковими виставками, літературними календарями, тематичними переглядами та виставками робіт юних авторів, художніх творів митців краю.

Протягом року в громадах області проводяться обласні огляди-конкурси, організаторами яких є обласні бібліотеки.

З метою забезпечення єднання українського суспільства та зміцнення його української ідентичності, утвердження української мови як державної, підвищення соціального статусу бібліотек як одного із центрів популяризації українського слова в місцевих громадах Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І.П. Котляревського з квітня по листопад 2023 р. проводить обласний конкурс «Барви українського слова» серед публічних бібліотек області.

До пункту 27, 29. З метою організації національно-патріотичного виховання учнівської молоді, популяризації національно-культурної спадщини, підвищення знань про видатних особистостей українського державотворення, вшанування героїв боротьби українського народу за незалежність і територіальну цілісність у закладах освіти області також проводяться мистецькі заходи. Учні ЗЗСО залучалися до виховних проектів:

«Рідний край, де ми живемо, Україною зовемо» (кількість охоплених учнів – 14725 осіб);

«Я і моя родина – казковий дивосвіт» (літературно-музичні композиції за творами українських дитячих письменників і композиторів) (кількість охоплених учнів – 6044 осіб);

«Моя маленька батьківщина» (презентація виставки творчих робіт дітей та батьків за творами українських дитячих письменників (кількість охоплених учнів –

5197 осіб).

В області забезпечено проведення заходів патріотичного спрямування до державних свят та пам'ятних днів за участю керівництва області.

Інформація оприлюднюється на офіційних вебпорталах облвійськкадміністрації та її структурних підрозділів, офіційній Фейсбук-сторінці та телеграм-каналі начальника ВЦО, офіційній сторінці Департаменту, офіційних сторінках органів виконавчої влади в соціальній мережі Facebook та інших інформаційних каналах, направляється регіональним ЗМІ для оприлюднення. Трансляція відео- та аудіороликів забезпечується телеканалами «Місто+» і «ІРТ-Полтава» (ТОВ «ТРК «ІРТ-Полтава»), ТОВ Полтавське телебачення.

До п. 30. Під час вивчення предмета «Захист України», в частині розділу «Основи медичних знань» центральне місце відводиться засвоєнню базових теоретичних положень та практичних навичок з надання домедичної допомоги потерпілим.

Також, в Обласній програмі національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2021-2025 роки в розділі IV «Напрями діяльності і заходи Програми» у підпункті 3.1.1 пункту 3 «Військово-патріотичне виховання дітей та молоді, формування у зростаючої особистості готовності до захисту України, розвиток бажання здобувати військові професії, проходити службу у Збройних Силах України як особливому виді державної служби» передбачено проведення заходів, до складу яких входить й навчання домедичній допомозі. Зокрема, це такі заходи, як: Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»), військово-патріотична гра «Петлюрівський вишкіл» та робота військово-патріотичного табору «Юний десантник».

До пункту 33. На 2023 рік не передбачено виділення коштів на фінансову підтримку проєктів, розроблених інститутами громадянського суспільства.

Інформація Рівненської обласної військової адміністрації

В закладах освіти постійно налагоджується співпраця з військовими закладами, органами місцевого самоврядування, інспекторами ДАІ та ДСНС, дільничними інспекторами та проводяться спільні навчальні години з обміном досвіду та ознайомленням учнів з програмами військових закладів та популяризацію навчання в них, а саме виховні години: «Біль нашої пам'яті», «Сивина на скронях – мудрість у очах», «Там де живе рідна мова, живе український народ», вебінари та круглі столи «Твоя країна – Україна» тощо.

Органи місцевого самоврядування надавали організаційну допомога закладам освіти в проведенні заходів «Зимовий табір», крайовий курінний табір «Поліська січ», юнацькі курінні табори «33 варіант» та «Зразки всіляких форм».

В 2023 році пройшов обласний етап змагання «Джура – 2023» («Сокіл») в

якому приймало участь 168 учасників з усієї області (віком 11-17 років), змагання проходили протягом 3 днів у таборових умовах. Також в рамках змагань проводились навчання із мінної безпеки від ДСНС, вправління у стрільбі з лука та інше.

В області постійно проводять екскурсії до пам'яток української історії та визначних місць в рамках впорядкування історичних пам'яток, а саме: «До пам'яті української історії та культури» (м. Коломия, м. Івано-Франківськ, РЛ «Елітар»).

З метою увічнення пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, зокрема антитерористичної операції та операції об'єднаних сил на сході України, війни проти російської агресії в громадах області встановлено пам'ятні знаки та меморіальні дошки.

У Костопільській громаді встановлено Меморіал «Герої не вмирають», на території закладів освіти, парках встановлено пам'ятні знаки та меморіальні дошки у кількості 13 одиниць.

Корнинському ліцею Корнинської сільської ради присвоєно ім'я захисника України, місцевого жителя Свіржевського Романа Петровича та розміщено меморіальну дошку на честь героя.

У Здовбицькій громаді реалізовано проект «Гідні носити ім'я Героїв! Посмертно...», який передбачає функціонування мобільної виставки постерів про згиблих Героїв громади, відкриття якої відбулося 21 листопада 2022 року.

В більшості закладах загальної середньої освіти було встановлено меморіальні дошки загиблих героїв в російсько-українській війні що родом з Рівненської області.

В громадах області проведено ряд культурно-мистецьких заходів, присвячених українським історичним подіям і діячам, борцям за незалежність України та її територіальну цілісність, а саме: мистецькі проекти «Вільна країна вільних людей» до Дня Героїв Небесної Сотні, урочистості з нагоди Дня Єднання, виставки дитячих малюнків до Дня Героїв Небесної Сотні, онлайн-конкурс читців-аматорів «Кобзарева струна не вмирає» присвячений пам'яті Т.Г.Шевченка, онлайн-заходи «На струнах Кобзарєвої душі» з нагоди 209-ї річниці від дня народження Т.Г. Шевченко, акція «Зігрій солдата» з виготовлення окопних свічок, благодійні концерти «Разом до перемоги» на підтримку ЗСУ, мітинги до Дня Державного Прапора України, Дня Незалежності України, виставки українських вишитих рушників та костюмів в рамках благодійних концертів, ярмарок «Разом до перемоги» тощо.

В закладах освіти області проводяться інформаційно-просвітницькі заходи, інформаційно-роз'яснювальна робота серед молоді щодо необхідності виконання свого військового обов'язку, передбаченого Конституцією України, престижності військової служби, виховання національної свідомості, формування у свідомості юнаків необхідності захисту держави, саме: лекторії, години національної єдності, історико-пізнавальні години відваги, відео-лекторії, історичні мандрівки, круглі

столи тощо.

Розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 13 травня 2021 року № 365 та рішенням обласної ради від 02 червня 2021 року № 154 було схвалено та затверджено Обласну цільову соціальну програму національно-патріотичного виховання у Рівненській області на 2021-2025 роки на основі якої в усіх районах області було розроблено місцеві програми національно патріотичного виховання.

Підвищення ролі української мови в закладах освіти області здійснюється як на уроках так і в позаурочний час: під час проведення предметних тижнів з мови та літератури, святкування Міжнародного дня рідної мови, Дня української писемності, українських вечорниць та літературних вечорів, мовознавчих конкурсів та фестивалів.

В Рівненській області разом з інститутами громадського суспільства проводяться таборіві програми «Психологічної реабілітації дітей під час війни» на яких діти з числа ВПО проходять психологічна реабілітацію та комунікують з молоддю регіону.

Інститути громадського суспільства області беруть участь у всеукраїнських та інших грантових програмах на яких отримують фінансування для проведення заходів. Для прикладу в області ГО «Фонд молодіжних ініціатив «Крила» реалізував проект «Молодіжний табір військово-історичної реконструкції «Повстанські ночі», що став переможцем Всеукраїнського конкурсу проектів від Мінмолодьспорту.

Інформація Сумської обласної військової адміністрації

З метою створення сприятливих умов для розвитку і самореалізації молоді Сумщини, формування її громадянської позиції та національно-патріотичної свідомості в області затверджена Обласна програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2022-2026 роки.

Зазначена Програма передбачає концентрацію зусиль органів влади, педагогів, громадськості та всіх зацікавлених осіб за декількома пріоритетами:

формування української громадянської ідентичності – здійснення заходів, спрямованих на впровадження та утвердження суспільно-державних (національних) цінностей, розвитку громадянської ідентичності населення України;

військово-патріотичне виховання – здійснення заходів, спрямованих на формування у громадян готовності до захисту України, громадського сприяння безпеці та обороні України та підвищення престижу військової і спеціальної державної служби;

формування науково-методологічних і методичних засад національно-патріотичного виховання – здійснення заходів, спрямованих на розвиток цілісної системи національно-патріотичного виховання, формування моделі історичної

пам'яті, забезпечення інформаційного супроводу та формування якісного контенту національно-патріотичної спрямованості;

підтримка та співпраця органів державної влади та органів місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства щодо національно-патріотичного виховання.

Упродовж 2023 року в області проведено заходи патріотичного спрямування. Регулярно протягом року шляхом проведення вишколів підтримується діяльність відокремленого підрозділу Станиця Суми Молодіжної організації «ПЛАСТ – Національної скаутської організації України».

У співпраці з народним хореографічним колективом «Живчик» проводяться благодійні танцювальні фестивалі для сімей військовослужбовців. З метою підвищення рівня патріотичної свідомості дітей та молоді, розвитку їх творчих здібностей, прищеплення любові до національної культури, національного колориту протягом квітня реалізовано просвітницько-історичний проект «Люби українське».

З метою підтримки волонтерського руху, спрямованого на надання допомоги військовослужбовцям протягом квітня-червня були організовані виїзди у місця дислокації військових та доставлення їм гуманітарної допомоги.

З метою підвищення рівня обізнаності та патріотичної свідомості молоді області щодо реальних фактів історії України, масового інформування населення області щодо формування сучасних сторінок історії держави протягом року підтримується робота Сумського історичного порталу.

За ініціативи громадськості в Сумській області, як і в багатьох областях України, з метою вшанування пам'яті загиблих героїв України 26.08.2023 відбувся вже традиційний забіг в пам'ять про загиблих героїв України «Шаную воїнів, біжу за героїв України!». Цей символічний захід є проявом глибокої поваги, вдячності, гордості за тих гідних доньок та синів України, які ціною власного життя захистили нашу країну, наші родини. Всього у забігу, що проходив у м. Суми, взяло участь близько 100 осіб, серед яких велика кількість молоді.

Значну роботу у напрямку військово-патріотичного виховання здійснює Комунальна установа Сумської обласної ради «Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання». З метою підвищення рівня практичних навичок ведення та поведінки в бою протягом року проводяться заняття з лазертагу та страйкболу для підрозділів Збройних Сил України. Упродовж 2023 року установою було проведено 43 заходи з військово-патріотичного та національно-патріотичного напрямку, які спрямовані на відпрацювання навичок тактичної медицини, поведінки зі зброєю, роботу в групах, надання домедичної допомоги. Забезпечено співпрацю з навчальними закладами м. Суми та Сумської області.

Відповідно до Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка, затвердженого постановою

Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 р. № 1049 (зі змінами) управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації щороку організовує та проводить конкурси проектів розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка у напрямку національно-патріотичного виховання.

З метою формування в дітей та учнівської молоді національно-патріотичної свідомості протягом квітня – травня 2023 року в територіальних громадах області організовано та проведено I етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») (далі – Гра).

З 1 до 3 червня в м. Суми пройшов обласний етап Гри. До участі в заході долучилися 16 роїв-переможців I етапу Гри (150 учасників), які протягом трьох днів таборування змагалися з впоряду (стройова підготовка), домедичної, фізичної та тактичної підготовки, метання гранати, перетягування линви, орієнтування на місцевості, історії українських збройних формувань. Крім змагальної частини програми, були передбачені й відпочинкові заходи: ранкові руханки, майстер-класи, настільні ігри, цікаві зустрічі із захисниками України.

Рої молодшої, середньої та старшої вікових груп, курені Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») закладів загальної середньої та позашкільної освіти області у травні 2023 року взяли участь у Всеукраїнському фестивалі-огляді «Ватра», що проходив у межах Гри.

Для педагогічних працівників закладів загальної середньої та позашкільної освіти області, які опікуються питаннями військово-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді, у режимі відеоконференції 23 березня 2023 року проведено обласний семінар «Реалізація заходів у межах Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») на Сумщині». До участі в заході долучилися понад 90 осіб.

З метою гідного відзначення подвигу захисників і захисниць України, які брали участь у захисті суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості України, вшанування загиблих випускників закладів освіти протягом 2023 року створено віртуальний Музей пам'яті, присвячений героям Шосткинщини (комунальна організація (установа, заклад) «Шосткинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 7 Шосткинської міської ради Сумської області»); облаштовано контактний музей «Зал Героїв» (Сумська початкова школа № 30 «Унікум» Сумської міської ради); відкрито меморіальні дошки загиблим випускникам (заклади освіти Шосткинської міської, Липоводолинської селищної, Андріяшівської сільської територіальних громад).

У рамках реалізації загальнодержавного проєкту «Місце шани та вдячності» в закладах освіти та музеях закладів освіти створено експозиції «Учні-герої», «В наших серцях ви назавжди», «Наші земляки на захисті Батьківщини», «Воїнам присвячується», «Випускники та студенти коледжу, які віддали своє життя за Батьківщину під час повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України», «Дипломи, які ніколи не видадуть...»; інсталяції «На крилах

патріотизму»; фотовітрини зі світлинами випускників та студентів, учасників російсько-української війни, «Наша гвардія». На постійній основі діють стенди, куточки пам'яті та вшанування, присвячені працівникам закладів освіти області, які брали участь в антитерористичній операції/операції Об'єднаних сил, полеглим у російсько-українській війні студентам, випускникам, Героям Небесної Сотні.

До відзначення державних свят, пам'ятних дат, днів скорботи в закладах освіти області проведено тематичні заходи (бесіди, інформаційні години, усні журнали, години патріотичного спілкування, виховні години, акції, флешмоби тощо), присвячені українським історичним подіям і діячам, борцям за незалежність і територіальну цілісність нашої країни. Організовано перегляди патріотичних відеопрезентацій, відеороликів та документальних фільмів, віртуальні екскурсії рідним краєм та подорожі пам'ятними місцями України, фотовиставки, виставки творчих робіт вихованців закладів позашкільної освіти, майстер-класи з виготовлення символів української державності, патріотичних сувенірів та оберегів для захисників.

У межах Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у лютому 2023 року проведено обласну онлайн-гру «Україна в лютий боротьбі»; до Дня Героїв діти та учнівська молодь активно долучилися до онлайн-гри «Історичні постаті Сумщини».

Крім того, у березні 2023 року в м. Суми в режимі онлайн відбулася Міжрегіональна історико-краєзнавча конференція учнівської молоді «Історична пам'ять в умовах сучасної війни», організована Департаментом освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації та комунальним закладом Сумської обласної ради – обласним центром позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю. У конференції взяли участь 112 учасників з 11 областей України.

Протягом 2023 року в закладах освіти області проведено цикл тематичних освітньо-виховних та інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на формування у здобувачів освіти патріотичної свідомості, національної гідності, готовності до виконання громадянського та конституційного обов'язків щодо захисту національних інтересів України, розуміння важливості національної ідентичності (інформаційні та патріотичні години, бесіди, години історичної пам'яті, уроки мужності, історичні та патріотичні квести, вікторини, засідання у форматі «круглого столу», флешмоби, фоточеленджі, волонтерські акції, щоденні загальнонаціональні хвилини мовчання за загиблими під час виконання бойових завдань із захисту державного суверенітету та територіальної цілісності України воїнами).

У бібліотеках та музеях закладів освіти оформлено тематичні інформаційні зони, вкладки історичної літератури, документів, фотовиставки до державних свят, пам'ятних днів, подій, пов'язаних із повномасштабною агресією російської федерації проти України, антитерористичною операцією та операцією Об'єднаних сил, тематичні стенди, на яких експонуються цікаві сучасні книги й статті з історії нашої держави, авторські книги про хронологічний розвиток подій, інформація про

історичних постатей, які відіграли значну роль на шляху становлення української державності.

Проведено заходи в межах обласного соціально-освітнього проєкту «Зберігаємо історію – творимо майбутнє», проєктів «Кровна родина», «Голос крові: ми – Українці», конкурсу соціально-освітніх проєктів «Діти розбудовують громаду».

На базі комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти для педагогічних працівників закладів освіти області, слухачів, студентів, магістрантів 16 травня 2023 року проведено міжрегіональний «круглий стіл» «Національно-патріотичне виховання в закладах освіти України в час російсько-української війни: переосмислення контекстів».

У межах обласного соціально-освітнього проєкту «Кровна родина» відбулася обласна акція волонтерських ініціатив учнівської молоді «Добрий вчинок», обласний конкурс малюнків «Українська родина – міцна і єдина», челендж фото-, відеоматеріалів родинних старожитностей «Мамина вишиванка», фестиваль-конкурс родинних гербів «Я. Родина. Україна», обласний етап Всеукраїнської виставки-конкурсу науково-технічної творчості учнівської молоді «Наш пошук і творчість – тобі, Україно!», обласний етап Всеукраїнського конкурсу творчості дітей та учнівської молоді «За нашу свободу». Юні краєзнавці долучилися до обласної краєзнавчої експедиції учнівської молоді «З родини йде життя людини», презентували родинні альбоми «Літопис мого роду».

Крім того, вихованці закладів позашкільної освіти області працювали над виконанням завдань обласних краєзнавчих експедицій учнівської молоді «З родини йде життя людини», «Герої сучасності – серед нас», що включало проведення заходів, спрямованих на вивчення історії походження своєї родини, сімейних традицій, родинних реліквій, історії Сумщини, здійснення дослідницької роботи щодо збору матеріалів про земляків – військовослужбовців, волонтерів, лікарів. Діти стали переможцями Всеукраїнських конкурсів «Український орнамент Перемоги», «Великодні писанки», «Український сувенір», «Велика родина – моя Україна», «Чарівний світ українського мистецтва», онлайн виставки-конкурсу «Талановиті. Наполегливі. Успішні!», проєктів «Хай в серці кожної дитини живе любов до України», «З Україною в серці».

Понад 300 вихованців закладів позашкільної освіти взяли участь в обласному фестивалі «Кровна родина», що проходив у змішаному форматі протягом травня – червня 2023 року.

Колективи та вихованці закладів позашкільної освіти Сумської області взяли участь у Всеукраїнському етно-фольк фестивалі «Барвіста Україна» (заочний онлайн формат). Вісім з них стали переможцями та призерами.

З метою формування у здобувачів освіти основних правил та культури безпеки життєдіяльності, розвитку життєвих навичок, що мають ключове значення для безпеки повсякденного життя, у закладах освіти Сумської області протягом 2022/2023 навчального року організовано Дні цивільного захисту, тижні та

місячники з основ безпеки життєдіяльності.

У рамках їх проведення відбулися виховні години, бесіди, тематичні уроки, міні-лекторії, інформаційні години, конкурси малюнків «Надзвичайні ситуації та способи їх подолання», «Обережно! Небезпека!», «Захисти своє життя. Порядок дій у НС», «Безпечна прогулянка в період війни», «Бережи здоров'я та життя», «Надання першої домедичної допомоги», «Безпека вдома», «Про правила поведінки з небезпечними предметами».

Організовано перегляд відеороликів, години спілкування з елементами практичних занять, відкриті уроки з питань пожежної безпеки, дорожнього руху, охорони праці, безпеки життєдіяльності, профілактика травматизму невиробничого характеру, правил безпечної поведінки на залізничному транспорті. Проведено батьківські збори з тематики запобігання невиробничого травматизму серед дітей.

Проведено заходи просвіти учасників освітнього процесу щодо питань мінної небезпеки, дій в надзвичайних ситуаціях та в разі виявлення підозрілих вибухонебезпечних предметів.

Для відпрацювання алгоритму дій при виникненні надзвичайних ситуацій, зокрема спричинених воєнними діями, у закладах освіти Сумської області протягом 2022/2023 навчального року проведено 987 тренувань з евакуації учасників освітнього процесу, у тому числі із залученням представників Національної поліції України, Державної служби з надзвичайних ситуацій України.

Для створення необхідних умов щодо організації проведення відбору кандидатів на військову службу за контрактом із числа випускників закладів освіти області проводиться робота щодо військово-професійної орієнтації молоді. Із цією метою діють стенди із розміщеними на них інформаційно-агітаційними матеріалами щодо умов прийняття і проходження військової служби за контрактом та вступу до військових закладів вищої освіти.

Протягом січня – лютого 2023 року серед учнів, студентів та працівників закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти області організовано інформаційну роботу з реалізації проекту «Гвардія наступу». Проведено онлай- та офлайн-зустрічі з працівниками територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки щодо питань комплектування стрілецьких батальйонів, підвищення престижу та переваг проходження військової служби.

З метою увічнення пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, зокрема антитерористичній операції та операції Об'єднаних на сході України, На території області встановлено понад 140 меморіальних дошок, присвячених загиблим під час АТО/ООС, повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну землякам, переважна більшість з них – на навчальних закладах, щонайменше 10 навчальним закладам присвоєно імена героїв – захисників України.

Зокрема, 14 жовтня 2022 року на місці подій першого дня повномасштабного вторгнення російських військ в Україну відкрили пам'ятну дошку на честь Сергія Шовкуна, який загинув, захищаючи місто Конотоп.

У місті Охтирка 14 жовтня 2022 року на фасаді Церкви Успіння Божої Матері Православної Церкви України відкрили пам'ятні дошки захисникам України Сергію Гавриленку та Володимирі Лисенку.

У місті Шостка у січні 2023 року на фасаді загальноосвітньої школи

I-III ступенів № 5 відкрито 5 меморіальних дошок героям, які загинули, захищаючи суверенітет та територіальну цілісність України – Денису Залозному, Денису Сєдову, Роману Журі, Олександрі Бабанському, Дмитру Гриню, на фасаді загальноосвітньої школи I-III ступенів № 9 – загиблому захиснику України Антону Хобі, в травні 2023 року на фасаді загальноосвітньої школи

I-III ступенів № 7 – меморіальні дошки на честь загиблих захисників України Анатолія Шаповалова, Романа Водня, Станіслава Беліка, Артема Явора.

46 сучасним захисникам України, Герою Небесної Олексію Братушці та лідеру Сумської обласної організації ОУН, борцю за незалежність України у ХХ столітті Семену Сапуну присвоєно звання Почесного громадянина міста Суми, 5 захисникам України – почесного громадянина міста Конотоп.

У рамках дерусифікації та позбавлення наслідків колоніального минулого у 2022 – 2023 роках в Сумській області перейменовано ряд об'єктів топоніміки, у тому числі і на честь борців за незалежність України у ХХ столітті. Зокрема, на мапі області з'явилися наступні топоніми: у місті Суми – вулиці Анастасії Гудимович, Марії Тарасенко, В'ячеслава Липинського, Дмитра Чижевського, Кирила Стеценка, Левка Лук'яненка, Павла Зайцева, Миколи Зерова, Леоніда Полтави, Гетьмана Павла Скоропадського, Євгена Чикаленка, Андрія Мельника, Бориса Матюшенка, Леся Курбаса, Василя Симоненка, Івана Мірного, Олексія Алмазова, Костянтина Мацієвича, Сергія Бородаєвського, Євгена Коновальця, Михайла Ковенка, Володимира Косинського, Василя Сварика, Шістдесятників, Центральної Ради, Січових Стрільців, підпільників ОУН, провулки Василя Філоновича, Дмитра Донцова, Ярослава Стецька, Івана Кобизького, Миколи Янчевського, Бориса Іваницького, Воїнів УПА, у місті Кролевець – вулиця Івана Багряного, у місті Путивль – вулиця та провулок Павла Скоропадського, у селищі Липова долина – вулиця Грушевського, у місті Лебедин – вулиці В'ячеслава Чорновола, Романа Шухевича, Василя Стуса, Симона Петлюри, у місті Білопіль – вулиці В'ячеслава Чорновола, Василя Стуса, у місті Шостка – вулиці Січових Стрільців, Героїв Крут, Василя Стуса, Чорновола, Коновальця, вулиця та 2 провулки Пилипа Ващенка.

Також присвоєно імена загиблих земляків – захисників України: вулиці в селі Вільшана Роменського району – Олексія Пономаренка, вулиці та провулку в селі Борозенка Роменської міської ради – Олександра Шостака, вулиці у селі Некрасове Глухівської міської ради – Максима Приходька. Також вулиці та 4 провулкам у місті Ромни присвоєно назву «Героїв Роменщини», вулицям у селах Берестівка та Семенівка Роменського району, селищі Миколаївка Сумського району – назву «Героїв України», у місті Кролевець вулиці та провулку – назву «Добровольців», вулиці – назву «Захисників Маріуполя», у місті Охтирка вулиці – назву «93-ї Бригади Холодний Яр».

З метою консолідації суспільства навколо захисту України, популяризації військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення достовірної інформації про роль Збройних Сил на сході України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, у забезпеченні миру і стабільності в Україні та світі протягом вересня.

Протягом 2022-2023 років проведено наступні інформаційні кампанії з розміщенням друкованої соціальної реклами:

до Дня Гідності та Свободи під гаслом: «Вистояли на Майдані – Переможемо у війні!» (листопад 2022 року);

до Дня Збройних Сил України під гаслом: «Важко, але варто» (грудень 2022 року);

до Дня Соборності України (січень 2022 року);

щодо підвищення мотивації з призову на військову службу (січень – лютий 2023 року);

щодо виконання завдань з комплектування стрілецьких батальйонів (січень – лютий 2023 року);

під гаслом «Пам'ять війни: реалії та уроки» (березень 2023 року);

«Гвардія наступу» (лютий – квітень 2023 року);

«Міста Героїв» (квітень 2023 року);

щодо підвищення рівня обороноздатності держави відповідно до рекомендацій ОТУ «Суми» з тематики «Єдність зусиль» та «Росія – терорист» (травень – липень 2023 року);

до Дня Незалежності України «Незалежність доводимо щодня» (серпень 2023 року)

на підтримку Збройних Сил України з тематики «Мобілізація» (серпень 2023 року).

У рамках кампаній в населених пунктах області розміщено постери на білбордах, сітілайтах, плакати різних форматів.

В області забезпечено інформування молоді, представників громадських об'єднань про всеукраїнські і міжнародні заходи національно-патріотичного виховання, які здійснюються Міністерством молоді та спорту України та всеукраїнськими громадськими об'єднаннями відповідного спрямування.

Питання активізації, упровадження та ефективної реалізації наряду національно-патріотичного виховання знаходиться на постійному контролі керівництва Сумської обласної державної адміністрації.

Інформація Тернопільської обласної військової адміністрації

До пункту 5. Центр Тернопільської міської ради, що забезпечує викладання предмета «Захист України». 20 березня 2023 року проведено заняття обласної школи педагогічної майстерності вчителів предмета «Захист України», керівників гуртків та курсів за вибором військово-патріотичного профілю «Військово-

патріотичне виховання – сучасний погляд» для педагогів з педагогічним стажем до 5 років.

До пункту 6. Тернопільською обласною військовою адміністрацією видане розпорядження «Про здійснення шефства над військовими частинами та місцевими органами військового управління області» від 16 квітня 2021 року № 279/01.02-01. З військовими частинами Збройних Сил України і Національної гвардії України, місцевими органами військового управління укладені договори про шефство і співробітництво, розроблені плани здійснення шефства і співробітництва. Проведено організаційні заходи та оформлено відповідну документацію для проведення навчально-польових зборів (навчально-тренувальних занять) для учнів 11 класів і на 2023 рік зроблено замовлення навчальних набоїв для виконання навчальних стрільб з автомата АК під час проведення навчально-польових зборів.

До пункту 8. Упродовж звітнього періоду в Тернопільському обласному комунальному інституті післядипломної педагогічної освіти проведено заходи національно-патріотичного спрямування, а саме: семінар «Формування ціннісних орієнтирів на уроках німецької і французької мов в рамках впровадження Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року» (березень 2023 р.); педагогічний фестиваль «Формування ціннісних ставлень учасників освітнього процесу у воєнний та післявоєнний час через впровадження Української Хартії вільної людини» (березень 2023 р.); семінар «Національно-патріотичне виховання дошкільників на основі цінностей Української Хартії вільної людини» (квітень 2023 р.); семінар «Використання народної педагогіки та творчої спадщини видатних педагогів минулого у виховній роботі» (квітень 2023 р.); круглий стіл «Формування ціннісних орієнтирів в учнів 5 – 11 класів на прикладі творчості Тараса Шевченка згідно з Концепцією національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року» (березень 2023 р.); круглий стіл «Національно-патріотичне виховання на уроках хімії» (березень 2023 р.); круглий стіл «Усна історія як історичне джерело» (червень 2023 р.); педагогічні читання «Духовність як складова Української державності (до 1035 р. від запровадження християнства)» (червень 2023 р.); онлайн зустріч «Україна, яку ми не знаємо. Українці, які нас здивували» (квітень 2023 р.); методичний діалог «Формування ідеалу українця нової генерації через життєписи успішних людей нашого краю» (травень 2023 р.); школа педагогічної майстерності «Військово-патріотичне виховання сучасний погляд» (лютий, квітень 2023 р.); мовленнєвий клуб «Рідна мова – рідне слово» (березень 2023 р.); практикум «Практичні аспекти асинхронного навчання української словесності в умовах воєнного стану» (лютий 2023 р.); практикум «Розвиток громадянської освіти та формування соціальної компетентності учнів за програмою виховних годин «Я. Ми. Країна» курсу «Культура добросусідства»» (березень 2023 р.); практикум «Громадянська освіта та патріотичне виховання школярів в умовах війни і після» (квітень 2023 р.); вебінар «Особливості організації освітнього процесу з громадянської освіти та історії в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» (квітень 2023р.);

організаційно-методичний супровід проведення в області XXII Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості (січень 2023 р.); діджитал-діалог «Технології трансформації професійного розвитку організаторів виховної роботи в умовах війни та у післявоєнний час» (квітень 2023 р.); освітні івенти «Знання для перемоги» (червень 2023 р.); науково-методичний супровід та проведення в пілотних закладах освіти диспутів на тему у формі засідань клубів Української Хартії вільної людини «Цінності вільної людини в часи війни» з метою популяризації ідей УХВЛ (травень 2023 р.); реалізація проекту «Усні історії створення та популяризації Української Хартії вільної людини» з метою популяризації УХВЛ та залучення впровадження УХВЛ моральних та духовних авторитетів сучасності, відомих науковців та громадських діячів України (січень, травень 2023 р.); реалізація освітніх заходів переможців конкурсу-презентації кращих практик роботи школи вихідного дня з формування цінностей за темами морального та духовного виховання крізь призму цінностей УХВЛ в закладах освіти області (травень 2023 р.).

Інформація Харківської обласної військової адміністрації

До пункту 6. Налагоджена система оформлення договорів про співпрацю між закладами загальної середньої освіти, районними військовими комісаріатами та вищими військовими закладами освіти. Так, з метою проведення заходів військово-професійної орієнтації, п'ятий рік поспіль на початку навчального року Департамент спільно з Харківським обласним військовим комісаріатом проводить військово-професійну орієнтацію старшокласників щодо їх вступу до вищих військових закладів освіти.

Заклади освіти плідно співпрацюють з Харківською міською організацією ветеранів, військовими частинами Національної гвардії України, громадською організацією Всеукраїнською федерацією з військово-спортивного багатоборства, представники якої через проведення гурткової роботи у закладах освіти надають можливість старшокласникам ознайомитися з елементами військової справи та рукопашного бою.

До пункту 8. Упродовж звітнього періоду в Тернопільському обласному комунальному інституті післядипломної педагогічної освіти проведено заходи національно-патріотичного спрямування, а саме: семінар «Формування ціннісних орієнтирів на уроках німецької і французької мов в рамках впровадження Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року» (березень 2023 р.); педагогічний фестиваль «Формування ціннісних ставлень учасників освітнього процесу у воєнний та післявоєнний час через впровадження Української Хартії вільної людини» (березень 2023 р.); семінар «Національно-патріотичне виховання дошкільників на основі цінностей Української Хартії вільної людини» (квітень 2023 р.); семінар «Використання народної педагогіки та творчої спадщини видатних педагогів минулого у виховній роботі» (квітень 2023 р.); круглий стіл «Формування ціннісних орієнтирів в учнів 5 – 11 класів на прикладі

творчості Тараса Шевченка згідно з Концепцією національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року» (березень 2023 р.); круглий стіл «Національно-патріотичне виховання на уроках хімії» (березень 2023 р.); круглий стіл «Усна історія як історичне джерело» (червень 2023 р.); педагогічні читання «Духовність як складова Української державності (до 1035 р. від запровадження християнства)» (червень 2023р.); онлайн зустріч «Україна, яку ми не знаємо. Українці, які нас здивували» (квітень 2023р.); методичний діалог «Формування ідеалу українця нової генерації через життєписи успішних людей нашого краю» (травень 2023 р.); школа педагогічної майстерності «Військово-патріотичне виховання сучасний погляд» (лютий, квітень 2023 р.); мовленнєвий клуб «Рідна мова – рідне слово» (березень 2023 р.); практикум «Практичні аспекти асинхронного навчання української словесності в умовах воєнного стану» (лютий 2023р.); практикум «Розвиток громадянської освіти та формування соціальної компетентності учнів за програмою виховних годин «Я. Ми. Країна» курсу «Культура добросусідства»» (березень 2023р.); практикум «Громадянська освіта та патріотичне виховання школярів в умовах війни і після» (квітень 2023р.); вебінар «Особливості організації освітнього процесу з громадянської освіти та історії в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» (квітень 2023р.); організаційно-методичний супровід проведення в області XXII Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості (січень 2023р.); діджитал-діалог «Технології трансформації професійного розвитку організаторів виховної роботи в умовах війни та у післявоєнний час» (квітень 2023р.); освітні івенти «Знання для перемоги» (червень 2023р.); науково-методичний супровід та проведення в пілотних закладах освіти диспутів на тему у формі засідань клубів Української Хартії вільної людини «Цінності вільної людини в часи війни» з метою популяризації ідей УХВЛ (травень 2023р.); реалізація проекту «Усні історії створення та популяризації Української Хартії вільної людини» з метою популяризації УХВЛ та залучення впровадження УХВЛ моральних та духовних авторитетів сучасності, відомих науковців та громадських діячів України (січень, травень 2023р.); реалізація освітніх заходів переможців конкурсу-презентації кращих практик роботи школи вихідного дня з формування цінностей за темами морального та духовного виховання крізь призму цінностей УХВЛ в закладах освіти області (травень 2023р.).

До пункту 9. Упродовж травня-червня 2023 року проведено обласний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») (далі-Гра) серед закладів загальної середньої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти. 30 травня 2023 року на базі Тернопільського ВПУ № 4 ім. Михайла Паращука проведено обласний етап Гри серед закладів фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти, у якій взяли участь понад 100 учасників.

Протягом року Тернопільським обласним комунальним центром туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді організовано та проведено

семінари-практикуми для відповідальних за проведення Гри в закладах загальної середньої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти.

До пункту 11. З метою підготовки молоді до служби у Збройних силах України, посилення військово-патріотичного характеру навчання і виховання молоді у закладах загальної середньої освіти усіх територіальних громад області проводилися заходи військово-патріотичного виховання.

До пункту 12. Упродовж навчального року закладами освіти області проводиться впорядкування історичних пам'яток, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які увічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України.

До пункту 13. Закладам освіти області присвоєно імена борців за незалежність України у XX столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України. Серед них: Галицький коледж ім.В'ячеслава Чорновола; заклад загальної середньої освіти «Травневська гімназія ім. Назара Войтовича»; Дунаївська ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Героя України Олександра Капіноса; Тернопільська ЗОШ І-ІІІ ст. № 20 ім. Руслана Муляра; Тернопільська ЗОШ І-ІІІ ст. №13 імені Андрія Юркевича; Тернопільська ЗОШ І-ІІІ ст.№27 імені Віктора Гурняка. 23 серпня 2022 року в гідропарку «Топільче» у м. Тернопіль проведено церемонію урочистого підняття найбільшого в області Державного Прапора України і покладання квітів до пам'ятників, пам'ятних знаків та місць поховання видатних діячів українського державотворення, борців за незалежність України у XX столітті, загиблих учасників Революції гідності, антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил.

До пункту 14. Упродовж навчального року в музеях закладів освіти проведено оновлення вітрин, куточків та експозицій з метою висвітлення героїчної боротьби Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, успадкованих, зокрема, від княжої доби, українських козаків, українського визвольного руху XX століття, Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил на сході України, російсько-української війни, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави.

До пункту 15. У місцевих засобах масової інформації проводяться заходи щодо популяризації військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення достовірної інформації про роль Збройних Сил, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України.

На сторінці сайту Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти розміщені матеріали, присвячені: Дню Соборності України, Дню пам'яті Героїв Крут, Дню єднання, Дню Героїв Небесної Сотні, Міжнародному дню рідної мови, Дню українського добровольця, Дню пам'яті та примирення, вшанування жертв Другої світової війни, Всесвітньому Дню вишиванки, Дню Героїв.

До пункту 18. В музеях закладів освіти організовано експозиції, присвячені визначним постатям і подіям історії Тернопільщини та України.

До пункту 19. Протягом 2023 року за кошти обласного бюджету управлінням молоді, спорту та іміджевих проектів проведено такі заходи з національно-патріотичного виховання:

1. Вишколи (12 заходів) «Курс національного спротиву» під час яких 100 осіб пройшли навчання за напрямками: перша домедична допомога в умовах війни;

основи тактики застосування БПЛА в бойових умовах; «поводження зі зброєю»; стрілецька підготовка.

2. Семінар-тренінг, спрямований на підвищення рівня компетентностей громадських активістів, які залучаються до проведення заходів у сфері національно-патріотичного виховання, який відбувся 24-25 березня 2023 року у с.Молотків Кременецького району за участі 20 представників інститутів громадянського суспільства.

3. Акцію «Зимові змагання з мандрівництва «Снігохід XII 2023», яка відбулась 4 лютого 2023 року у лісовому масиві біля с. Скоморохи Тернопільського району за участі 150 осіб з 10 регіонів України.

4. Акцію, спрямовану на інформування про обов'язки і права громадянина «Інтелектуальний турнір «Україна – єдина родина», яка відбулась 13 квітня 2023 року у м.Тернопіль.

5. Освітньо-виховну акцію «15-ий відкритий чемпіонат Галичини з інтелектуально-розвиваючих ігор імені Юрія Беркити «Разом до перемоги», яка відбулась 13-14 травня 2023 року у м.Тернопіль.

6. Обласної теренової гри серед дітей та молоді «Легенда УПА ім. Романа Шухевича» за участі 160 осіб з усіх районів області.

7. Проведено турнір з пейнтболу для учасників обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), який відбудеться 8 червня 2023 року в м.Тернопіль.

8. Всеукраїнський пластовий вишкільний табір «Легіон-25», який відбувся з 11 по 25 серпня 2023 року у с.Саранчуки Тернопільського району за участі 100 представників 10 регіонів України.

До пункту 21. З метою інформування громадян та молоді щодо заходів з охорони культурної спадщини на офіційному сайті та офіційній сторінці у соціальній мережі Фейсбук Тернопільського обласного центру охорони та наукових досліджень пам'яток культурної спадщини діє 2 онлайн проекти:

«Археологія та археологи Тернопільщини» і «Загинув, щоб жити», присвячений загиблим захисникам України – учасникам АТО/ООС, похованих у Тернопільській області. У Тернопільському обласному комунальному інституті післядипломної педагогічної освіти створено блог методиста «НП Захист України у школі» і працює віртуальний кабінет «Захист України». На цьому сайті висвітлюються методичні рекомендації з вшанування пам'ятних дат патріотичного

календаря українця. Проводиться висвітлення інформації у соціальній мережі ФБ на сторінці центру виховної роботи, захисту прав дитини та громадянської освіти.

До пункту 23. У 2023 році, на території Тернопільської області, управлінням молоді, спорту та іміджевих проєктів обласної військової адміністрації спільно з Міністерством молоді та спорту України проведено Всеукраїнський тренінг «Фахівець з питань національно-патріотичного виховання – II» за участі 30 представників структурних підрозділів обласних військових адміністрацій, до повноважень яких належить національно-патріотичне виховання.

Протягом 2023 року для громадських активістів, які залучаються до заходів з національно-патріотичного виховання спільно з Мінмолодьспортом заплановано проведення: Всеукраїнський семінар-тренінг «Школа виховників Джур – VI» (I декада жовтня 2023 року); Всеукраїнський семінар-тренінг «Школа виховників Джур – VII» (I декада листопада 2023 року).

До пункту 26. Обласною військовою адміністрацією розроблено: обласну цільову програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2021-2025 роки, затверджену рішенням Тернопільської обласної ради від 23 грудня 2020 року № 40 (виділено у 2023 році 800 тис.грн); обласну цільову програму розвитку пластового руху на 2021-2025 роки, затверджену рішенням Тернопільської обласної ради від 17 березня 2021 року № 120 (виділено у 2023 році 0,00 тис.грн).

До пункту 27. Управлінням молоді, спорту та іміджевих проєктів обласної військової адміністрації організовано проведення обласного етапу міжнародної скаутської акції «Віфлеємський вогонь миру», який відбувся 15 грудня 2022 року по 19 січня 2023 року у м.Тернопіль та громадах області.

До пункту 29. У літній період 2023 року обласною військовою адміністрацією організовано проведення оздоровчої тематичної зміни національно-патріотичного виховання «Я Українець і я гордий» для 300 дітей у позаміському дитячому закладі оздоровлення та відпочинку «Промінь» (с.Долина Тернопільського району).

Крім того, заходи національно-патріотичного виховання проводились в усіх діючих закладах оздоровлення та відпочинку області, зокрема заходи з відзначення Дня конституції України, Дня прапора, Дня незалежності України та заходи спрямовані на вшанування героїв боротьби українського народу за незалежність та територіальну цілісність України.

До пункту 30. В закладах освіти області систематично педагогами проводяться інформаційно-просвітницькі та виховні заходи з питань безпеки, домедичної підготовки, підвищення престижу військової служби, оформлюються кабінети з предмету «Захист України», куточки цивільного захисту населення.

До пункту 31. Забезпечення участі представників області у всеукраїнських та міжнародних заходах з національно-патріотичного виховання передбачено обласною цільовою програмою національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2021-2025 роки, яку затверджено рішенням Тернопільської обласної ради від 23 грудня 2020 року № 40.

Забезпечено участь представників області у Всеукраїнському семінарі-тренінгу «Співпраця – 2023», який відбувся 9-11 серпня 2023 року у місті Вишгород Київської області.

До пункту 32. В області діють комунальні установи Тернопільської обласної ради «Тернопільський обласний молодіжний методичний центр» та «Тернопільський обласний пластовий вишкільний центр», метою діяльності яких є національно-патріотичне виховання дітей та молоді.

Ведуться роботи щодо облаштування майданчика де громадськими організаціями поводитимуться наметові та вишкільні табори в урочищі «Соколиця» біля с. Саранчуки Бережанського району.

Станом на 23 серпня 2023 року збудовано «таборовий будинок», пробуровано свердловину для водопостачання та проведено електрику, поглиблено та очищено озеро, відремонтовано під'їзну дорогу, будується їдальня.

Управлінням молоді, спорту та іміджевих проектів обласної військової адміністрації постійно забезпечується системна і цілеспрямована діяльності комунальних установ місцевих рад щодо національно-патріотичного виховання.

У першому кварталі 2023 року проведено засідання координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при обласній державній адміністрації, під час якого розглянуто питання розвитку мережі центрів національно-патріотичного виховання.

До пункту 33. На жовтень 2023 року, заплановано проведення конкурсу з визначення проектів національно-патріотичного виховання, розроблених інститутами громадянського суспільства, для реалізації яких надається фінансова підтримка у 2024 році.

Окремі пропозиції заходів інститутів громадянського суспільства включено до календарного плану заходів управління молоді, спорту та іміджевих проектів обласної військової адміністрації.

Інформація Херсонської обласної військової адміністрації

До пункту 6. До повномасштабного вторгнення рф на територію України заклади освіти та культури Херсонської області співпрацювали з військовими частинами, які були розміщені на території області. Представники запрошувались до участі у проведенні заходів військово-патріотичного спрямування.

До пункту 9. Діти області, у зв'язку з вимушеним переселенням, є учасниками першого та другого етапів підсумкових наметових таборувань Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), але у складі команд інших регіонів. В області останнього року ця гра не проводилася, відповідно в її третьому етапі команда від Херсонської області участі не брала.

До пункту 11. У закладах загальної середньої освіти в межах профорієнтації старшокласників організовано презентацію Київського військового ліцею імені Івана Богуна, надану закладом. При організації заходів національно-патріотичного

спрямування до співпраці залучаються представники військових частин, вищих військових закладів освіти, військовослужбовці ЗСУ, ветерани. Проводиться інформаційна і профорієнтаційна робота, спрямована на підвищення престижності військової служби та професій військовослужбовців.

Матеріали популяризації стандартів НАТО включаються до сценарних планів з відзначення державних, міжнародних та всесвітніх політичних свят і подій, під час особистих зустрічей з військовослужбовцями, науковцями, фахівцями ІТ-сфери. Крім того, було проведено профорієнтаційну онлайн-зустріч представників Харківського національного університету внутрішніх справ з випускниками області: «Особливості вступу та навчання в ХНУВС у 2023 році».

До пункту 12. До повномасштабного вторгнення рф на територію України проводились заходи щодо впорядкування історичних пам'яток, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які увічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України. Станом на 07 вересня 2023 року більша частина території області знаходиться в тимчасовій окупації, решта перебуває під постійними обстрілами. Проведення вищезазначених заходів наразі є неможливим.

До пункту 13. До повномасштабного вторгнення рф на територію України проводилась робота по вшануванню пам'яті борців за незалежність України. На будівлях закладів освіти області були встановлені меморіальні дошки учасникам-героям АТО/ООС, які в них навчалися.

До пункту 14. З метою висвітлення героїчної боротьби Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, успадкованих, зокрема, від княжої доби, українських козаків, українського визвольного руху ХХ століття, Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил на сході України, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави у пунктах незламності, розгорнутих на базі закладів освіти, виставлені постійно діючі експозиції про подвиги українського народу у боротьбі за незалежність. Розгорнуті експозиції та книжково-ілюстративні виставки: «Якою є історія української Конституції», «Моя Земля – це незалежна Україна», «Незалежність держави і права молоді», «Майбутнє твоє, Україно!», виготовлені стенди «Україна незалежна: сторінки історії», розміщені банери.

До пункту 15. Поширення соціальної реклами, спрямованої на консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення достовірної інформації про роль Збройних Сил на сході України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, у забезпеченні миру і стабільності в Україні та світі відбувається шляхом розміщення її на відповідних сайтах, сторінках соціальних мереж установ та організацій області, а також електронних ЗМІ.

До пункту 17. Враховуючи, що заклади освіти області здійснюють навчальний

процес у дистанційній формі, культурно-мистецькі заходи, присвячені українським історичним подіям і діячам, борцям за незалежність України та її територіальну цілісність, проводяться в режимі онлайн. В закладах освіти, які здійснюють освітній процес в онлайн-режимі, були проведені протягом звітнього періоду наступні заходи: Всеукраїнський творчий марафон: «Рік незламності»; Фотовиставка до Дня Соборності України: «Ми різні – і в цьому наше багатство, ми єдині – і в цьому наша сила»; Віртуальні подорожі: «І дорослий знає й дитина: «Україна в нас – єдина!», «Герої не вмирають...Просто йдуть...» Години спілкування: «Нас об'єднує Україна» «Соборна мати Україна – одна на всіх, як оберіг. Непереможна, вільна, сильна. Не ступить ворог на поріг !!!», «Захід, схід - одна країна. Це – соборна Україна»; «Сила нації – в її єдності», «Одна єдина Соборна Україна»; «День вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні», «Герої не вмирають! Україна пам'ятає», «Кіборги на захисті Вітчизни» Усний журнал: «Небесній сотні присвячується...», «Як народжувалася Соборність нашої держави», «Україна єдина!»; Тематичні години: «Вони помирали, щоб жила Україна», «Герої нашої історії», «Це було під Крутами...», Уроки-реквієми: «Вшанування Героїв Небесної сотні», «Не серед нас, та разом з нами. В серцях, у пам'яті, в думках» Години пам'яті: «Героям Небесної Сотні присвячується», «Тернистий шлях до України»; Круглий стіл: «Їх дух незламний і безсмертний подвиг»; Уроки державності: «Шлях до незалежності».

До пункту 19. До визначних подій, пам'ятних, державних та знаменних дат - Дня Соборності України, Дня пам'яті Героїв Крут, Дня Гідності та Свободи, Дня Пам'яті Героїв Небесної Сотні, Дня пам'яті та примирення, Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, Роковин Чорнобильської катастрофи, Дня вшанування пам'яті жертв геноциду кримсько-татарського народу, Дня вшанування пам'яті жертв комуністичного режиму, зокрема Великого терору – масових політичних репресій 1937-1938 років, Дня Конституції України, Дня Героїв в Україні, Дня визволення Маріуполя від російських окупантів. Виховні години «Народу вірні сини», «Славні імена героїв України» проводяться тематичні заходи: виховні години, патріотичні години, онлайн – вікторини, уроки мужності, диспути, історичні турніри, інтелектуальні онлайн – ігри, творчі конкурси творів, віршів, есе, конкурси малюнків, круглі столи, флешмоби, акції, організовувалися фотовиставки, фотогалереї, створювалися відеоролики.

Організуються декади громадянської зрілості, тижні національно-патріотичного виховання, КТС, членджи.

До пункту 23. Для вивчення сучасних виховних систем, поширення найкращого власного досвіду педагогічні працівники і науковці є постійними учасниками наукових конференцій, міжнародних зустрічах, форумах.

До пункту 30. В закладах освіти Херсонської області, які здійснювали освітній процес в онлайн-режимі, були проведені протягом звітнього періоду наступні заходи: радіо-диктант від пса Патрона з мінної безпеки: «Спільно до безпеки»; Конкурс дитячої творчості «Безпечне дитинство безпечна країна»; Інформаційно-

просвітницькі заходи: 1. Вміст та складання тривожної валізи на випадок термінової евакуації або переходу до захисних споруд», «Усе про укриття», «Вибухонебезпечні предмети»; Ворк-шоп «Російська пропаганда на окупованих територіях в умовах інформаційного вакууму»; Міжнародний день просвіти з питань мінної небезпеки та допомоги з протимінної діяльності; VII Глобальний тиждень безпеки дорожнього руху із загальною темою: «Безпека на дорогах в умовах воєнного стану».

Інформація Хмельницької обласної військової адміністрації

До пункту 5. З метою поглибленого вивчення предмета «Захист України» в області відкрито та функціонує 36 «Класів безпеки», 12 громад області працюють над створенням міжшкільних ресурсних центрів, що забезпечуватимуть викладання предмета «Захист України».

До пункту 6. Проведено наради, навчальні тренінги для працівників сфери національно-патріотичного виховання молоді та представників молодіжних громадських організацій з актуальної тематики, у ході яких відбувались презентації діяльності громадських організацій, обмін досвідом та обговорення спільних проєктів, зокрема:

в онлайн - режимі - обласну практичну конференцію «Національне виховання під знаком інновацій», на якій презентовано виховні системи щодо національної ідентифікації учнівської молоді, формування громадянських та соціальних компетентностей та схвалено рекомендації щодо інноваційних підходів до національно-патріотичного виховання учнів і модель проєкту «Учніське самоврядування в поступі до національних цінностей».

Для надання допомоги закладам освіти в організації та проведенні організаційно-масових заходів військово-патріотичного спрямування Хмельницьким обласним центром туризму і краєзнавства учнівської молоді щорічно проводяться семінари для спеціалістів структурних підрозділів з питань освіти, органів місцевого самоврядування, що відповідають за організацію та проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») на усіх рівнях.

Протягом звітного періоду налагоджено співпрацю з Кам'янець-Подільською районною дитячою громадською організацією «Клуб юних миротворців», відокремленим підрозділом молодіжною організацією «Пласт - національна скаутська організація України», громадською організацією Спортивний клуб «Пульсар», громадською організацією «Вовковинецька Січ», військово-патріотичним клубом «Подільські січові стрільці», громадською організацією «Два крила Армія «SOS» Хмельницький», волонтерською організацією «Твори Добро», підлітково-молодіжним клубом «Мурашник», «Молодь за краще майбутнє», обласним благодійним фондом «Центр Добриня», волонтерами тощо.

Проведено ряд заходів національно-патріотичного спрямування спільно з

представниками військових частин, Головного управління Національної поліції, Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій в області, Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького, організовано зустріч ветеранів військової служби, учасників АТО (ООС) з молоддю «Ми боремося за українську землю» до Дня захисника України;

вчителі предмету «Захист України» спільно з бригадою територіальної самооборони брали участь у вишколах на полігоні військових частин під час проведення днів самооборони;

на базі 15-го гарнізонного будинку офіцерів для учнів шкіл області проведено тематичну програму «За Україну нас вбивають, брате мій!», на яку було запрошено учасників бойових дій та волонтерів (захід присвячений Дню пам'яті Героїв Небесної Сотні).

До проведення уроків мужності та виховних бесід, зустрічей, тематичних заходів залучено представників Національної академії Державної прикордонної служби імені Богдана Хмельницького, волонтерських організацій, учасників бойових дій, ветеранів, учасників Революції Гідності, бійців АТО (ООС).

До пункту 8. Щорічно для учнів 11-х класів проводяться триденні навчально-польові збори на базі навчально-польового центру Національної академії Державної прикордонної служби ім. Б. Хмельницького та стрільбища на полігоні.

Проведено:

вишколи для вчителів предмета «Захист України» спільно з бригадою територіальної самооборони на полігоні військових частин;

обласну методичну нараду щодо проведення перших та другого етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») в 2021/2022 навчальному році.

методичну нараду з керівниками гуртків ХОЦКУМ різних напрямів: туристсько-спортивного, туристсько-краєзнавчого та військово-патріотичного.

цикл теоретично-практичних занять з орієнтування на місцевості та топографії для особового складу Служби судової охорони.

Обласна «Школа виховників джур».

До пункту 9. Участь у Всеукраїнській дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура») (молодша, середня та старша вікові групи) (06-10.06.2022).

25-28 квітня 2023 року Хмельницьким обласним центром туризму і краєзнавства учнівської молоді проведено обласний Всеукраїнський Фестиваль-огляд «Ватра» у рамках заходів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

У м. Кам'янець-Подільський 05 червня 2023 року проходив II обласний фестивально-вишкільний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

До пункту 11. Участь у таборванні взяло 60 дітей віком від 8 до 16 років. Захід проходив з 17 по 22 липня в Кам'янець-Подільському районі Хмельницької області. В рамках проведеного таборвання у дітей та молоді формувалась національно-

патріотична свідомість і національна гідність, підвищився престиж навчання у військових навчальних закладах та служби у лавах Збройних Сил України.

У закладах освіти Хмельниччини щорічно проходить вшанування пам'яті загиблих воїнів-випускників навчальних закладів, покладанням квітів до їх могил.

До пункту 13. У закладах освіти Хмельниччини відкрито Книги Пам'яті, створено музейні експозиції, встановлено пам'ятні знаки про Героїв, що загинули захищаючи Незалежність нашої країни, відкрито куточки Слави, оформлено меморіальні стенди/дошки.

До пункту 14. В музеях області організовано та проведено лекції, інформаційні години, бесіди, виставки: «За Україну, за її долю, за честь і волю, за народ», «Героям слава», «Ми завжди будемо пам'ятати», «Україна - єдина країна», «Хоробрі серця», «Герої не вмирають» «Назавжди в пам'яті народній», «Війна не має забуття», «Пагони на плечі лягли, щоб люди не знали біди», «Наші захисники-наша гордість», «Мужність, приречена на безсмертя» «Наші земляки-захисники України»; уроки мужності «Гірко плаче Україна за своїми синами», «Борімося-поборемо!» за участю волонтерів, учасників АТО; меморіальний вечір «Знаємо. Шануємо. Пам'ятаємо», «Вони живуть в серцях народу», години патріотизму «У їхніх серцях була Україна», години-реквієми «Небесна Сотня воїнів Майдану», «Пам'ять про героїв стукає в наші серця», урок пам'яті «Реквієм Небесній Сотні», тематичні години «Біль мого народу». В музеях освітніх закладів постійно організовуються фотовиставки літератури, фотоматеріалів за темами: «Добро заради майбутнього», «Минуле заради майбутнього», «Милосердя-перемагає».

У Хмельницькому обласному краєзнавчому музеї експонуються тимчасові виставки «Уклін живим, загиблим слава» та «Майдан: шлях гідності та свободи», стаціонарна виставка «У полум'ї Великої війни», де представлено розділ, що розкриває сучасні події у зоні АТО (ООС), продовжено роботу щодо збору матеріалів, особистих речей воїнів АТО (ООС), документів, фотоматеріалів тощо з метою подальшого використання під час проведення заходів та експонування на виставках.

З метою героїзації осіб, які віддали життя за незалежність України, приймали безпосередню участь в бойових діях, вшанування їх пам'яті продовжують діяти експозиції, стенди в історико-краєзнавчих музеях.

Створено кімнати бойової слави, виставки про героїв АТО (ООС) Хмельницької області, які загинули на території бойових дій, альбоми та стенди із розміщеними біографіями та фото.

Здійснюються пошукові дослідження учнівських та педагогічних колективів. Матеріали цих досліджень поповнюють фонди краєзнавчих музеїв закладів освіти, оновлюють експозиції про козацьку добу, Голодомор, про подвиги захисників України Другої світової війни, Героїв Майдану, Героїв АТО (ООС), бійців операцій Об'єднаних сил на сході України.

Керівники гуртків закладів позашкільної освіти активно використовують у роботі з вихованцями елементи музейної педагогіки, залучають вихованців до

архівної та пошукової роботи.

З метою розширення мережі шкільних краєзнавчих музеїв впродовж навчального року проведено вебінари, творчі майстерні, тренінгові заняття з учителями історії, педагогами-організаторами, керівниками краєзнавчих гуртків, студій та клубів. Вивчено і поширено досвід музейної інноваційної роботи закладів освіти області щодо висвітлення боротьби українського народу за ідеали свободи, утвердження суверенітету власної держави.

До пункту 15. Поширюється інформація серед абітурієнтів щодо можливості вступу до закладів освіти, пов'язаних із службою у Збройних Силах України. 02 вересня проведено щорічний патріотичний забіг в пам'ять про загиблих воїнів «Шаную воїнів, біжу за героїв України».

До пункту 17. У закладах освіти Хмельниччини проводяться:

виховні та просвітницькі заходи: «Ми пам'ятаємо», «Материнські обереги», «Мій край-моя історія», «Бої за Південь: назавжди в строю» тощо;

національно-патріотичні заходи «Все буде Україна!»;

патріотичні флешмоби здобувачів освіти; презентація книги про дітей-волонтерів «Україна – це ми!»;

перегляди документальних та кінофільмів: «Невидимий батальйон», «Понад усе», «Життя на межі»;

презентовано мультимедійні проекти: «Це наша Україна», «Історія нескорених сердець», «Вічна Слава Героям» тощо;

відвідування ветеранів, поранених у військовому госпіталі з концертними програмами.

До пункту Участь у Всеукраїнському семінарі педагогічних працівників - відповідальних за національно-патріотичне виховання в обласних закладах позашкільної освіти, членів обласних штабів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)

Участь у Всеукраїнській нараді «Позашкільна освіта у воєнний та повоєнний час», присвячена Дню захисту дітей.

Участь у Всеукраїнському семінарі з питань удосконалення національно-патріотичного виховання за участю РНБО.

Участь в обласній освітній конференції: «Освіта Хмельниччини в період війни: працюємо для перемоги».

участь в обласній науково-практичній конференції на тему: «Освіта в умовах воєнного стану в Україні: психолого-педагогічний аспект», присвячена пам'яті А.П.Назаренка.

Участь у Всеукраїнському семінарі педагогічних працівників, відповідальних за національно-патріотичне виховання в обласних закладах позашкільної освіти та членів обласних штабів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Участь вихованців області у:

VII Всеукраїнській історико-краєзнавчій конференції учнівської молоді:

«Державотворчі процеси в Україні: через віки у ХХІ століття» (23.03.22, 15 уч.)

I Всеукраїнській історико-краєзнавчій конференції учнівської молоді «Військово-історичні події на теренах України: минуле і сучасність» (15-17.04., 1 уч.)

III (Всеукраїнському) турі Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» (25-27.01.22, 19 уч.)

заочному етапі II турі Всеукраїнського конкурсу екскурсиводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу» (6 уч.)

II турі Всеукраїнського конкурсу на кращу туристсько-краєзнавчу експедицію учнівської молоді з активним способом пересування «Мій рідний край» (18 уч.)

II турі конкурсу краєзнавчо-дослідницьких робіт у рамках Всеукраїнської краєзнавчої акції учнівської молоді «Українська революція: 100 років надії і боротьби» (17 уч.)

Всеукраїнській краєзнавчій конференції учнівської молоді «Діти і війна: сучасний вимір» (3уч.)

Всеукраїнському огляді звітів про Добре діло в рамках діяльності куреня/рою Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») (184 уч.)

Всеукраїнській Екологічній акції «Збережемо мальовничу Україну разом», присвячену закінченню 2021/2022 н. р. в роях та куренях Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») та Дню Української Державності (56 уч.)

Всеукраїнській краєзнавчій акції учнівської молоді «В традиціях високої звитяги» (9уч.)

III (Всеукраїнському) етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») – «Джура-2022: Карпатська Січ» (18 уч.)

Всеукраїнському конкурсі документального аматорського кіно, напрям «Видатні постаті Української революції» (3 уч.).

До пункту 26. Наказом обласної військової адміністрації від 05.04.2023 року № 85 затверджено обласну цільову програму розвитку військово – патріотичного виховання та підтримки предмета «Захист України» на 2023-2024 роки.

До пункту 27. У закладах освіти Хмельниччини протягом навчального року проходять:

уроки звитяги, уроки-реквієми. Вшанування мужності та героїзму всіх, хто в різні часи обороняв та боронить наш суверенітет і територіальну цілісність;

уроки-екскурсії в історичному музеї.

До пункту 30. Систематично в закладах освіти за підтримки ГО «Червоний Хрест» проводяться заняття, семінари, тренінги для учасників освітнього процесу щодо надання першої долікарської допомоги, домедичної підготовки.

Представниками ГУ ДСНСУ в Хмельницькій області проводяться заняття щодо безпеки життєдіяльності.

Проведено наради, он-лайн засідання з представниками виконавчих органів

місцевих рад, інститутів громадянського суспільства щодо розвитку мережі патріотичних клубів, центрів, об'єднань.

Інформація Черкаської обласної військової адміністрації

До пункту 5. Управлінням освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації районними військовими адміністраціями вивчається питання утворення міжшкільних ресурсних центрів, що забезпечуватимуть викладання предмета «Захист України».

До пункту 6. За ініціатииви Управління освіти і науки обласної державної адміністрації в області започатковано та активно впроваджується по всій Черкащині волонтерський проєкт «Наша підтримка – запорука Перемоги». Його мета полягає у моральній та матеріальній підтримці школярами та педагогами поранених воїнів, які перебувають на реабілітації у закладах охорони здоров'я області. Співпрацюють заклади і з військовими частинами. Так, до прикладу, колективом Черкаської санаторної школи Черкаської обласної ради організовано тісну співпрацю з однією з військових частин. Воїнам неодноразово передавалися продукти харчування, листи, обереги, проведено концерти, благодійні ярмарки та аукціон «Артефакти війни нескореної України», у результаті чого зібрано 144 тис. грн на потребу воїнів ЗСУ. Загалом за період з 2014 року до сьогодні в закладі було проведено понад 30 благодійних ярмарків та концертів, під час яких зібрано понад 1,5 млн гривень. Крім цього, зібрано кошти та придбано позашляховик, який передано одній з бригад територіальної оборони в Черкаській області. Загалом освітянами придбано та передано шість автомобілів-позашляховиків для потреб ЗСУ.

Загалом упродовж навчального року учасниками освітнього процесу закладів освіти області для потреб сил оборони України зібрано та передано близько 150 млн грн.

До пункту 8. З метою формування в учнів практичних умінь та навичок щодо захисту України та дій в умовах надзвичайних ситуацій, загрози безпеці людини, її життю і здоров'ю на заключному етапі вивчення предмета „Захист України“ з учнями 11-х класів закладів загальної середньої освіти області, професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої освіти проведено навчально-польові збори. Під час 3-денних навчально-польових занять учні отримали практичні навички з тактичної, вогневої, стрийової, військово-медичної, психологічної підготовки. Проведення зборів у закладах освіти організовано з 14.04.2023 по 24.05.2023.

Збори відбувалися на базах закладів освіти з виїздом для проведення стрільб до військових частин.

До проведення зборів залучено військовослужбовців військових частин області, представників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, добровольчих формувань територіальних громад, громадських та волонтерських організацій: «Побратими Черкащини», Військово-патріотичний

клуб «Гайдамаки», «Воїни АТО Черкащини», «Асоціація саперів України», «Спілка учасників АТО Жашківщини», «Прикордонники м. Шпола», «Сокіл-Свобода», Support AZOV та Centuria м. Черкаси, формування з охорони громадського порядку «Смілянська самооборона «Січ», добровольче формування «Карпатська Січ», комітет ветеранів військової служби та правоохоронних органів громадської організації «Організація ветеранів міста Умань», «Бойове братство України», козацькі організації Руськополянська сотня ім. Петра Дорошенка, Лебединський курінь ім. Петра Дорошенка та інші. В якості інструкторів-волонтерів у навчально-польових зборах задіяно 300 учасників АТО, ООС, російсько-української війни.

До пункту 9. Вивчення кращих традицій нашого народу, українського козацтва, формування патріотизму у дітей та молоді відбувається через популяризацію Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Наразі у більшості закладів загальної середньої освіти функціонують рої юних козачат, що працюють у системі гри «Сокіл» («Джура») та об'єднують близько 10 тис. дітей та учнівської молоді. З 1 по 5 червня 2023 року проведено черговий обласний етап гри у форматі онлайн. Учасники змагалися у вікторинах «Рятівник», «Джура-Захисник України», «Відун», та вперше у красназавчій вікторині «Черкащина туристична».

До пункту 11. закладах освіти Черкаської області приділяється значна увага діяльності гуртків та клубів патріотичного спрямування. У закладах освіти функціонують 608 таких об'єднань, якими охоплено майже 9 тис. дітей. Крім цього, у м. Черкаси функціонує позашкільний навчальний заклад „Клуб юних моряків з флотилією“ Черкаської міської ради, який безпосередньо займається питаннями національно-патріотичного виховання дітей та молоді, проводить військово-патріотичні заходи з метою популяризації професії військовослужбовця. У співпраці з 503-ім батальйоном морської піхоти колектив закладу проводить вишколи юних морських піхотинців для юнацького підрозділу морської піхоти. Вихованці вивчають зразки новітньої зброї, роботу з тепловізором тощо. На базі закладу створено унікальний музей патріотичного спрямування, який наразі поповнюється новими експонатами.

Проводиться робота щодо розвитку українського козацтва. У 2022-2023 навчальному році у 21 закладі загальної середньої освіти функціонували 46 козацьких класів, у яких навчалося 776 учнів. Козачата навчаються та виховуються за програмами виховної роботи, спрямованими на формування кращих рис громадянина-патріота своєї держави у дусі традицій козацької педагогіки та виховання. Класи співпрацюють із козацькими громадськими організаціями та об'єднаннями, із волонтерськими організаціями.

Проводиться робота щодо формування у допризовної молоді соціальної, морально-психологічної підготовки та мотивації до служби у Збройних силах України. З метою популяризації професії військовослужбовця, починаючи з 2015 року, щорічно проводиться нагородження кращих учнів обласною почесною відзнакою «Відмінник Захисту України» за вивчення предмета «Захист України».

28 червня 2023 року, у День Конституції України відбулося урочисте вручення почесних відзнак 62 випускникам шкіл Черкащини та переможцям обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Загалом з 2015 року відзначено вже 769 учнів.

До пункту 12. У закладах освіти області діють 689 волонтерських загонів, які об'єднують близько 9,5 тис. учнів. Волонтери надають шефську допомогу понад 3,8 тис. осіб, які цього потребують, у тому числі близько 2 тис. родинам учасників російсько-української війни, а також доглядають 950 об'єктів: пам'ятників, меморіалів, могил воїнів, які загинули за незалежність України у 2014-2023 роках тощо.

Територіальними громадами області за участю громадськості, студентської та учнівської молоді систематично проводяться роботи щодо забезпечення упорядкування та утримання в належному стані історичних пам'яток, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які увічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України.

До пункту 13. У закладах освіти області надзвичайно велика увага приділяється вшануванню пам'яті загиблих воїнів-захисників України та героїв Небесної Сотні. В освітніх закладах встановлено 135 меморіальних дошок на честь загиблих патріотів.

У 2023 році під час перейменування (найменування) об'єкти топоніміки у територіальних громадах Черкаської області отримували нові назви у тому числі на честь борців за незалежність України у ХХ столітті (наприклад, вулиці Героїв Крут, Холодноярська, Чорних Запорожців, Січових Стрільців, В. Чорновола, Р. Шухевича, С. Бандери та ін.), осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, зокрема АТО/ООС на сході України (наприклад, вулиці захисників України, Героїв Маріуполя, Добровольців, захисників Азовсталі та ін.), з метою сприяння увічненню їх пам'яті. В області налічується 308 пам'ятника, пам'ятних дошок, хрестів, які брали участь у захисті України під час проведення АТО і під час триваючого повномасштабного вторгнення та 31 меморіальний знак.

До пункту 14. У 453 закладах освіти створено та функціонує 660 об'єктів, присвячених подіям російсько-української війни та її героям (експозиції, стенди, куточки, зали тощо), з них: 9 музейних кімнат, 7 залів та 1 музей. У музеї історії освіти КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» функціонує експозиційна зала „Воїни світла», присвячена освітянам, які захищали Україну від російської агресії з 2014 року.

Разом з цим, усі заклади освіти області взяли участь

у загальнодержавному проєкті „Місце шани та вдячності“. У рамках реалізації зазначеного проєкту у закладах облаштовано інформаційні стенди, присвячені захисникам та захисницям України, які брали участь у російсько-українській війні з числа випускників та працівників закладів освіти.

У музейних закладах області діють постійно діючі експозиції та організовано тимчасові виставки присвячені висвітленню героїчного подвигу українського народу за утвердження суверенітету та незалежності України. Проводиться науково-пошукова робота із поповнення державної частини Музейного фонду України.

До пункту 15. На офіційних сайтах обласної, районних військових адміністрацій, виконавчих комітетах міських рад міст обласного значення, в соціальній мережі Facebook структурних підрозділів Черкаської обласної військової адміністрації, інтернет-виданнях області, офіційному сайті Обласного молодіжного ресурсного центру Черкаської обласної ради та місцевих ЗМІ систематично висвітлюється інформація національно-патріотичного спрямування, спрямована на консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення достовірної інформації про роль Збройних Сил України у наближенні якнайшвидшої перемоги над ворогом.

Також на території Черкаської області поширювалися матеріали соціальної реклами, спрямованої на консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення достовірної інформації про роль Збройних Сил на сході України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, у забезпеченні миру і стабільності в Україні та світі, зокрема під час реалізації інформаційних кампаній: «Гвардія наступу», «Пам'ять війни», «Міста героїв», «Єдині новини», «Оновлюй дані в ТЦК», «Мости солідарності», «Захищай своїх», «Родинам загиблих» та ін.

Крім того, постійно виготовляються та розповсюджуються по області інформаційні матеріали щодо подій національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

До пункту 17. Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту за звітний період організовано та проведено наступні культурно-мистецькі заходи:

14, 15 жовтня 2022 року акція з нагоди відзначення Дня захисників і захисниць України „Запали новий вогонь!“ в с. Мельники Черкаського району Черкаської області. Загальна кількість учасників – 241 особа;

09-11 грудня 2022 року реалізацію конкурсних проєктів, розроблених інститутами громадянського суспільства та ініціативними групами: табір «Зимовий похід ім. Горліс-Горського» в урочищі Холодний Яр. Загальна кількість учасників – 90 осіб;

з 22 по 23 квітня 2023 року спільно з громадською організацією «Поклик Яру» відбулася реалізація конкурсних проєктів, розроблених інститутами громадянського суспільства та ініціативними групами: туристичне змагання імені Василя Чучупаки. Під час заходу 64 учасники отримали додаткові знання, навички і уміння у сфері національно-патріотичного виховання. Дізналися

та ушанували героїв боротьби українського народу за незалежність України, а також взяли участь у туристичному змаганні, де кожна команду чекало випробування: 50 контрольних пунктів, з яких 3 – інтерактивні; 40 км шляху, які пройшли найвитриваліші; холоднорське болото, яке ламало не одного відчайдуха. Крім того, дізналися більше про історію Холодного Яру, про визвольні змагання на його теренах і про головних особистостей під час тих подій;

з 14 по 17 липня 2023 року Управлінням спільно з громадською організацією «Фестиваль нескореної Нації – Холодний Яр» проведено фестиваль спрямований на патріотичне виховання молоді «Холодний Яр – фестиваль нескореної нації». Гасло цьогорічного фестивалю – «Відновлення Нескорених», тому в програмі фестивалю відбулися зустрічі з реабілітологами, психологами, гештальт-терапевтами. Представники Українського ветеранського фонду поділилися досвідом, як ветеранам розпочати власний бізнес. Реалізація даного заходу сприяла активному залученню молоді до національно-патріотичного виховання, формуванню ціннісних орієнтирів

і громадянської свідомості, збільшенню чисельності молоді, яка пишається своїм українським походженням, громадянством та готова до виконання обов'язку по захисту незалежності та територіальної цілісності України. У результаті реалізації заходу охоплено близько 4 000 осіб;

з 21 по 23 липня 2023 року похід-вишкіл Холодним Яром «Шляхами волі 2.0». Під час заходу учасники отримали додаткові знання, навички і уміння у сфері національно-патріотичного виховання, а головне дізналися

та ушанували героїв боротьби українського народу за незалежність України; збільшилася кількість молодих людей, які через ознайомлення з українською духовно-культурною спадщиною поінформовані про героїчні сторінки історії та сучасності України, а також стануть прикладом із пропаганди громадянської активності серед свого оточення. Загальна кількість учасників – 35 осіб;

18 серпня 2023 року на базі Черкаського обласного краєзнавчого музею відбулося відкриття персональної фотовиставки директора комунального закладу «Черкаський обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді Черкаської обласної ради», воїна-захисника України, Євгенія Короля «Обличчя перемоги» та виставки малюнків учасників обласного етапу Національного конкурсу малюнків «Кольори нашої перемоги».

Заклади культури області з метою гідного вшанування та увічнення пам'яті захисників України організовують і проводять цілу низку культурно-мистецьких та просвітницьких заходів, тематичних виставок творів мистецтва, документів, фотографій і плакатів, присвячених пам'яті воїнів, які брали участь у захисті України.

В усіх закладах протягом восьми місяців відбувалося експонування тематичних виставок творів мистецтва, документів, фотографій і плакатів, присвячених пам'яті захисників України.

Крім того, у бібліотеках закладів освіти області створено постійно функціонуючі тематичні експозиції, виставки документальних матеріалів, присвячені вшануванню пам'яті захисників України.

Під час урочистих мітингів хвилиною мовчання вшановується пам'ять загиблих за незалежність України, відбуваються покладання квітів

до пам'ятників. Проводяться молебні

за військовослужбовців Збройних Сил України та панахиди за загиблими на Сході України і активістами Євромайдану

та іншими загиблими за вільну й незалежну Україну.

До пункту 18. З 25 листопада по 30 грудня 2022 року Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської ОДА спільно з ГО «Сокіл Свободи» проведено інформаційну акцію «Національна пам'ять». Для проведення заходу виготовлено банери «Історія Холодного Яру» та «Історія повстанської армії України» для пересувних виставок у закладах освіти. Акцією охоплено 11 тис. осіб з різних куточків Черкаської області.

Проведення заходу дозволило збільшити рівень охоплення населення України заходами, які формують українську громадянську ідентичність на основі суспільно-державних (національних) цінностей, кількості і якості соціальної реклами з питань популяризації національно-патріотичного виховання.

Також з 12 по 16 червня 2023 року Управлінням спільно з ініціативною групою «Патріотичний музей АТО» проведено заходи, що спрямовані на підвищення рівня інформованості населення щодо героїчного вкладу воїнів України. Мета – підвищення рівня поінформованості молоді про події сучасної російсько-української війни, національної свідомості, патріотизму, активної громадянської позиції та становлення самодостатньої особистості. Загальна кількість учасників – 102 особи.

У бібліотеках закладів освіти систематично проводяться виставки тематичної літератури, архівних документів, створюються тематичні полиці, присвячені сторінкам історії України, вшануванню пам'ятних дат та історичних подій, зокрема до Дня незалежності України, Дня Конституції України, Дня захисника України, Дня Гідності і Свободи, Дня соборності України, Дня українського добровольця, Дня пам'яті героїв Крут та ін.

До Дня конституції України КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» підготовлено віртуальну книжкову виставку «25 років Конституції України», яка знайомить з віхами історичного шляху – від першої Конституції Пилипа Орлика до сучасного Основного Закону України. На виставці представлені документи з фонду бібліотеки, які відображають найважливіші історичні моменти конституційного процесу на складному і довгому шляху державотворення України.

Комунальним закладам «ОУНБ імені Тараса Шевченка» Черкаської обласної ради за звітній період організовано:

віртуальна виставка «Україна Данила Нарбута»

до 105-ої річниці від дня народження українського художника;
 онлайн-виставка на сайті бібліотеки та соцмережах
 «За волю і долю України» до Дня пам'яті Героїв Крут;
 онлайн-виставка «Прихід України-Русі до християнської віри» до Дня
 хрещення Київської Русі-України;
 персональна виставка Миколи Теліженка «Витинанка – це моя молитва»;
 книжкова виставка «Філософія творчості М. Пруста»
 до 150-річчя від дня народження;
 до 30-річчя Незалежності України: книжково-ілюстративна виставка «30
 причин гордитися Україною»;
 флешмоб «30 причин гордитися Україною»;
 до 165-річчя від дня народження І. Я. Франка: книжкова виставка у відділі
 «Акорди поезії Українського Каменяра»; перегляд видань у відділі «Непоборимий
 син землі».

Для школярів області Комунальним закладам «Обласна бібліотека для дітей»
 організовано:

хроніко-документальний вечір «Майдан. Війна. Болючі думи»;
 інтелектуальна гра «Що? Де? Коли?» за темою «Все про все».
 Комунальним закладом «Обласний художній музей» проведено:
 до 86-ї річниці від Дня народження Василя Симоненка виставка однієї картини
 з фондової колекції музею;
 банерна виставка до Дня Соборності України, яку надано Українським
 інститутом національної пам'яті; «Майдан у творах митців» до Дня Героїв Небесної
 Сотні – виставка творів, спільно з Черкаською обласною організацією НСХУ;
 урочистий захід до 135-річчя від Дня народження Георгія Нарбута;
 виставка творів з фондової колекції музею до Дня Конституції України;
 виставка однієї картини до 150-річчя Агатангела Юхимовича Кримського; виставка
 творів Дирекції художніх виставок Міністерства культури України до Дня
 Незалежності України.

У Комунальному закладі „Черкаський обласний краєзнавчий музей“
 проведено:

до 150-річчя від дня народження А. Ю. Кримського проведено онлайн-
 виставку «Агатангел Кримський: історичний портрет»;
 до Дня пам'яті Героїв Крут: онлайн-презентація «Трагедія Крут»;
 до Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав:
 тематична екскурсія «Черкащани - учасники бойових дій на території інших
 держав»; книжкова виставка «Майдан: усна історія»;
 заходи з нагоди дня народження Т. Г. Шевченка:
 тематична екскурсія «Археологічні сенсації у житті Великого Кобзаря»;
 книжкова виставка «Шевченкове слово»;

до дня українського добровольця: онлайн-повідомлення з циклу «Експонат тижня»: Нашивка на рукав «Народний герой України. Тризуб Дентал»; тематична екскурсія «Черкащина в роки Другої світової війни»;

до Дня незалежності України та Дня Державного Прапора України: тематична виставка з фондів музею до Дня Державного Прапора.

До пункту 19. Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації спільно з Черкаським обласним молодіжним ресурсним центром за звітний період проведено наступні заходи зазначеного змісту:

протягом січня 2023 року – проект

зі створення настільної гри «Дюскотс: шлях героя» для підлітків, що пережили травму через війну. Загальна кількість учасників – 96 осіб;

03, 10, 17, 24 лютого 2023 року спільно з Черкаським обласним молодіжним центром – вечір патріотичної прози «Міцніші, ніж сталь». Загальна кількість учасників – 46 осіб;

05, 12, 19 лютого 2023 року спільно з Черкаським обласним молодіжним ресурсним центром проведено серію тренінгів із самозахисту для жінок та дівчат по методиці WenDo. В межах тренінгу учасниці визначали особисті кордони, навчалися ефективно використовувати свій голос

та практикували фізичні прийоми для самозахисту. Загальна кількість учасників – 21 особа;

04, 18 квітня, 06 травня спільно з Черкаським обласним молодіжним центром – дискусійний клуб на теми національно-патріотичного виховання. Загальна кількість учасників – 33 особи;

16 травня 2023 року – настільна гра «УПА - відповідь нескореного народу»;

16 червня 2023 року – лекція про комунікацію з військовими. Мета заходу – навчити цивільних комунікації з військовими, які знаходяться на службі і приїжджають у відпустки та адаптувати їх у цивільне життя. Загальна кількість учасників 10 осіб;

з 10 по 11 серпня 2023 року спільно з Черкаським обласним молодіжним ресурсним центром забезпечено проведення форуму для молоді з питань національно-патріотичного виховання «Виклики сьогодення – я дію». Загальна кількість учасників – 60 осіб;

з 26 по 27 серпня 2023 року Управлінням спільно з комунальною установою «Черкаський обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» проведено обласний забіг в межах Всеукраїнського патріотичного забігу з легкої атлетики в пам'ять про загиблих воїнів «Шаную воїнів, біжу за героїв України» в м. Черкаси. Кількість учасників – 309 осіб.

На базі Черкаського обласного Центру туризму, краєзнавства і екскурсій учнівської молоді щорічно проводяться науково-практичні конференції, які набули статусу Всеукраїнських: учнівська конференція «Герої серед нас», історико-краєзнавча – «Державотворчі процеси в Україні: через віки в ХХІ століття» та інші.

У 2023 році в онлайн-режимі відбулася VIII Всеукраїнська історико-краєзнавча конференція учнівської молоді «Державотворчі процеси в Україні: через віки в XXI століття». До заходу долучилися 160 учасників з 23 регіонів України.

В лютому цього року вперше відбулась обласна учнівська патріотична конференція «Славетні українці Черкащини, які змінили світ і Україну».

До пункту 21. На офіційному сайті <https://culture.ck-oda.gov.ua> Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації розміщена інформація щодо цінності культурної спадщини та необхідності її збереження, а також виховання поваги до неї: <https://ck-oda.gov.ua/upravlinnyam-kulturi-ta-oxoroni-kulturnoyi-spadshhini-cherkaskoyi-oblasnoyi-derzhavnoyi-administraciyi-provedeno-obstezhennya-zakritogo-kladovishha-yevrejske-kladovishhe-u-m-cherkasi/>

<https://suspilne.media/512083-osobnak-krinskogo-u-cerkasah-pidpriemec-gotuetsa-do-budivnictva-bagatokvartirnogo-zitlovogo-budinku/>

<https://18000.com.ua/strichka-novin/rozkazhit-meni-shho-tut-zberigati-cherkaskij-zabudovnik-pro-budinok-116-richnoyi-davnini-video/>.

До пункту 26. Рішенням Черкаської обласної ради від 19.02.2021

№ 5-19/VII затверджено обласну цільову програму національно-патріотичного виховання в Черкаській області на 2020-2025 роки.

Крім того, Черкаська область першою в Україні затвердила Комплексну програму розвитку та функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на 2021-2025 роки.

До пункту 27. з 25 по 28 серпня 2023 року Управлінням у справах сім'ї, молоді та національно-патріотичного виховання Черкаської ОДА проведено фестиваль, спрямований на патріотичне виховання молоді та популяризацію краю Тараса Шевченка «Ше.Fest». Загальна кількість учасників – 2000 осіб.

До 452-ої річниці від Дня народження видатного полководця, творця української козацької держави Богдана Хмельницького відбувся історико-мистецький проект «Портрети Богдана Хмельницького у образотворчому мистецтві України».

В області проводиться робота щодо створення додаткових можливостей для опанування державної мови мешканцями області та внутрішньо-переміщеними особами. У всіх закладах культури області дотримуються вимоги нормативно-правових актів щодо функціонування державної мови під час проведення культурно-масових заходів. Сценарії заходів до державних свят, історичних дат та свят народно-обрядового спрямування складено українською мовою.

До пункту 29. Загалом протягом червня – серпня 2023 року в області функціонувало 200 осередків дитячого відпочинку та дозвілля, якими охоплено близько 19 тис. школярів.

Для дітей було організовано роботу психологічної служби, змістовне дозвілля та розваги: екскурсії, ігри та квести, конкурси, змагання, спортивно-оздоровчі та культурно-просвітницькі заходи, заходи національно-патріотичного спрямування

тощо. Діти мали змогу займатися у гуртках за інтересами та спортивних секціях. Для цього залучалися педагоги закладів позашкільної освіти та дитячо-юнацьких спортивних шкіл.

Відповідно до планів роботи таборів відпочинку, для школярів проведено екскурсії і походи до визначних культурних та історичних пам'яток рідного краю. Школярі відвідали музеї, виставки парки.

Усі заклади мають швидкодоступні найпростіші укриття для короткотривалого перебування здобувачів освіти та працівників закладу під час небезпеки. Укриття облаштовані відповідно до вимог: мають два входи, природну вентиляцію, наявні ємкості з тижневим запасом питної та технічної води, санвузол, альтернативні джерела світла тощо.

Черкаською обласною бібліотекою для дітей організовано цикл тематичних культурно-масових заходів для дітей, які перебувають у пришкольних оздоровчих таборах відпочинку. Протягом звітнього періоду проведено заходи спрямовані на: популяризацію європейських демократичних цінностей – країнознавчий квест «На побачення з Європою»; відродження та збереження національної культури і духовності – години українознавства та народознавства «Трійця єднає, надихає, береже», «Магічна сила оберегів», літературно-розважальну гру «Казкові витівки»; формування у дітей громадянської свідомості, почуття патріотизму, правове виховання – інтелектуальний марафон «Україна унікальна, Україна надзвичайна!», пізнавальну відеогодину «Вражаюча і загадкова моя Україна», правознавчий турнір «Право на дитинство»; свідоме ставлення до свого здоров'я – інформаційно-конкурсну розминку «Спортзнайка», інтелектуально-розважальну гру «Завзяті хлоп'ята і дівчата»; інтелектуальний розвиток дітей – пізнавальні відеогодини «Подорож у дивосвіт природи», «Дивовижний світ шоколаду», «Прохолодна насолода. Історія морозива»; слайд-подорож «Незвичайні, дикуваті, екстремальні: найцікавіші хобі сучасності»; калейдоскоп цікавих фактів «Цей загадковий світ космосу»; пізнавально-розважальні заходи – свята «Дитинству сонце подаруйте», «Як радісно на світі, коли сміються літи!»; пізнавально-розважальну годину «Дитинство має право на життя»; калейдоскоп розваг «У барвах сонячного літа»; розважальну пригоду «Свистати всіх нагору»; ігрову карусель «Літечко панує, діточок дивує».

У КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка» ЧОР діє дитячий куточок «Читаємо. Граємося. Відпочиваємо»; розмовний англійський клуб «Speaking Club»; історичний клуб «Назад у майбутнє»; німецький клуб; Sing and Learn English Club; Movie club «Cinema World» - кіноклуб. Організовано книжкову виставку «Літо на книжкових островах»; виставку творчих робіт «Малюю мою Україну» вихованців художньої студії «DEREZA»; виставку робіт дитячої студії судномодельовання Міської станції юних техніків; екскурсії, ігри, розваги для учнів в рамках мовних таборів; віртуальні презентації книг для батьків та дітей «Книжковий WEEKEND» (у соціальних мережах); книжковий вернісаж «Джерела святості життя» (народознавство – літній цикл).

У Корсунь-Шевченківському ДКЗ в складі екскурсійних груп і самостійно (у музеях) побувало 364 дитини: історичний музей – 222 дитини; Палац Понятовського – 64 дитини; башта-бельведер палацу – 5 дітей (у складі екскурсійних груп); архітектурний комплекс – 8 дітей (у складі екскурсійних груп); літературно-меморіальний музей І. С. Нечуя-Левицького – 50 дітей; меморіальний музей К. Г. Стеценка – 15 дітей.

У КЗ «Обласна бібліотека для юнацтва ім. В. Симоненка» ЧОР для відвідувачів організовувалися тематичні книжково-ілюстративні виставки і перегляди літератури, виставки новинок літератури. Юнацтву та молоді надавалися інформаційні послуги через веб-сайт, сторінки бібліотеки у соціальних мережах «Фейсбук» та «Інстаграм» і бібліотечний канал «ЮТУБ». З метою популяризації серед молодих користувачів нових надходжень до бібліотеки, зокрема отриманих за обласною Програмою поповнення бібліотечних фондів у Черкаській області на 2018 – 2023 роки, працівниками було підготовлено інформаційний список літератури на веб-сайті ОБЮ у розділі «Ресурси» та підготовлено відеопідбірку книг у розділі «Книжкова френдзона для вас і ваших друзів. Hot new book». Працівниками бібліотеки створювалися і розміщувалися в інтернет-мережі відеоматеріали з актуальних тем, які інформували про значимі події року, пам'ятні дати України і Черкащини, нові книги та періодичні видання із фондів ОБЮ ім. В. Симоненка. У зв'язку з повномасштабною військовою агресією РФ проти України значний акцент було зроблено на створення власних електронних ресурсів патріотичного спрямування. Бібліотека також здійснювала інформаційну підтримку творчо-обдарованої молоді, якій надавалася можливість у приміщенні книгозбірні демонструвати свої здобутки через організацію персональних виставок творчих робіт. Зокрема, впродовж червня у бібліотеці демонструвалася персональна виставка молоді художниці Ольги Курської «Хроніки Перемоги». Як відкритий молодіжний простір КЗ «Обласна бібліотека для юнацтва ім. В. Симоненка» ЧОР надавала можливість для проведення арт-терапевтичних, психологічних, розвиткових занять молоді з інвалідністю ГО «Ми є поруч» та дітей і підлітків з числа внутрішньо переміщених осіб, у тому числі з інвалідністю. Серед заходів: святкове дійство «Країна дитинства» до Міжнародного дня захисту дітей, яке відбулося за участі психолога і логопеда Оксани Галаєвої, дитячої письменниці і виконавиці пісень Ганни Григорович, членів Волонтерської мережі FSU, кінологів Черкаського обласного клубу службового собаківництва ТСО України разом зі їхніми вихованцями; мовні заняття з логопедом Оксаною Галаєвою; уроки англійської для початківців «Вчимо англійську» за участі студентів ЧНУ ім. Б. Хмельницького. Із циклу мистецьких годин «Виживемо! Вистоїмо! Є ми – і завжди будемо!», присвячених російсько-українській війні, для дітей, які відвідують літні пришкільні табори та студентів Черкаського політехнічного фахового коледжу проведено мистецькі години «Стінопис української боротьби: мурали і графіті в Україні», «Світові знаменитості на підтримку України», «Український кінематограф: незборимі». Під час екскурсій бібліотекою відпочиваюча молодь

знайомилася з виставкою творчих робіт черкаської художниці Ольги Курської «Хроніки перемоги», книжковими виставками у відділах обслуговування, інформаційними оглядами літератури «Зустрічаємо літо з книжковими новинками» та оглядами англomовної літератури «Відпочиваючи – вчимося». Також для відвідувачів літніх пришкільних таборів було організовано краєзнавчі екскурсії «Вулицями Черкас» і «Сосновий бір – парк, що заспокоює і надихає».

У КУ «Обласний художній музей» ЧОР проведено виставку кращих робіт учасників конкурсу І-ого відкритого дитячого міського конкурс «ВОЛЬНАНОВА діти» (01.06.-18.06.2023); майстер-класи в музеї: «Нитяний кінь», «Малювання на склі»; квести по експозиції постійно-діючих виставок: «Подорож казкою»; «Планета дитинства»; «Дивоптах»; «Козацького роду не має переводу».

У Кам'янському ДІКЗ проведено літературно-мистецький патріотичний просвітницький захід, присвячений великому українцю, державнику, письменнику і громадському діячу Микиті Шаповалу (за участі дитячої літературної студії «Брость» ім. Данила Кононенка).

У КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка» ЧОР діє дитячий куточок у вестибюлі бібліотеки «Читаємо. Граємося. Відпочиваємо». Проведено книжкову виставку у відділі абонементу «Літо на книжкових островах»; виставку творчих робіт «Малюю мою Україну» вихованців художньої студії «DEREZA»; екскурсії, ігри, розваги для учнів ЗОШ І-ІІІ ступенів міста Черкаси в рамках мовних таборів; розмовний англійський клуб «Speaking Club»; історичний клуб «Назад у майбутнє»; німецький клуб; Sing and Learn English Club; Movie club «Cinema World»- кіноклуб; віртуальні презентації книг для батьків та дітей «Книжковий WEEKEND» (у соціальних мережах); книжковий вернісаж у відділі «Джерела святості життя» (Народознавство – літній цикл).

У КЗ «Черкаський обласний краєзнавчий музей» ЧОР організовано та проведено ряд оглядових та тематичних екскурсій, музейних тематичних занять та майстер-класів для пришкільних таборів, приватних дитячих оздоровчих та виховних таборів, громадських організацій, родин черкащан та переселенців: майстер-клас «Петриківський розпис. Малювання пальчиками для найменших», тематична екскурсія «Війна триває»; тематична екскурсія «Таємниці скіфського золота»; майстер-клас «Патріотичні прикраси у техніці макраме»; тематична екскурсія залами історії краю, залами етнології краю; оглядові екскурсії музеєм; тематична екскурсія «Першими стали до зброї»; археологічні ігри та розваги; майстер-клас «Ліплення з глини трипільських статуеток».

Черкаською обласною філармонією проведено тиждень ознайомлення дітей з філармонією та її творчими колективами. Діти відвідали репетиції Академічного малого симфонічного оркестру, балетної групи Черкаського академічного заслуженого українського народного хору, окремо мали знайомство з народними інструментами, та стали глядачами концерту вище вказаних творчих колективів філармонії. Було проведено концерт ансамблю «Росава» у пришкільному таборі Черкаської гімназії № 31.

До пункту 30. У закладах освіти постійно проводяться виховні заходи з питань безпеки, домедичної підготовки та підвищення престижу військової служби. Зокрема, Черкаським обласним контактним центром систематично проводяться виховні години «Урок звияги» серед учнівської та студентської молоді.

За звітний період Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської ОДА спільно з Черкаським обласним молодіжним ресурсним центром проведено наступні заходи зазначеної тематики:

30 квітня 2023 року - заняття із домедичної допомоги при критичних кровотечах. Під час заняття учасники дізналися що таке MARCH та як працювати за цим протоколом; способи зупинки критичної та некритичної кровотечі; які правила тампонади та коли вона є ефективна. Загальна кількість учасників – 20 осіб;

18 липня 20223 року – заняття з мінно-вибухової безпеки. Загальна кількість учасників – 25 осіб;

25 квітня 2023 року – заняття із зброєзнавства. Під час заняття учасники дізналися що таке стрілецька зброя та ознайомилися із головними правилами поводження із зброєю. Загальна кількість учасників – 15 осіб;

22 травня 2023 року - заняття зі зброєзнавства для студентів Черкаського комерційного технікуму ім. Т. Шевченка. Під час заходу учасників ознайомили із базовими знаннями поводження зі стрілецькою зброєю,

її структурі та догляду. Загальна кількість учасників – 30 осіб;

23 травня 2023 року для студентів Черкаського комерційного технікуму ім. Т. Шевченка. проведено заняття з тактичної медицини. Під час заходу учасників навчили правильному поводженню з пораненими в умовах ведення бойових дій та практикували головні навички, що допоможуть врятувати життя в цих умовах. Загальна кількість учасників – 30 осіб;

20 червня 2023 року – вишкіл з тактичної підготовки. Під час заходу учасники дізнавалися базові правила поводження зі зброєю; тренувались розбирати та збирати автомати; вивчили положення для стрільби стоячи, сидячи та лежачи. Участь у заході взяло 22 особи;

26 червня 2023 року – тренінг з першої медичної допомоги у «Клубі дівчат». Тренінг на якому учасники практикували допомогу при кровотечах та мінно-вибухових травмах; користування турнікетом; серцево-легеневу реанімацію. Кількість учасників – 17 осіб;

з 29 по 30 червня 2023 року – тренінг з тактичної медицини «Що треба знати про війну?». Тренінговий курс, який включає в себе теоретичні знання та практичну частину з таких тем: перша медична допомога; психологія війни та вміння спілкуватися з військовими; розпізнавання різних звуків та їх значення; найбезпечніші місця для укриття під час обстрілів; ознаки кровотечі та травм при різних ушкодженнях і їх фіксація; евакуація поранених з місця отримання травм. Загальна кількість учасників – 15 осіб;

18 липня 2023 року тренінг з мінно-вибухової безпеки. Учасники заняття дізнались про види мінно-вибухових пристроїв, принцип їх дії та чому фільми, де

герой стає на міну і стоїть так непорушно декілька днів, щоб вижити – неправдиві, а також про хитрощі, якими може користуватися ворог, наприклад, закладаючи вибухівку в дитячі іграшки чи гаджети та як врятуватись

при виявленні різних видів вибухових пристроїв. Загальна кількість учасників – 25 осіб;

17 серпня 2023 року Управлінням спільно з Черкаським обласним молодіжним ресурсним центром проведено вишкіл зі стрільби (пневматика). Під час заходу учасники ознайомилися з технікою безпеки поводження зі зброєю та пройшли практичні заняття зі стрільби. Загальна кількість учасників – 20 осіб.

До пункту 31. Черкаська обласна державна адміністрація постійно сприяє участі представників інститутів громадянського суспільства у всеукраїнських заходах і проектах національно-патріотичного виховання.

Інформація щодо проведення всеукраїнських заходів постійно розміщується в соціальній мережі Facebook Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації та розсилається представникам громадських організацій області.

У зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, представники обласних інститутів громадянського суспільства у всеукраїнських заходах і проектах національно-патріотичного виховання не брали.

До пункту 33. Щороку Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації (далі – Управління) проводиться конкурсний відбір проектних пропозицій від громадських організацій, ініціативних груп та благодійних фондів (далі – Конкурс) для включення їх до календарного плану Управління та подальшої фінансової підтримки протягом року. Одним із напрямків Конкурсу є формування громадянської позиції і національно-патріотичне виховання молоді, популяризація української культури і народних традицій, усвідомлення національної своєрідності.

У 2023 році 6 проектів-переможців внесені до календарного плану Управління для їх подальшої реалізації впродовж року.

Станом на 01.09.2023 реалізовано наступні проекти:

з 22 по 23 квітня 2023 року спільно з громадською організацією «Поклик Яру» відбулася реалізація конкурсних проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства та ініціативними групами: туристичне змагання імені Василя Чучупаки. Під час заходу 64 учасники отримали додаткові знання, навички і уміння у сфері національно-патріотичного виховання. Дізналися та ушанували героїв боротьби українського народу за незалежність України, а також взяли участь у туристичному змаганні, де кожна команду чекало випробування: 50 контрольних пунктів, з яких 3 – інтерактивні; 40 км шляху, які пройшли найвитриваліші; холоднорське болото, яке ламало не одного відчайдуха. Крім того, дізналися більше про історію Холодного Яру, про визвольні змагання на його теренах і про головних особистостей під час тих подій;

з 12 по 16 червня 2023 року Управлінням спільно з ініціативною групою «Патріотичний музей АТО» проведено заходи, що спрямовані на підвищення рівня інформованості населення щодо героїчного вкладу воїнів України. Мета – підвищення рівня поінформованості молоді про події сучасної російсько-української війни, національної свідомості, патріотизму, активної громадянської позиції та становлення самодостатньої особистості. Загальна кількість учасників – 102 особи.

Інформація Чернівецької обласної військової адміністрації

З метою забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері національно-патріотичного виховання у Чернівецькій області діє Регіональна програма національно-патріотичного виховання в Чернівецькій області на 2023 рік, затверджена розпорядженням обласної державної адміністрації (обласної військової адміністрації) від 12 грудня 2022 року № 1487-р.

До вересня 2023 року в області діяла координаційна рада з питань національно-патріотичного виховання при Чернівецькій обласній державній адміністрації. Протягом 2023 року проведено 3 планові засідання. На останньому засіданні прийнято рішення про розпуск персонального складу вищезазначеної ради і утворення координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Чернівецькій обласній державній адміністрації (положення та персональний склад затверджено розпорядженням Чернівецької обласної державної адміністрації (обласної військової адміністрації) від 05 вересня 2023 року № 823-р).

Станом на 1 вересня 2023 року управлінням молоді та спорту Чернівецької обласної державної адміністрації (обласної військової адміністрації) організовано понад 50 різнопланових заходів, направлених на розвиток національно-патріотичного виховання молоді та підтримку Збройних Сил України.

Систематично проводяться етнографічні студії «Крізь призму українських традицій» з метою популяризації та збереження культурної спадщини і культурних цінностей України.

Проводяться фасилітаційні тренінги з національно-патріотичного виховання у неактивних громадах Чернівецької області (станом на 1 вересня проведено тренінги у 16 територіальних громадах, що становить 31% ТГ Чернівецької області).

Започатковано проведення інформаційно-просвітницьких заходів «Школа виживання» у територіальних громадах області спільно з представниками патрульної поліції та управління ДСНС в Чернівецькій області, під час якої молодь має можливість ознайомитися з правилами поведінки з вибухонебезпечними предметами, освоїти уроки самооборони, домедичної допомоги, вивчити основи безпечного поведінки в мережі інтернет та основи медіаграмотності.

1 липня з метою формування української громадянської ідентичності, підвищення рівня компетентностей молоді, підвищення рівня обізнаності молоді з

питань власної безпеки, розвитку військово-патріотичного виховання на території Чернівецької області проведено військово-патріотичний вишкіл для молоді, під час якого забезпечено загальну руханку, вікторини і розіграші призивів, майстер-клас з виготовлення світлоповертаючих елементів та демонстрація патрульного авто, демонстрація спецтранспорту та амуніції роти тактико-оперативного реагування (ТОР), демонстрація та використання окулярів «DrunkBustersGoggles», ознайомлення з устаткуванням та правила безпеки дорожнього руху для велосипедистів, демонстрація спеціального обладнання групи піротехнічних робіт та навчання правил поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів, демонстрація спеціальної пожежно-рятувальної техніки та спорядження, навчання правил поведінки при виникненні пожежі, демонстрація рятувального обладнання для проведення висотно-рятувальних робіт, навчання правил поведінки в гірській місцевості та лісі, проведено майстер-клас зі створення свічок з вощини, забезпечено функціонування благодійного ярмарку, забезпечено навчання алгоритму надання домедичної допомоги, як допомогти людям без свідомості, методи зупинки кровотеч, як правильно та швидко накладати турнікет, забезпечено можливість відпрацьовувати навички на сучасних тренажерах, родзинкою заходу було ознайомлення та здобуття практичних знань з збору та розбору автомату Калашнікова.

Також проведено «Форум молодих волонтерів Чернівецької області», активно ведуться інформаційні кампанії щодо донорства крові, зокрема, проведено патріотичну місячну акцію «Донори – герої без зброї!», регулярно проводяться благодійні концерти в рамках проекту «Музика перемоги», під час яких збираються кошти для закупівлі авто для ЗСУ, систематично проводяться інтелектуально-патріотичні змагання, цикл патріотичних заходів «Обіймемо Україну».

3 вересня 2023 року на одній з найвищих точок області майже 100 активних молодих людей розгорнули 20-метровий синьо-жовтий стяг (сходження на гору Магура висотою 1313 м, що знаходиться у масиві Покутсько-Буковинських Карпат) в рамках молодіжного патріотичного походу «Підійми Державний прапор України», приуроченого Дню Державного Прапора України та Дню Незалежності України.

Також варто зазначити, що на осінь 2023 року управлінням заплановано проведення молодіжного освітньо-адаптаційного табору для внутрішньо-переміщених осіб «Я-українець» та молодіжний обласний форум «Мова – засіб перемоги».

Згідно інформації Департаменту освіти і науки Чернівецької обласної державної адміністрації (обласної військової адміністрації) у системі освіти Чернівецької області налагоджено системну виховну роботу в напрямку національно-патріотичного виховання, затверджено плани заходів: щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання у закладах освіти Чернівецької області до 2025 року; із вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні на 2021-2025 роки; з реалізації Стратегії

популяризації української мови у закладах освіти Чернівецькій області.

У 2023 році проведено наступні заходи.

З метою військово-шефської співпраці із закладами освіти, військовими частинами, громадськими об'єднаннями військово-патріотичного спрямування розроблено спільний план дій між Департаментом освіти і науки Чернівецької обласної державної адміністрації (обласної військової адміністрації) та Чернівецьким обласним територіальним центром комплектування та соціальної підтримки. Заклади освіти області співпрацюють з місцевими територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки, поліцією, відділом прикордонної служби «Фальків», Асоціацією ветеранів «За Україну, за її волю», Крайовою командою УНСО Буковини, громадськими організаціями «Патріот України Буковина», «Чернівецьке обласне об'єднання учасників бойових дій, ветеранів АТО, інвалідів та їх сімей», «Тактична група «4.5.0.» тощо.

3198 буковинських учнів у травні 2023 року взяли участь у військово-польових зборах, які організовано на базі двох полігонів Чернівецької області. Під час зборів старшокласники пройшли навчання з правильного поводження з мінно-вибуховими пристроями, розбору та збору автомата, надання домедичної допомоги. Заняття провели військовослужбовці Чернівецького обласного територіального центру комплектування та соціальної підтримки із залученням волонтерів. Юнаки та дівчата ознайомились з різними зразками стрілецької зброї, а також мали змогу поспілкуватись з досвідченими воїнами. Головним завданням для випускників стало виконання навчальних стрільб з АК-74, з яким успішно впоралися усі.

З метою якісного впровадження Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») (далі – Гри) в закладах освіти, в області діє «Школа виховників джур» для педагогічних працівників Буковини. У 2023 році упродовж 3 днів тривав обласний вишкіл «Школа виховників джур», присвячений пам'яті Петра Ковалюка, Заслуженого вчителя України, учасника бойових дій, який загинув у боях за Донбас. У ньому взяли участь 34 педагога Буковини.

Упродовж 20 - 30 квітня 2023 року поведено заочний конкурс звітів I етапу Всеукраїнського заочного конкурсу звітів про роботу роїв Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») молодшої вікової «Котигорошки» (34 рої, 340 джур).

У період з 03 по 10 травня 2023 року відбулось заочне оцінювання обласного етапу Всеукраїнського фестивалю-огляду «Ватра» Гри «Джура», присвячений Дню Героїв України, за загальною тематикою, що розкриває бачення майбутнього України (35 роїв, 280 джур).

З 01 по 20 червня 2023 року проведено конкурс звітів про роботу роїв під гаслом «Добре діло» для середньої вікової категорії. 20 червня 2023 року відбулись фінальні змагання, які включали: конкурс строю та маршової пісні «Впоряд»; командну смугу перешкод «Пластун»; метання гранати на точність; стрільбу з пневматичної гвинтівки. (10 роїв, 80 джур).

Упродовж 16 - 18 червня 2023 року на базі відпочинку «Під лісом»

організовано проведення II (обласного) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») для старшої вікової групи «Молоді козаки» для 11 роїв, 88 джур. Обласний етап передбачав: триденне таборування джур, захист звітів про діяльність козацьких роїв під гаслом «Добре діло», метання гранат на точність, стрільба з пневматичної гвинтівки, розбирання і збирання АК, спорядження магазину набоями, участь у конкурсах: творчо-мистецьке представлення рою «Ватра»; строю та маршової пісні «Впоряд»; «Рятівник» (надання першої домедичної допомоги та транспортування потерпілого); моніторинг сторінок у соціальних мережах «Книга звітяг»; командну смугу перешкод «Пластун».

За результатами проведених випробувань команди всіх трьох вікових категорій взяли участь у III Всеукраїнському етапі дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

У закладах освіти встановлено 92 меморіальні дошки, які увічнюють пам'ять борців за незалежність України у XX столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, зокрема антитерористичній операції та операції Об'єднаних сил на сході України, російсько-українській війні.

З метою формування в молодого покоління шанобливого ставлення до вшанування ветеранів, пам'яті загиблих (померлих) захисників і захисниць України, виховання молоді в дусі патріотизму та героїзму, адміністраціями, педагогами закладів освіти Чернівецької області, упродовж 2023 року організовано тематичні заходи, лекції, семінарські заняття, години спілкування, відеолекторії, присвячені героїзму ветеранів війни «Вклоняємось нашим Героям», «Вмій захищати свою Україну», «Вони поклали життя за свободу», «На захисті своєї Батьківщини», «Герої нескореної Батьківщини», «Підтримаємо свою армію! Врятуємо Україну!» тощо.

З нагоди відзначення Дня Соборності України у закладах освіти Чернівецької області організовано та проведено (в тому числі в режимі «онлайн») єдині уроки «Єднання заради Незалежності», тематичні інформаційні, навчально-виховні, культурно-мистецькі заходи, історичні квести, тематичні виставки архівних документів, речових пам'яток і фотоматеріалів, спрямованих на донесення інформації про події Української революції 1917 – 1921 років, виховання патріотизму та підвищення інтересу до історії України.

Щорічну акцію «Ланцюг єдності» трансформовано у фото challenge «Разом сильніші». Учасники освітнього процесу опублікували у мережі Інтернет власне патріотичне фото, з українською символікою та привітаннями з нагоди Дня Соборності України, а також вітальні листівки.

Щодня, о 9 годині ранку, проводиться хвилина мовчання та виконується Гімн України.

73 заклади освіти долучилися до написання листів захисникам та захисницям у рамках Всеукраїнської акції «Лист пораненому».

У закладах освіти Чернівецької області організовано та проведено (в тому числі

в режимі «онлайн») тематичні інформаційні, навчально-виховні, культурно-мистецькі заходи, з нагоди відзначення Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав. 15 лютого 2023 року у закладах загальної середньої освіти проведено лінійки «Шаную воїнів» з підняттям Державного Прапора України та хвилиною мовчання.

З метою вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні у закладах освіти Чернівецької області організовано та проведено інформаційну кампанію «Ангели небесного легіону». В межах окресленого реалізовано тематичні заходи просвітницького та виховного змісту. Зокрема, діти та студенти Буковини намалювати сотні ангелів, які уособлюють Героїв Небесної Сотні. Кожен малюнок, який опубліковано у соцмережах та виставлений на виставках у закладах освіти, несе в собі історію про особистості та події, які відбулись під час Революції Гідності у 2013-2014 роках.

20 лютого у всіх освітніх закладах реалізовано Всеукраїнську тиху акцію «Ангели пам'яті», в межах якої здобувачі освіти виготовили паперових ангелів, якими прикрасили заклади освіти, алеї, парки, дерева, стели Героїв Небесної Сотні тощо.

У Центрі культури «Вернісаж» студенти Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича організували вечір-реквієм до Дня пам'яті героїв Небесної Сотні. Молодь університету та коледжу у театральній інсценізації розповіли про життя на Майдані та виконали пісні Революції Гідності. Під час зустрічі з присутніх гостей були Богдан Аксєнин, син Героя Небесної Сотні Василя Аксєнина, історикиня Ганна Скорейко та священник Любомир Мигидин, який з перших днів був учасником Майдану в Києві.

2 лютого 2023 року у Культурно-мистецькому центрі ім. Івана Миколайчука за ініціативи Центру культури і дозвілля Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича відбувся культурно-просвітницький захід «Нація Героїв». Ексклюзивні розповіді про слов'ян, давньоруську дружину, козаків, українське відродження XIX-поч. XX ст, січових стрільців, Українську повстанську армію, шістдесятників і дисидентів, українських студентів у революції 90-2000-х років та про сучасну російсько-українську війну та воїнів сьогодення представлено учасникам заходу.

З нагоди Дня пам'яті та примирення і 78-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні у закладах освіти Чернівецької області реалізовано інформаційну кампанію «1939–1945. Пам'ятаємо. Перемагаємо». У межах окресленого проведено дискусії, виховні бесіди за темами «Трагедія Українського народу в роки Другої світової війни», «Пам'ятаємо.Перемагаємо», «Обличчя війни»; онлайн квести «Сторінками пам'яті великої війни»; майстер-класи з виготовлення символу пам'яті про жертви Другої світової війни в світі - червоного маку.

З метою відзначення Дня Героїв у закладах освіти Чернівецької області організовано та проведено виховні заходи під гаслом «Героїв України шануємо в

громаді та родині», тематичні інформаційні, навчально-виховні, культурно-мистецькі заходи, в тому числі за участі ветеранів війни. Разом з тим, відбулись зустрічі з учасниками бойових дій, які перебували у відпустці.

У Вижиницькому опорному ліцеї ім. Юрія Федьковича відбулось вшанування пам'яті та встановлення барельєфу Петру Ковалюку, вчителю історії та предмету «Захист України» Вижиницького опорного ліцею, Заслуженому вчителю України, командирі роти вогневої підтримки 93 батальйону, 107 бригади ТРО, який 11 січня 2023 року загинув у боях на Донбасі.

У закладах вищої освіти створено книжкові виставки із зображеннями та короткою інформацією про Героїв України, експозиції «Документи розповідають», «Трагедія українського народу», «Земляки – герої України».

У закладах освіти Буковини систематично проводяться зустрічі з учасниками бойових дій, в тому числі онлайн спілкування з військовими, які наразі боронять Україну від російської федерації. Під час організації масових заходів національно-патріотичного, спортивного, військово-патріотичного спрямувань до участі запрошуються учасники бойових дій громад. За звітний період у закладах освіти Чернівецької області організовано більше 200 зустрічей з військовослужбовцями.

З метою формування національно-культурної громадянської ідентичності, національно-патріотичного світогляду, збереження та розвитку суспільно-державницьких та духовно-моральних цінностей у здобувачів освіти Буковини в області організовано системне проведення різноманітних заходів, конкурсів, акцій тощо. Зокрема, за звітний період проведено наступні області заходи: обласний фестиваль колядок, щедрівок та сучасних різдвяних пісень «Колядує зима», участь у якому взяло 42 колективи та учасники; обласний фестиваль-конкурс читців-гумористів «Буковинські пересмішники» під гаслом «Гумор як зброя: з усмішкою до перемоги!» - 48 учасників; обласний фестиваль-конкурс «Рідна пісня» - 67 учасників; обласна виставка-конкурс «Галерея мистецтв» за темою «Знай і люби свій рідний край» - 253 учасники; мистецький гравікон «Весна у вишиванці», присвячений Всесвітньому дню вишиванки; обласний фестиваль-конкурс народного танцю; II етап Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Чисті роси» у номінації «Фольклорне мистецтво»; обласний фестиваль-конкурс української патріотичної пісні «З Україною в серці», присвячений Дню Незалежності України.

З метою вшанування мужності і героїзму громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території — в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, у відстоюванні територіальної цілісності України, з нагоди відзначення річниці від проведення 26 лютого 2014 року в місті Сімферополі мітингу на підтримку територіальної цілісності України за участю кримських татар, українців та представників інших національностей у закладах освіти Чернівецької області з 21 по 26 лютого 2023 року реалізовано обласний проєкт «Крим – колыска українського сонця». У межах окресленого проведено: позакласні виховні бесіди та інформаційні п'ятихвилинки на уроках історії та географії - «День початку українського спротиву», «Крим – це Україна», «Гібридна війна – окупація Криму»;

конкурс малюнків «Крим - очима дітей», перегляд відео - презентацій та фільмів: «Крим. Нескорений, «26 лютого – День спротиву окупації Автономної Республіки Крим», «Окупація Криму: без знаків, без імен, ховаючись за спинами цивільних», «Крим – як це було»; інформативний урок «Крим – це Україна»; тематичні виставки літератури у бібліотеці: «Крим – це Україна», «Кримчани на захисті української державності», «Крим у творах українських письменників» тощо.

21 лютого у Міжнародний день рідної мови тисячі буковинських школярів, студентів написали диктант єдності «Джаним, ми вдома». Голосом проєкту стала Тамара Цимбал, заслужена вчителька України. Даним проєктом буковинські учасники освітнього процесу висловили підтримку та єдність кримського та українського народу.

З 24 лютого по 26 лютого заклади освіти громади взяли участь у акції «Спротив задля свободи», вивісивши прапори України та кримських татар, як символів боротьби за права корінного народу Криму та звільнення півострова від російської окупації, відновлення територіальної цілісності України.

На базі Чернівецького обласного центру естетичного виховання «Юність Буковини» проведено обласний мистецький захід «Кошик єднання». Метою Великоднього заходу було підвищення національного самоусвідомлення, збереження української національної ідентичності у дітей та молоді, підтримка українських народних традицій. 24 територіальні громади представили свої Великодні кошики, наповнені писанками, які виготовляли учні та вихованці під час обласної Великодньої кампанії #ПисанкаChallenge2023.

У Чернівецькому обласному краєзнавчому музеї реалізовано семінар для працівників освіти та культури: «Боротьба за державність. Від Української революції до сучасної російсько-української війни». Упродовж 2 днів у заході взяло участь понад 200 учасників. Захід організовано у партнерстві з Українським інститутом національної пам'яті спільно з Національним меморіальним комплексом Героїв Небесної Сотні – Музеєм Революції Гідності.

У травні 2023 року реалізовано щорічну обласну кампанію «Моя родина унікальна». Метою цього проєкту є популяризація історії про членів родин, які мають певні здобутки, перемоги, приймали активну участь в певних подіях (революції, війна та ін..) і відзначились. З нагоди Міжнародного дня сім'ї, у межах кампанії, у соціальних мережах опубліковано сотні унікальними історіями про сім'ї, родини династії військових, лікарів, художників, митців, науковців Буковини, з використанням кришмітки: #МояРодинаУнікальна2023.

З нагоди відзначення Дня матері та Дня родини на базі закладів позашкільної освіти обласного підпорядкування проведено: театралізовану імпрезу «Жінка-мати. Жінка-муза. Жінка-незалежність», фестиваль ідей «Подарунок для мами», «Співаємо для мами», «Мати-берегиня».

З нагоди відзначення Дня Незалежності України з 21 по 27 серпня 2023 року на базі закладів позашкільної освіти обласного підпорядкування організовано та проведено обласну кампанію «Творча Незалежність2023: позашкілляUA». Загалом

до заходів, реалізованих у рамках зазначеної кампанії долучилося 328 дітей. У рамках кампанії реалізовано 5 тематичних дитячих та молодіжних локацій: «ТехноUA» - майстер-класи з робототехніки, художньої кераміки, «шалені перегони» з автотрасового моделювання та перегляд фільмів у мобільному планетарії (КЗ «Чернівецький обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді»); «ЕкоUA» - майстер-клас «Квіти Перемоги», еко-екскурсія та інтерактиви на контактному зоомайданчику (КЗ «Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді»); «МистецтвоUA» - творчі виступи, майстер-класи з хореографії, виставка картин, флешмоб «Вільні, незалежні» (КЗ ЧОЦЕВ «Юність Буковини»); «ТуристUA» - пізнавальна екскурсія містом Чернівці до Дня Прапора; «НаукаUA» - майданчик інтерактивних локацій: «Пшениця під мікроскопом», «Карта багатств України», «Біохімія борщу», майстер-клас «Таємниці українських шевронів» (Інтерактивний простір «Музей науки. Чернівці»).

З нагоди Дня пам'яті захисників України у період з 4 по 8 вересня у закладах освіти Буковини організовано проведення художньо-меморіальної виставки «Соняхи пам'яті». У межах заходу висвітлено історій про захисників України (буковинців), які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України під час заходів з протистояння збройній агресії російської федерації.

Також на офіційному сайті Чернівецької обласної державної адміністрації (обласної військової адміністрації) та сторінках в соціальних мережах постійно поширюються інформаційні матеріали від Міністерства оборони України, Генерального штабу ЗСУ, військових формувань та урядових організацій щодо консолідації суспільства навколо захисту України, популяризації військової служби, про роль ЗСУ.

Систематично наповнюються власні інформаційні джерела публікаціями про знищення російськими окупантами об'єктів культурної спадщини, міжнародну допомогу та проекти для її відновлення.

Питання щодо удосконалення системи національно-патріотичного виховання знаходиться на постійному контролі структурних підрозділів Чернівецької обласної державної адміністрації (обласної військової адміністрації).

Інформація Чернігівської обласної військової адміністрації

До пункту 6. Учасники освітнього процесу закладів освіти області упродовж 2023 року взяли участь у благодійних акціях на підтримку воїнів, які захищають незалежність і територіальну цілісність нашої держави, разом з педагогами працювали волонтерами – плели маскувальні сітки, виготовляли обереги, пекли солодощі, збирали теплі речі воїнам, які щоденно стоять на обороні незалежності нашої держави.

З метою національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання до

знаменних/пам'ятних дат – Дня захисників і захисниць України, Дня Гідності та Свободи, Міжнародного дня волонтера, Дня Збройних Сил України, Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні, Річниці повномасштабного вторгнення РФ в Україну, Дня українського добровольця, Річниці звільнення Чернігівщини від окупації РФ, Дня Героїв педагогічними колективами організовано та проведено тематичні заходи із залученням ветеранів АТО/ООС, воїнів ЗСУ, Національної гвардії, тероборони, волонтерів, родичів загиблих Героїв тощо (Олександром Сигачовим, Миколою Скіртою, Денисом Єфіменком, Мариною та Євгеном Медик, Олександром Пивоваровим, Оленою Запекою, Оленою Білоус, Мариною Чередніченко, Ігорем Бизганом, Вадимом Бойком, Віталієм Кадиком та іншими).

До пункту 8. На базі закладів вищої освіти області діють військові кафедри, які здійснюють підготовку студентів за програмою офіцерів запасу з присвоєнням первинного офіцерського звання молодший лейтенант запасу.

Упродовж навчання зі студентами проводяться навчально-польові збори на базах військових частин, під час яких виконуються вправи зі стрільби з усіх видів стрілецької зброї, метання ручних імітаційних гранат, практичне водіння військової техніки. У зв'язку з дією особливого режиму воєнного стану навчально-польові збори не проводились.

До пункту 9. Для організованого проведення у 2022/2023 навчальному році у закладах освіти області Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») (далі – Гра) розпорядженням начальника обласної військової адміністрації від 09 лютого 2023 року № 52 внесено зміни до складу Чернігівського обласного штабу з проведення Гри, половину від загальної кількості якого складають представники громадських об'єднань. У територіальних громадах області створено та затверджено місцеві штаби з проведення Гри в закладах освіти громад, які за потреби оновлюються.

Упродовж звітнього періоду у рамках проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») до пам'ятних та знаменних дат з історії української держави у закладах освіти області організовано проведення заходів патріотичного спрямування.

16 лютого 2023 року комунальним позашкільним навчальним закладом «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді» в онлайн-режимі проведено обласний семінар для організаторів початкового та I етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Учасниками семінару стали представники органів управління освітою органів місцевого самоврядування 53 територіальних громад Чернігівщини, закладів професійної (професійно-технічної), позашкільної освіти, закладів освіти обласного підпорядкування, відповідальні за організацію та проведення гри «Сокіл» («Джура») в закладах освіти та в громадах.

Відеозапис заходу та всі методичні матеріали, необхідні для організації і проведення початкового, I етапів Гри та підготовки рою-переможця до участі у II (обласному) етапі викладено на сайті комунального позашкільного навчального

закладу «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді».

22 травня 2023 року комунальним позашкільним навчальним закладом «Центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді» проведено обласний установчий семінар керівників роїв-переможців I етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») в онлайн-режимі.

У 2022/2023 навчальному році II (обласний) етап Гри для трьох вікових груп проводився у третій декаді травня поточного року в онлайн-режимі.

Відповідно до програми II (обласного) етапу Гри «Сокіл» («Джура») в онлайн-режимі на платформі Google Classroom проведено залікові конкурси «Відун», «Рятівник», туристсько-спортивний. Також учасників старшої вікової групи залучено до конкурсу строю та пісні «Впоряд», середньої і молодшої вікових груп до інтелектуально-творчого конкурсу «Пластун».

Крім того, до головної суддівської колегії II етапу Гри роями надіслано звіти, відеоролики для обов'язкових конкурсів «Книга звитяг» і «Ватра», які наразі перебувають на розгляді суддів.

Рій «Ратиборець» Парафіївського ліцею Парафіївської селищної ради – переможець обласного етапу Гри у старшій віковій групі гідно представив Чернігівщину у III етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») – «Джура-2023: Галицька Січ», який проходив 15-23 липня 2023 року на Львівщині.

Інформацію щодо підготовки та проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у закладах освіти області розміщено на офіційному вебсайті Управління освіти і науки облдержадміністрації у розділі «Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»)».

До пункту 11. У закладах освіти області реалізуються заходи, спрямовані на підвищення престижу військової служби. Робота здійснюється у формі лекцій, бесід, розповідей, екскурсій до музеїв військових частин, зустрічей із ветеранами війни, праці та військової служби, участі в роботі гуртків військово-патріотичного спрямування.

У 2022/2023 навчальному році у закладах загальної середньої та позашкільної освіти організовано роботу майже 300 гуртків, об'єднань патріотичного спрямування, в яких займається понад 4000 вихованців. Серед гуртків патріотичного спрямування переважають військово-патріотичні – «Джура», «Юний стрілець», «Патріот», «Юний патріот», у тому числі козацького вишколу «Козацькими стежками», «Нащадки козаків», «Козацький гарт» та інші, де під час занять учні ознайомлюються із специфікою військової служби, готуються до виконання обов'язків солдата, дізнаються про особливості служби в Збройних Силах України, виховують в собі якості, необхідні майбутньому воїнові.

У січні 2023 року Чернігівським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського проведено перший тур всеукраїнського

конкурсу «Учитель року» в номінації «Захист України».

Педагоги взяли участь у випробуваннях: «Тестування», «Практична робота», «Майстер-клас», «Методичний практикум», «Урок». Учасники конкурсу ділилися досвідом роботи щодо вшанування ветеранів, пам'яті загиблих (померлих) захисників і захисниць України з метою формування в молодого покоління шанобливого ставлення до зазначених осіб, виховання молоді в дусі патріотизму та героїзму.

За підсумками конкурсних випробувань переможцем першого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року» в номінації «Захист України» визнано Григорія Муравка, учителя Петрівського ліцею Сновської міської ради Корюківського району Чернігівської області, а лауреатами стали – Віталій Брагінець, учитель Плисківської загальноосвітньої школи I-III ступенів Плисківської сільської ради Чернігівської області та Галина Сильна, учитель Новобасанського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Новобасанської сільської ради Ніжинського району Чернігівської області.

До пункту 12. Впорядкування історичних пам'яток, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які увічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України, покладено на сільські, селищні, міські ради. Відповідно до розділу VI Порядку обліку об'єктів культурної спадщини, затвердженого наказом МКУ від 11.03.2013 № 158 (у редакції наказу Міністерства культури України від 27 червня 2019 року № 501) постійний та періодичний моніторинг об'єктів культурної спадщини проводиться районними державними адміністраціями, виконавчими органами сільської, селищної, міської ради.

До пункту 13. З метою увічнення пам'яті осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, зокрема антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил на сході України, на фасадах закладів загальної середньої освіти встановлено 207 пам'ятних дощок. В територіальних громадах області відбувається перейменування вулиць на честь народжених у відповідних громадах воїнів, загиблих під час повномасштабної російсько-української війни.

До пункту 14. Центрами формування громадянської свідомості, виховання патріотизму та духовності сучасної молоді є музеї при закладах освіти області.

Зазначені музеї є організаторами та активними майданчиками для проведення зустрічей з учасниками повномасштабної російсько-української війни та волонтерами, насамперед, випускниками шкіл, діяльність яких викликає захоплення та є прикладом для учнів.

Сьогодні музеї при закладах освіти стали дієвими осередками волонтерської роботи. Так, зразковий музей «Історія школи» Чернігівського колегіуму № 11 Чернігівської міської ради Чернігівської області підтримує тісні зв'язки з громадським об'єднанням «Милосердя і доброта» та організацією інвалідів «Дорога до серця».

Актив музею «Історія школи» загальноосвітньої спеціалізованої школи I-III

ступенів фізико-математичного профілю № 12 м. Чернігова за активну благодійну роботу нагороджений Почесною грамотою «Служіння заради миру».

«Військово-історичний музей Пам'яті захисників Вітчизни» Чернігівського ліцею № 22 Чернігівської міської ради Чернігівської області співпрацює з волонтерськими організаціями «Жіноча сотня самооборони Чернігівщини» та «Єдиний волонтерський центр».

У відповідності до вимог законодавства України з державної політики національної пам'яті та декомунізації продовжується системне оновлення музеїв історичного профілю при закладах освіти області.

З метою вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України у XX столітті в експозиціях музеїв поповнюються розділи, в яких висвітлюється громадянський подвиг учасників Революції Гідності, Героїв Небесної Сотні.

В музеях історичного та краєзнавчого профілю проводиться активна робота з оновлення фондів і експозицій у зв'язку з подіями повномасштабної російсько-української війни. Так, наприклад, в музеї «Історія села Южного» Юженського ліцею Парафіївської селищної ради оформлено нові стенди «Подвигу жити вічно. Віримо в нашу перемогу!», «Герої поруч нас», у військово-історичному музеї Прилуцького закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів № 10 (ліцею № 10) Прилуцької міської ради Чернігівської області створено стенд «Вічна пам'ять героям», в музеї «Пам'ять» Галайбинської гімназії Височанської сільської ради Ніжинського району Чернігівської області доповнено стенд «Герої сьогодення». В музеї бойової слави захисників Вітчизни Чернігівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 34 Чернігівської міської ради створено новий розділ «Чернігів на початку повномасштабної агресії РФ у 2022 році».

В музеях при закладах освіти створюються нові експозиційні розділи, присвячені випускникам, які загинули під час бойових дій після 24 лютого 2022 року. Так, наприклад, в музеї «Історія рідної школи» спеціалізованої загальноосвітньої середньої школа № 1 з поглибленим вивченням іноземних мов м. Чернігова створено окремий розділ про Павла Причепу, який загинув у січні 2023 року під Соледаром, в музеї доблесті і слави Чернігівщини Чернігівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 29 Чернігівської міської ради створюється розділ, присвячений загиблим воїнам Сергію Ткаченку та В'ячеславу Савенку, в музеї «Історія Лісковичів» Чернігівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 4 Чернігівської міської ради Чернігівської області готується новий розділ про загиблих у війні випускників школи Костянтина Смілова та Дмитра Кольчицького.

Приклади організації музейної роботи в закладах освіти області свідчать про важливу роль музеїв в організації освітньої діяльності, вони стають центрами суспільного життя територіальних громад, сприяють патріотичному вихованню дітей та молоді.

До пункту 15. Протягом звітнього періоду на зовнішніх рекламних носіях розміщувалися білборди та сітілайти у рамках тематичних інформаційних кампаній. Зокрема, національно-патріотичного спрямування: з нагоди Дня

Соборності України, Дня Героїв Небесної Сотні, День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу, Дня незалежності України.

Щодо популяризації військової служби: «Гвардія наступу», «Вривайся», «Час повертати своє».

Щодо консолідації суспільства навколо захисту України та утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України: «Міста Героїв», «Змагаймося за нове життя», а також до 105-ї річниці підняття українського прапора на кораблях Чорноморського флоту та в пам'ять загиблого воїна полку «Азов» Віталія Трухана.

Окрім того, серед місцевих суб'єктів у сфері аудіовізуальних медіа були розповсюджені соціальні відеоролики у рамках інформаційних кампаній «Гвардія наступу», «Оновлюй дані у ТЦК», «Міста Героїв», а також приурочені до Дня Соборності України та Дня Героїв Небесної Сотні.

До пункту 17. Проведено виставковий проект «Це моя війна» (23.02-19.03), майстер-клас з виготовлення патріотичних браслетів з бесідою про війну в Україні та про Героїв-захисників (9.06), зустріч з автором книги «Дикий Захід Східної України» журналістом, військовим Павлом Казаріним (25.06) у Чернігівському обласному художньому музеї імені Григорія Галагана.

Проведено благодійні концерт гурту «На межі» (18.05) та проект «Кіномагія: Кіно за донат» (з 11.08) у Сосницькому літературно меморіальному музеї О.П.Довженко.

Проведено тематичну екскурсію та перегляд документального фільму «Крим. Оточені зрадою» (до Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, 26.02); урок мужності «Ми полишили все і взяли зброю» (до Дня українського добровольця, 13.03); інформаційно-просвітницький захід «Оберіг нашої державності» (до Дня Конституції України, 28.06); майстер – клас «Український двоколон - символ незалежної держави» (до Дня Незалежності України і Дня

Державного Прапора України, 22.08); інформаційно-просвітницький захід «Україна. Становлення Незалежності» (до Дня Незалежності України і Дня Державного Прапора України, 22.08); патріотичну годину «Слава незламним захисникам» (до Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, 27.08) в Обласному історико-археологічному музейному комплексі «Древній Любеч».

Проведено історичну годину «Гетьман Богдан Хмельницький та історична доля України» (13.01); вечір-реквієм «Небесна Сотня – символ нескореності» (до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні, 20.02); виховну годину «Герої Небесної Сотні» (до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні, 22.02); тематичний захід «Оборона та визволення Чернігівщини 2022» (24.02); патріотичну годину «Герої нескореної України» (до Дня

українського добровольця, 14.03); музейний кінозал. Перегляд документального проекту А. Тітка «Оборона та визволення Чернігівщини 2022» (до

річниці звільнення, 31.03); годину пам'яті «Діти – невинні янголи війни» (до Дня вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок агресії російської федерації проти України, 04.06); краєзнавчу подорож «Храми – це наша історія» (до Дня Української Державності та

хрещення Київської Русі-України, 27.07) у Новгород-Сіверському історико-культурному музеї-заповіднику «Слово о полку Ігоревім».

До пункту 18. У бібліотеках закладів освіти оформлюються інформаційні добірки про історію державотворення України, тематичні експозиції, присвячені видатним державним діячам, історичним постатям та іншим особам, які зробили вагомий внесок у державотворення, зокрема відповідної історичної, науково-популярної, інформаційно-довідкової літератури. Також представлено фотовиставки, присвячені боротьбі з російською агресією, приділяючи окрему увагу загиблим землякам, випускникам, які відзначилися бойовими подвигами та героїчними вчинками.

Проведено тематичні виставки до державних свят: «Крути – смолоскип у майбутнє!» (до Дня пам'яті Героїв Крут, 20.01 – 30.01), «Герої не вмирають, просто йдуть з Майдану в небо» (до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні, 15.02 – 25.02), «Не вмирає душа наша, не вмирає воля!» (до Дня народження Т.Шевченка, 1.03 -10.03), «Чорнобиль – трагедія, подвиг, пам'ять» (до річниці Чорнобильської трагедії, 20.04 – 30.04), «Україна у другій світовій війні» (до Дня пам'яті і примирення, 5.05 – 15.05), «Основний закон країни – Конституція України» (до Дня Конституції України, 20.06 – 30.06), «Україна єдина» (до Дня Незалежності України, 20.07–3.08) у Чернігівському літературно-меморіальному музеї-заповіднику М.М.Коцюбинського.

Відкрито літературну виставку «Помолімося за Україну, нашу матінку єдину» (до Дня скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні, 20.06) в Обласному історико-меморіальному музеї-заповіднику П.Куліша «Ганнина Пустинь».

Проведено фотовиставку «Янголи спорту» (29.03-18.04), виставку «Я намалюю Україну без війни» (робіт переможців і учасників обласного конкурсу дитячого малюнку) (20.07) у Чернігівському обласному художньому музеї імені Григорія Галагана.

На музейній сторінці у соціальній мережі Чернігівського обласного історичного музею ім. В. В.Тарновського щоденно публікуються біографічні нариси воїнів, які поклали життя за

Незалежність України (у день народження воїна).

До пункту 19. З метою формування української громадянської ідентичності у школярів та студентів на основі суспільно-державних (національних) цінностей до загальнодержавних пам'ятних та знаменних дат (Дня Соборності України, Дня бою під Крутами, Дня вшанування учасників бойових дій на територіях інших держав, до 80-х роковин Корюківської трагедії, Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту, Дня захисників і захисниць України, Дня вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, Героїв Небесної Сотні, Дня Збройних Сил України,

тощо) організовано і проведено освітньо-виховні, інформаційно-пізнавальні та кураторські години, тематичні години спілкування, уроки звияти/мужності, патріотичні челенджі, онлайн-години історичної пам'яті та вечори патріотичних почуттів, уроки державності.

У закладах культури обласного підпорядкування проводяться заходи культурологічного, інформаційно-просвітницького та освітньо-виховного напрямку (семінари, уроки, лекції, патріотичні години та майстер-класи, історичні години, кіногодини, експонування творів, віртуальні виставки, відеолекції та круглі столи) з національно-патріотичного виховання задля реалізації основних напрямків та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 18 травня 2019 р. № 286 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання».

До пункту 21. Департаментом інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Чернігівської облдержадміністрації на постійній основі забезпечується наповнення офіційного сайту ОДА інформацією щодо цінності культурної спадщини та необхідності її збереження, а також виховання поваги до неї, що надається відповідальними структурними підрозділами ОДА.

Крім того, на офіційному вебсайті ОДА була розміщена низка статей щодо проведеної роботи у напрямі включення до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО історичної частини міста Чернігова. Це питання порушувалося під час переговорів Президента України Володимира Зеленського у Чернігівській ОВА з генеральною директоркою ЮНЕСКО Одрі Азуле (квітень 2023 року), зустрічей керівництва ОВА з іноземними делегаціями, в тому числі з Надзвичайним і Повноважним Послом Франції в Україні Етьєном де Понсеном.

До пункту 23. Навчально-методичним центром профтехосвіти у Чернігівській області вивчено, узагальнено і розповсюджено досвід роботи керівника народознавчого гуртка «Берегиня» Дігтярівського професійного аграрного ліцею Власенко Г.П. «Формування ключових компетентностей особистості засобами вивчення історії, культури рідного краю та українських традицій».

Протягом січня-травня 2023 року під час підвищення кваліфікації за програмами для консультантів Центрів професійного розвитку педагогічних працівників (спеціалістів місцевих органів управління освітою), які координують питання виховної роботи в територіальних громадах, директорів закладів загальної середньої освіти, заступників директорів з виховної роботи, педагогів-організаторів закладів загальної середньої освіти, керівників гуртків закладів позашкільної освіти проведено семінарські, лекційні, практичні заняття «Національно-патріотичне виховання в контексті історії незалежної України», «Україна і українці у Другій світовій війні», «Нацистсько-окупаційний режим на Чернігівщині».

У лютому 2023 року Чернігівським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти імені К.Д.Ушинського проведено обласний вебінар «Формування і утвердження української національної та громадянської ідентичності: національно-патріотичне виховання». У заході взяли участь керівники методичних формувань заступників директорів з виховної роботи

закладів загальної середньої освіти територіальних громад, заступники директорів з виховної роботи закладів освіти інтернатного типу обласного підпорядкування (63 особи).

Педагоги мали можливість перейняти досвід впровадження активних форм роботи з національно-патріотичного виховання, поспілкувавшись зі своїми колегами – заступниками директорів з виховної роботи закладів загальної середньої освіти Бахмацької, Городнянської, Ніжинської міських рад та закладів освіти обласного підпорядкування.

До пункту 26. У 2021 році в Чернігівській області затверджена і діє Обласна цільова програма національно-патріотичного виховання на 2021-2025 роки (рішення Чернігівської обласної ради від 26.01.2021 №26-2/VIII зі змінами: рішення Чернігівської обласної ради від 26.02.2021 №47-3/VIII та від 20.04.2021 №15-4/VIII).

Загальний обсяг фінансування Обласної Програми передбачає 23 млн грн: 2021 рік – 8,0 млн грн; 2022 рік – 3,3 млн грн; 2023 рік – 3,6 млн грн; 2024 рік – 3,9 млн грн; 2025 рік – 4,2 млн грн.

На виконання Обласної Програми, за ініціативи громадських організацій та спільно з ними, структурними підрозділами Чернігівської облдержадміністрації проводяться заходи національно-патріотичного спрямування. Зокрема, З метою національно-патріотичного виховання молоді, утвердження української національної та громадянської ідентичності, всебічної допомоги сім'ям загиблих захисників України 01-02 червня 2023 року в туристично-оздоровчому комплексі «Голубі озера», с. Олешня Добрянської селищної громади Чернігівського району Чернігівської області забезпечено проведення обласного спортивно-мистецького заходу «Діти героїв» за участі дітей, батьки яких проходили службу в 119-й окремій бригаді територіальної оборони та загинули під час виконання службових обов'язків у боротьбі з російськими агресорами.

До пункту 27. Надається допомога та підтримка у реалізації різноманітних мистецьких проектів (акції, фестивальні заходи, виставки, стартапи) національно-патріотичного спрямування для підвищення рівня обізнаності у сфері української культури, поширення україномовного культурного продукту для сприяння позитивного ставлення до України, української мови та надбань української культурної спадщини.

На офіційних сторінках бібліотечних установ у режимі онлайн проводяться заходи з популяризації української мови, зокрема читання, народознавчі години, поетичні естафети і челенджі, презентуються відеопроєкти. Зокрема, на офіційних інтернет-ресурсах Обласної універсальної наукової бібліотеки ім. В.Г.Короленка та Обласної дитячої бібліотеки реалізуються постійно діючі онлайн проекти «Читай рідною!», «Історії про мову» та інші.

До пункту 29. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку Чернігівської області в 2023 році не відкривалися, оскільки не передбачено повного комплексу умов, що гарантують безпеку перебування дітей в них під час дії особливого

режиму воєнного стану. З огляду на це, заходи та тематичні зміни національно-патріотичного спрямування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку не проводились.

До пункту 31. Проведено культурно-мистецькі заходи національно-патріотичного спрямування за участі представників інститутів громадянського суспільства з урахуванням всіх заходів безпеки під час воєнного стану.

Зокрема, з нагоди 105-ї річниці вшанування пам'яті Героїв Крут відбувся благодійний показ відеозапису вистави Чернігівського академічного театру ім. Т.Г. Шевченка «Балада про Крути» для воїнів ЗСУ, бійців тер. оборони, волонтерів та їх родин.

До дня пам'яті Героїв Небесної Сотні: книжково-інформаційна виставка «Час плине, а пам'ять не гине!», читання поезії Ольги Пилипчук «Сплять вічним сном нескорені герої», вечір пам'яті «Небесна Сотня – символ нескореності».

Мистецький захід до річниці повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну «Рік потому» (за участі військових ЗСУ, представників волонтерського руху), благодійний концерт «Сильна як ніколи» заслуженої артистки України Камалії для військовослужбовців, ВПО, сімей, в яких загинули члени родини.

До пункту 33. Департаментом сім'ї, молоді та спорту Чернігівської облдержадміністрації забезпечується проведення в установленому Порядку конкурсу з визначення програм (проектів, заходів) розвитку молоді та національно-патріотичного виховання, розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка з обласного бюджету.

Проте, у зв'язку з дією особливого режиму воєнного стану у 2023 році на Конкурс не проводився.

Інформація Київської міської військової адміністрації

До пункту 5. Станом на 28.08.2023 у місті Києві не створено міжшкільні ресурсні центри.

До пункту 6. Налагоджено співпрацю з Київським міським територіальним центром комплектування та соціальної підтримки, військовими частинами Київського військового гарнізону, інститутами громадянського суспільства з питань військово-патріотичного виховання молоді та підготовки її до виконання військового обов'язку.

Відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» дітям військовослужбовців за місцем проживання їх сімей у першочерговому порядку надаються місця у загальноосвітніх та дошкільних закладах освіти.

З метою формування у молоді патріотичної свідомості, національної гідності, готовності до виконання громадянського обов'язку щодо захисту національних

інтересів України протягом 2022-2023 навчального року на платформі електронного освітнього простору позашкілля Києва «Все буде Україна! ОК!» (ОК – Освіта Києва) реалізовано національно-патріотичні онлайн-проекти до Дня Соборності України, Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту, Дня вшанування Кіборгів, Дня вшанування Героїв Крут, Дня Героїв Небесної Сотні, Міжнародного дня рідної мови, Дня українського добровольця тощо. Продовжується реалізація проекту «Захисникам України присвячується». Школярі столиці висловлюють свою підтримку нашим воїнам через листівки, малюнки, відеозвернення.

На виконання Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», рішення Київської міської ради від 14 травня 2015 року № 456/1320 «Про заміну комуністичної символіки на будівлях та спорудах, які належать до комунальної власності територіальної громади міста Києва», розпорядження Київської міської державної адміністрації від 20 травня 2016 року № 342 «Про деякі питання виконання Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» у закладах освіти м. Києва проведено заходи щодо декомунізації та дерусифікації. З будівель закладів освіти демонтовано комуністичну символіку, внесено зміни до назв музеїв при закладах освіти, експозицій, змісту екскурсій.

До пункту 9. Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура») у 2022-2023 навчальному році проводиться на виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 902 «Про проведення у 2022-2023 навчальному році Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») та відповідно до Положення «Про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» («Джура»)» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2018 № 845 «Деякі питання дитячо-юнацького військово-патріотичного виховання».

З метою розвитку та популяризації Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») проведено різноманітні заходи, а саме:

- національно-патріотичний фестиваль учнівської молоді Києва «Патріотичний Non-Stop» (09.10.2022);
- змагання з вогневої підготовки серед збірних команд закладів м. Києва (06-30.12.2022);
- міський творчо-мистецький фестиваль «ВАТРА» (20.02.-17.03.2023);
- міські військово-спортивні змагання серед учнівської молоді м. Києва «Честь і звитяга» (10.03.-30.03.2023).

У Київському центрі дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання відбувся семінар-практикум для керівників гурткової роботи за напрямом військово-патріотичного виховання та керівників гуртків (роїв) козацько-лицарського виховання «Джура». Навчально-практична частина складалася з роботи на локаціях, що відповідали основним видам змагань та

конкурсів гри «Сокіл» («Джура»): «Конкурс «Впоряд», «Туристсько-краєзнавче орієнтування на місцевості», «Домедична допомога», «Таборування (бівак)». Також працювала локація «Особливості реєстрації куренів закладів освіти м. Києва», яку проводила методист відділу національно-патріотичного виховання дітей та молоді УДЦНПВКТУМ Тетяна Марченко.

I етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») проведено в усіх районах в у змішаному форматі (очно, онлайн).

Участь у I етапі взяв 301 рій, 3010 учасників (2408 дітей, 602 дорослих):

140 старша вікова категорія;

99 середня вікова категорія;

62 молодша вікова категорія.

З 27 травня до 8 червня 2023 року 28 роїв-переможців I (районних) етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») змагались у II (міському) етапі гри. Захід проходив у змішаному форматі (очному та дистанційному) на різних локаціях м. Києва.

Переможці: Молодша вікова група: 1 місце – рій «Либідь» Подільського району («Гімназія № 34 «Либідь» ім. В. Максименка), 2 місце – рій «Паляниця» Святошинського району (Спеціалізована школа № 185 ім. В. Вернадського), 3 місце – рій «Київська варта» Дарницького району (Спеціалізована школа № 113 технологічного та спортивного профілю навчання).

Середня вікова група: 1 місце – рій «Мрія», Дарницького району (Гімназія № 290), 2 місце – рій «Воля», Подільського району (Гімназія № 257 «Синьоозерна»), 3 місце – рій "Меч Арєя", Дніпровського району (Ліцей № 208).

Старша вікова група: 1 місце – рій «Крилаті воїни», Подільського району (Гімназія № 34 «Либідь» ім. В. Максименка), 2 місце – рій «Дніпро», Дніпровського району (Технічний ліцей м. Києва), 3 місце – рій «Київська варта» Дарницького району (Спеціалізована школа № 113 технологічного та спортивного профілю навчання).

Переможці II міського етапу беруть участь у III Всеукраїнському етапі Гри.

До пункту 11. У закладах загальної середньої освіти проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота з питань дотримання вимог Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», здійснюється військово-професійна орієнтація учнівської молоді за організаційно-методичної підтримки районних військових комісаріатів під час вивчення предмету «Захист України». Для своєчасної організації приписки до призовних дільниць, адміністрації закладів загальної середньої освіти спільно з відповідними службами районних військових комісаріатів проводять персональний облік юнаків та забезпечують проведення медичного огляду допризовників. Відповідно до Закону України «Про військовий обов'язок та військову службу» допризовна підготовка включена до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, що реалізується у закладах загальної середньої освіти III ступеня, закладах професійної (професійно-технічної) освіти, а також у закладах фахової передвищої освіти. Допризовна підготовка

здобувачів зазначених вище закладів освіти реалізується через викладання навчального предмета «Захист України» та військово-патріотичне виховання.

Згідно з вимогами навчальної програми «Захист України», створені належні умови за такими напрямками: вогнева, тактична, військово-фізична та стройова підготовка. Підготовку школярів забезпечують учителі предмету «Захист України», які мають відповідну освіту та професійну кваліфікацію, належний рівень професійної підготовки, забезпечують результативність та якість роботи. Фахову методичну допомогу з предмету «Захист України» надає Інститут післядипломної освіти Київського Університету імені Бориса Грінченка.

З метою проведення військово-професійної орієнтації у навчальних кабінетах предмету «Захист України» закладів освіти міста, за організаційно-методичної підтримки районних військових комісаріатів, створено інформаційно-агітаційні стенди: «Офіцер – професія героїчна», «Особливості проходження військової служби за контрактом» тощо.

До пункту 12. Пам'ятні знаки, меморіальні дошки, пам'ятники, що знаходяться на території закладів позашкільної, загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва утримуються у належному стані. Упорядковуються пам'ятники, присвячені героям Другої світової війни, що знаходяться на території закладів загальної середньої освіти.

До пункту 13. З метою увічнення пам'яті загиблих воїнів на фасадах закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти міста Києва відкрито меморіальні дошки випускникам-учасникам операції об'єднаних сил, антитерористичної операції та учасникам Революції Гідності.

На території СШ № 120 та СШ 265 Дніпровського району міста Києва встановлено флагшток з Державним прапором України та меморіальний пам'ятник: «Борцям за волю та незалежність соборної України 1917-1922, 1939-1945, 2014-2017» в пам'ять Ореста Квача та Андрія Мовчана.

Рішенням Київської міської ради від 16.04.2015 № 407/1272 школі I-III ступенів № 275 Деснянського району міста Києва присвоєно ім'я Кравчука Володимира, випускника школи, який загинув 19.06.2014 під час виконання бойового завдання по звільненню від бойовиків міста Ямпіль Донецької області.

Заклади освіти проводять роботу щодо пошуку інформації про випускників, які загинули під час російсько-української війни. Проводиться робота на базах музеїв при закладах освіти щодо виявлення та вивчення історичних фактів часів Другої світової війни. Вихованці Київської малої академії наук учнівської молоді протягом навчального року писали науково-пошукові та творчі роботи на національно-патріотичну тематику.

До пункту 14. Провідну роль в системі національно-патріотичного виховання відіграють музеї та музейні кімнати. Експозиції музеїв, музейних кімнат, кімнат Бойової Слави, шкільних куточків Слави оновлені та поповнені матеріалами про героїв антитерористичної операції, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності України. Чільне місце у музеях займають

експозиції та матеріали про Революцію Гідності, події на сході України, вшанування загиблих випускників та їх родин.

При закладах освіти міста Києва функціонує 128 музеїв. З них: у закладах дошкільної освіти - 8, у закладах загальної середньої освіти (спеціальних закладах освіти, гімназіях, ліцеях, дитячих будинках) - 106, у закладах позашкільної освіти – 8, у закладах професійної (професійно-технічної) освіти – 5, у закладах вищої освіти - 1. Музеї за профілями: Історичний - 82 (з них: широкого історичного профілю – 15, військово-історичного профілю - 37, історії освіти (історії навчального закладу) - 24, інші (історико-меморіальні) - 6; краєзнавчий – 10; природничий – 1; літературний – 9; мистецький - 2; етнографічний – 23; галузевий - 1.

Експозиції музеїв оновлені та поповнені матеріалами про Героїв війни, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності України. Чільне місце у музеях займають експозиції та матеріали про Революцію Гідності, загиблих випускників та працівників.

Реалізується проєкт з Музейної педагогіки, проведено серію архівних вебінарів, всеукраїнські науково-педагогічні читання, презентації виставок тощо.

До пункту 15. Управління з питань реклами виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (надалі - Управління) інформує, що рекламозрозповсюджувачі міста Києва на звернення Управління забезпечили розміщення:

- тематичних плакатів щодо протидії військовим злочинам;
- тематичних плакатів до Дня Соборності України;
- тематичних плакатів фотовиставки «Незламна Україна»;
- тематичних плакатів щодо призиву на військову службу;
- тематичних плакатів щодо розміщення соціальної реклами про Героїв полку «Азов»;
- тематичних плакатів з пам'ятними датами «Хронологія війни» приурочених до річниці повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України;
- тематичних плакатів до відзначення Дня Героїв Небесної Сотні та вшанування загиблих під час Євромайдану;
- тематичних плакатів інформаційної кампанії «Гвардія наступу»;
- тематичних плакатів соціальної реклами в рамках проведення інформаційно-комунікативної кампанії з інформування киян про формування стрілецьких батальйонів;
- тематичних плакатів щодо проведення всеукраїнської соціальної кампанії з нагоди відзначення чергової річниці створення Служби безпеки України;
- тематичних відеороликів «Захищай своїх»;
- тематичних плакатів соціальної реклами інформаційно-комунікативної кампанії «Територіальна оборона міста Києва»;
- тематичних плакатів щодо основ національної безпеки у воєнний час;
- тематичних плакатів з метою спонукання вступу на військову службу до

Національної гвардії України, бригади швидкого реагування "Рубіж";

тематичних плакатів з метою популяризації та підвищення іміджу Державної прикордонної служби України в суспільстві, мотивації молоді до захисту державного кордону України, суверенітету та територіальної цілісності в російсько-українській війні;

тематичних плакатів соціальної рекламної компанії «Мистецтво під час війни»;

тематичних плакатів соціальної реклами до річниці визволення Північно-Східних областей;

тематичних відеороликів щодо розміщення соціальних відеороликів в рамках проведення інформаційно-комунікативної кампанії «Безпечна країна очима дітей»;

тематичних плакатів щодо проведення інформаційної кампанії «Листівки Героїв/Борітеся – Вже поборюєте!»;

тематичних плакатів з метою набору співробітників до нового Управління ЦСО «А» Служби безпеки України, в рамках військової кампанії з контрнаступу;

тематичних плакатів з метою пропаганди вступу на військову службу до підрозділу «Стугна»;

тематичних плакатів з інформаційно-соціальним сюжетом «На захисті держави! На захисті Незалежності!»;

тематичних плакатів з метою пропаганди інформаційно-рекрутингової кампанії 3 штурмова бригада ЗСУ;

тематичних плакатів щодо соціальної реклами в рамках проведення інформаційної кампанії в рамках відзначення Дня пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу;

тематичних плакатів з соціальною рекламою «Національна поліція України ПОЛІЦІЯ ОХОРОНИ. Подбай про безпеку!»;

тематичних плакатів з метою агітаційно-інформаційної кампанії «Мобілізація»;

тематичних плакатів з соціальної реклами сюжетів інформаційної кампанії «Захисники незалежності»;

тематичних плакатів з нагоди відзначення Дня Незалежності України;

тематичних плакатів з метою підтримки взаємовідносин між Силами оборони України та цивільним населенням, підвищення рівня довіри в інформаційно-комунікативному просторі до військових інституцій країни.

Варто також зазначити, що під час воєнного стану на території міста Києва розміщується багато соціальної реклами із сюжетами, які свідчать про незламну волю українського народу захищати рідну землю, її територіальну цілісність від загарбників, яка виготовляється та розміщується соціально відповідальними рекламо розповсюджувачами власними силами.

З метою популяризації військової служби у закладах освіти здійснюються профорієнтаційні заходи, проходять зустрічі з військовими та ветеранами ЗСУ Запрошуються до участі представники Національної гвардії України, військові

військових частин.

Зустрічі відбувалися в онлайн форматі, або малими групами за участю дітей.

Здійснюється висвітлення інформації, спрямованої на формування ціннісних орієнтирів та утвердження національно-патріотичної свідомості; популяризацію національної духовно-культурної спадщини; розширення сфери застосування української мови; підвищення рівня знань про видатних особистостей українського державотворення; вшанування героїв боротьби українського народу за незалежність і територіальну цілісність України; підвищення обізнаності щодо євроінтеграційного курсу України тощо.

До пункту 17. Протягом звітнього періоду в межах освітньо-культурологічного проекту «Музейна педагогіка в освітньо-культурному просторі Києва: проблеми, сьогодення, перспективи» проведено з розміщенням на платформі електронного освітнього простору позашкільля Києва «Все буде Україна ОК! !» (ОК – Освіта Києва):

всеукраїнські науково-педагогічні читання «Григорій Сковорода: сучасний погляд» на базі шкільного музею НВК ім. Г. Сковороди села Коврай Черкаської області, всеукраїнський науково-освітній фестиваль «Ми творимо Україну, а вона творить нас» спільно з НАПН України; спільно з навчально-науковою лабораторією музейної педагогіки ЛНУ ім. І. Франка, українською асоціацією дослідників освіти, захід, присвячений вишиванці «Вишиваймо Перемогу!», що відбувся в Музеї історії міста Києва; науково-освітній захід «Бережіть собори душ своїх» на базі шкільного музею Олеса Гончара спеціалізованої школи №76 імені Олеса Гончара; літературно-мистецькі проекти до Дня народження Лесі Українки, Шевченківських днів, Всесвітнього дня поезії, Міжнародного дня театру, Міжнародного дня рідної мови, Дня української писемності та мови; Міжнародного дня дитячої книги, Дня вишиванки.

Організовано роботу міської оглядової комісії з опрацювання документів, відеозвітів концертів, виставок дитячих творчих колективів закладів освіти міста Києва для участі у міському огляді на присвоєння/підтвердження почесних звань «Народний художній колектив» та «Зразковий художній колектив».

До пункту 19. звітнього періоду організовано активну роботу з молоддю в напрямку формування оборонної свідомості (готовність громадянина до захисту України) населення України, популяризації і підвищення престижу військової та спеціальної державної служби, розвитку військово-прикладного і службово-прикладного спорту, збільшення чисельності молоді, готових до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України, набуття необхідних компетенцій із початкової військової підготовки, активного залучення молоді до громадського сприяння безпеці та обороні України та посилення інформаційної політики у напрямку національно-патріотичного виховання, а саме:

проведено захід «Нас єднає прапор України: духовна єдність поколінь. Ми – це Україна» спільно зі студентами вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» в історико-меморіальному музеї Михайла

Грушевського (вул. Паньківська, 9) (20.01.2023, залучено 40 осіб);

проведено відкриті змагання з вогневої підготовки «Влучний стрілець» пам'яті Героїв Крут, бул. Лесі Українки, 27 (31.01- 01.02.23 залучено 75 осіб);

спільно з Національним меморіальним комплексом Героїв Небесної Сотні – Музеєм Революції гідності проведено патріотичний захід до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні за адресою: м. Київ, Майдан Незалежності (20.02.2023, залучено 30 осіб);

проведено другий етап відкритих змагань з вогневої підготовки «Влучний стрілець» пам'яті Героїв Крут, бул. Лесі Українки, 27 (01.02.23 залучено 75 осіб);

спільно зі Спілкою Української Молоді проведено акцію «Теплом зігріємо серця» для дітей військовослужбовців Збройних Сил України та Прикордонників (протягом лютого 2023 року, охоплено понад 500 осіб);

спільно з Національним меморіальним комплексом Героїв Небесної Сотні – Музеєм Революції Гідності проведено Відео урок до Дня українського добровольця на платформі Zoom (14.03.2023, залучено 50 осіб);

взято участь у VII Форумі українських патріотичних справ «Ми – Українці» за адресою: м. Київ, Культурно-просвітницький центр Києво-Могилянської академії, вул. Іллінська, 9 (04.03.2023, залучено 100 осіб);

розпочато проведення заходу «Rangers force» за адресою: м. Київ, вул. Честяківська, 20, що триватиме до кінця року, з метою надання молоді практичних навичок та знань з тактичної медицини, прикладного панкратіону, вогневої та гірсько-штурмової підготовки тощо (01.04 – кінець 2023 року, охоплено 2080 осіб);

розпочато проведення заходу «Шкільний фронт» у м. Київ з метою збільшення чисельності молоді, що має базові навички із поводження зі зброєю, знання з мінної безпеки, вміння надавати домедичну допомогу та допомогу під час воєнного стану тощо (17.04 – кінець 2023 року, охоплено 2530 осіб);

проведено захід «Рік пам'яті», в рамках якого було відкрито фотовиставку з метою вшанування пам'яті молоді, яка загинула під час російсько-української війни, за адресою: м. Київ, вул. Велика Васильківська, 55 (06.04.2023, охоплено 200 осіб);

з кінця квітня розпочато проведення заходу «Захисники Києва» у місті Києві з метою збільшення чисельності молоді, що має навички надання першої домедичної допомоги потерпілому в умовах надзвичайних ситуацій, ознайомлення молоді з алгоритмом надання допомоги під час воєнного часу за стандартами НАТО тощо (26.04.2023 – кінець 2023 року, залучено 325 осіб);

спільно з Асоціацією родин захисників «Азовсталі» проведено спортивно-масовий захід «Ідея Нації» на підтримку захисників «Азовсталі», які перебувають у полоні, на території «Urban Park» за адресою: ВДНГ, проспект Академіка Глушкова, 1 (05.05.2023, охоплено понад 500 осіб);

спільно з Київським університетом імені Бориса Грінченка розпочато

II Відкритий патріотичний фестиваль-конкурс «Народ-герой героїв появляє», що відбудеться в онлайн форматі та фінал якого планується напередодні Дня

Конституції України (01.05-31.05.2023, охоплено понад 200 осіб);

взято участь у пресбрифінгу щодо проведення забігу «Шаную воїнів, біжу за героїв України» у приміщенні Укрінформу за адресою: м. Київ, вул. Богдана Хмельницького, 8/16 (12.07.2023, залучено 20 осіб).

проведено забіг «Шаную воїнів, біжу за героїв України», який мав на меті пробігти за тих, хто загинув, захищаючи незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, подякувати та підтримати близьких наших Героїв; це є об'єднання ветеранів та діючих військовослужбовців, службовців сектору безпеки та оборони України, волонтерів, молоді та свідомих громадян навколо цінностей української державності, незалежності, вшанування пам'яті Героїв (26.08.2023, охоплено понад 200 осіб);

проведено патріотичну акцію в рамках Всеукраїнської акції «Сонях» до Дня пам'яті захисників України (29.08.2023, охоплено понад 100 осіб).

Від початку військової агресії з боку Російської Федерації на території України відповідно до листа Офісу Президента України від 26.03.2022 стосовно сприяння функціонуванню СпівДія хабів, на базі Комунальної установи «Київський молодіжний центр» за адресою вул. Богдана Хмельницького, 51 Б було ініційовано створення гуманітарного простору «СпівДіяХаб» для підтримки українців, які постраждали під час війни, з метою налаштування комунікації та логістики з іншими всеукраїнськими хабами «СпівДія» та з залученням волонтерів й волонтерських організацій для співпраці та допомоги.

Департаментом освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) організовано та проведено низку тематичних просвітницьких, меморіальних, творчих заходів (історичні уроки, уроки-мужності, виховні години, години спілкування, літературні читання, лекції-бесіди, конкурси та виставки учнівських малюнків, плакатів та стіннівок, виставки літератури в бібліотеках, патріотичні флеш-моби, конкурси патріотичної пісні, спортивні змагання, туристсько-краєзнавчі зleti, концерти тощо (зокрема – в онлайн-форматі з висвітленням на платформі Електронного освітнього простору позашкілля Києва «Все буде Україна! ОК!») відзначення державних свят та відзначення пам'ятних дат і ювілеїв видатних людей

Проведено:

творчий фестиваль «Ватра», присвячений пам'яті національних героїв;

патріотичну гру-квест «UKR-LAND» для учнів 8-10 класів закладів загальної середньої освіти м. Києва;

міську тематичну гру-конкурс учнівської молоді м. Києва «Музейний квест»;

історичний онлайн-екскурс до Дня українського добровольця «На сторожі України» для здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва.

міський медійний марафон учнівської молоді Києва «Герої сьогодення»

міські військово-спортивні змагання серед учнівської молоді «Честь і звитяга», присвячені Дню українського добровольця;

міську першість учнівської молоді м. Києва «Краєзнавчий крос-похід»;
 міський конкурс краєзнавців «Перлини рідного краю»;
 міський конкурс краєзнавчих робіт учнівської молоді «Найцікавіша історія експоната», присвячена Міжнародному дню музеїв,
 міський марафон учнівської молоді м. Києва «Моя Україна-2027»;

Ініційовано та впроваджено національно-патріотичний проєкт арт-челендж #Українська_код_нації до Міжнародного дня рідної мови, Міський марафон, освітньо культурологічний проєкт «Музейна педагогіка в освітньому просторі Києва: проблеми сьогодення і перспективи»

I (районного) та II (міського) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Київського територіального відділення Малої академії наук України, вихованців Комунального позашкільного навчального закладу «Київська Мала академія наук учнівської молоді»;

стратегічної сесії «Удосконалення діяльності фахівців психологічної служби» для забезпечення ментального здоров'я учасників освітнього процесу під час військової агресії рф;

V Відкритого методичного фестивалю закладів позашкільної освіти «Kyiv M-FEST 2023» на тему «Заклад позашкільної освіти – освітній хаб майбутнього»;

онлайн-марафону до Дня безпечного інтернету;

II етапу Всеукраїнського конкурсу екскурсів музеїв закладів освіти м. Києва «Край, в якому я живу»;

XXI Міжнародного фестивалю-конкурсу «Прес-весна на Дніпрових схилах» – 2023;

V Міжнародного фестивалю-конкурсу «Золоте зерно»;

семінару-практикуму для керівників гурткової роботи за напрямом національно-патріотичного виховання та керівників гуртків (Роїв) «Джура»;

семінару для керівників гурткової роботи щодо діяльності музеїв при закладах освіти;

фестивалю стартап-ідей «Klass ідея»;

II (міського) етапу Всеукраїнського конкурсу «Джерело творчості»;

міська тематична гра –кворкурс «Краєзнавчий калейдоскоп»

відкриті змагання серед учнівської молоді м. Києва з пішохідного туризму – командна «Смуга перешкод», присвячені пам'яті С.В. Бубнова (очно) -відкриті змагання серед учнівської молоді м. Києва зі спортивного туризму - комбінована «Смуга перешкод» за вибором, присвячені 65-річчю КЦДЮТКВПВ

міський конкурс юних краєзнавців «Перлини рідного краю» (онлайн) Міська першість учнівської молоді м. Києва «Краєзнавчий крос-похід» (очно) -- -

міський конкурс краєзнавчих робіт учнівської молоді м. Києва «Найцікавіша історія експоната», присвячений Міжнародному дню музеїв, Дню Києва (онлайн)

Змагання зі спортивного (туристського) орієнтування (онлайн).

До пункту 26. Відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених Указом Президента від 18.05.2019 року № 286/2019 «Про Стратегію

національно-патріотичного виховання», Плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2020-2025 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9.10.2020 року № 932, рішенням Київської міської ради від 16.12.2021 року № 4034/4075 затверджено комплексну міську цільову програму «Молодь та спорт столиці» на 2022-2024 роки, до складу якої входить Підпрограма 1, де окремим розділом № 4 виокремлено національно-патріотичне виховання.

До пункту 29. Табори відпочинку з денним перебуванням дітей на базі закладів загальної середньої освіти в місті Києві влітку 2023 року не функціонували.

До пункту 30. Налагоджена співпраця Департаменту освіти і науки з службами, науковими та державними установами міста, громадськими організаціями з питань спільноті щодо створення безпечного освітнього простору. Відділом ювенальної превенції ГУ НП України в місті Києві у закладах загальної середньої освіти проведено зустрічі з учасниками освітнього процесу. З метою підвищення рівня компетентності працівників закладів системи освіти (соціальні педагоги, практичні психологи, заступники директорів з виховної роботи) у 2022-2023 навчальному році, спільно зі Службою у справах дітей та сім'ї, організовано проведення навчальних семінарів на тему «Запобігання домашньому насильству».

У місті Києві серед учнівської, педагогічної та батьківської громадськості на всіх рівнях (міському, районних та на рівні закладів освіти) у форматі міжвідомчого співробітництва системно проводяться тематично-профілактичні заходи, спрямовані на попередження правопорушень, небезпечних явищ у підлітковому середовищі, здійснюється відповідна роз'яснювальна робота. У закладах освіти проведено: освітньо-інформаційні заняття щодо прав неповнолітніх; науково-практичні конференції, семінари, майстер-класи за участі провідних юристів, присвячені проблематиці прав людини тощо; тематичні заходи інформаційного, освітнього та виховного характеру (лекції, бесіди, зустрічі за круглим столом, правові конкурси, ігри), направлені на запобігання випадків насильства над особистістю, безвідповідальної поведінки по відношенню до особистості, торгівлі людьми, протидії проявам ксенофобії, расової та етнічної дискримінації в українському суспільстві; книжкові виставки, презентації видань про права людини та іншої літератури правового змісту, ознайомлення з матеріалами, представленими на них, культурно-мистецькі та оздоровчі акції тощо.

У 2022 році оновлено зміст навчальних програм «Захист України» (рівень стандарту) та «Захист України» (профільний рівень) для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698). Зміст програм доповнено матеріалом з мінної небезпеки та з попередження ризиків поводження з вибухонебезпечними предметами; питаннями поведінки у надзвичайних ситуаціях, ознайомчими питаннями з кібербезпеки та з основними поняттями сучасної інформаційної безпеки; оновленим історичним ракурсом щодо подій російсько-української війни; матеріалом щодо основ національного спротиву; окремими «точковими» змінами в розділах з тактичної, військової та домедичної

підготовки і цивільного захисту.

До пункту 33. Відповідно до Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2011 року № 1049, на виконання підпункту пункту 1.2. розділу 1 «Формування спроможного та всебічно розвинутого молодого покоління» комплексної міської цільової програми «Молодь та спорт столиці» на 2022-2024 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 16.12.2021 № 4034/4075 «Про затвердження комплексної міської цільової програми «Молодь та спорт столиці» на 2022-2024 роки» Департаментом молоді та спорту щорічно проводиться Міський конкурс з визначення проектів, розроблених молодіжними та дитячими громадськими організаціями, для реалізації яких надається фінансова підтримка з бюджету міста Києва, з метою залучення інститутів громадянського суспільства до вирішення актуальних проблем молоді, делегування громадським організаціям на конкурсній основі соціального замовлення на здійснення окремих молодіжних проектів та поліпшення взаємовідносин міської влади з інститутами громадянського суспільства щодо формування і реалізації молодіжної політики, у місті Києві.

Проте у 2022-2023 роках конкурс проектів не проводився.

Також відповідно до міської цільової програми «Соціальне партнерство» на 2022 – 2024 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 07.10.2021 № 2725/2766 передбачено надання фінансової підтримки громадським об'єднанням з питань гендерної рівності, осіб з інвалідністю, громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, ветеранів війни та праці, осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції та/або операції Об'єднаних сил, забезпеченні її проведення, жертв нацистських переслідувань, дітей війни (далі – громадські об'єднання, діяльність яких має соціальну спрямованість) на реалізацію розроблених ними проектів.

Програмою передбачено, що відбір громадських організацій, діяльність яких має соціальну спрямованість, для надання фінансової підтримки з бюджету міста Києва здійснюється на конкурсній основі відповідно до Порядку відбору громадських організацій для надання фінансової підтримки з бюджету міста Києва, затвердженого рішенням Київської міської ради від 11.02.2016 № 89/89» (в редакції рішення Київської міської ради від 19.04.2018 № 495/4559).

Конкурсні пропозиції подаються громадськими організаціями за 12 пріоритетними напрямками, одним з яких є «національно-патріотичне виховання молоді».

Проте на 2023 рік рішенням Київської міської ради про бюджет міста Києва кошти на реалізацію проектів для громадських організацій ветеранів та осіб з інвалідністю не були передбачені, тому конкурс проектів не було проведено.